

Alpino, Prospero. Prosperi Alpini de Plantis Ægypti liber cum observationibus et notis Ioannis Veslingii mindani, equitis... Accessit Alpini de balsamo liber. Editio altera emendatior.

Patavii, MDCXL. Typis Pauli Frambotti bibliopolæ. Sup. permissu., 1640.

Cote : BIU Santé Pharmacie RES 11987(2)

(2)
PROSPERI ALPINI
DE PLANTIS ÆGYPTI
LIBER.

Cum Observationibus & Notis
IOANNIS VESLINGII
E Q V I T I S
In Patavino Gymnasio Anatomiae &
Pharmacie Professoris Primarij.

Accessit ALPINI de Balsamo

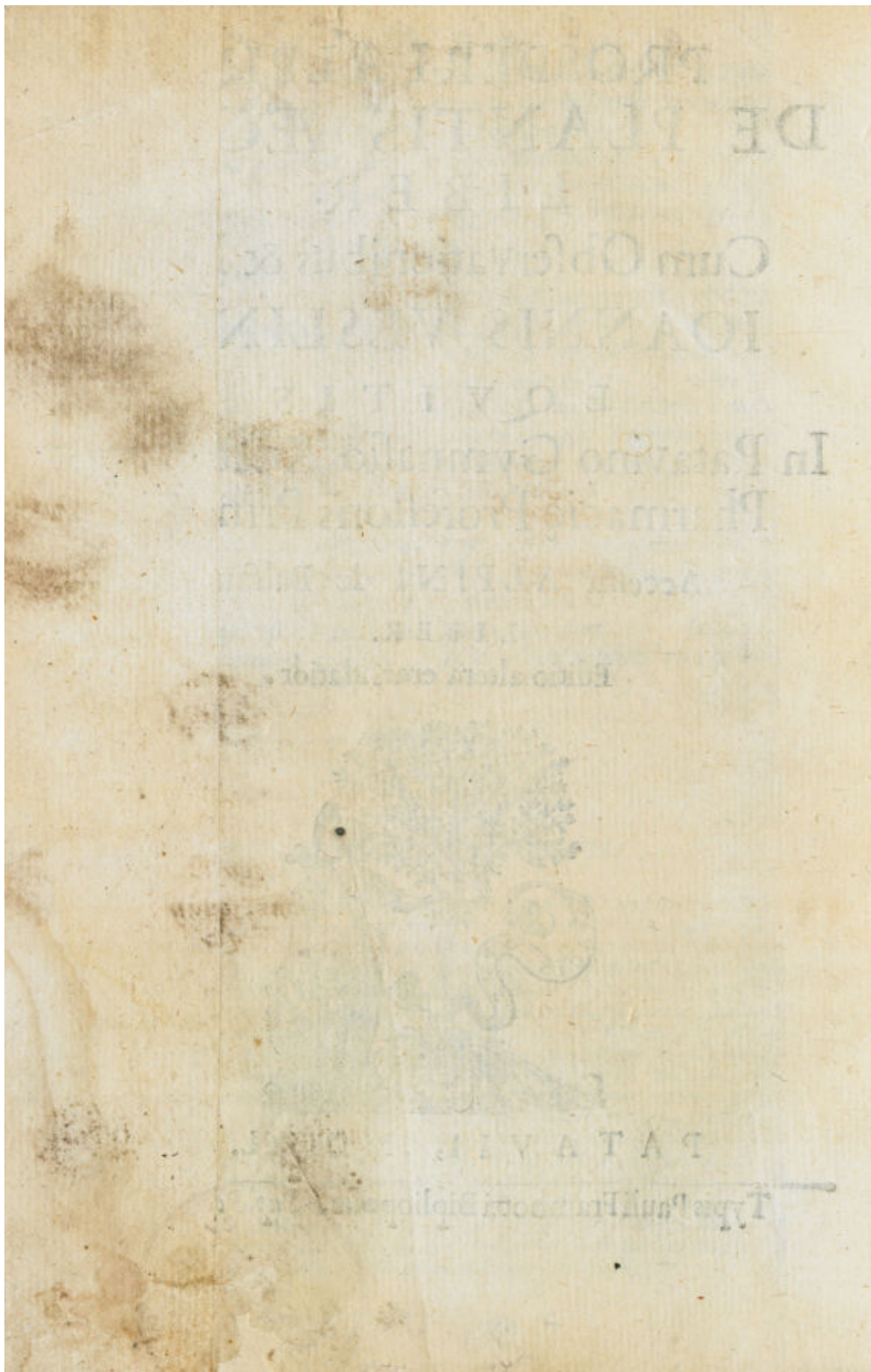
LIBER.

Editio altera emendatior.

P A T A V I I , M D C X L .

Typis Pauli Frambotti Bibliopolæ. *Sup. Permissu.*

INCLITÆ
NATIONI
GERMANÆ

Theologorum , Philosophorum , ac Medicorum
in Lyceo Patauino .

S. P.

*Q*UOD boni viri semper habitum fuit, pluribus
prodesse, si me pro viribus conatum fatear,
nihil vel à meo munere, vel à modestia alie-
num fecero. Quum enim cura in primis mi-
hi esset, ut quam adieram studio Spartam, si
non locupletassem, aliquâ saltem ratione exor-
narem: meum de re literaria benè merendi studium non minus
probatum iri censui, si eorum monumenta in lucem revocarem,
qui eruditorum consensu posteritatis famâ digni, quàm qui re-
cens aliquam sibi laudis opinionem pepererunt. Utrumq; dum
adnitor, operâ sanè mihi digna sunt visa, quorum utilitatem
etiam commendaret amœnitas. Instituto meo Icones stirpium
diuitis Ægypti commodè obtigerunt, quarum Historiam Prosper
Alpinus ingens sui ordinis nostriq; Gymnasii ornamentum olim
in publicum dederat. Quo ingenio testatur satis Libri genius, qui

eâ aviditate exceptus, ut plurimis nunc annis ab eruditis, maximeq̄ quos à nobis dividerunt Alpes, quovis pretio expetitus fuerit. Horum itaq̄ commodis ac voluntati ut porro satisfaceret, desideratum diu Clarissimi viri opus longè quàm antea emendatius, novisq̄ celeberrimi Doctoris & civis vestri Ioannis Veslingii observationibus auctius profero. Quod verò inter ceteras potissimum Inclite Nationis Germanæ nomen præscripserim, summū ita suasit ejus in Auctorem studium, quod nî fallor earundem literarum similitudo conciliavit. Quis enim orbis angulus ita remotus, quem gens illa magnis captis nata non perlustrat? cui uberrimus improbi laboris fructus, quòd juxta divinam humanamq̄ Sapientiam rei Medicæ, maximeq̄ Herbariæ spatia cumulatissimè ampliaverit. Vos igitur, Generosa pectora, quorum laudatissima indoles majorum exemplis late succrescit, certum hoc mei in vestram virtutem obsequii & affectus argumentum habete. Deus nobilem confessum vestrum in Patriæ & Athenæi nostri decus perennem conservet. Patavii Cal. Ianuar. cl. lxx. xxx.

D.D. V.V.

Devinctissimus

Paulus Frambottus.

IN-

INDEX R E R V M.

<i>Bdellai planta atq; fructuum descriptio.</i>	115.	<i>tem Acacia utilitas.</i>	13.
<i>Abdellai melonis icon.</i>	118.	<i>Ad Articulos roborados Acacia vsus.</i>	13.
<i>Abissina Cassia qua, & eius vsus.</i>	5.	<i>Ad augendam Venerem Electuarium.</i>	130.
<i>Abrus descriptio.</i>	76.	<i>Ad Pectoris Pulmonumque morbos semina vrtica conferre.</i>	130.
<i>Abrus seu Phaseoli rubri icon fol.</i>	77.	<i>Ad cutis infectiones Nigella utilitas.</i>	ibid.
<i>Absis herba.</i>	88.	<i>Ad mulieres, qua non purgantur Nigella vsus.</i>	129.
<i>Acacia quibus in locis proueniat.</i>	9.	<i>Ad cutis infectionem valere semina vrtica.</i>	ibid.
<i>Acacia arboris descriptio.</i>	10.	<i>Ad febres omnesque calidos affectus aqua Anguriarum el Maui utilitas.</i>	115.
<i>Acacia arborum differentia.</i>	10.	<i>Ad Nervos siccatos, & scirohsos tumores sesami vsus. fol.</i>	98.
<i>Acacia succus.</i>	10.	<i>Ad Podagricos Acacia vsus.</i>	13.
<i>Acacia icon.</i>	16.	<i>Ad Renum calidos morbos Chatè vsus.</i>	114.
<i>Acacia succi vsus apud Aegyptios.</i>	10.	<i>Ad Somnum conciliandum Solani somniferi vsus.</i>	130.
<i>& 11.</i>		<i>Ad Vteri fluxum confert Acacia.</i>	13.
<i>Acacia succi loco, quem succum Itali parent.</i>	11.	<i>Ad Sanguinis sputum confert Acacia.</i>	ibid.
<i>Acacia maris, te femina descriptio.</i>	10.	<i>Ad Vteri duritiem Mumia.</i>	90.
<i>Acacia quando flores edat.</i>	ibid.	<i>Ad Vlcera cancerosa Cinerem seminū vrtica conferre. fol.</i>	130.
<i>Acaciam esse arborem fecundissimam.</i>	ibid.	<i>Aegyptiarum plantarum utilitas ad medicinam.</i>	1.
<i>Acacia fert gumman, quam Arabicam medici uocant.</i>	11.	<i>Aegyptos per Cassiarum loca mane odoris gratia ob ambulare.</i>	ibid.
<i>Acacia, qua species in Zacynthe Insula proueniat.</i>	136.	<i>Aegypti Cassis non utuntur ante quartum mensem.</i>	5.
<i>Acacia Zacynthina descriptio.</i>	137.	<i>Aegyptij Cassia pulpa ad quos morbos vrantur.</i>	5.
<i>Acetosa Zacynthina descriptio.</i>	136.	<i>Aegyptij Mel Carnub ex siliquis expressum in vsu habere.</i>	8.
<i>Achaoan descriptio.</i>	119.	<i>Aegyptij qua codiūt melle Carnute.</i>	8.
<i>Achaoan vsus ad medicinam.</i>	ibid.		
<i>Achaoan Icon.</i>	120.		
<i>Achaoan abiat, seu Artemisia alba descriptio.</i>	88.		
<i>Achaoam abiat, Cineraria, Iacobaa marina idem.</i>	88.		
<i>Achaoam abiat, vires & vsus.</i>	88.		
<i>Achaoam Abiat Icon.</i>	89.		
<i>Ad Alui fluxiones acacia vsus.</i>	13.		
<i>Ad Anum Vterumque foras prolaben-</i>			

I N D E X

parent, & eo ad qua utantur.	10.	Aspalati Cretensis descriptio fol. ibid.	
Ægyptus Acacia excepta alijs arboribus gummas ferentibus caret.	12.	Asperam Smilacem duas radicum differentias habere.	139.
Aiuga descriptio ex Dioscoride Kellu an conueniat.	125.	Atle est Tamariscus.	33. & 34.
Agiabadalid arboris descriptio.	38.	B	
Agiamid foliorum vsus.	ibid.	B Ahobab fol. 26. atque eius vsus:	
Agiahalid an Lycium.	ibid.	cart.	66.
Agiahalid Icon.	39.	Babobab est frustus Æthiopsis iucundissimus.	ibid.
Alexandria Ægypti Cappares producit.	129.	Babobab icon.	67.
Amaracum syluestrem esse marum Creticum.	142.	Babobab fructus icon.	68.
Andreas Matthaolus in Acacia cognitione deceptus.	11.	Balsami plantam Sabam Regina primo Regi Salomoni dono tulisse.	42.
Anguria aquose.	116.	Balsami planta, quas Ægyptus aluit unde venerint.	48.
Anguriarum, Elmaoui aqua facultas, atque vsus.	115.	Balsami plantas multas ex Arabia in Ægypto insertas.	50.
Anthyllidis speciem Kellu esse.	125.	Balsami feracem fuisse Arabiam Fœlicem.	48. 50. & 51.
Angurijs omnes Ægyptijs libenter vescuntur.	115.	Balsami plantam nunc in Ægypto non vivere.	48.
Apocynum verum nasci in Italia.	133.	Balsami planta perpetuo in Arabia vivit.	49.
Aque ex cucumeribus Chatè distillate utilitas.	114.	Balsami solum proprium Ægyptum vel Iudeam nunquam fuisse.	50.
Aqua ex Angurijs destillata utilitas.	115.	Balsamum Antiquos recte novisse, est dubium.	ibid.
Aqua Anguriarum quos morbos iuvat.	ibid.	Balsamum in Arabia nasci, ex Pausania, & Strabone.	51.
Aqua Anguriarum Diuretica.	ibid.	Balsami plantas in monte arenoso Arabia fœlicis multas miraculo vivere peregrini affirmant.	ibid.
Aqua Machalef.	61.	Balsamum nasci in Arabia ex Diodoro Siculo atque multis alijs.	51.
Aque Calaf facultas, ac vsus.	61.	Bammia descriptio atque vsus.	90.
Arabum vita, atque mores.	51. & 52.	Bammia facultas, & quos morbos curat.	ibid.
Arabiam fœlicem perpetuo fuisse locum proprium Balsami.	50.	Bammia icon.	91.
Arbor Elhamme Tamarendi est Lignistrum Ægyptium. fol.	44.	Ban seu Calaf descriptio.	61.
Archenda pulvis, quid atq. eius vsus.	46.	Ban utilitas atque vsus.	ibid.
Arbor ab Ægyptijs Sant vocata est vera Acacia.	9.	Ban seu Calaf icon.	62.
Arbor Palma Dachei vocatur.	28.	Ban aliud seu Bon.	63.
Arbores Carub in multis Italia locis vivere.	8.	Beidelsar descriptio.	85.
Artemisia alba.	88.		
Aspalatum in Creta nasci.	143.		

I N D E X.

Beidelsar planta quid.	ibid.	Cassiarum vsus apud Aegyptos qualis.	ibid.
Beidelsar vsus.	ibid.	Cassiarum facultas, atque vtilitas.	ibi.
Beidelsar planta lactiginosa.	ibid.	Cassiarum differentia.	ibid.
Beidelsar lactis facultas.	ibid.	Cassia quos morbos sanent.	ibid.
Beidelsar lactis vsus.	ibid.	Cayrus Cassias ceteris omnibus praestantiores fert.	ibid.
Beidelsar icon.	86.	Cassiarum vera icon.	7.
Beidelsar fructus, atque icon.	87.	Cucumeris icon.	117.
Bellha, Dactyli maturi.	27.	Chate quid atq; eius vsus.	114.
Bon seu Ban descriptio.	63.	Chate cucumerorum ad varios morbos vsus.	ibid.
Bon icon.	65.	Chate cucumerorum descriptio.	ibid.
Byssus quid.	70.	Chamaedrys arborea quo in loco proveniat. 135. eius descriptio.	ibid.
C			
C Aoua quid, eiusq; vsus. fol.	62.	Cineres unde parent Aegyptii.	125.
Caoua decoctum menses imminutos in vane.	63.	Cineris seminum urtica vsus ad qua.	130.
Cappares qui in Aegypto proveniunt.	129.	Clysterium ex decocto Acacia vsus.	132.
Capparorum vsus qui.	ibid.	Colocassiam neque florem neq; fructum ullum edere.	101.
Carbones, quibus Aegyptus & Arabia utitur, ex Tamarisco parantur.	32.	Colocassia caule, floribus, fructibusque caret.	ibid.
Carub vel Carnub arboris descriptio.	8.	Colocassia radice vsus ad cibum.	ibid.
Carub arbores in multis Italia locis vivere.	8.	Coriari Cayrini succo Acacia vuntur ad denigrandas pelles.	10.
Cassie arboris descriptio.	3.	Corticum Capparis vsus ad medicinam.	130.
Cassia arborem nuci esse similem.	ibid.	Corticum fructuum Mauz vsus.	78. & 79.
Cassiarum fistula.	4.	Coriandro herba Aegyptios vsci.	131.
Cassie arbores quo tempore florent.	ibi.	Coriandrum herbam virentem estata nihil mali facere.	ibid.
Cassia recentes immaturas Aegyptii condunt.	ibid.	Coriandri herba ad cibum apud Aegyptos vsus.	ibid.
Cassie Cayri, Alexandriæque nascentes, quales.	ibid.	Coriandri seminum vsus.	ibid.
Cassia Pelusii nascentes quales.	ibid.	Coriandrorum vsu neminem lasu.	132.
Cassiarum que ceteris bonitate praestent.	ibid.	Coriandri facultatem esse calidam.	ibi.
Carnub icon.	9.	Coriandrum homini venenum, falsum.	132.
Cassia ad nos sepe vetustate acida aduebitur.	5.	Cucumerorum Chate vsus apud Aegyptios qualis.	114.
Cassie optime que.	ibid.	Cucumis Chate quos morbos iuuet.	ibid.
Cassia immatura non colligi.	ibid.	Culcas sine Colocassia descriptio.	101.
Cassiarum recentium vsus noxius atque inutilis.	ibid.	Culcassia radicum usum conferre ad	

I N D E X

<i>venerem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Dus inuolucrum dactylorum.</i>	27.
<i>Colocassia vera icon.</i>	102.	E	
<i>Cyperus rotundi descriptio.</i>	112.	E <i>Lectuarium ad augendam venerē.</i>	
<i>Cyperus radicum facultas atque vsus.</i>	<i>ibid.</i>	129.	
<i>Cyperus rotunda radices quos morbos iu-</i>	<i>ibid.</i>	<i>El hanne, seu Tamarendi in quo diffe-</i>	
<i>uent.</i>	<i>ibid.</i>	<i>rat à Ligustro.</i>	44.
<i>Cyperus A Egypto prouētus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>El hanne A Egyptiorum eiusdem esse</i>	
<i>Cyperus rotundi multam copiam Nilum</i>	<i>ibid.</i>	<i>facultatis cum Ligustro.</i>	<i>ibid.</i>
<i>flumen producere.</i>	<i>ibid.</i>	<i>El hanne ex foliis Arbenda vocata pul-</i>	
<i>Cyperus rotunda ad morbos frigidos</i>	<i>ibid.</i>	<i>vis paratur, atque eius vsus.</i>	46.
<i>vsus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>El hanne seu Ligustri A Egyptii Icon.</i>	47.
<i>Cyperus rotunda icon.</i>	113.	<i>Emplastrum ad tumorem lienis.</i>	129.
<i>Cyprum Plinii esse Ligustrum, & El-</i>		<i>Epithymum.</i>	142.
<i>hanne A Egyptiorum.</i>	45.	<i>Epithymi, & Epithymbræ utilitas.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cyperus descriptio ex Plinio.</i>	<i>ibid.</i>		

D

D <i>achel vocant Arabes Palman.</i>	
24.	
<i>Dactylorum differentia.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Dactylorum immautorum vsus ad me-</i>	27.
<i>dicinam.</i>	
<i>Dactylorum maturorum ad medicinam</i>	<i>ibid.</i>
<i>vsus.</i>	
<i>Damiata Musarum facunda.</i>	89.
<i>Damiata olim Pelusium.</i>	78.
<i>Damiata ciuitatis situs.</i>	106.
<i>Decoctum vel infusum pulpa Tamarin-</i>	
<i>dorū ad quos morbos A Egyptii usur-</i>	35.
<i>pant.</i>	
<i>Decocti El caoua vocati utilitas, & ee</i>	63.
<i>vsus.</i>	
<i>Decocti ex Musis utilitas.</i>	78.
<i>Decoti Tamarici utilitas atque vsus.</i>	32.
<i>Decocti ex Siliquis dulcibus parati vi-</i>	8.
<i>litas, & vsus.</i>	
<i>Decocti ex ligno Tamarici parati vi-</i>	32.
<i>litas, & vsus.</i>	
<i>Dialogus del Balsamo Cayri conscri-</i>	48.
<i>ptus.</i>	
<i>Diodorus Siculus balsamum nasci in</i>	50.
<i>Arabia scripsit.</i>	

F

F <i>Aba A Egyptia an Culcas sit.</i>	107.
<i>Faba Aegyptia seu Colocassia vsus</i>	<i>ibid.</i>
<i>veneri confert.</i>	
<i>Fanugraci vsus apud A Egyptios.</i>	135.
<i>Facem olei Sesami maxime pingue fa-</i>	89.
<i>cere.</i>	
<i>Ficus A Egyptia, Sycomorus idem.</i>	20.
<i>Ficum A Egyptiam esse vastissimam ar-</i>	<i>ibid.</i>
<i>borem.</i>	
<i>Ficum Sycomori vsus atque utilitas.</i>	21.
<i>Fistularum Cassiarum differentia atq̃</i>	3. & 4.
<i>præstantia.</i>	
<i>Fistulas Cassiarum non colligi imma-</i>	<i>ibid.</i>
<i>turas.</i>	
<i>Flores Gelsimini Arabici.</i>	72.
<i>Florum Calaf utilitas.</i>	61.
<i>Flores Cassiarum odorati.</i>	3.
<i>Foliorum Palmarum vsus apud A Egy-</i>	25.
<i>ptios.</i>	
<i>Folia quarum plantarum Solē in A E-</i>	35.
<i>gypto sequuntur.</i>	
<i>Folia Tamarināi solem continere se-</i>	<i>ibid.</i>
<i>qui.</i>	

F 2.

I N D E X

Foliorum Ligustri commercia. 44.
Fructus Bahobab Icon. 68.
Fructus Mauz facultas, & vsus. 73.
Fructus Mauz noxy stomacho. *ibid.*
Fructus Mauz qua corporibus mala inducant. *ibid.*
Fructuum Mauz seu Musa viilitas ad iussientes superioresque. 78.
Fructuum Subesten vsus ad medicinam 79.
Fructum Tamarici vsus. 32.

G

Galenum non rectè Opopalsami vsus videri nouisse. 56.
 Gabrielem Falopium cognouisse asperā Smilacem esse Salsam parillam. 136. & 137.
Gelsimini Arabici Icon. 73.
Gelsimini Arabici descriptio. 72.
Gelsimini florū vsus apud Ægyptios. *ibidem.*
Georgius Hemus Cōsul Ægypti, Giu-mez Ægyptiorum est Sycomorus. 21.
Gossipij arborei, Icon. 71.
Gossipium, quo vtuntur Ægyptij aliunde aduehunt. 69.
Gossipium arboreum. *ibidem.*
Gossipij vsus apud Ægyptios. *ibid.*
Gossipij seminum vsus. *ibid.*
Graminis crucis descriptio. 121.
Graminis Crucis ad medicinam vsus. *ibidem.*
Graminis seminum decoctum secretum esse ad adiuuanda Exanthemata in Febris Pestilentibus. *ibid.*
Gramen ad Plcera, Vulneraque vile esse. *ibid.*
Graminis Radicem sudorem monere. *ibidem.*
Graminis Crucis Icon. 122.
Graminis decocto mulieres ad Variolas & Morbillos puerorū, atque Mē-

struorum suppressionem. 121.
Gummam Arabicam esse gumam Araboris Acaciae. 12.
Gummam Arabicam in Ægypto veram colligi ex Acacijs. *ibid.*
Gumma Acacię qualis sit. *ibid.*
Gumma Arabica non tota est vermicularis ac alba. *ibid.*
Gumme Arabica cognitio. *ibid.*
Gummarum copiam qua ex Alexandria veitur esse totam Acaciae. *ibid.*

H

Herniarum multarum per Ægyptum vagantium cause. 116.
Historia peregrinorum Meccam, & Medinam euntium. 52.
Hyoscyamus albus qui in Ægypto prouenit. 131.

I

Icones platarum Ægyptiarum nullum rectè prodidisse. 1.
Itineris Ægypto in Arabiam Felicem narratio. 52.
Iuventutem conseruare opobalsamum & quomodo illo vtantur. 58.

K

KAlli geniculatum. 125.
Kalli album. *ibidem.*
Kellu seu kalli tertie speciei descriptio. *ibidem.*
Kellu omnes salsas, & acres gustui. *ibidem.*
Kellu Kalli tres speciei. *ibid.*
Kellu plantę vsus ad cineres. *ibid.*
kellu sub qua Anthyllidis specie reponatur. *ibidem.*
Kellu facultas purgatrix. *ibidem.*
kellu seu kalli primi icon. 126.
Kellu secundi icon. 127.
Kellu

I N D E X

Cellu tertij, quod Aegypti proprium
videtur, icon. 128. 129.

L

L Ablab est Phaseoli species atque
eius usus. 74.
Lalab seu Phaseoli nigri icon. 75.
Lactis Beidelsar utilitas ad cutis infe-
ctiones. 85.
Lactis Beidelsar usus. ibid.
Lactis Beidelsar facultas solutiue que
ibidem. ibid.
Lac Beidelsar dysenterias facere. ibi.
Lapides Renum atque Vesicę cur Aeg-
gyptijs sint familiares. 121.
Ligni Balsami vsus. 59.
Ligustrum Aegyptium. 44.
Ligustri Aegyptij icon. 47.
Ligustri foliorum atq; florum est vsus
apud Aegyptios. 45.
Ligustri utilitates ex Dioscoride.
46.
Linimentum ex Acacia pro articulis
debilitatis. 14.
Loca, que balsamum olim aluerint.
35.
Ladanum plantam esse plane differen-
tem ab ea que hactenus herbarijs
fuit cognita. 143.
Ladani plantę Cretensis descriptio ibi.
Ladanum esse cistum fœminam. ibid.
Ladanum in quo à cisto fœmina diffe-
rat. ibidem.
Lotus Aegyptius quid. 103.
Lotum Aegyptium esse Nynphœã. ibid.
Lotum in Italia locis copiose provenire,
& in quibus. 130.
Loti mirabiles ad solem conuersiones
in Marghera lacubus obseruari. 104.
Loti usus ad Cibũ apud Aegyptios. 103.
Loticæ caules Aegyptij crudos mandunt.
ibidem.
Lycij Indi arboris descriptio. 40.
Lycio uero non uti Aegyptios. 41.

Lycij, quo utuntur Aegyptij, adulter-
rati nota. ibidem.
Lycium Indum, quo in loco Aegypti
proueniat. ibidem.
Lycij facultas. 42.
Lycij succi usus. ibid.

M

M Ahemetis pseudo propheta Tur-
carum sepulchrum ubi sit. 51.
Marum Creticum quid. 142. atque
eius descriptio. ibid.
Marum Cretense esse Amaraicum ibi.
Mattheolus de Ladano deceptus. 143.
Mauz seu Musa descriptio. 78.
Mauz foliorum mira magnitudo. ibid.
Mauz fructus uenerem augere. ibid.
Mauz icon. 80.
Mechla ciuitas Arabia Fœlicis. 51.
Melã thij seu nigella usus apud Aegy-
ptios. 130.
Meliloti Aegyptij descriptio. 122.
Meliloti seminum apud Aegyptios es-
se usum. 123.
Mel ex siliquis dulcibus Carub Aegy-
ptios colligere. 8.
Melle siliquarum dulcium sacchari lo-
co Aegyptios uti. 8.
Mellis Carnub usus, & utilitas. ibid.
Mel dulcium Siliquarum siue carnub
quos morbos iuret. ibid.
Melochia descriptio. 92.
Melochia in cibus nihil Aegyptijs fa-
miliarius. ibid.
Melochia facultas atq; usus. ibid.
Melochia usus quas offensas faciat. ibi.
Melochia semina purgant. ibid.
Melochia icon. 93.
Melones Abdellavi quid. 114.
Melonum Abdellavi seminum facul-
tas, & utilitas. 115.
Mucagine, seu mucilagine psyllij Aeg-
gyptijs ad quos morbos utuntur. 131.
Mucilaginis seminis Gossipij usus. 69.
Mu

I N D E X

Mucilaginem psyllii conferre ad diarrhoeas biliosas, & dysenterias. ibid.
Mucilago seminum Gossipij quos morbos sanat. ibid.
Mulieres Aegyptia qui sterilitatem amoveant. 57.
Mulieres urticae seminibus utuntur ad promovendos menses. 130.
Musam esse insitionem Canne Saccharinae supra Colocasiam. 21.
Musa fructus qui. 78.

N

N *Abca fructus apud Turcas esse in magno pretio. 16.*
Nabca bis in anno fructus edunt. ibid.
Nabca, Paliurum, Canorum, idem esse. ibid.
Nabca est Paliurus Athenaei. ibid.
Nabce Icon. 19.
Nigella, quae in Aegypto provenit. 129.
Nigellae semina vermes necare. 129.
Nux Mehel est Stramonium. 132.
Nymphæa uel Loti Aegyptii usus ad Medicinam. 104.
Nymphæa usus ad somnum conciliandum. 104.
Nymphæa radice usus pro secreto ad Gonorrhoeam, & ad Dysenteriam. 105.

O

O *Cymi Aegyptij descriptio. 132.*
Ocimum Aegyptium odoris incunditate alijs prestare. 132.
Ocymi Aegyptij usus. 133.
Olei sesami usus ad multas cutis infectiones. 99.
Olei Gelsimini ex floribus usus. 72.
Oleum Gelsiminum uteri affectibus multis conferre. 72.
Oleum ex Gelsimini floribus quomodo

paretur. 72.
Opobalsami historia. 66.
Opobalsami notæ. 54-55.
Opobalsami facultas. 56.
Opobalsami usus apud Aegyptios cogniti. 56.
Opobalsamo Petrum Marianum ex vulnere capitis effatu digno curatum. 56.
Opobalsamum quos morbos speciatim sanat. 56.
Opobalsamum sterilitatem curat. 57.
Opobalsamo quomodo utantur mulieres ad iuventutem in facie servandam. 58.
Oxalis Zacynthina in quo ab Italica differat. 135.

P

P *Aliuri fructuum descriptio à Serapione. 17.*
Paliuri fructuum facultas ex Serapione. 17.
Paliuri usus. 17.
Paliurum novit Athenæus ex Agathocle. 17.
Paliuri descriptio ex Agathocle. 17.
Paliurus Athenaei est Napca Aegyptiorum. 17.
Paliuri Athenaei descriptio. 17.
Paliuri Athenaei Icon. 19.
Palma descriptio. 24.
Palma fructuum seu Dactylorum differentia. 24.
Palma Icon. 28.
Palma quando fructus ferat. 25.
Palma aere nutriti putat Aegyptij. 25.
Palma usus apud Aegyptios. 25.
Palmas brevissimis radicibus constare. 25.
Palma mas. & fœmisa. 25.
Palmarum conceptiones non fieri radicum contactu. 25.
Palmas fœmivam sine mare non con-

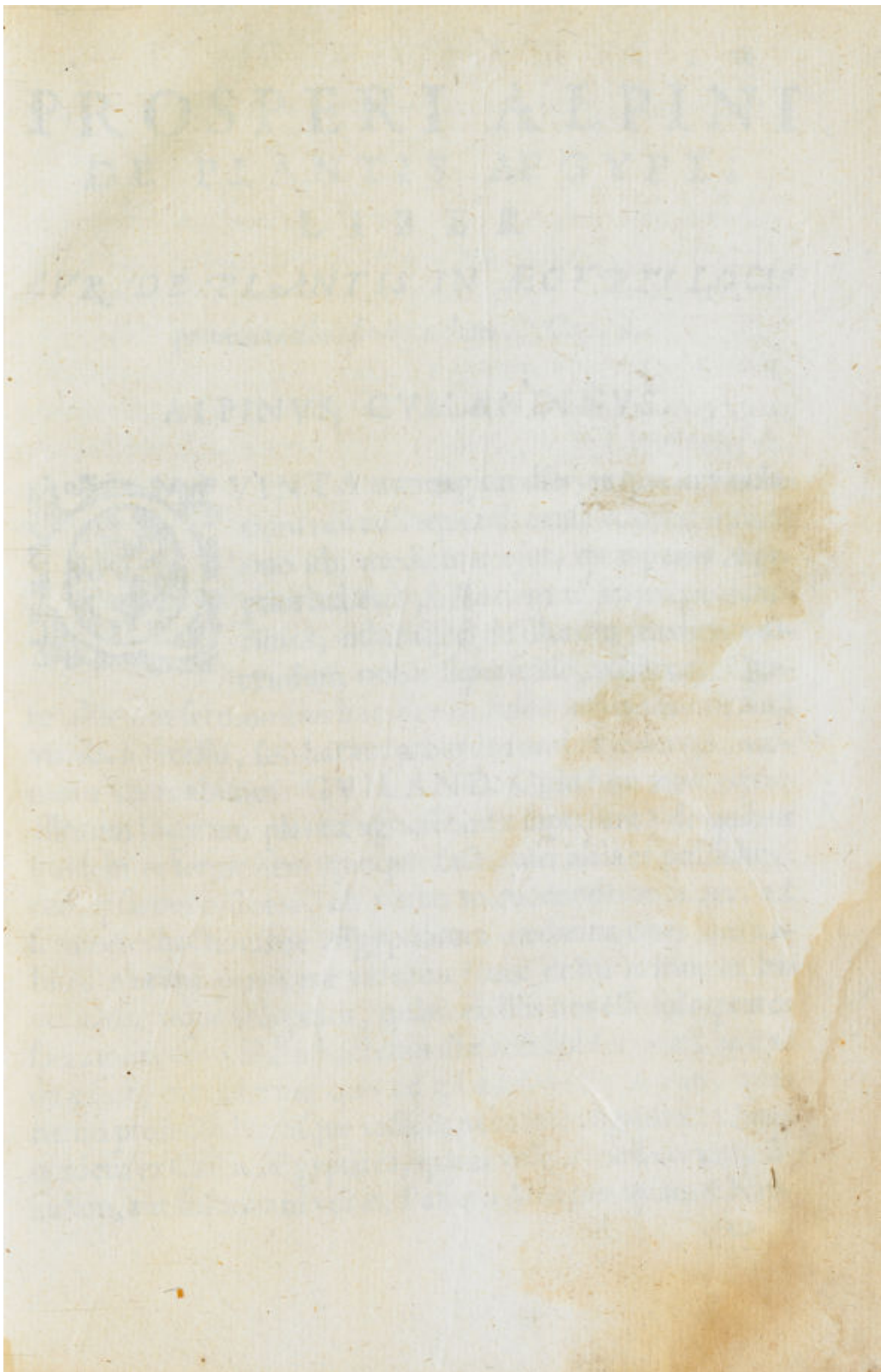
I N D E X

cipere, neq; fructus edere. <i>ibid.</i>	Podagricus dolores maximè iuuari A-
Palmas fecundas quomodo Aegyptij	cacia. 13.
efficiant. 25.	Psyllium copiosissimè in Aegypto pro
Palma steriles qua in Aegypto. 25.	uenire. 129.
Palma foliorum utilitas. 26.	Psyllij usus ad medicinam. 129.
Palma caudicis usus. 26.	Psylliū in Aegypto nō esse uenenū. 129.
Palma fructuum utilitas atque usus.	Pueris in uariolis palmarum decocti
27.	usus. 27.
Palma partes ad usum medicinae. 27.	Pulpa Bahobab usus ad medicinā. 66.
Partes palmarum, quibus Aegyptij ad	Pulpa Cassiarum usus & utilitas. 5.
medicinae usum, utantur. 27.	
Papyri descriptio atque usus. 110.	R
Papyri aqua ad oculorum suffusiones.	R Amich uocant Dactylum penè
caliginēs, & obscuritates. 110.	immaturum. 27.
Papyri Icon. 111.	Rotob Dactyli sub putridi. 27.
Pelusium Cassias fert bonitate Cayri-	Rhabarbari planta descriptio. 135.
nis inferiores. 4.	
Pelusi nunc Damiatia ciuitatis uirida-	S
ria. 106.	S Adar Serapionis est Nabca Ara-
Pestis infectis opobalsamum auxilio es-	bum ac Aegyptiorum. 17.
se. 57.	Salsa parilla Zacynthi quomodo inuē-
Petrus Marianus ex uulnere effatu di-	ta. 137.
gno opobalsamo sanatus. 56.	Samarrahich quid. 27.
Phaseoli rubri Abrus uocati descriptio.	Sanguinem expuentibus succum Aca-
76.	cia auxilio esse. 13.
Phaseoli rubri icon. 77.	Sant arborem ab Aegyptijs uocatam
Phaseolorum rubeorum usus. 76.	esse ueram Acaciam. 9.
Phaseoli nigri Lablab uocati descri-	Sebesten arboris duplex genus. 29.
ptio. 74.	Sebesten arboris domestici & Sylue-
Phaseolorum nigrorum usus. 74.	stris descriptio. <i>ibid.</i>
Phaseoli nigri arbores icon. 75.	Sebesten icones. 30. & 31.
Pinguescere mulieres usu seminum Se-	Secamone descriptio. 133.
sami. 99.	Secamone succi facultas. <i>ibid.</i>
Piper longum, facultas, usus, atque eius	Secamone quid. <i>ibid.</i>
icon. 96.	Secamone an sit Apocynum. <i>ibid.</i>
Plantas peregrinas in uiridarijs custo-	Secamone icon. 134.
diri. 49.	Secretum ad pruritus tollendum ex
Plantas locorum patrias ubique nasci.	oleo sesami. 99.
59.	Seminum Gossipij usus. 69.
Planta Aegyptia. 1.	Seminum urtica usus. 129. & 130.
Planta Aegyptia, soli sequia. 35.	Sin: naurica quos morbos sanent. <i>ibid.</i>
Plantarum Aegyptiarum ad medici-	Seminum Psylli usus apud Aegyptios.
nam utilitas. 1.	129.
Plantarum Aegyptiarum icones ueras	
multos delineasse. 1.	Semi:

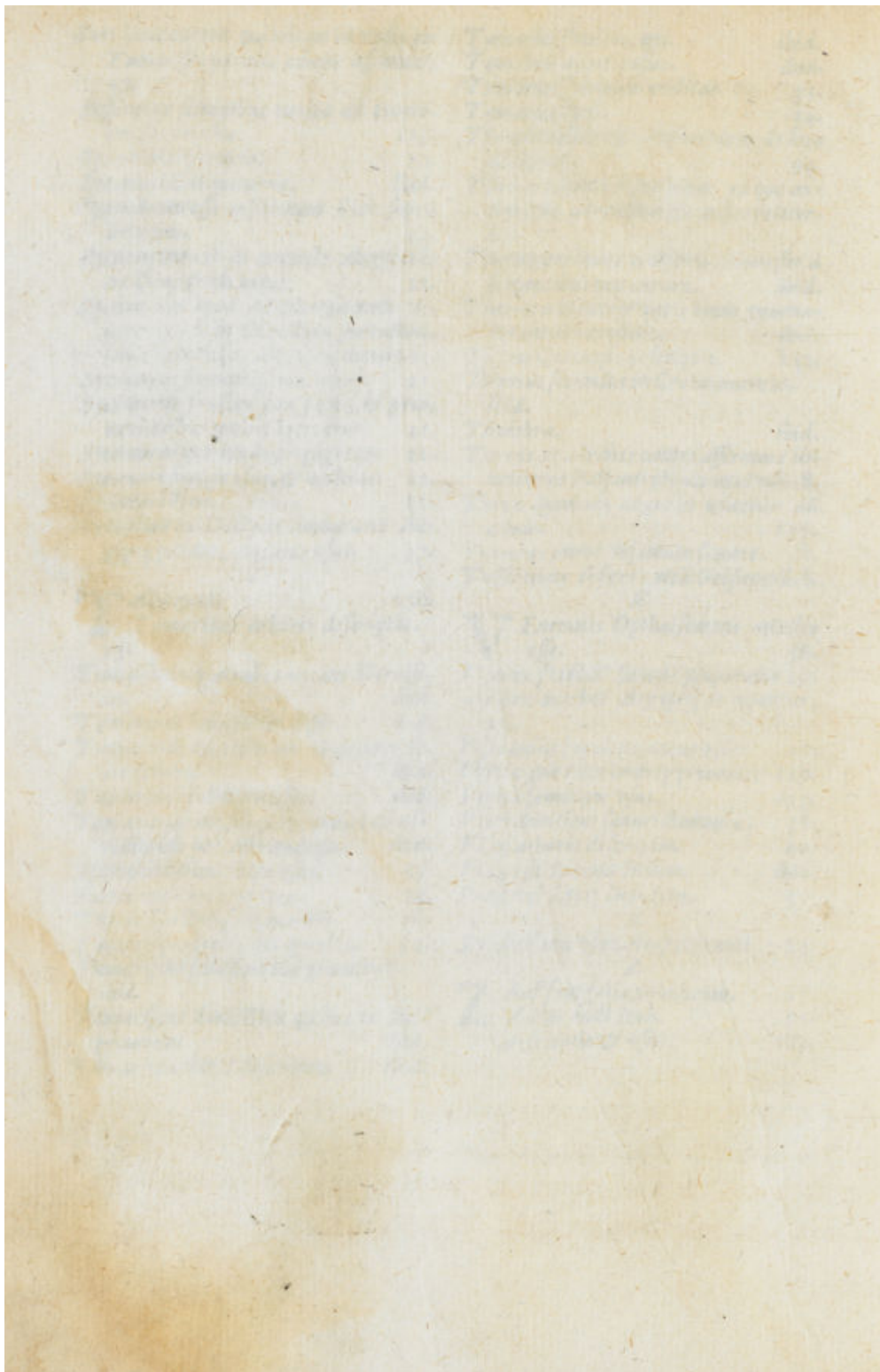
I N D E X

<i>Seminum Sesami vsus ad cibum.</i>	98.	<i>Sas & oblongas spectari; contra in-</i>	
<i>Seminum Coriandri vsus.</i>	132.	<i>Italia.</i>	ibid.
<i>Seminum Boni facultas & vsus.</i>	66.	<i>Smilax aspera in siccis durisque locis</i>	
<i>Semina Abdellai Melonis in refrige-</i>		<i>inuam cur non representet Salsam</i>	
<i>rando cateris prestare.</i>	115.	<i>parillam.</i>	139.
<i>Semina Loti seu Nymphae homines ad</i>		<i>Smilacis asperae dua radicum differen-</i>	
<i>venerem impotentes reddere.</i>	105.	<i>tia.</i>	ibid.
<i>Seminum Meliloti facultas, & vsus.</i>		<i>Smilacem asperam in Zacyntho proue-</i>	
	123.	<i>nientem ab ea que in Italia nascitur</i>	
<i>Seriph Meccha Dominus.</i>	52.	<i>esse differentem.</i>	140.
<i>Seriph Meccha qua munera mittat</i>		<i>Smilacis aspera Zacynthina icon.</i>	141.
<i>Turcarum Rex.</i>	52.	<i>Smilacem asperam esse Salsam parilla</i>	
<i>Sesami planta descriptio.</i>	88.		137.
<i>Sesami foliorum, seminumque facultas.</i>		<i>Smilaces asperas Italas à Salsa parilla</i>	
	89.	<i>differre.</i>	138.
<i>Sesami siue Sempsem icon.</i>	90.	<i>Solani radicum corticibus ad qua Ae-</i>	
<i>Sesami decocto in quibus morbis utan-</i>		<i>gyptij utantur.</i>	130.
<i>tur.</i>	98.	<i>Sophera.</i>	83. icon 84.
<i>Sesami vsus apud mulieres.</i>	98.	<i>Solanum somniferum quod prouenit</i>	
<i>Sesamo pinguescere corpora.</i>	98.	<i>Alexandria.</i>	130.
<i>Sesban descriptio.</i>	81.	<i>Solani somniferi vsus.</i>	131.
<i>Sesban vsus in Aegypto.</i>	ibid.	<i>Stratiotes ex Dioscoride.</i>	106.
<i>Sesban seminum vsus.</i>	ibid.	<i>Stratiotis Dioscoridis icon.</i>	107.
<i>Sesban icon.</i>	82.	<i>Stratiotes quibus in locis Aegypti na-</i>	
<i>Siliquas Tamarindorum Arabes con-</i>		<i>scatur.</i>	106.
<i>diunt earumque vsus.</i>	35.	<i>Stratioten quomodo Aegyptij atque</i>	
<i>Siliquarum Cassia differentia, & pra-</i>		<i>Arabes appellant.</i>	106.
<i>stantia.</i>	2.	<i>Stratiotes ad sistendam quancumq; hu-</i>	
<i>Siliquas Cassia immaturas non colligi</i>		<i>moris fluxionem multum valet.</i>	106.
	2.	<i>Stratiote ad quos morbo Aegyptij utan-</i>	
<i>Siliquas Cassia recentes & paruas Ae-</i>		<i>tur.</i>	106.
<i>gyptij condiunt.</i>	2.	<i>Stratiotis facultas, & vsus.</i>	ibid.
<i>Siliquarum cōditarum utilitas, & vsus.</i>		<i>Strabo Balsamum ait in Arabia nasci.</i>	
	2.		65.
<i>Siliquas Cassia recentes ad vsum pue-</i>		<i>Stramonij vsus.</i>	131.
<i>rorum Aegyptij condiunt.</i>	2.	<i>Styrax in Creta Insula.</i>	143.
<i>Siliquas Carub apud Aegyptios esse in</i>		<i>Succo ex prunis Sylvestribus Italos pro</i>	
<i>usu.</i>	8.	<i>Acacia uti.</i>	4.
<i>Siliquarum dulcium Carub vocatarum</i>		<i>Succus Acacia quomodo ab Aegyptijs</i>	
<i>vsus ad medicinam.</i>	4.	<i>paretur.</i>	4.
<i>Smilacis aspera Zacynthina descriptio.</i>		<i>Succi Acacia praecipua vires.</i>	5.
	138.	<i>Succia Acacia vsus apud Aegyptios.</i>	6.
<i>Smilax aspera quibus notis Salsa parilla</i>		<i>Suc. Acacia quos morbos sanat.</i>	5.
<i>esse dignoscatur.</i>	ibid.	<i>Succi fructuum Paliuri Athenaei vsus.</i>	
<i>Smilacis asperae radices Zacynthi cras-</i>			7.
			Sues

<i>Sues licet careere qui cibum in vasis ex</i>		<i>Tamarici fructus, qui.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tamarisco paratis cibum assumunt.</i>		<i>Tamarici arboris usus.</i>	<i>ibid.</i>
32.		<i>Tamarici foliorum utilitas.</i>	33.
<i>Sufficus ex seminibus urtica ad promo-</i>		<i>Tamarici Icon.</i>	34.
<i>nendos menses.</i>	129.	<i>Theophrastum & Dioscoridem de loco</i>	
<i>Sycomori descriptio.</i>	20.	<i>deceptos.</i>	94.
<i>Sycomori Gal. meminit.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Theriaca huius tēporis cur ea quæ an-</i>	
<i>Sycomorum esse infusionem Fici supra</i>		<i>tiquitūs parabatur sit imperfectior.</i>	61.
<i>Morum.</i>	21.	<i>Theriacam huius temporis demorsos à</i>	
<i>Sycomorum cur in arenosis Aegypti lo-</i>		<i>serpentibus non curare.</i>	<i>ibid.</i>
<i>cis Deus produxerit.</i>	21.	<i>Theriaca huius temporis nemo venena-</i>	
<i>Sycomorum apud Matharea nunc vi-</i>		<i>tos curare confidit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>neret, qui olim Christum puerulum</i>		<i>Thymi Cretensis descriptio.</i>	142.
<i>textit occulasse, Aegyptij dicunt.</i>	21.	<i>Thymus secundus in Creta inuentus.</i>	
<i>Sycomorus fecundissima arbor.</i>	21.	<i>ibid.</i>	
<i>Sycomorus fructus non fert, ni prius</i>		<i>Thymbra.</i>	<i>ibid.</i>
<i>verberibus multis laceretur.</i>	21.	<i>Turcas, et Arabes omnes affirmare in-</i>	
<i>Sycomorus quo modo propagetur.</i>	21.	<i>numeras Balsami plātas in Arab.</i>	18.
<i>Sycomori ficuum usus, & utilitas.</i>	22.	<i>Turca quomodo angurijs utantur ad</i>	
<i>Sycomori Icon.</i>	21.	<i>cibum.</i>	115.
<i>Syrupum ex Dactylis immaturis Ae-</i>		<i>Tumores duros Sesamum sanare.</i>	98.
<i>gyptij parant, atq; eius usus.</i>	27.	<i>Tussicibus cōferre oleū Gelsiminū.</i>	8.
T		V	
<i>Alla quid.</i>	130.	<i>Venenatis Opobalsamum auxilio</i>	
<i>Tamarindi arboris descriptio.</i>	35.	<i>esse.</i>	56.
<i>Tamarindum Arabes vocant Derelsi-</i>		<i>Visci ex fructib⁹ Sebestē preparatio</i>	29.
<i>de.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ad quos morbos Aegyptij eo utantur.</i>	29.
<i>Tamarindi folia solem sequi.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Visci huius facultas, atque usus.</i>	29.
<i>Tamarindi arborem ali in deserto D.</i>		<i>Vrtica quæ Alexandriae provenit.</i>	129.
<i>Macharij.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Vrtica seminum usus.</i>	129.
<i>Tamarindi foliorum usus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Vteri duritiem sanari Bammia.</i>	38.
<i>Tamarindorum siliquas condiri ad usū</i>		<i>Vzeg arboris descriptio.</i>	40.
<i>viatorum per Africa loca.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Vzeg esse Licium Indum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tamarindorum pulpe usus.</i>	35.	<i>Vzeg vel Lycij Indi Icon.</i>	33.
<i>Tamarindi arboris Icon.</i>	36.		
<i>Tamar Dactyli sicci maturi.</i>	36.	X	
<i>Tamariscus Italie qui ignotus.</i>	32.	<i>Xylobalsami usus Aegyptijs noti</i>	23.
<i>Tamariscus siluestris ubi proveniat.</i>	<i>ibid.</i>	Z	
<i>Tamariscus domestica quibus in locis</i>		<i>Zaf sunt folia palmarum.</i>	27.
<i>proveniat.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Zatar endi Icon.</i>	95.
<i>Tamarici arboris descriptio.</i>	<i>ibid.</i>	<i>descriptio & usus.</i>	103.

PROSPERI ALPINI
DE PLANTIS AEGYPTI
LIBER

CVR DE PLANTIS IN AEGYPTI LOCIS

provenientibus sit agendum. Cap. I.

ALPINVS, GVILANDINVS.

VINTA nunc agitur dies, ex qua in viridarium nos colloquendi causa convenimus, in quo ubi medicinae ejus, quae penes Aegyptios habetur, historiam ad finem perduxerimus, nihil aliud de illorum medicina dicendum nobis superfuisse, arbitror. Quare aliis nos sermonibus hac die in solito hujus amoenissimi viridarii recessu, sub harum arborum umbra sedentes, animum recreabimus. GVILAND. Quid? an non etiam illorum locorum plantae agnoscendae supersunt? de quibus quidem te sermonem quoque facturum aliam es pollicitus: cum ipsarum historia, ob varias in medendo utilitates, ad sermones hactenus de Aegyptiorum medicina inter nos habitos maxime pertinere videatur? nec enim minus ex his utilitatis, atque voluptatis, quam ex illis nos esse suscepturos speramus cum à nullo hactenus illae recte observatae, ac traditae sint, maximeque quo ad ipsarum veras icones, quas nemo profecto hucusque recte & accurate cognovit. Quod quidem ex Cassia Aegyptiaca, quam vulgus medicorum, fistulam, aut solutivam vocat, Paliuro Athenei, quam ii Nap-

A ca

2 . DE PLANTIS AEGYPTI

ca appellant, ex alcanna Avicennæ scilicet ligustro Aegyptio, Cypro à nonnullis dicto: ex balsamo, Acatia, Lycio, Tamarisco, Faba Ægyptia, Strathiotè, atque aliis quamplurimis nostri temporis plantarum studiosis prorsus ignotis, plane est manifestum. Itaque Ægyptiarum plantarum sic ab omnibus desiderata historia, non est à te nunc silentio prætereunda. ALPIN. Posteaquam te has plantas, quas loca Ægyptia producant, tantopere ex me audire delectat, cur ego tui observantissimus, tibi plane morem gerere non debeo? Illas igitur hac die, quoad potero diligentius, tibi omnes aperire tentabo, ac præterea quos hæc ad medendum usus apud eas gentes habeant: GVILAND. Nunquam equidem de plurima tua erga me humanitate, & benevolentia dubitare potui. Quare nihil optatius, ac gratius mihi contingere poterat. Pluresque ideo nunc tibi gratias habeo: tuaque erga me hæc animi promptitudo esset nunc multis laudibus efferenda, quod minime faciam, ne summam tuam modestiam offendam. At hæc nunc omittamus, neque in his hodiernum tempus conteramus. Vbi itaque in viridarii hujus amico recessu, quo Solis radii pertingere nequeunt, sub ista umbra confedimus, ut plantarum illarum historiae principium facias tempus suadet: ac primum ab arborum narratione exordiens, de cassia fistula agito.

De

De cassia fistula, Chaiarxambar vocata. Cap. II.

A L P I N V S .

CA S S I A fistula, quam Ægyptii Chaiarxambar appellant, est arbor nuci, trunco, ramis, foliisque proxima, truncus corticem habet planum, mollem, atque cineritium, qualis omninò in crescenti nuce spectatur. Folia multo plura quàm in nuce, alæ adligata pendent, in alis folia decem spectantur: totque ex qualibet ferè ala pendere observantur, utrinque ordinatim quinque posita; sunt etjam hujusce arboris folia nucis foliis duplo longiora, & in extremo aculeata. Flores fert aureos, multos, leucois proximos, sed multo majores, numerosioresque, florum anagyridis instar, alæ adligatos, ac pendentis: alæ siquidem omnes innumeris ferè floribus onustæ ac graves deorsum vergere cernuntur. sunt etiam hi valde odorati, præsertimque oriente Sole. Ægyptii diluculo per Cassiarum loca deambulare sæpiùs odoris causa consueverunt: quippe aura à cassiis, eximium ac gratissimum odorem spirantibus, ad ipsos delatâ, oblectantur. Apud illos enim florentes arbores aer matutinus perpetuò eximiù, ac suaviorem odorem re dolet. Flos quilibet in medium multa capillamenta, tenuissima, rosarum flosculis similia habet, quæ paulatim crescentia, in crassiores fistulas postea mutantur. spectantur primo ipsa tenuissima obliqua, ac obtorta, deincepsque magis peraucta, crassiora evadunt, ac magis recta, tandemque justam magnitudinem adeptâ, rectissima, ut Calami fiunt. Fistulæ majores canuæ crassioris magnitudine spectantur, atque duorum ferè cubitorum longitudine. Arbor florere incipit mense Junio, floret toto etjam

A 2 men-

4 DE PLANTIS AEGYPTI

menſe Julio Alexandriae & Cayri. Peluſii verò nunc Damia-
tae, caſſias menſe etiam Septembri florere vidi. Cannae vel
fiſtulæ toto anni ſpacio maturantur, totoque anno ſemper
hæ in arbore manent, quas Aegyptii Iunio tantum menſe
Cayri colligunt, quo tempore multæ, parvæ, recenter ex
primis floribus præductæ virides ſpectantur, phaefeolorum
ſiliquis valde ſimiles: quæ paulo poſt crescentes, paulatim
viridem colorem in nigrum commutant. Has recentes &
parvas, virides aqua in primis ebullitas ſaccharo illi con-
diunt. Quarum ſic conditarum ingens copia in varias regio-
nes aſportatur. Quæ Peluſii in arboribus leguntur, corticem
habent craſſiorem, & parum intus ſubſtantiae obtinent. Cay-
rinae verò, & Alexandrinae cortice constant tenuiori, multa-
que ſubſtantia intus plenæ, ex quo hæ cæteris omnibus bo-
nitate præferuntur. Quæ, ut alijs quoque dictum eſt, du-
plicis ſunt differentiae: etenim aliquæ aliæ ſubrubræ, quas
Abes vocant, à colore illiusce gentis, cernuntur: quæ ſunt
omnium optimæ, & aliæ nigrae. Quod de caſſiis aliqui di-
xere, optimas cannas manibus concuſſas ſonum non edere,
ibi planè falſum obſervatur, quandò omnes recentes motæ
ſonum edant, atque etiam in arboribus cannas à ventis mo-
tas, ſeminibus intus motis, multum ſonum edere quotidie,
propè eas habitantes, audiunt. Quod etiam dulces ſiliquæ
faciunt. quæ verò ex caſſiis non ſonant, ab Aegyptiis vitupe-
rantur, opinantibus id ob aqueam humiditatem intus colle-
ctam, vitiata pulpa accidere. Neque immaturæ colliguntur,
ut aliqui referunt. Emuntur verò sæpe sæpiùs ab advenis
mercatoribus ſenio confectæ, cum ingens copia sæpe in
ædibus ad eam rem paratis, annos ad uſque quadraginta
adſervetur. Collectas enim ex arbore continuo in opportuna
lo-

loca sic ii claudunt, ut nullus aer ingrediatur, cum ex minimo aeris contactu cassiæ corrumpantur. Hincq; sæpissimè ad nos vetustatæ vitiatæ ac etjam acidæ mitti solent. quam ob rem rogatos esse velim omnes pharmacopolas, ac medicos, ne post hac se decipi sinant, & semper ex illis seligant recentes, quarum substantia subdulcis est, antiquasque acidum, ponticumque saporem sapientes effugiant. Aegyptii cassiis non utuntur recentibus, sed saltem post quartum mensem: quandoquidem juniores, recentioresque inutiles neque à noxa immunes observantur. Utuntur vero, atque nostri quoque faciunt, fistularum pulpa vel in bolis, vel in potione, parata. Est hæc pulpa quo ad calorem temperata, atque humida supra primum gradum, bilemque, ac etjam pituitam à stomacho, atque venis mesenterii educit, & sanguinem calidiorem contemperat, atque puriorem reddit. Abisina vocata cæteris in urbe Cayri præfertur ad morbos biliosos, ac melancholicos, præcipuæque in affectibus pectoris, à distillatione acutorum humorum concitatis, quibus mire subvenit. Pulpa hac cum saccharo candido, & liquiritia pro secreto uti solent ad renum, vesicæque vitia: renum enim extinguit immodicum calorem, humoresque ab his partibus abstergit, atque per urinam expellit: proinde ipsius frequenti usu homines se à calculis præcauent. Ea etjam utuntur ad tussim antiquam, dispnæam, asthma, & orthopnæam cum agarico. pro calidis articulorum doloribus, maximeque in podagra, dolentibus partibus, emplastri modo ipsam adhibent, nec non ad calidas inflammationes eodem modo ejus usum sequuntur. Siliquas verò cassiarum, proinde ac phaseoli parvas virides in aqua prius parum ebullitas, & mox in umbra ab humiditate siccatas, saccharo, vel melle condiunt,

atque

6 DE PLANTIS AEGYPTI

atque ad usum servant puerorum delicatarumque mulierum;
exhibent verò ad summum eas usque ad uncias quatuor, &
ad unciam in pueris. Hisque utuntur ad eosdem nuper di-
ctos affectus. GVILAND. Placuit mihi hæc cassiarum
historia, sed cupio ut tu mihi & cassiæ, & aliarum, quas ob-
servasti, plantarum figuram ostendas, quando te probe
omnes delineasse, ac pinxisse certò sciam, quod nemo an-
tea recte id nobis præstiterit. Quamobrem prius visa cassiæ
arboris icone, alias plantas narrare mihi pergito.

CAS-

DE PLANTIS ÆGYPTI LIBER. 17
CASSIA FISTVLA, CHAIARXAMBAR.

De

8 DE PLANTIS AEGYPTI

De siliquis dulcibus, carub, ab Aegyptiis vocatis.

Cap. III.

A L P I N V S.

CASSIÆ proxima est arbor carub, vel carnub ab Aegyptiis dicta, quæ cum in Aegypto nascatur, dicenda quoque à me erat. Arbor est nobis notissima, cum harum arborum in multis etiam Italiae locis multa sit copia, quales sunt, quæ in Neapolitano agro, & Apulia cernuntur: in iis locis etenim copiosissimi aluntur. Ex hac arbore Aegyptii siliquarum tantum usum cognoscunt; Mel quidem ex ipsis extrahunt dulcissimum, quo Arabes sacchari loco, cassias solutivas recentes ac parvas, zinzibere, mirabolanos, Tamarindos, atque alios multos fructus condiunt. Hujus quoque mellis usus est frequentissimus vice veri mellis ad Clysteres, & aliqui etiam per os sumendum concedunt ad subducendum alvum: ipso etenim alvus non minus quàm pulpa cassiæ ibi ad excretionem movetur. Utuntur etiam in renum inflammationibus eo, intus extraque appposito. Ad tussientes, asthmaticos ipsum non secus, quàm cassiam exhibent, valdeque ipsos juvat, non minus decoctum ex siliquis paratum eadem hæc præstat. At modo de spina Aegyptia, acatia vocata, multis hæcenus ignota loquamur. G V I L A N D. Nihil mihi carius esse nunc poterit, quàm de hac planta dicentem audire, quem planè in illis locis ejus veritatem cognovisse scio.

SI.

SILIQVA DVLCIS CARVB,

& carnub vocata.

De Acacia Cap. IIII.

ALPINS.

ACACIA, quam Sant Aegyptii appellant, in Aegypti
locis à mare remotis nascitur: hujusque arbores co-
piosissimæ in môtibus Synai, penes rubrum mare positis pro-

B uc-

ueniunt. Crescuntque ad mori magnitudinem, ramosque sursum latius expandentes; quod etiam Dioscorides admonuit, dicens: arborem non in rectum se attollere. Caudex quanta est pruni magnitudo cernitur corticemque habet nigrum, asperum, multis acutissimis spinis munitum. Arbores, quæ in prædictis montibus spectantur, spinis albis horridissimæ existunt, asperissimoque Cortice truncus cernitur: Folia oblonga, parva minutissimè incisa habet, tanaceti proxima. & Flores parvos, pallidos subflavos, atque etiam albos rotundos, parvos lanæ floccos imitantes, platanî fructibus forma planè similes, his tamen longe minores, & nihil aliud flos hujusce arboris videtur, quàm mollis lanugo paruum rotundumque globulum efformans, non ingrati est odoris. Quæ Cayri aluntur, flores habent flauos vel pallidos, & quæ sunt in montibus Arabiæ, albos. Ex floribus siliquæ lupinorum amulæ proferuntur, ipsis veruntamen minores, imprimis virides, & mox nigrae apparent; quæ semina dulcium siliquarum seminibus sunt similia, & in siliquarum folliculis sunt conclusa. folia, flores, ac fructus gustum asperitate multa ac stipticitate ferunt. Ex immaturis siliquis, viridibus succum exprimunt, quem coquunt, ut indurent. Nonnulli etiam ex foliis, floribus imperfectis succum parant, sed eo est hic bonitate inferior. Cayri Coriarii ad denigrandas pelles multam copiam illiusce succi absunt. Hujus arboris mas atque fœmina reperitur, Mas quidem spinis est horridus, fructus non edit. Fœmina spinis paucioribus, mollioribusque referta est, eaque intra ramos non habet, sed tantum extra. Quæ arbor est fœcundissima, florereque orientibus Pleiadibus, Novembri scilicet Mense incipit, & rursus iidem occidentibus: scilicet mense Martio, bisque in anno

fructus

fructus fert, atque maturat. Sine dubio hanc arborem esse
veram antiquorum Acaciam, vel spinam Aegyptiam, ex no-
tis affirmandum est: præcipueque quia nulla alia arbor spi-
nosa in Aegypto reperitur, quæ magis notis acaciæ tributis
respondeat, atque multo magis quod illi Kachiam quoque
nominant. G V I L A N D. Hinc ego multos non possum
non vehementer admirari, qui nesciant acaciæ verum suc-
cum huc ex Aegypto quotidie comportari. Nunc enim pau-
ci pharmacopolæ existunt Patavii, ac Venetiis, qui eum suc-
cum ignorent, quem Orientalem acatiam appellant, ad il-
liusce succi, quem multi pro acatia substituunt, differentiam,
qui ex sylvestribus prunis à quibusdam paratur. Neque mi-
nus etiam miror nonnullos, quod hanc plantam non à Cla-
rissimorum Venetorum consulum medicis, vel pharmaco-
polis in Ægypto multos annos versatis acceperint potius, quã
ex Græcia, quam acatiæ feracem fuisse nemo antiquorum
dixit, veluti multi, quod in Aegypto hæc planta vivat, spinam
Aegyptiam ipsam nominarunt. Huiusmodi itaque plantæ
genus non ex Græcia ut Andreas Mattheolus Bizantio se
habuisse ait, in quo tamen non parùm deceptus fuit, sed ab
Aegypto foret petendum, in qua omnes scriptores acatiam
copiosissimè provenire affirmarunt. Tibique acatiæ illam
imaginem, quam Mattheolus pinxit, planè falsam esse notis-
simum ex dictis puto. ALPIN. Aliud de acatia erit animad-
vertendum, quippè multos sic etiam errasse, ut putarint gū-
mam, quam arborem hanc ferre multi meminerunt, apud
nos utique non reperiri, neque ex Aegypto veram compor-
tari, quod ipsam forma vermiculari constare Dioscorides
prodiderit. Gummamque hanc, quam falso Arabicam ap-
pellant, aiunt, esse similem potius aliarum arborum, quippè

B , ce-

cerasorum, prunorum, persicorum, pomorum, pyrorumque gummis. Quare veram Arabicam, vel Aegyptiam, quæ in Caudice acatiæ arboris, ut scriptores herbarum prodiderunt, gignitur, nequaquam reperiri. GVILAND. Quid tu ea de re sentis? ego vero horum esse nugas puto ALPIN. Hoc certè scio, me sapissime hisce manibus Cayri in Viridariis multis acatiæ arboribus refertis, ex ipsorum truncis multam collegisse: ac præsertim in Viridario ptopè eodem Veneti consulis posito, in quo sunt multæ arbores acatiæ; ex quibus Gumma manat, pace Dioscoridis dixerim, non tota, sed paucissima, quæ vermiculari forma spectetur, neque tota alba, ac clarâ. Vno etenim colore, ac una figura neutiqua omnes acatiæ arboris gumme spectantur, talemque formam, vel figuram accipit gumma, qualem motus succi è cortice manantis fit, nam, interim ubi ad modum est crassus, non multum deorsum movetur, sed statim ferè excretus coalescit, granosaque gumma tunc fit, tenuiore vero succo exeunte, multumque fluxili, aliquando oblongam gummam reddit, atque uno verbo dico, me vidisse gummas acatiarum, figura atque colore plerasque cerasarum prunorum ve gummis haud dissimiles. Præterea scies quoque, totam gummarum quantitatem, quæ ad nos ex Aegypto convehitur, esse acatiæ arborum: quandò nulla ibi arbor sit, hac excepta, quæ gummas educat. Aegyptus siquidem ac Arabia, prunis, cerasis, pomis, atque aliis gummosis arboribus omninò caret. ex quo non ex alia, quàm ex acatiæ gummas Arabes ac Aegyptii colligunt. GVILAND. vera loqueris, sed dic quaeso etiam ejus medicos usus, quos tu apud eam gentem probè observasti? ALPIN. Aegyptii acatiæ arboris utuntur succo ex siliquis immaturis expresso, vel etiam ex flo-

floribus, foliis, vel ex fructibus etiam . Succus hujus usus apud eos frequentissimus est ad oculos roborandos, atque ab inflammationibus, quæ ibi sunt frequentissimæ, tuendos: ad oris, auriumque omnia ulcera, nec non ad labiorum fissuras, ad dentes collabentes roborandos, atque firmandos, succo in pulverem redacto, postablutionem ex decocto ejusdem succi, vel foliorum, vel florum, parato, factam, utitur supra gingivas asperso, ac eo dentibus confricatis. Sanguinem spuentibus dragmam singulomane aliquo liquore dissolutam, potandam offerunt, mirasque ad quamcumque sanguinis fluxionem firmandam semper vires habuisse apud eos cognitum est. Ego sæpissimè hoc solo auxilio multas mulieres ab immodico uteri Profluvio penè mortuas revixisse, atque sanatas fuisse certo scio. In his quidem, quæ has immodicas patiuntur vacuationes, clysteribus ex acatiæ foliorum florumque decocto paratis, in uterum injectis utitur atque etiam succo pulverizato, prædicto cum decocto dissoluto, atque immisso. In alvi fluxionibus eodem modo tum clysteres frequentant, tum per os succum sæliciter exhibent. Ad annum, uterumque foras proidentem succo dissoluto cum foliorum, florumque decocto, nihil habent præstantius, ac frequentius quo utantur. Ad eos, qui ex quacumque causa articulos debiles habent, fomentum, ex iisdem omnibus paratum pro præsentaneo auxilio habent, neque inmerito. cum acatiæ prævalidissima adstringendi vi prædita sit. Omnes ejus fomento utuntur ad defendendos articulos ab humorum decursu. atque non minus in iisdem tumefactis, atque inflammatis, præsertim in principio dum humores adhuc in cursu existunt. Hincque usus ad podagricos dolores frequentissimus est, maximamque vim habet

aca-

acatia, ut à podagricis incurſibus homines prætervet. Non
 defunt, qui ad ea mala non modo foris fomenti, vel balnei
 modo acatia utuntur, verùm etjam ſucci modicum per os
 ſumere ante fluxionis tempus per aliquot dies conſueſcunt,
 ut ipſæ internæ viæ anguſtiores factæ minùs curſui humorù
 pareant. Aliqui, etjam ex ſucco acatiæ, atque aceto lini-
 mentum parant, ad liniendos articulos debilitatos, quo ſa-
 nè mirifice eos roborant, ac firmant. Multos novi recenter
 à podagra tentatos, uſu aſſiduo acatiæ planè convaluiſſe;
 qui ſinguis diebus per horam ad minus, pedes in decoctum
 acatiæ calidum detinebant; eoque fomentabantur, pedes-
 que abſterſos linimento ex ſucco acatiæ opobalfamo, aceto-
 que parato etjam inungebant. Ad pudendorum, aliarum-
 que debiliùm partium ulcera difficilia, ſucci aqua plu-
 ries loti pulverizati uſus eſt illis familiariffimus,
 decocto etjam utuntur, ad exſiccandas
 puſtulas omnes, præſertimque Gal-
 licas, ſed decoctum parant et-
 jam cum modico ligni
 Guajaci. In pue-
 ris etjam ad
 achores
 in capite orientes, & decocto, & pul-
 vere utuntur. hicque acatiæ
 eſt uſus apud eam gen-
 tem nunc frequen-
 tatus.

ACA-

DE LIBERIS DE
ACATIA, SANT, ET AKAKIA.

115

De

A L P I N V S.

ARBOR in Aegypto, quam illi Nabca dicunt, loti magnitudine spectatur, instar acatiæ spinosa, folia ferens jujubæ proxima, veruntamen latiora, & flores jujubæ floribus quoque planè similes, albos ac parvos, à quibus erūpunt pomula rotunda, odorata, dulcia, gustui que valdè suavia, cerasorum majorum Marosticensium appellatorum æmula, quæ apud primates Aegyptios, ac Turcas sunt in magno pretio. Arbor bis in anno, scilicet vere, ac autumno flores, fructusque maturat, fecundissimaque existit, veruntamen veae fructus non perfecte maturant, nec ut in Autumno perficiuntur, plerique enim ipsorum prius putrescunt, quàm maturescant. Autumno perfectissima ac optima evadunt. GVILAND. Sine dubio hanc arborem esse paliurum & conorum olim ab Alexandrinis appellatum, Athenæi scriptis constat. De qua arbore sic in lib. 14. scripsit: Meminit de jis Agathocles Cyzicenus his verbis libro
 ” historiæ patriæ tertio: Cum in sepulchrum fulmè irruisset, arbor ex tumulto pullulavit, quam illi conorum nominant. Est autem planta ulmi piceæque magnitudine, nihil que minor. Truncos habet frequentes, & oblongos, spinasque paulum prominentes: Folium est tenerum ac viride, phyæque simillimum. Fructum bis quot annis producit, vere scilicet, ac Autumno, qui dulcis est omninò, & olivæ, oleastrique fructui similis. Carnem osque illi simile habet: at differt, succi voluptate, cujus fructus etiam viridis comeditur. APIN. Sine dubio puto prædictam arborem esse
 can-

canorum, sive paliurum eandem, quam Athenæus prodi-
dit. etsi fructus osque non videatur omnino similis Nabca
fructui, ac osi, quando ii similes pomis sint, ossaque rotun-
da, & non oblonga, qualia in olivis cernuntur existant.
Nusquam tamen in Aegypto ex siccatis illis fructibus farinā
fieri apud eos animadverti. Sed precipuus usus ipsorum est
recentium, ac viridium pro cibo. eis siquidem omnibus, at-
que nostris, cerasa mandere, consuetudo est. Sed nunc ad
ejus usū in medicina explicandū transeamus. **GVILAND.**
Fructuum usum esse videtur Arabibusque notissimus, de
quo Serapio sic scripsit: Sadar duæ sunt species vna est Af-
fri, & alia est Adhal: sed Affri non non habet spinas acutas: ”
& folia ambarum spetierum sunt lata, & rotūda: & Nabuch ”
ex Adhal sunt parvi: & meliores ex eis sunt illi, qui sunt ex ea ”
regione, & offerūtur Regibus: & sūt dulciores omnibus aliis: ”
& melioris odoris, & aromatizant os comedentis, & indu- ”
menta, sicut alia aromata. Horū fructuum facultas est frigi- ”
da & sicca in primo gradu, perfectè maturi aliqualem habēt ”
humiditatē, sunt omnes adstringētes ante maturationē, quo- ”
rum usus frequens est ad stomachi alvique relaxationem fir-
mandam: ad quæ mala succum etjam ex ipsis immaturis ex-
pressum, familiariter tūm per os sumptum, tūm Clysteribus
injectum sequūtur. utuntur etjam iisdem fructibus siccatis,
atque in aqua in fufis. aqua enim infusionis ipsorum utun-
tur, ut dictum est, ad relaxationum intestinorum, atque et-
jam ad ulcera intestinorum. Sed maturorum siccatorum
decoctum, vel infusio familiarissima est ad omnes pestiferas
febres: ajunt enim hos fructus miram adversus venenosas
qualitates, & putredinem efficaciam habere, corque stre-
nuè roborare. Succus perfectè maturorum optimus est ad

C pur-

purgandam bilem à stomacho, atque à primis ductibus venarum. In omnibus putridis febribus infusione ex ipsis parata libenter ad sedandum calorem utuntur. Esui summè jucundi existunt hi fructus, præcipueque maturi, tamen parùm nutriunt, facileque, ut cerasa, in stomacho corrumpuntur, si immoderatè ipsorum esui indulgeatur, stomachusque offenditur. GVILAND. Non desunt multi, qui (neque immeritò) inter jujubas hanc arborem recensent, quo factum est, ut mirum non sit, aliquos etjam viros doctissimos jujubam paliurum esse voluisse. Sed arboris hujus nunc detegas figuram.

NAB-

C 2 De

ALPINS.

ARBOR vastissima ab Aegyptiis Gjumez vocata, in Aegypto provenit, quam nostri Sycomorum, ac ficum Aegyptiam appellant. Hanc proceram arborem in arenosis, sterilibusque Aegypti locis Natura sagacissima produxit, sub qua possent homines ab injuria radiorum ardentium Solis aliquandò se tueri. Maxima siquidem arbor est ramosque sic latissimè spargit, ut magnam umbram viatoribus præbeat, quæ in hujusmodi calidis locis, arenosis, ac ferè Solis calore inflammatis, libenter expeti ab omnibus solet. GVILAND in lib. 2. de alim. facul. Galenus scripsit se Alexandria Sycomorum vidisse parvæ ficui similem: quamobrem crescentis adhuc, juvenisque Sycomori, & non adulti magnitudinem spectasse arbitror: quòd tam grandem arborem, omnibus communem, ipse non animadverterit. « Dioscorides meliùs ipsam describens, dixit. Sycomorum aliqui etjam sicaminam, idest morum vocant, cujus fructus Sycomorum, propter inefficacem gustum appellant. Arbor est magna, fico similis; frondosa, multo lacte abundans, foliis mori, pomum ter aut quater anno fert, non ramis, ut ficus, sed caudice ipso caprifico non dissimile, dulcius grossis, sine granis interioribus: quod non maturescit, nisi ungue aut ferro sculpatur. ALPIN. Hæc descriptio veram utique Sycomori figuram exprimit, sed ubi ait, foliis mori adderem crassioribus, candidioribus, atque asperioribus, quod hæc folia non nisi magnitudine ac forma, à ficus foliis differant.

GVI-

GVILAND. Vnde Aegyptii dicunt tantam hanc arborē habere cum fico & moro similitudinem, in qua utriusque figura spectatur? ALPIN. In sitionem fici supra morum plures illorum affirmant, veluti Musam insitam quoque fuisse cannæ saccharum ferentis supra radicem colocassiae aliquibus est suatum: quod tamen nondum experientia verum esse didici. Sine dubio in hac arbore, truncus, rami, cortexque ipsorum, fructus, lac, foliorum asperitas, colorque fici apparet; & foliorum figura, magnitudo moro respondet. Fructusque tardè, neque perfectè maturare, atque saporem aqueum & jucundum habere: hinc aiunt mori frigiditatem impedire, quominus fructus perfectam maturationem consequantur. Hæc arbor, ut multi etiam meminerunt, sic est fecunda, ut nunquam multis fructibus careat, qui caudici adnascuntur, minimeque ramis, neque fructum hæc arbor producit, nisi prius multis verberibus sæpè laceretur, sic ut caudicis quoque cortex vulneretur, ex quibus vulneribus lac continuò exit, undè ramus parvus, ficus ferens interim ternos, interim qui nos, interim septenos, & plures etiam. Hæc arbor ex seminibus non nascitur, cum ficus seminibus careant, sed ramis insertis propagatur, estque ex iis, quæ citò crescunt, diutissimeque, quod mirum videtur, vivunt. Quæpiam Sycomorus in Mattherea visitur, quæ sic ab habitatoribus credita est antiqua, ut omnes pro certo habeant in illius trunci cavitate quadam olim Verginem beatissimam, iram Herodis Hierosolima fugientem, illuc se recepisse, & Christum puerulum Servatorem nostrum per multos dies occultasse: ex quo ea arbor apud multos in multa est veneratione, maximeque ejus trunci meatus, qui Christum occultavit, quem ipsi Dei magni Spiritum fuisse fatentur.

tur,

tur . Fabulosum est quod dicit Matthæolus, truncos ramosq; hujusce arboris nunquam sicari, ni prius in aqua projiciantur, & morentur aliquantulum . Vfus ficuum in cibo est stomacho nocuus, ipsumque laxat, labefactat atque subvertit. Eos verò ficus utiliter comedunt, qui vel itinere, vel Sole incaluerint, refrigerationeque opus habent, & humectatione: fructus siquidem hi frigidi temperatè existunt, multumque humidi. alvum faciliè lubricant, atque relaxant. tumores omnes calidos, atque duros ficibus emplastri modo usi sanât. Pauci sunt, qui succum, ut meminit Dioscorid. ex trunco vulnerato colligant: affirmant tamen præsentaneum esse auxilium ad emolliendos scirrhosos tumores, atq; ad pestem non ignobilem usum habere.

SYCOMORVS GIVMEZ APPELLATA.

De

De Palma Dachel. Cap. VII. nachl ج

A L P I N V S.

PALMA notissima est arbor non modo Aegyptiis, Arabibus, Syris, aliisque orientalibus populis, sed Italiae quoque multis populis, de qua ob id paucis mihi agendum puto. Arbor est simplici caudice in rectum se attolens, viginti passuum & amplius altitudine. Folia ensibus similia habet, deorsum cannarum modo decidentia, Vere floret. Ramus enim quodam involucre oblongo, vesicae modo, ad ver usque clauso, & tunc aperto praeditus, flores emittit parvos, albos, odoratos racematim deorsum ab involucre residentes, ac pendentis. Martio siquidem mense involucra illa suis alis adligata aperiuntur, è quibus globus filorum infitorum profilit, floresque his filis, vel capillamentis appensi cernuntur, a quibus dactili parvi virides, uvarum racemos imitantes, producuntur, qui Autumno maturantur. Varii hi fructus inter se observantur magnitudine, figura & colore. Alii etenim oblongi, magni, crassi, perinde ac pruna alba (quae Iulio mense in agro Bassanensi maturantur) spectantur. Alii sunt parvi, longi, glandibus quercuum similes, alii rotundi, crassi. Alii virides, alii albi, alii flavi, aliique rubri, immaturi omnes sapore aspero stypticoque feriunt, maturi dulcissimi. qui vero propè sunt, ut perfecte maturentur, gustum Castanearum, dulciorem, suavioremque representant. Haec arbor alternis tantum annis copiosiores fructus edit, neque (quod dictu valde mirabile videtur) foeminae concipiunt, ac fructificant, ni in ramis maris foeminae ramos

ramos aliquis permiscuerit, ac se quasi osculari permiserit. Plerique fœminas ut fœcudent, non ramos, sed pulverem intra maris involucrum inventam supra fœminarum ramos, atque cor spargunt, vel alii flores maris pulveris loco spargere solent. ni enim Aegyptii hoc fecerint, sine dubio fœminæ vel nullos fructus ferent, vel quos ferent, non retinebunt, neque hi maturefcent. GVILAND. Haud credendam istam palmarum conceptionem, quæ fit arte à te narrata, arguere videntur innumeri dactili, qui in Arabiæ desertis feruntur; in quibus syvestrium palmarum sylvæ reperiuntur, quæ sine hominum cultu optimos fructus ac copiosos producant, retinent, ac maturant, ex quo iudico fœminas ad fœcunditatem moveri non ramis, vel pulveribus, aut floribus marium, ut Plinius, atque alii quoque meminerunt, sed magis non secus quàm aliæ arbores radicum marium, atque fœminarum contactu facere solent, se ad fœcunditatem parare. ALPIN. Arabes palmarum cultus periti respondebunt, palmarum fœcunditatem in Arabiæ desertis, licet arte non fiat (quando in his locis hæ arbores, ut dictum est, sine ulla cultura fructus producant) adjuvare ventos, marium è ramis pulveres, floresque ad ramos fœminarum asportantes. Radicum utriusque sexus palmarum mutuam conjunctionem esse conceptionis causam, dicendum non puto, quando sic brevioribus radicibus palmæ omnes donatæ sint, ut etsi ferè simul cohæreant, nullus tamen radicum contactus inter eas esse possit, mirabileque dictu, palmarum altissimos vastissimosque caudices seu truncos posse sic brevibus, tenuioribus, paucioribusque radicibus in aerem subsistere, neque sua multa gravitate, ventisque etjam vehementibus sæpe ipsos quatientibus humi concidere. Accedit, quod caudicis po-

D   strema

strema pars humi proxima, pondus totius arboris sustinens multo gracilior, atque debilior reliquo caudice existit. Hinc plures Aegyptiorum hoc miraculo ducti dixere, palmas non terra radicibus attracta, sed aere ex sublimiori arboris parte ali, ac vivere. quod hac etiam conjectura sibi ipsis persuadent. Quia si palmae sublimior pars, quam cor ipsi vocant, excidatur, universam plantam ilicò arescere observarunt: quod non accidit inferiori radicum concisa parte. Non est alia ulla arbor palma humano generi utilior, siquidem ex truncis domorum trabes faciunt, ex ramis, parietes, multaque alia lignea vasa ad usum, quae Cuffaz nominant. ex foliis flabella & sportas, è caudicis cortice funes pro navibus. fructuum verò utilitas satis omnibus nota est. Sed quem ipsi ad medendum usum habeant, nunc quoque dicam. Ex fructibus tria sunt praecipue, quibus sanitatis gratia utuntur, quippe spartum, pulvis sparto, vel involucre contenta, atque dactili. Sparti igitur membrana tum pulvis facta utuntur, tum ex ea parato decocto. Pulvis maximum usum habet per os sumpta ad Diarrhaeam, lienteriam atque dysenteriam, non minusque ad omnes alias vel sanguinis, vel alterius humoris innaturales vacuationes firmandas: praecipue verò ad hepaticum fluxum, hemorrohidum, atque uteri cruentam vacuationem, atque ad sputum sanguinis. Hoc pulvere quoque utuntur ad firmanda ulcera deperascentia, ad uvæ relaxationem, ac ad dentium commotionem. Decocto ad omnia praedicta quoque utuntur, sed saepe cum eo misto praedicto pulvere. articulos debiles aptosque fluxionibus mirum in modum ipsum juvat, eos firmando & roborando. Pulvere vero albo in involucre veris tempore inventa, quando scilicet palmae florere incipiunt, utuntur familiarissime, ad faucium

rau-

raucedinem, tussim, & ophthalmias cum saccharo misto, est-
 que ipse dulcis subadstringens, mulieres eum habent fami-
 liarissimum, ad firmandos menses retinendumque foetum.
 Eundem utique usum habent dactili immaturi tum in ci-
 bum usitati, tum ipsorum decoctum, ad sputum sanguinis, &
 quamcumque sanguinis vacationem cohibendam: & ad
 lienterias, diarrhæas, & dysenterias: ad vomitum sanguinis,
 hæmorrhoidas exiccandas, atque ad ulcera vulneraque sim-
 plicia persananda. in frequentissimo usu ad nuper dictos af-
 fectus habent syrupum ex dactilis immaturis confectum.
 iisdem dactilis utuntur probè maturis, qui tunc admodum
 dulces existunt, cum obscura adstrictione. idcirco eos fre-
 quentant ad faucium raucitatem, tussim, dispnæam, pleuri-
 tim, ac peripneumoniam. non minusq; ipsorum decoctum
 frequentatur ad adjuvandas variolarum in pueris ex-
 cretiones. Vocant arborem Dachel, & rimum
 cui appensi sunt dactyli Samarrhich, dacty-
 lorumque involucrum, dux, ac da-
 ctylum recenter enixum pror-
 sus immaturum talla,
 & grandiolem fa-
 ctum nin, &
 ramich
 per-
 fectionem sive penè maturum, Maturumque
 bellan. Siccos maturos tamar, & qui
 ferè putridi sunt rotob,
 foliaque arbo-
 ris Zaaf.

28 DE PLANTIS AEGYPTI
PALMA DACHEL.

ALPINVS.

SEBESTEN arboris in Aegypto nascentis duplex genus reperitur, alterum sylvestre pruno simile, atque domesticum, alterum foliis latioribus, crassioribus a salvestri differens. Vtraque arbor flores fert albos, parvos, geranii proximos, à quibus fructus crescunt parvis prunis rotundisq; similes. quorum nuclei tricostrati cernuntur. Illa arbor fert fructus minores, tardè maturescentes, imperfectiores, iis, quos domestica Sebesten profert, qui sunt maiores, melioresque. toto autem anno in arbore fructus cernuntur. Vere florent, Autumnoque fructus maturant. ex pulpa ipsorum optimum viscum conficiunt, quippe Sebesten maturos contundentes, atque lavantes. Sunt aliqui, qui masticando, pulpam ab osse lingua exspuentes, viscum parant; quantitatem horum fructum in vase collectam, parum quoad aquea humiditas absumatur, bullientes. Visco utuntur omnes emplastri modo ad omnes scirrhusos tumores. ipse quidem calidus est in primo gradu, atque humidus in secundo, vinque habet attractoriam attenuatoriam, & resolventem; resolvit omnes tumores, & emollit omnem duritiem. Aliqui ad tussim ex eo paratos bolos cum saccharo candido, & radicis liquoritix pulvere multis diebus sumunt. Fructuum usus familiarissimus est ad tussim, dispnæam, orthopnæam, pleuritim, peripneumoniam; & ad vocisraucedinem, parato ex ipsis decocto, quo etjam ad multas febres uti consuecunt, præsertim pectore aliquam noxam patiente. Sed nunc de Tamarisco loquamur.

30 DE PLANTIS AEGYPTI
SEBESTEN DOMESTICA.

SE-

De

ALPINS.

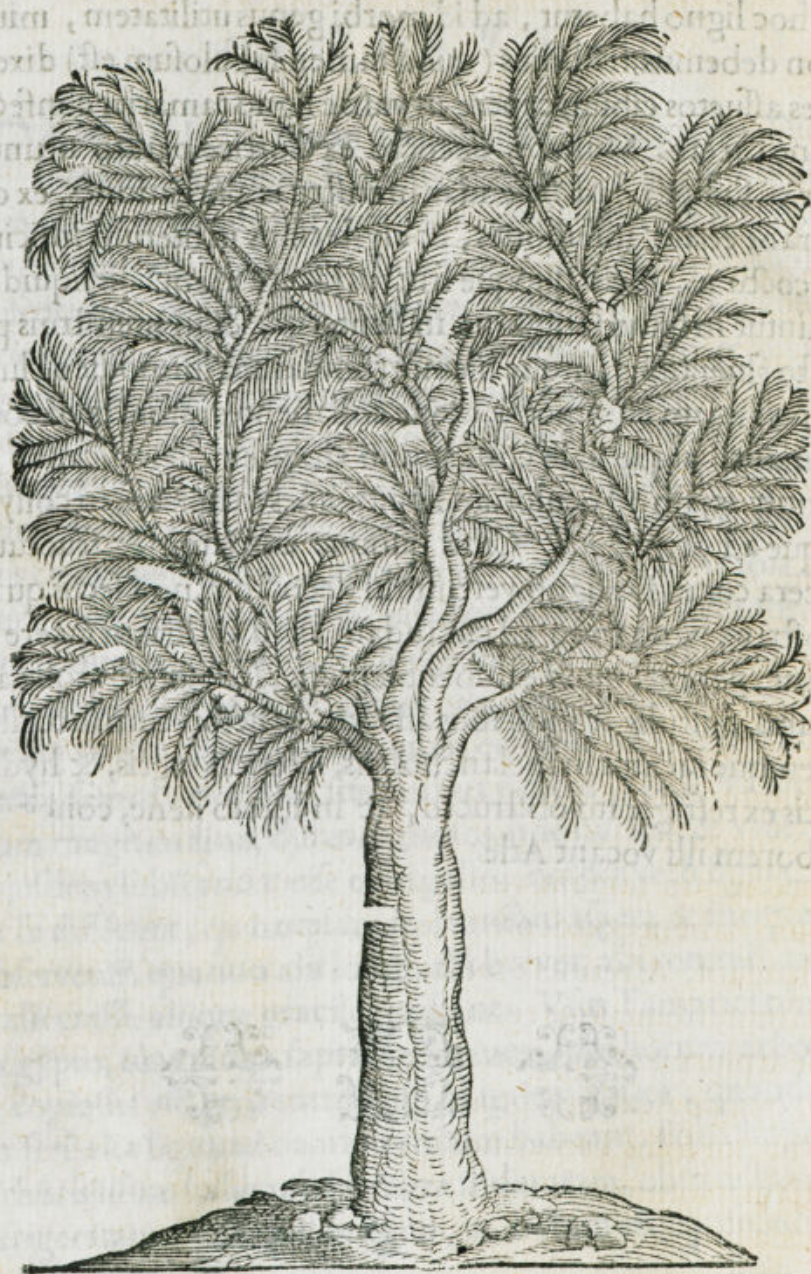
TAMARICI, quem miricam & Tamaricem Dioscorides nuncupat, sylvestris genus, Italiae est notissimum nasciturque propè fluminum ripas, aridaque & saxosa vel arenosa loca, potiusque apud stagnantes aquas, ut docuit Dioscorides. de hoc non loquimur, quando ipso Aegyptus plane careat. Alterum vero tamarici domesticum genus in Aegypto spectatur, proceritate figuraque admodum à sylvestri diversum, quòd ad magnæ olivæ magnitudinem crescat. audioque etjam supra Aegyptum in loco sahit ab iis populis vocato, crescere ad magnæ quercus magnitudinem, cujus ex lignis carbones faciunt, quibus tota Aegyptus, & Arabia utitur. ex eoque ligno multa vasa conficiunt, ad multorum ægotantium usum. Folia fert sylvestris tamarici foliis proxima, tamen longiora, & graciliora, apparentque multa capillamenta viridia, qualia in aliquibus equisetis visuntur, ramo appensa, semper virentia, fructus fert paucos, raros, virides, nucum magnitudine, duros, lignosos, sine nucleo, & videntur ejusdem substantiæ esse cum gallis: omnes verò figura inter se differunt, quamquam in omnibus aspera & inequalis observetur, quando alii longi, alii breves, alii rotundi, alii lati, alii crassi, aliique graciles existant. Usus Tamarici tum in Aegypto, tum magis supra Aegyptum, ubi horum arborum copiosus est proventus, est ad ignem major, quando nulla ferè alia ligna ad comburendum habeant. Folia hujusce arboris usum habent ad lienem induratum, obstructam, & refrigeratam. Vasaque ex ligno, ut dictum est, conficiuntur,

tur, quo lienosi uti consueſcunt: ob ejuſque multam, quæ ex hoc ligno habetur, ad id morbi genus utilitatem, mirari non debemus, ſi Plinius (quod tamen fabuloſum eſt) dixerit, ſues aſſuetos cibum capere. in vaſis è ligno tamarici confectis, liene carere. Mulieres decocto ex Cortice parato utuntur, per oſ ſumpto, ad ſiſtendas menſtruas purgationes, ex quo parant etiam inſeſſiones, & clyſteribus in uterum injiciunt decoctum. idem quoque fructus facere ajunt. iis ſiquidem utuntur in ſputo ſanguinis, in lienteriiſ, & in menſtruis plus iuſto fluentibus, atque hæmorrhoidarum immodico fluxu. dentes etiam commotos, atque collabentes ipſorum decocto firmant: atque in iis concitatum dolorem demulcent. Utuntur etiam ad oculorum lippitudines incipiētes, in collyriis atque ad oriſ ulcera. Cinis quoque corticum & fructuum ulcera curat. De ligno vero multi decoctum, non ſecus quam noſtri ex ligno Indo ad curandam luem Gallicam facere ſoleant, parant, quod exhibent leproſis, ſcabioſis, atque aliis multis, puſtulis & ulceribus affectis, feliciori cum ſucceſſu. Idemque faciunt in melancholicis, ictericis nigris, & hydropticis ex refrigerato obſtructo, ac indurato liene, concitata arborem illi vocant Atle.

E TA

TAMARISCUS ATLE.

DE

De Tamarindo Derelside vocata. Cap. X.

ALPINS.

TAMARINDVS, quem Derelside appellant, arbor est pruni magnitudine, ramis densis: myrthi foliis Sesban proximis prædita: flores fert albos mali aurantii floribus per quam similes, è quorum medio exeunt quatuor fila alba, & tenuissima, ex quibus siliquæ crassæ producuntur primo virides, tandem maturæ cineritiæ, quæ intus nonnulla semina crassa inæqualia, duraque, atque pulpam nigram gustui acidam, continent. In Aegypto non sunt admodum hæ arbores copiosæ, neque sunt patriæ: ex fœlici etenim Arabia atque Aethiopia illuc convehuntur, in viridariisque servantur. Miraculi loco habetur, quod dicitur, unam arborem in deserto Divi Macharii, propè monasterium Afsiriorum, vivere, in quo solo nulla alia planta vivit. Hæc planta hoc mirabile habet, quod ejus folia Solem semper sequuntur, Solisque se quia dicuntur: nam ipso occidente, omnia in se clauduntur, eodemque oriente, aperiuntur, atque hæc motio tantam vim habere in iis observatur, ut siliquas dum habent occidente Sole, easdem foliis in se arctissime claudant, & retinere spectentur. eodemque oriente, aperiuntur, siliquasque relinquunt. Hanc foliorum conversionem pluribus Aegyptiis aliis plantis communem animadverti, quippe Acatix, Abrus, Absus, Sesban, atque Tamarindo. Utuntur foliis Tamarindi in pueris ad vermes necandos, atque etiam ipsorum vel infuso, vel decocto ad solvendum alvum. acida sunt folia atque gustui non insuavia. Arabes condiunt

filiquas seu cannas hujus arboris parvas ac vitides saccharo, vel melle Carub, tum etjam grandiores factas atque maturas, condiunt ipsarum pulpam saccharo, quam per itinera, quæ in desertis Africae locis conficiunt, secum viatores deferunt. Qua sæpè, calefacti, ac ex calore itinereque inflammati valdè sitientes refrigerantur, atque sitim restringunt, per alvum plurimum calidorum humorum subducentes atq; vacuantes. In febribus verò pestilentibus, atque omnibus aliis ex putridis, exurentibus, aquam, in qua multa copia Tamarindorum infusa fuerit cum saccharo ebibunt: potus si quidem sitientibus ex calore jucundissimus est, maximeq; refrigerat, & sitim exstinguit. Ad omnes denique febres putridas à biliosis, exustisque humoribus concitatas, ad hepatisque atque renum calefactiones ac inflammationes, præterea ad gonorrhæam usum Tamarindorum frequentant; vocant **Derelside.**

De

A L P I N V S.

ARBOR cernitur in medio cujusdam Eunuchi Turcæ viridario, quod parum ab æde Veneti Consulis distat ex Æthiopia asportata, magnitudine pyri sylvestris, ramis raris non multis, in rectum inæqualiter delatis, ordinatim acutissimis, multis spinis obsita, folia præferens buxi proxima, tamen latiora, pauca, rara, singula, bina æqualibus interstitiis ad nata. Flores habet parvos, albos, Hyacinthi orientalis floribus similes, sed minores, à quibus prodeunt fructus nigri ebuli similes, gustu subamaros ac adstringentes. Folia gustum acido sapore feriunt, cum aliqua adstrictione. Hujus arboris foliorum usum ad pueros vermibus vexatos, in Æthiopia, audivi esse familiarissimum. Quid? an non Lycium hanc arborem esse putandum est, cum Dioscorides de hoc sic scripserit: Lycium, quod aliqui Pixacantham vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, foliis buxi, densis, fructu piperis, nigro, lævi, amaro, densoque cortice, pallido, nõ dissimili Lycio madefacto, radicibus multis obliquis lignosis. GVILAND. Agihalid, ut ex tua descriptione, quam vidi, non frutex, sed arbor videtur. Lycium verò fruticem potius esse, quàm arborem, ex Dioscoride didicimus. Præterea hic frutex foliis densis & non raris cernitur, qualia in tuo Agihalid existunt.

De

De

De *Vzeg*; atque an sit *Lycium Indum*. Cap. XII.

A L P I N V S.

FORTASSE arbor illa Agihalid vocata, pro Lycio aspernanda non esset. Sed nunc verum *Lycium Indum* tibi prodam: quem fruticem longe ab Alexandria Civitate supra ripas rami Nili Calig vocati, decem millia passuum inveni: quem incolæ *Vzeg* appellant. est igitur frutex multis ramis rectissimis, ab radicibus multis, duris, lignosis obliquè incedentibus, longitudine trium cubitorum & plus observatis, fursùm asurgens, ramisque spinæ acutissimæ, & longæ multæque insunt, quorum quædam foliolis vestita spectantur. Folia verò hujusce fruticis sunt olive similia, iis tamen candidiora & angustiora, vel minus lata. Flores Agihalid planè similes habet, quippè parvos albos, Hyacinthi orientalis forma & magnitudine æmulos: à quibus fructus nigri parvi producuntur, Buli fructibus prorsus similes, leves gustu amari & adstringentes. G V I L A N D. Cui dubium hanc arborem *Lycium Indicum* fore judicandum, modo Dioscoridi credendum sit, qui ipsum his profectò verbis descripsit, dicens: Tradunt Indicum fieri *Lycium* ex frutice Lonchitide appellato: id spinarum generi ascribitur, ramos rectos habens ternum cubitorum longitudine, majoresve, rubo crassiores à radice numerosos. fractus cortex rubescit folio oleæ similis. Ex hujus fruticis radicibus forsitan verum succum à nobis desideratum illi colligunt, ipsumque pro usu illis non deesse puto. A L P I N. Quamquam ibi multa copia Lycii circumferatur, tamen nescio an ex hoc illum frutice

con-

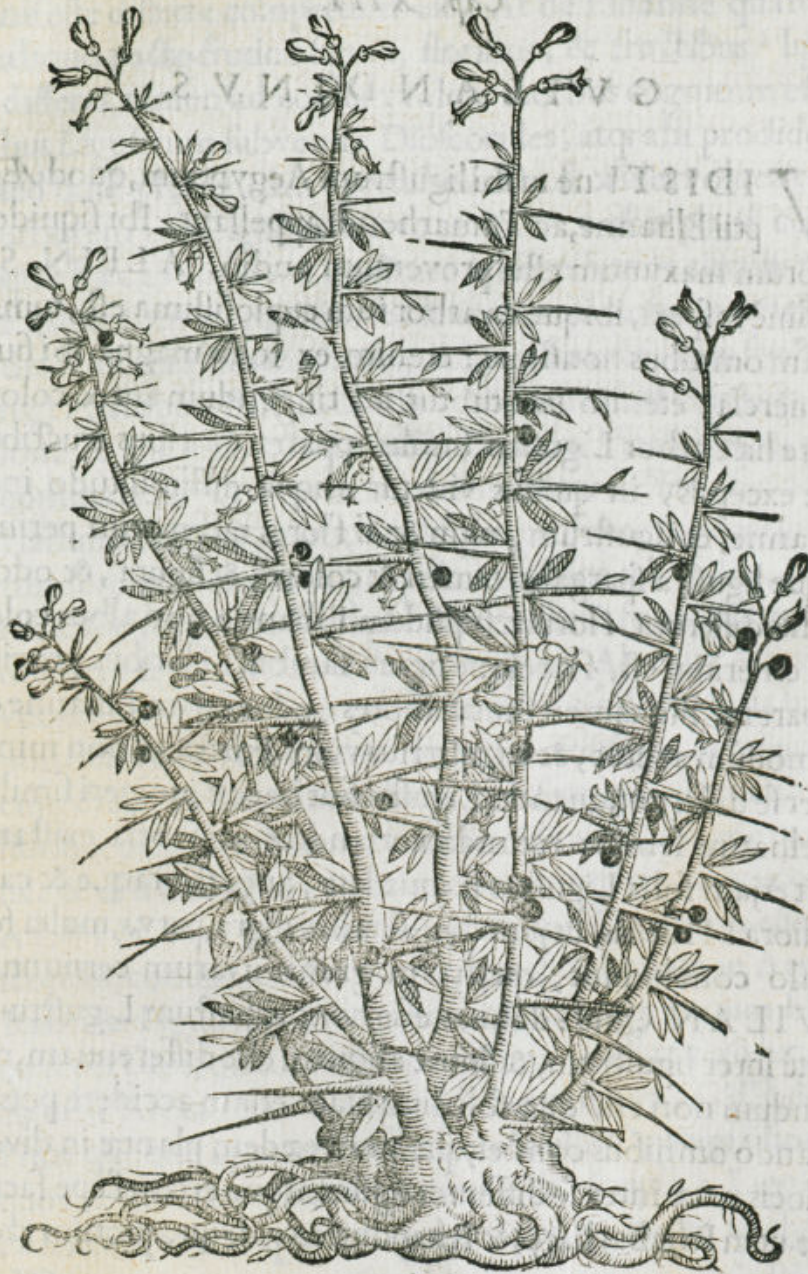
conficiant quandò neque hanc plantam copiosè in Ægypto provenire cognoverim, neque scio illis esse notam. Si quidem Lycium ab illis usitatum falsum ac adulteratum esse arbitror. Hic enim succus, qui ex Arabia locis asportatur, durus est, nigerque exterius, Acatia succo valde similis. fractus intus colorem aloes præferre videtur, odore obscuro, non ingrato, sapore subdulci, adstringente, nullius amaritudinis particeps: viscosusque est, digitisque contrectatus adheret. ex quibus verus Lycius à meis non creditur, præsertimque cum neque amaritudinem habeat, neque igne succensum, sive ignitum, rubescentem edere spumam, at multi de vero Lycio tradiderunt, observamus. GVILAND. Sed cur tu verum succum ex Vzeg perquirere non studuisti, eaque via certam Lycii succi cognitionem venatus non es. ALPIN. Hanc plantam tantum ubi in patriam redirem mihi spectasse contingit, quando ex urbe Cayri Alexandriam per Nilum flumen navigans, probè hanc urbem supra ejusdem fluminis, ut jam dictum est, ripas, nonnullos frutices ferè sæpè facientes, cum floribus, & fructibus jam maturis inspexerim. Ex quibus ramum decerpsi, atque mecum Alexandriam detuli. Quo frutice satis considerato, Lycium esse ipsum cognovi. neque ipso cognito tempus mihi superfuit ad experiendum ejus succum à radicibus expressum, quippe coactus, quamprimum Alexandriam pervenerim, navim nos pro itinere ibi morantem conscendere, experiri non potui succum, qui pro Lycio circumfertur. inter calidum & frigidum medium constituunt. sed supra primùm gradum siccum, stipticum, proinde omnibus ulceribus loto utuntur, præsertimque ad oris, aurium, narium, ani, intestinorumque ulcera. usus maximus est in collyriis ad ophthalmias arcendas,

AGES

F mu-

mulieres enim paratum linimentum ex Lycio & Antimonio habent, quo quotidie oculos liniunt, ut oculos defendant ab humorum fluxionibus. eo etiam illi ad ventris fluxum utuntur, non minusque ad dysenteriam. Ad sputum sanguinis eo maxima spe utuntur; non minusque ad uteri profluvium cohibendum, eo pessimo modo intromisso: ad ulceraque pudendorum; praesertim ad caries illum frequentant, ad gingivas corrosas & ulceratas, nec non ad dentium commotionem. in hienteriis dysenteriis, atque in fluxu hepatico, clysteribus eo uti consuecunt, atque non minus ipso aliquo liquore dissoluto atque **ebibito**. Nulli dubium quod illitum **quamcumque partem à cursu humorum valenter defendit. ex quo ipsum podagricos dolores retardare, compertum est. Vzeg appellant,**

VGEZ

F 2 De

G V I L A N D I N V S.

VIDISTI ne tu ibi ligustrum Aegyptium, quod *Ægyptii* Elhanne, ac Tamarhendi appellant. Ibi siquidem ipsorum maximum esse proventum audio. *ALPIN.* Sæpissimè inspexi, ibique ea arbor tum copiosissima est, tum etiam omnibus notissima: etenim ex foliis magna ibi fiunt comercia, etenim iis utuntur ad tingendum aureo colore. Vere hæc arbor Ligustro similis apparet, floribus fructibusque exceptis, in quibus videtur aliqua dissimilitudo inter elhanne, & ligustrum, nam & si flores racemarium perindè atque ligustra spargant, tamen & colore, & figura, & odore ab his differunt. florum siquidem Elhanne non albus color, sed cineritius est, floresque figura sambuci floribus proximi apparent, illis tamen sunt minores odor etiam Elhanne est admodùm acutus, & Ligustri suavior. Fructibus non minus inter se differunt, quando Ligustri sint baccæ juniperi similes, & elhanne semina rotunda coriandros imitantia existant. Fert etiam folia Ligustro minus lata, angustioraque & candidiora. Fructus, ut jam dixi, semina nigra, parva, multa folliculo concludunt, qualia in granis uvarum cernuntur.

G V I L A N. Quid? dubitas, esse hunc arbutum Ligustrum? certè inter ligustrum, & hunc aliquam esse differentiam, negandum non est. quæ soli diversitate etiam accidere posset; quandò omnibus constet, quantum eædem plantæ in diversis locis natæ inter se differant figura, atque etiam sæpe facultate. ut in Rhabarbaro, & Rhapontico videtur, quorum radi-

ces,

ces, visu, gustu, eadem videntur, nihilominus facultate manifeste differre compertum est. At de Elhanne 'quanquam aliquo pacto fruticis figura, floribus, & fructibus à ligustro differat, tamen ad eosdem valere morbos cognitum est, quibus Ligustrum subvenire Dioscorides, atq; alii prodiderunt. sed quid plura? cum apertissime Dioscorides voluerit hanc arborem esse Ligustrum: vt ex ipsius verbis planè constat, quæ hæc existunt. Ligustrum arbor est, quæ circum ramos »
 folia fert oliuæ proxima, sed latiora, teneriora, & magis viri »
 dia & flores albos muscosos, atque odoratos, ejus fructus est »
 niger Sambuci fructui similis. Nascitur electissima in Asca- »
 lone & Canope. Folia adstrictoriam vim habent, quare »
 commanducata ulceribus oris medentur, illita, fevidis in- »
 flammationibus, carbunculisque profunt. decoctum eo- »
 rundem igne ambusta, capillum ruffant trita folia, quæ in »
 radiculae succo maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis »
 dolorem sedat. Et de Elhanne, quam Alcanna Avicennas »
 vocat, hæc ferè eadem prodidit, dixit quidem, folia habere
 adstrictoriam facultatem, in vulneribusque eandem vim
 cum draconis sanguine habere, conferreque decoctum fo-
 liorum, calidis inflammationibus, & exustis ab igne particu-
 lis, & oris ulceribus: & cum aceto conferre capiti dolenti.
 ALPIN. Verè Elhanne Aegyptiorum Ligustrum esse Dio-
 scoridis, constat, multo magis, quod nunquam in Aegypto
 Italicum Ligustrum inueniatur, in Canopeq; tantum Elhan-
 ne reperitur, quæ ibi est copiosissima. differt verò hic locus
 ab urbe Alexandria decem millibus passuum. GVILAND. Ca. 10
 Hinc quoque apparet hanc arborem esse Cyprum Plinii, de »
 quo ipse lib. naturalis historiae xxiii. sic scripsit: Ligustrum Ca. 24
 eadem arbor est, quæ in oriente Cyprus, atque in Aegypto »
 nasci

„ nasci etjam his verbis libro 12. Cyprus in Aegypto est arbor
 „ ziziphi foliis, semine Coriandri, flore candido, odorato.
 „ Coquitur hoc in oleo, premiturque postea, quod Cyprus
 „ vocatur. prætium ei in libras quinque optimum habetur è
 „ Canopica in ripis Nili nata, secundum Ascalone Iudææ. Ter-
 „ tium Cypro Insula odoris suavitate. Quidam hanc esse
 „ arborem dicunt, quæ in Italia Ligustrum vocatur. ALPIN.
 „ Flores sunt in usu frequentissimo dolenti capiti appositi, non
 „ tamen cum aceto, ut Dioscorides, atque alii meminerunt,
 „ quod si fecissent, manifestius, ut arbitror iis floribus juvaren-
 „ tur, intus medicamenti vi aceto penetrationem adjuvante,
 „ deducta. Ex foliis pulverem conficiunt, quem Archenda
 „ illi appellant. Hac mulieres utuntur ornatus gratia, manus
 „ ac pedes colore aureo tingentes. non autem in succo Lanariæ
 „ vel Struthii, ut ait Dioscorides, sed simplici, aqua eam mi-
 „ scentes, aquam auream faciunt, quæ aureo colore tingit,
 „ quod arcanum nostræ mulieres si agnovissent pro de auran-
 „ dis ipsarum capillis, nil haberent, quo securius uterentur,
 „ neque sub radiis solis se urerent, variisque modis caput læde-
 „ rent. ex hac pulvere, cum aqua mullâ parata utuntur, ad
 „ humidos pedes fluxionibus obnoxios, ac multum exudantes
 „ fœtentesque emplastri modo pedibus ipsis apposita, ac per
 „ horam retenta, maxime enim pedes, & quascumque alias
 „ partes corporis, apposita exsiccat, ac adstringit. Nihil habet,
 „ quod exudantes pedes plus exsiccet, quam prædicta istæ
 „ malsa apposita, & aliquandiù retenta: pulvere etjam hoc ad
 „ ulcera oris, gingivarumque, & pudendorum maximè utun-
 „ tur.

LIBER. 47
LIGVSTRVM ÆGYPTIVM ELHANNE SEV
Tamarhendi vel Alcanna Avicennæ.

De

*De Balsamo, Balassan ab Aegyptiis vocato.
Cap. XIII.*

G V I L A N D I N V S.

NVNQVID Balsami planta ampliùs in Ægypto vivit? ALPIN. Nequaquam, sed in Arabia fœlici, quam Balsami feracem omnes tùm Ægyptii, tùm Arabes prædicant. GVILAND. Igitur Dioscorides, Theophrastus, Plinius, Iustinus atque alii ex antiquis Scriptoribus permulti, qui Balsamum tantum in Ægypto & in Iudæa olim vixisse prodiderunt, decepti sunt. ALPIN. Sine dubio illos non modo de loco Balsami patrio, sed etjam de arbore quoque, succo, fructibus atque aliis deceptos fuisse arbitror, ex quo etjam dubitandum esset ipsos Balsami arborem viventem nusquam vidisse. GVILAND. Rem valdè admirabilem prædicas, de qua tibi non ita facile medici certam fidem adhibebunt; quæso an non Dioscoridi, Theophrasto, Plinio, Serapioni atque aliis gravissimis Scriptoribus de Balsamo magis quàm tibi credendum putas, qui in docenda herbarum stirpiumque materia, cæteris præferuntur, ac fide digniores habentur? ALPIN. Etsi in Dialogo olim Cayri conscripto Balsami veritatem planè manifestam me reddidisse puto, nihilominus quandò me nunc ut veram Balsami historiam narrem provocasti, ut tecum de ipsa colloquar, atque commententer effugere nunc non possim. quare iterum eadem, quæ olim scripsi nunc repetere, cum res agatur tanti momenti, non me pigebit, & ne longiùs rem producam, dico Arabiã fœlicem Balsami locum patrium perpetuò fuisse, ac nunquã
Ægy-

Ægyptum, ac Iudæam Balsami terram patriam fuisse, facile hinc conjicitur, quòd omnes, qui de planta Balsami mentionem fecerunt, eam in viridariis solùm custoditam, minimeque in aliis incultis locis spontè natam, prodiderunt, ut Theophrastus, Plinius, Solinus & Strabo sigillatim meminērunt. Plinius ait: Sed omnibus odoribus præfertur Balsamū uni terræ Iudææ concessum, quondam in duobus tantum hortis, utroque regio, altero jugerum viginti non amplius, altero pauciorum. & Strabo de Balsamo Vallis Hierici scribens, dixit: Vbi & regia est, & Balsami viridarium, quæ arbor aromatica est & fruticosa, cythiso & terebintho persimilis. Nulli dubium est plantas peregrinas in viridariis tantum summa cura custodiri, & patrias non solum in viridariis vel hortis, sed multis aliis in incultis locis, sponte natas observari. Sed cur studeo tibi persuadere Balsami plantas in Iudæa advenas fuisse, cum Ioseph lib. 5. de antiquitatibus Iudaicis rem planè claram effecerit, qui ibi meminert, Sabam reginam primam ex Arabia Balsami plantam in Iudæam dono Salomoni Regi tulisse: ex qua postea aliæ propagatæ fuerunt. De Balsamo Ægypti eadem dicenda sunt, cum eam plantam ibi in viridario prope locum el Mattharia vocato, summa diligentia perpetuò custoditam vixisse, omnium Ægyptiorum relatione liquidò constet: quod omnes antiqui ac juniores Scriptores fatentur, minimeque in alio Ægypti loco inculto unquam vivere inventam fuisse, non semelque ibi periisse, atque ex Arabia rursus asportatam insertamque ac renovatam fuisse, omnes Cayrini affirmant. Anno à partu Virginis Beatissimæ MDLXXV. Ægypti præfectus Eunuchus Mellinor nominatus, dum quasdam partes Ægypti viferet, præsertimque el Mattharia, quem locum ob Virgini-

G nis

nis Beatissimæ honorem ac observantiam singulos hebdomadis die Veneris, quem diem isti, ac nos Dominicum sanctificant, adire ac visere, in ipsoque loco orare consueverat. proximè cum esset in viridario, videns omnes plantas Balsami exaruisse, ac periisse è Meccha quadraginta plantas afferendas curavit, quæ sanè in eodem viridario insertæ fuerunt, paucisque annis rursus curatorum negligentia perierunt. Quamobrem Ægyptii Balsamum semper ex Arabia habuerunt. quæ res scitu ibi non est difficilis, cum sapius multi è Meccha per rubrum mare Cayrum veniant. Iter quidem à Cayro in Meccham est facillimum, & frequentatissimum. verùm non esset inutile nunc me historiam peregrinorum, qui annis singulis illa loca religionis causa, adeunt, atque visitant, subnectere, sic enim certiora de loco, ex quo veniat nunc Balsamum, habere poteris. nec non undè Rex Turcarum multum opobalsami habeat. GVILAND. Perplacuit mihi ex te audivisse Arabiam fœlicem nunc, perpetuòque fuisse Balsami feracem, ex Ægyptiorum Arabumque testimonio. Quod verissimum existimo, quandò Dioscorides, Theophrastus, Plinius, Solinus, Serapio, Sethus, atque alii scriptum reliquerint, solum Ægypto ac Iudæa fuisse olim Balsamum concessum. Quibus Scriptoribus plena fides fortasse haud omninò, me iudice, erit adhibenda, cum permulti alii ex antiquis Arabiam olim quoque Balsami feracem fuisse testatum reliquerint. Diodorus etenim Siculus in 2. libro suarum historiarum, Balsamum in quadam Valle Arabiæ nasci, & non alibi memoriæ prodidit. & Strabo in 16. lib. Geograph. ait: His proxima est fœlicissima Sabeorum terra, quæ maxima natio est, apud hos thus & myrrha, & cinamomum nascitur, in ora etiam Balsamum, & alia quedam herbula

bula valde odorata, & Pausanias lib. 9. De Viperis verò iis, quæ in Arabia inter Balsami arbores versantur, diversum quidem accepi. Sed cur nos magis Dioscoridi, Theophrasto, atque aliis de Balsamo quàm Ægyptiis & Arabibus propè Balsameta natis credere debebimus, præcipuè quia incertum sum illos unquam viventem Balsamum offendisse, ac insperxisse, & hi in Balsami locis nati (quandò omnium cum præscorum, tùm hujus ætatis scriptis firmissime constet, Ægyptum Balsami plantas aluisse) quàm faciliè potuerunt has plantas vidisse, ac verè agnovisse, à quibus cum constet Ægyptum has ex Arabia habuisse, cur amplius dubitabimus Arabiam esse patrium Balsami solum? quæ res apud Ægyptios & Arabes demonstratione nulla opus habet, cum hi omnes certò sciant non modò superiori, sed præsentì quoque ætate Balsami innumeras plantas in Arabia adductas vivere, atque omnes, quas hæcenus Ægyptus habuit, exindè exportatas & sæpè sæpiùs eo modo renovatas fuisse. Apud me itaq; amplius dubium non erit, Dioscoridem, atque alios Balsamum solo Ægypto, ac Iudeæ concessum olim fuisse asserentes, plurimum deceptos, idque ex aliorum relatione magis, quàm ex vera scientia, litteris prodidisse. Sed tu tamen ne obliviscaris jam propositam peregrinorum Ægyptiorum historiam, nunc recensere: quæ mihi gratissima erit.

A L P I N. In Arabia fœlici civitas est primaria Meccha dicta, quæ est ad mare rubrum sita: ab ipsaque altera Medina vocata, distat itinere octo dierum, in qua est sepulcrum Mahemetis ipsorum Pseudoprophetæ. ad quod singulis annis ex Ægypto duodecim vel quindecim millia peregrinorum se conferunt, sacrificaturi, & holocaustum oblaturi. His præficiuntur Dux quidam, qui trecentorum militum præsidio illos

omnes

G 2 omnes

omnes peregrinos Meccham, Medinamque conducant, & mox Cayrum reducat incolumes ab injuriis Arabum, qui non rarò in his desertis, eos invadunt, & occidunt, ac depraedantur. Vivunt enim Arabes hi rapina victum quaritantes, suntque ferocissimi, atque audacissimi, habentque equos velocissimos, quibus utantur, legeque sancitum etiam habent, ut alicubi nunquam consistere queant, sed continuo equitent, degentes sub tentoriis. Peregrini itaque duce illo, quem Hamirag appellant, recta Meccham pergunt, deinde redeunt proficiscuntur ad sepulchrum Medinæ, quod iter perficiunt diebus quadraginta: Medinæ & Mecchæ per alios viginti morantur. Turcarum Rex Medinam mittit duos præfectos, quorum alter sacris præest, & alter prophanis & militibus. Mecchæ verò, quæ Turcarum imperio non omninò obedit, præest quidam Arabum princeps, quem Seriph appellant, hoc nomine vocant omnes, qui à Mahemet oriundi sunt, & se illius cognatos scripto ostendunt. Habet hic princeps equitum armatorum decem millia, & viginti quoque millia peditum: quibus timens à Turca sibi hac itineris occasione insidias fieri, statim cum audit peregrinos ad sua loca appropinquare, recedit à Meccha & in montes se recepit, ubi usque dum abierint peregrini, moratur, quibus quotidie minatur, nisi discedant post viginti dies, se aquas intercepturum, quando aquæ omnes defluunt ex montibus. Mittit Rex Turcarum huic Seriph munera hæc, quippè chlamydem auratam, eiusque filiis & fratribus centum & quinquaginta millia aureorum singulis annis, pro quibus muneribus ipse Regi Turcarum dono mittit quadringentas petias lineas Indicas subtilissimas, cujusmodi esse byssum, de quo meminere sacræ litteræ, existimari potest. Amplius cum eo

bylso

bisso mittit etiam Regi opobalsami tres quatuorve libras, & præfecto Cayri libram, atque Hamirag peregrinorum semilibram. Sunt etiam alii duo duces sive Hamirag cum multis peregrinis, scilicet alter è Damasco, & alter ex Arabiae foelicis locis, Meccham & Medinam visitatum venientes, quibus omnibus donat parum opobalsami. Postquam omnes Ægypti, Damasci, Arabiaeque peregrini Meccha discedunt, ad montem quendam proficiscuntur, quem appellant Arafat, ad cuius radicem est locus, quem Maure vocant, ubi sacrificant in memoriam sacrificii, quod fecit Abraham, credentes illum esse locum sacrificii. In medio verò itinere, quod redeundo conficitur, mons est arenosus, in quo multas balsami plantas vivere affirmant, quas miraculo Mahemetis in sterili illo monte natas affirmant. Ceterum ne ex hac historia dubites, tantum opobalsami habere Seriph, scito, ibi à Seriphopobalsamum solere locari, solvuntque, ut audio, aliquot millia aureorum in singulis annis & qui habent ab ipso conductum, quibus volunt, vendunt opobalsamum, atque hæc est historia de peregrinorum ad eas urbes itinere, ut ex ea etiam scias undè ad Turcas tantum opobalsami accedat, atque ut etiam tuam hac de re retineas sententiam, quippè Arabiam foelicem esse proprium balsami solum, Aegyptum verò peregrinum. G V I L A N D. Quàm gratissimum mihi fuit, ex te diligentem peregrinorum Aegyptiorum peregrinationis historiam audivisse, nec non ex Arabia solum Regem Turcarum opobalsamum habere: nunc verò illius planta est à te describenda. A L P I N. Balsamum arbusculum est viticosum, quod crescit ad altitudinem Elhanne, seu Ligultri vel Cythisi, folia paucissima gerēs rutæ proxima, non tamen, ut dicebat Dioscorides, iis candidiora, sed potius lentisci fo-

liis

liis similia cernuntur, scilicet colore viridi, subalbido, perpetuoque virentia. Eius lignum gummosum, leveque apparet, colore exterius subrubro, cuius ramuli eodem colore conspicui sunt, longi, recti, graciles, paucis foliis inordinatim referti, foliaque simulterna, aut quina, aut septena ala adnata aliquo pacto lentisci foliorum æmula. Sunt ramuli odorati, gummosi, digitisque contrectatis tenaciter adherentes. Flores fert parvos albos Acatia floribus proximos, ternos singulis alis appensos, quasi in umbellæ forma, summè odoratos, odor paulò temporis resolvitur, à quibus semina promanant flava folliculis nigris subrubescens contenta, valdè odorata, intusque humorem flavum meli persimilem habentia, sapore subamaro parumque acri linguam ferientia opobalsamumque redolentia, terebinthi fructuum figure & magnitudinis æmula, extremis aculeata & medium crassum obtinentia. opobalsamum estate à scarificato cortice caudicis distillat, statimque eductum colore albescit, & postea in viridem, tertio in aureum, atque demùm in melleum mutatur. Stillatum etiam est clarum, quod mox turbatur, crassescit, & tertio tenuissimum atque clarissimum fit, tandemque senio confectum, ut terebinthina crassescit. olet in principio recentissimè distillatum acutissimo atque eximio odore, quod multis capitis dolore concitare solet, & aliquibus etiam sanguinem ex naribus promovere. odoris verò illa acuties ac vehementia ac in Zebet fit, tempore obtunditur, & gratior evadit, senio verò confectum vix sentitur in eo aliquis odor, & ob id Dioscorides dixerat inutile esse antiquum. Est etiam in principio levissimum, & dilui facillimum, ita ut si in aqua vel lacte ex alto distillet, in unum vasis residere non patiatur. clarum verò aureumque redditum, ac ab omni fece par-

ga-

gatissimum mediocri leuitate præditum est, ita ut in stillatum in aqua, etsi fundum petat, tamen citò rursùm in superficiè aquæ feratur, cum eaque citò resolvatur. quæ omnia quò annosius, eò obscurius habet. Hincque meritò dicebat Dioscorides, optimum Balsami succum esse recentem, validi odoris, syncerum, non ad acorem vergens, dilui facilem leuem, adstringentem, ac modicè mordentem gustum.

GVILAND. Dubium in colore natum est, cum tu dixeris in primis opobalsamum statim e ductum colore albescere, atq; hunc colorem brevi tempore in viridem oleosum mutari, & mox in aureum, & tandem in melleum, & Dioscorides, què tu haud negabis verum opobalsamum inspexisse, dixerit ipsù colore lactescere. ALPIN. Succum Balsami in aqua instillatum & liquatum colorem lactis accipere Dioscorides scriptũ reliquit. quod verissimum est. quiniãdò hoc est signum in separabile proprium, quod fidelius ostendit verum succum balsami ab aliis vitiatis pro opobalsamo à multis receptis. Multa de opobalsami synceri & adulterati notis, essent à nobis dicenda, non minusque de carpobalsamo, & xylobalsamo, de quibus medicamentis dubii sunt ferè omnes recentiores Medici, sed quia aliàs de his omnibus fusillimè à nobis in Dialogo de Balsamo scriptum est, quæ omnia cum te iam pridem legisse & considerasse, certò sciam, nolo tempus amplius in iis consumere, sed sermonem nostrum ad alia traducere, proindè qui absolutam ac perfectam plantæ, succi, fructuum, & virgarum rationem audire, ac agnoscere cupiunt, Dialogum illum legere non grauentur, ad quem te quoque pro aliis quæ de Balsamo superessent, dicenda, remitto, Balsami plátam apud me viventem verissimam Iacobus Contarenus Senator Clariss. Ioannes Vothus nobilis Anglus, Fran. Ferre-

Ferrerius Gallus, Ioachimus Iungermanus Germanus, Marcus Fenarius Venerus pharmacopola & plures alii viderunt, verumque etiam opobalsamum ab ejus foliorum alis dissectis instillavisse. quod multis maximè mirum fuit, cum aliàs Italiam hanc plantam habuisse, nusquam appareat. usus tamen in medicina, quos apud Aegyptios habeat opobalsamū carpobalsamum & xylobalsamum, tibi quoque detegere, ac referre nunc conabor. ab opobalsami dotis desumpto principio. GVILAND. Gal. paucos usus Balsami in medicina, hinc novisse putandum erit, quod ipse in lib. 6. de simpl. med. facult. omnium simplicium medicamentorum usus copiosè docendo, de Balsamo nihil ad hanc rem protulerit, ut ex ejus his verbis constat: Balsamum desiccatur & excalescit secundo excessu. est autem tenuium partium adeò, ut odoratum sit. Sed liquor ejus subtiliorum etiam partium est, quàm ipsa planta, non tamen adeò calidus, ut quidam existimant, tenuitate partium falsi. Porro fructus ejus persimilis genere facultatis est, ceterùm longè in subtilitate partium inferior. Sed age tu dic usus illius apud Aegyptios frequentatos. ALPIN. Nullum certè ibi est medicamentum, quo magis, ac frequentius gens illa medendo utatur, quàm opobalsamum, quod quidem illi ferè ad omnes morbos, ac symptomata adhibent ad eosque maximè, qui vel ex simplici temperie frigida & humida, vel à frigidis humidisque succis, vel à venenis, concitantur. Summa cum laude eo utuntur ad omnia vulnera, quo mirificè curantur. quod ego experientia in Petro Mariano Veneto mercatore, in capite à Turcis nocte quapiam usque ad os pessimè lignis vulnerato, didici: Balsamo siquidem inuncta ea vulnera per diem tantum, ferè omninò coaluerunt, & eo quàm paucissimis diebus, ut is testis

stis esse potest, perfectè sanatus est: utuntur etiam ipso ad ulcera sordida, quæ eo mundantur, atque sanantur. In venenatis, & demorsis à serpentibus, atque ictis à Scorpionibus tum epotum, tum illitum maximè juvat. In peste, ut ab ejus contagio defendantur, nihil majus habent, quo utilius & tutius utantur, singulis diebus ejus semidragmam deglutientes. Multasque etiam pùtridas febres eo epoto illi sanant, largiori ab ipso erumpente sudore. In chronicis febribus à crudis frigidisque humoribus, obstructionibusque viscerum, nihil utilius ac præstantius experiuntur, quàm opobalsami binos scrupulos, vel dragmam per os quotidie exhibere: liberat enim valenter viscera ab obstructionibus, caloremque naturalem fovendo crudos humores concoquit, ac digerit. Hincque ejus usus ad omnes frigidos morbos, ac symptomata, apud eos est frequentissimus. Oculis visum deperditum, atque auribus auditum instillatum restituit, auriumque dolores sanat præterea ad convulsos ex humiditate ac frigiditate, ad vertiginosos, epilepticos, resolutos, trementes, ad tussimque ex frigido humore, orthopnæam, & omnem spirandi difficultatem, pulmonum fluxiones, humiditates, & dolores, ad stomachique frigiditatem, cruditates, atque ad omnes flatuum molestias, ad uteri frigidam humidamque intemperiem, ad præfocaciones, dolores, sterilitatem, albos fluores, ad interceptam urinam ex frigiditate, flatu, vel lapidibus, ad calculosque in renibus valenter frangendos, ac abstergendos, usus opobalsami est apud omnes illos populos notissimus, & ad hæc omnia mala præstantissimum illi auxilium experiuntur. Mulieres verò Aegyptiæ steriles eo tum epoto tum supposito, tum suffato fœliciori successu sæpè ad removendam sterilitatem utuntur. Non minori in usu etiam ha-

H
bent,

bent, ad pulchram faciem efficiendam, quandò eo ipsa illita à rugis defendatur. audio etjam aliquas eo ad conservandâ faciei pulchritudinem ac juventutem non inutiliter usas fuisse. GVILAND. Sed quomodo hæ illo ad conservandam juventutem utuntur? hic enim usus quamquam in ore multorum sit, nihilominus à nullo id discere potui. ALPIN. Ut mulieres faciei cutem, dum juvenes sunt, perpetuò conservare possint, opobalsami usum in hunc modum sequuntur. Balsamanda enim mulier (ut sic loquar) in balneum calidum in primis moratur quousque multum incaluerit, quo tempore cutem opobalsamo multoties copiose illinit. à qua linitione per horam & amplius in balneo valdè calido, quousque recte cutis opobalsamo imbibatur & arescat, morata, balneum egreditur, solitaque munia exercet, permanetque sic, facie atque pectore opobalsamo inuncta per tres ad minus dies, in quibus nunquam perunctam cutim abluit, vel mundat: ac tertia die ab inunctione, rursus in balneum eodem jam dicto modo se confert, faciemque ac pectus valdè calefactum copioso opobalsamo multoties perungit: aliqua sunt, quæ vel decies una die cutem inungunt, observantes commodum intervallum, quo recte cutis peruncta totum opobalsamum imbibat, atq; paululum arescat, ut promptius succum intimiùs haurire queat. Quam opobalsami unctiorem hoc modo præstitam multoties moliuntur; saltem diebus triginta. In quibus cutem nunquam lavant, vel mundant à quibus quindecim & etjam amplius, sic cute opobalsamo inuncta quiescunt, quousque nihil liquoris ostendat, probeque ab eo siccata fuerit. quo tempore aqua fabarum stillantia, prius ad eas partes præmissa modica olei amigdalorum amararum inunctione se lavant, cutemque multis diebus abster-

abstergunt . atque hæc de viribus opobalsami sint dicta . Si-
 minum atque virgarum quoque recentium usus apud illos
 est familiaris . Eis siquidem ad omnia ferè , ad quæ opobalsa-
 mo , utuntur . præsertimque ad robur stomacho concilian-
 dum . ejus enim pulverem cum decocto spicæ nardi , ad bi-
 nas dragmas exhibent . idem præstat decoctum , quo maximè
 colorem naturalem fovent , augent , & roborant . utuntur &
 ipso in spirandi difficultate , tussi frigida , atque aliis morbis à
 frigidityte nascentibus . Vsum frequentissimum habet pul-
 vis , & decoctum ad humiditates uteri exsiccandas , eiusque
 calorem vivificandum . suffitum ex his frequentant ad mor-
 bos omnes uteri à causa frigida concitatos . eodem modo &
 ligni usus est . Succus enim , semina , ac lignum iisdem facul-
 tatibus donata sunt , ad eademque usum habent . verunta-
 men opobalsamum efficacius potest , eoque minùs carpo-
 balsamum , omniumque minimè xylobalsamum . at tempus
 est , ut finito hoc sermone , nos ad alias plantas narrandas
 transeamus . GVILAND . Istorum trium medicamentorum
 usus omnes etjam Dioscorides , Avicennas , atque alii multi
 præclarissimi Medici docuerant , ex quo mirum non est , si

iis adhibitis ad multa mala , voti compotes Aegyptii
 fiunt . Sed de Calaf tempus est ut loquaris , priùs
 tamen Balsami vera visa ichone , quàm à

Peruis Bei tuo familiari amico

Turca Sangiach rece-

ptam , aliàs ex te au-

divi , atque

ex tua

vivente planta describere

potuisti .

H 2

PAI -

60 DE PLANTIS AEGYPTI
BALSAMVM AB AEGYPTIIS BALESSAN.

PLA

H

De

De Calaf seu Ban. Cap. XV.

ALPINS.

ARBVSCVLVM fruticosum in Ægypto reperitur, quod mea quidem sententia, Salicis genus existit, nasciturque in locis humidis, foliis aliquatenus Salici proximis, sed multo majoribus; quippè longioribus, ac latioribus. Floresque ejus sunt quidam globuli oblongi, albi, lanuginosi, caudici penè foliorum radices nascentes, quotque in arbore folia existunt, tot flores emittit. crescit arbusculum hoc ad viticis magnitudinem ramis multis, sive stolonibus rectis: ex floribus, ut audio distillant aquam macahalaf vocatam, quam insignes vires ad exsiccandam putredinem, atque ad venena, & cor recreandum habere, illi prædicant in Febribusque pestilentibus ipsa pro secreto auxilio apud illos habetur. Aquam etiam, in qua multi flores infusi aliquandiu manserint, vel in qua ebullierint, exhibent ad dolores capitis, atque ad virium recreationem, quam & ipsam validè putredini ac venenis obsistere experti sunt. estque ipsorum decoctum, ac infusio in aqua parata, ad quoscumque Febricitantes, apud illos in maximo usu.

De Bon. Cap. XVI.

ALPINS.

ARBOREM vidi in viridario Halybei Turcæ, cujus tuichonem nunc spectabis, ex qua semina illa ibi vulgarissima Bon, vel Ban appellata, producuntur: ex his omnium Ægyptii, tum Arabes parant decoctum vulgarissimum, quod vini loco ipsi potant, venditurque in publicis oenopoliis, non secusquam apud nos vinum: illicque ipsum vocant Caova. Hæc semina ex fœlici Arabia asportantur. Arbor, quam me inspexisse dixi, Evonomo similis observata est, sed tamen folia crassiora, durioraque habebat, viridiora, perpetuoque virentia. Usus est illorum seminum omnibus notissimus, ad parandum jam dictum decoctum, quod quo pacto ab illis paratur, aliàs à me dictum est. Utuntur tamen ejus decocto ad roborandum ventriculum frigidiorum, adjuvandamque concoctionem, & non minùs ad auferendas à visceribus obstructions; in tumoribusque hepatis lienisque frigidis, & antiquis obstructionibus, fœliciori cum successu decoctum multos dies experiuntur. Quod etiam uterum maximè respicere videtur, ipsum enim excalfacit, obstructionsque ab eo auferit, sic enim in familiari usu est apud omnes Ægyptias, Arabasque mulieres, ut semper, dum fluunt menses, ipsorum vacationem, hujus decocti ferventis multum paulatim sorbillantes, adjuvent. ad promovendos etiam, in quibus suppressi sunt, usus hujus decocti, purgato corpore multis diebus, utilissimus est. GVILAND. Avicennas de his feminibus meminit, similesque vel eosdem usus à te narratos

de

de his feminibus memoriae prodidit . ipsumque semen calidum in tertio , & siccum in secundo gradu constituit , quod tamen verum non videtur , quando semen sapore dulcescat , cum paucis amarore nullamque acrimoniam praeseferat . Nihilominus ipsum obstructionibus viscerum , frigidisque tumoribus hepatis , vel lienis multum conferre docuit .

Sed ait , stomacho
nauseam con-
citare ,
pi-
tuitamque purgare , atque multa alia haec semina praestare , experientia penes Aegyptios didici . atque
haec est arbor , quam Cayri
olim inspexeram .

I De

ALPINS.

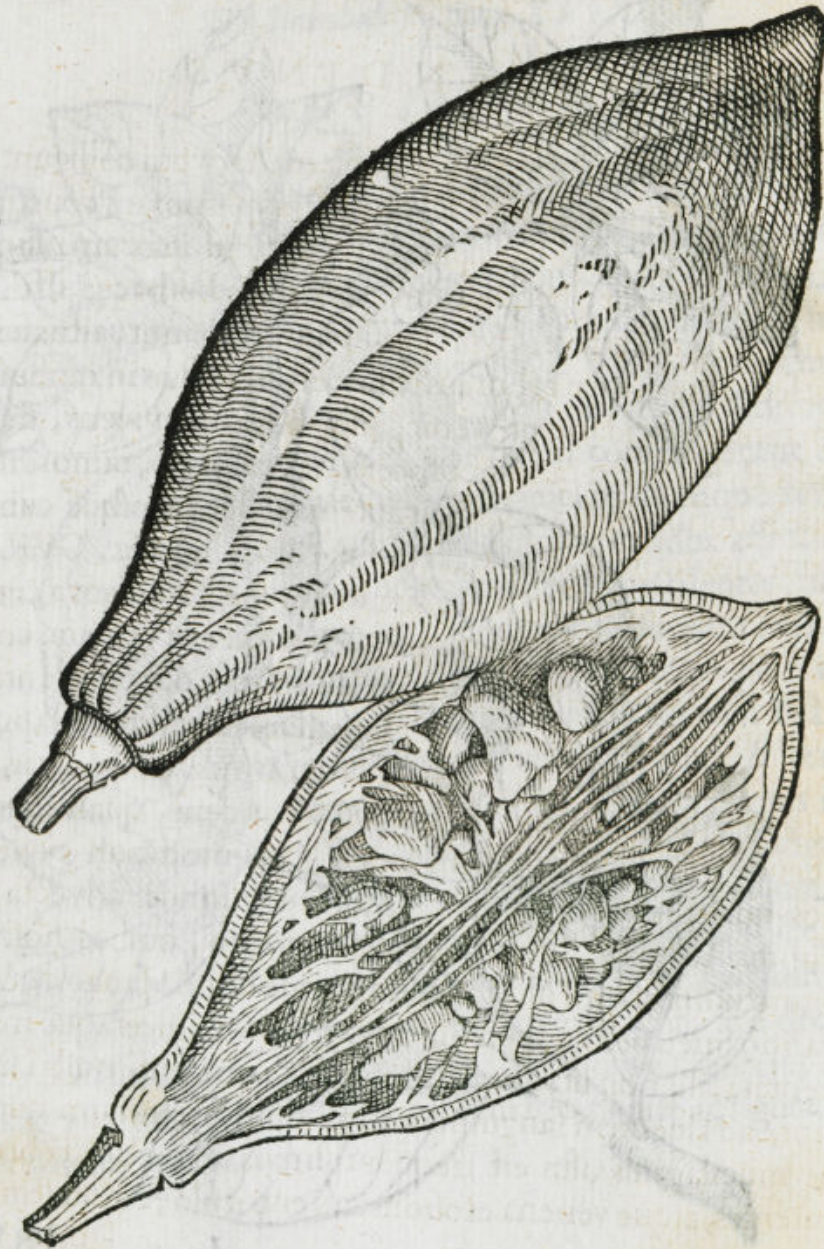
BAHOBAB est fructus magnitudine mali citri, cucurbitæ similis, intus semina nigra, dura, extremis in unum se miarcum quasi inclinantibus, & substantiam cucurbitarum, similem habent, quæ in recentibus est humida, rubra, sapore acido non ingrato; Fructus recenter ab arbore excisus, gustui admodum gratus est, in Æthiopiæ inflammatis locis, acido sapore, quem contemperant divites saccharo, sitim valenter extinguit, multumque refrigerat. Ibi, ut audio, eo utuntur ad omnes calidos affectus, febresque omnes putridas, præcipueque ad pestilentes, tum ejus pulpam cum saccharo comedentes, tum succum exersum cum saccharo potantes, vel ex eo paratum Syrupum accipientes. Cayrietjam, quo loco recens fructus non habetur, ejus pulpa in pulverem parata utuntur, quæ est terra Lemnia observatur: estque apud multos familiarissimus illiusce terræ usus ad pestiferas febres, tum ad sputum sanguinis, ad lienterias, dysenteriam, cruentumque hepaticum fluorem, nec non ad uteri menses firmandos. alii ejusce terræ in subtilissimum pulverem redactæ dragmam cum aqua plantaginis dissolutam, ad eadem exhibent, alii decocto, alii infuso utentes. Arborem quæ hos fructus fert, vidi ego in quodam viridario, foliis magnitudine ac figura, auranciis valdè similem.

BAO-

I 2 FRV-

68 DE PLANTIS AEGYPTI
FRUCTVS BAOBAB.

De

De Gossipio arborco, Gottne' l S segiar appellato.
Cap. XVIII.

G V I L A N D I N V S .

MULTAM ne ibi gossipii copiam Aegyptii colligunt? Syria etenim, atque Cyprus hujus plurimam copiam producit. ALPIN. Gossipium Aegyptii ad ipsorum usum aliundè advehunt, neque enim apud ipsos herbacea illa planta, ex qua Syri, vel Cypri Gossipium colligunt, adnascitur, sed tantùm quæ arboreus frutex est, quæque in quibusdam tantum viridariis provenit, pluribus annis vivens, dissimilis ab herbacea tantum proceritate, caudicis, ramorum atque foliorum figura. Crescit autem ad decem usque cubitorum altitudinem, stipite, ramisque duris lignosis. GVIL. Quid audio? arboreum Gossipium ibi spectari? nova certe omnibus herbariis planta, nusquam hæcenus visa, aut cognita. Sed dic quæso multæ ne ibi illius Gossypii plantæ nascuntur, ex quibus, queant usum illius usitatissimæ lanuginis explere? ALPIN. Pauca, & non nisi in viridariis, Gossipii arbores illæ spectantur, quæ eandem, quam herbaceum, ferunt lanuginem: quæ (ob modicam penes ipsos quantitatem) in usu non est, sed aliundè advecta. Utuntur Aegyptii, linearum petiarum loco, quibus nostri tantum utuntur; ad ulcera, vulneraque omnia sananda: quando lineis petiis, apud nostros ad vulnera ulceraque frequentata, illi non utantur. adhibent & ipsa, uti nostri faciunt, ad fluentem sanguinem sistendum. Seminum quoque mucilaginis usus est frequentissimus ad omnes Febres exurentes, atque venena erosionem ventriculo, & intestinis
 infe-

70 DE PLANTIS AEGYPTI

inferentia . Ad tussientes ex acrium, salforumq; humorum
distillationibus, Gossypii plurimus est apud eos usus .

In Arabia ex hac xylini lanugine telas illas tenuis-
simas (quas sella illi appellant, atque mul-
tis byssum antiquorum esse persua-
sum est) parant, quæ utique
ob pulchritudinem ab
omnibus comen-
dantur .

GOS-

GOSSIPIVM ARBOREVM COTNEMSEGIAR.

De

A L P I N V S.

CAYRI est frutex sarmentosus, qui sarmentis serpendo altius se extollit, foliis mali aurancii proximis, flores albos, octonis foliis præditos, omninò similes vulgaribus Iesimini floribus, à quibus differunt numerosioribus foliis, magnitudine odoreque prævalidiori, ac suaviori. usus florum est magis ad ornatum corporis, quàm ad sanitatem. nihilominus parant oleum, quo utuntur mulieres in balneis ad uterum calefaciendum & laxandum, ejus enim scirrhis tumoribus maximè conferre expertæ sunt, ut partum etiam faciliorem reddant, oleum hoc & bibunt calidum, & ipso liniunt extrinsecas uteri partes. Utuntur quoque eo exterius inungentes thoracis regionem, tum per os ipsum calidum bibentes, ad tussim, anhelitusque difficultatem, & ad pleuritium lethalem, in qua sputum maxima cum difficultate educitur, & ad peripneumoniam, atque ad dolores vehementes stomachi, intestinorum, atque uteri; Parant hoc nostri unguentarii ex dulcibus amygdalis atque vel sesami seminibus, ex quibus odore florum Iesimini imbutis oleum exprimunt valdè odoratum.

SAM-

K De

A L P I N V S.

EST arbor sarmentosa, quæ crescit ad vitis magnitudinem, sarmentisque vitis modo extenditur, ac expanditur foliis, figuraque similis est omninò vulgari Phaseolo, flores fert bis in anno, vere, ac autumnò, Phaseolorum floribus aliquatenus similes, à quibus siliquæ longæ, instarque fabarum latissimæ cernuntur, quæ semina nigra Phaseolis planè similia continent, quorum alia nigra, alia subrubra cernuntur. Hæc arbor vivit annos centum, & ampliùs perpetuoque viret. Aegyptii Phaseolos illos in cibo frequentant, nostrisque non minùs gustui suaves existunt. Mulieres utuntur decocto cum croco ad excitandos menses. præterea utile est ad
 tussim, &
 dif-
 pnam, & ad urinam suppressam
 movendam.

PHA-

LIBER. 73
PHASEOLVS NIGER LABLAB.

K 2 De

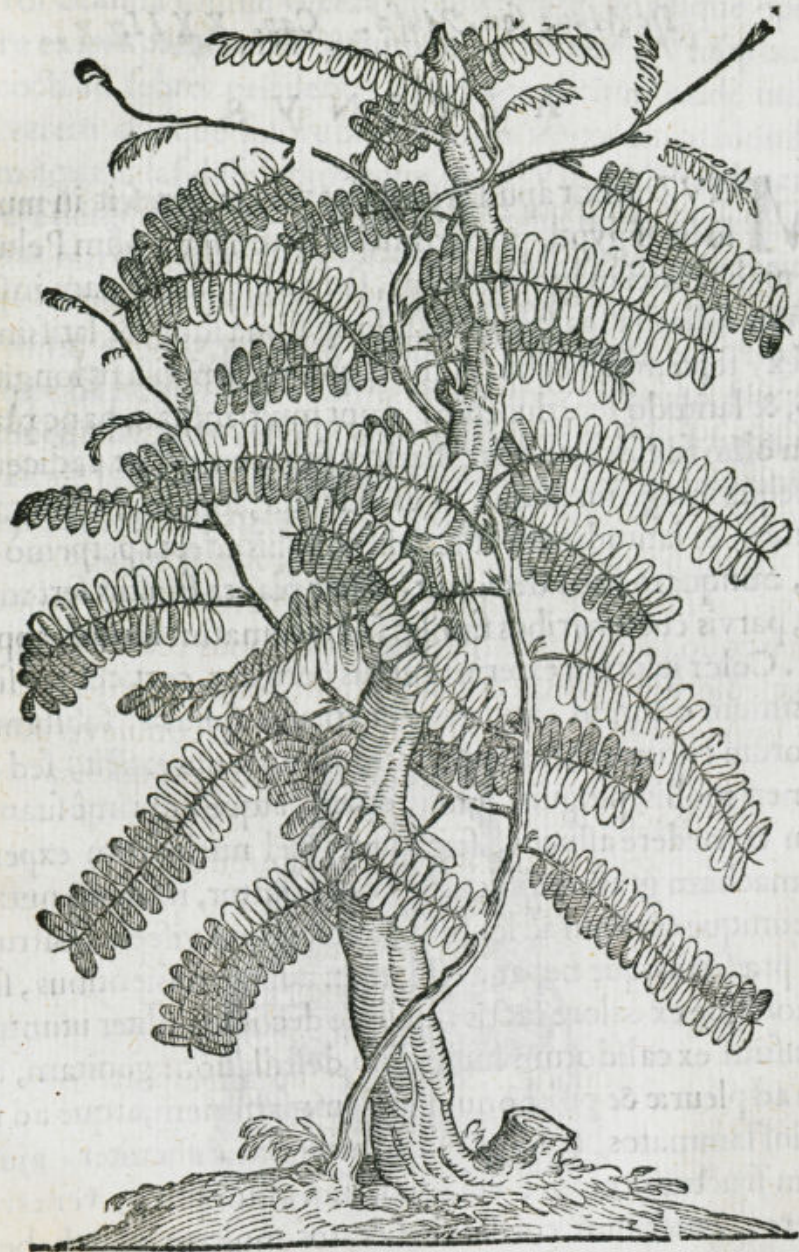
ALPINS.

EST etiam arbor fruticosa, sarmentosa, volubilis, atque Lablab modo serpens, ac altius se extollens, latiusque se expandens, foliis Derelside vel Tamarindi, planè similibus, sed longè minoribus: moventurque etiam non secus, quam de Tamarindi foliis dictum est, ad Solem: Occidente quippè Sole clauduntur, totaque clausa manent, quousque Sol denuò oriat, quo tempore rursus aperiuntur. Flores audio ferre hanc arborem Phaseolis proximos, atque filiquas quæ intus habent semina parva, rotunda, rubra, dura, Phaseolis omninò similia: quæ quidem corallorum uniones, quas collo puellæ gestare solent, omnibus planè videntur. Phaseolorum gustum & ipsa habent, quorum usus est ad cibum, iisque Aegyptii in iure elixis vesci consueverunt.

Sunt verò ceteris omnibus difficiliora, ex quo stomacho maximè infesta sunt, flatuq; multos concitant, & hypochondriacis valdè noxia observantur,

ægerrimeque in stomacho con-
coquuntur, & pravum succum etiam generant.

ABRVS.

De

A L P I N V S.

MAVZ arbor apud Aegyptios vocata, crescit in multis locis Ægypti, præsertimque Damiatæ, olim Pelusii, ad mali punici magnitudinem, sed ramis caret; nam instar cannæ folia sua spargit, quæ sic longissima sunt, & latissima, ut sex, septemque cubitorum in quibusdam visa sit longitudo, & latitudo ferè duorum. ajunt multi insitam hanc plantam olim fuisse cannæ saccharinæ supra culcasiæ radicem, vereque imago utriusque in ea cernitur, longitudinem cannarum, & latitudinem culcasiæ in foliis adepta perpetuò viret, nunquam folia decidunt. Hæc planta fructus fert multos, parvis cucumeribus similes sed racematim multos appensos. Color ipsorum exterius aureus cernitur, corticesque suavissimum odorem, atque aromaticum spirant. substantiæ ipsorum cucumerorum per similes aliquatenus existit, sed est tamen mollis, pinguis, lenta, dulcis, atque adprimè suavis, eam comedere assuetis, feminum, vel nucleorum expers. Stomachum gravat, difficulter concoquitur, multum nutrit, succumque crassum ac lentum generat, quo viscera obstruuntur, præsertimque hepar: est tamen auxilio tussientibus, suspiriosisque ex calore factis. ejusque decocto utiliter utuntur, ad tussim ex calidorum humorum destillatione genitam, atque ad pleuræ & pulmonum inflammationem, atque ad renes inflammatos, & ad eos, qui mingunt difficulter. ajunt etjam fructuum esum, vel decoctum assumptum, venereum augere. Fructuum cortices exsiccatos multam vim habere
ad

ad roboranda omnia viscera illi adfirmant, cordique opem
ferre ex ipsis paratum decoctum in aqua calaf. Vfusq; hujus
decocti ad febres pestilentes apud eos dicitur valdè utilis:
pulverem quoque ipsorum corticum in cordis passionibus
cum aqua calaf dissolutam epotant GVILAND. Planta
hæc Theophrasto sub nomine palmæ fuit nota, atque Sera-
pioni, qui de ipsa ea, quæ ad hominum salutem ex te recitan-
tur, eadem ferè dixerunt. Neminem verò novi, qui, quod
tu nunc ex Ægyptiorum relatione prodidisti, affirmarit,
quippè hanc plantam è canna saccharum gignente, supra
radicem culcassix insitam esse: quamquam folia longitudi-
ne atque latitudine, utriusque plantæ, foliorum imaginem
referre videantur, de qua hæc sufficiant.

MAVZ

80 DE PLANTIS AEGYPTI
M A V Z M V S A.

De

ALPINS.

SESBAN ibi frutex est myrthi magnitudine, foliis se-
 curidacæ, sed longioribus & angustioribus, ramos ha-
 bens herbaceos teneros. flores fert croceos, anagyridis per-
 quam similes, racematim multos ab ala vel ramulo penden-
 tes, à quibus siliquæ longæ producuntur, fænugreco proxi-
 mas, in quibus semina sunt etjam seminibus fænugræci non
 parùm similia. His fruticibus Aegyptii utuntur ad sepes te-
 xendas pro agrorum distinctione. Semina hos in medicina
 usus habere novi, etenim ajunt, humentem stomachum
 siccare, robotare, & ipsorum quoque usum tum in decocto
 tum in pulvere affectant ad cohibendum quemcum-
 que alvi fluxum, atque non minùs ad menstru-
 rum immoderata profluvia sistenda, ex
 ipsis insignem utilitatem experiun-
 tur: & ut uno verbo dicam,
 in omnibus vacuationi-
 bus, firmandis il-
 lorum semi-
 num
 usum habent frequentis-
 simum.

L

SES-

32 DE PLANTIS AEGYPTI
S E S B A N.

De

De Sophera. Cap. XXIV.

ALPINS.

SOPHERA est planta fruticosa cubitalis altitudinis, galegæ proxima, duris ramis, foliis myrthi, tenuioribus multis, utrinque ordinatim alæ appensis: flores fert croceos, cassiæ florum æmulos, inodoros; ex quibus siliquæ parvæ promanant, quatuor aut quinque semina habentes, Sefban planè similia. Ajunt semina esse venenum hominibus.

De

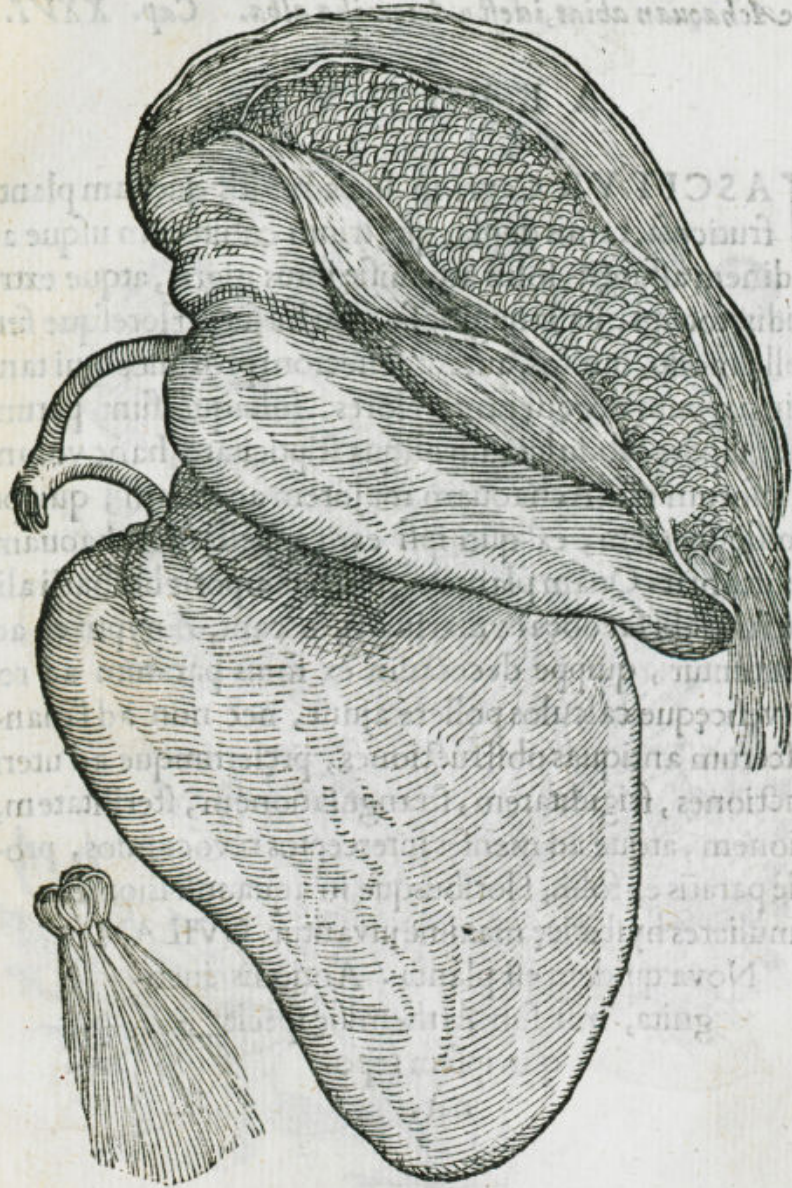
A L P I N V S.

BEID EL OSSAR nascitur in humidis locis prope Alexandriam in ramo Nili Calig vocato, & Cayri in loco prope el Mattharia ferè perpetuò humido, ac ferè palustri, ex aqua Nili ibi diù manente. est planta herbacea, fruticosa, multis stolonibus ab radice rectis sursum ad duorum ferè cubitorum altitudinem se extollens, foliis latis oblongis, rotundis, ut Aloes folia, crassis, & candidis, ex quibus dissectis lac album manat. totaque planta lacte abundat. flores fert croceos ranunculi floribus proximos, à quibus loco fructuum duo testes invicem adligati pendent, satis hominis testibus persimiles, in quibus alba lanugo & semina parva, lata, lactucæ seminum æmula continentur. Foliis contusis, tum crudis, tum in aqua coctis utuntur emplastri modo in frigidis tumoribus, & doloribus. ex lanugine parant cubilia, quibus utuntur. Utuntur etiam ea ad excipiendum ignem ex felice excussum, tanquam esca, ac pabulo. tota planta lacte calidissimo, ac exurenti scatet, quem plures in quibusdam vasis colligunt ad expilanda coria, ea siquidem in eo lacte si aliquo tempore maneant, pilis nudantur. Lac quoque siccatum præstantius corpora solvit, atque dysentericos fluxus etiam lethales facit. Est etiam præstantissimum remedium ad impetiginem curandam, & ad plures alias cutis infectiones sanandas, eo si inungantur partes.

BEI-

DE PLANTIS AEGYPTI
BEID EL OSSAR.

FRV-

De

ALPINS.

NASCITVR Cayri in locis multis quedam planta fruticosa, ramis densa, quę trium cubitorum usque ad altitudinem assurgit, foliis artemisię intus nigris, atque extra candidis, tota planta lanuginosa, seu hirsuta, floresque fert umbellę modo, multos, aureos, senecioni proximos. qui tandem in pappum degenerant. flores, foliaque sunt parum odorata, sapore subdulci cum aliqua stipticitate. hanc volunt multi ipsorum esse Achaouam majorem ac albam, quippe Artemisię speciem, ex quo ipsi eam appellant Achaouam El chebit abiat; Quam plantam nostri temporis herbarii alii cinerariam, alii Iacobęam marinam, vocant, Ægyptii ea ad multa utuntur, quippe decoctum ex foliis paratum ad rennum, vesicęque calculos pollere ajunt, nec non ad sanandas viscerum antiquas obstructions, præsertimque ad uteri obstructions, frigiditatem, strangulationem, sterilitatem, inflationem, atque ad menses interceptos revocandos, proindè paratis ex foliis, floribusque in aqua infusionibus mulieres hystericę maximè juvantur. GVILAN.

Nova quidem est planta. Antiquis incognita, nisi sub Arthemisię specie quis ipsam reponat.

ACHA-

M

De

ALPINS.

BAMMIA est planta ad althææ magnitudinem, foliis floribusque malvæ, aureis tamen, à quibus fructus fiunt, similes quibusdam parvulis cucumeribus, qui semina parva, subnigra, rotunda continent. quæ apud illam gentem ad cibos in usu existant. ex quibus seminibus non secus quàm nostri ex Phaseolis, pisis, aliisque leguminibus fercula parant. Frequentissimeque his ferculis vescuntur plerumque in iure carniū paratis. folia, fructusque frigidos esse, & humidos in primo gradu ajunt, habereque vim ipsos resolventem, ac emollientem. proinde pectori ac pulmonibus convenire, ventrem emollire, atque lubricum reddere. fomenti vel emplastri modo folia apposita inflammationes resolvunt, dolores mitigant, tumores emolliunt, concoquunt, ac ad suppurationem suppurandos movent. Mulieres ad uteri durtiē, tum fomentis, tum emplastris, tum infusionibus ex foliis ac fructibus procuratis, multa cum utilitate utuntur. in renū verò inflammatione, & calculis, ex iisdem paratum decoctum per os cum saccharo candido sumptum aliquibus diebus, pro selectissimo auxilio habent. ad ophthalmias etiam finita fluxione decoctum colyrii modo frequentant, atque cum eo fomentate latus dolentes in pleuriticis solent.

BAM-

M 2 De

A L P I N V S.

MELOCHIA est herba blito perfimilis, folia tamen angustiora, longiora, acutioraq; habens, flores ejus sunt parvi, crocei, leucoris minoribus, e quibus semina parva, nigra melanthio proxima, in quædam obliqua cornua conclusa, producuntur. semina sunt in maximo apud eos usu ad omnes affectus, quibus semina Altheæ conducere comperitum est. nam melochia facultate planè similis Altheæ videtur: proinde ad suppurandos vel concoquendos, resolvendos, atque emolliendos tumores duros, ejus maximus usus est: habet etiam majorem visciditatem ejus mucilago, quam Althea. In cibus nihil est ipsa Ægyptiis familiarius, vel gratius: decoquunt enim in aqua vel iure carniū, ut nos betam elixare solemus. Convivia carentia melochiæ ferculis ab his parum reputantur. cibus quidem illis populis melochia est familiarissimus, ex quo multi tamen malè se habent, nam parum nutrit, & succum viscidum gignit, ex quo in difficiles obstructions viscerum, qui eam in cibo frequentant, incurrunt, nihilominus melochiam in cibus non omitunt, præcipueque viscosiorem mucilaginem facientem, avidè omnes esitant. Est tamen totius plantæ, vel maxime foliorum decoctum pectori amicum. ipsum enim humectat, ex quo siccis, asperisque tussibus præsentaneum cum saccharo candido est auxilium. atque agrè spirantibus. Semina quoque pondere duarum drachmarum sumpta copiosissimè purgant omnes humores.

ME-

-AS

De

ALPINS.

VOcant ii quãdam herbam Zatarhendi (quod ex India illuc comportetur) parum crescentem, foliis crassis, rotundis, ac albis, succo plenis, multum odoratis, quæ neque flores, neque fructus edit. quam multi, ut origanum, siccata pro obsonio comedunt. Audio apud multos ad tussim, spirandique difficultatem, & ad prouocandam urinam, ac menstruas purgationes in usu esse.

ZA-

De

ALPINS.

EST quædam herba in viridariis quibusdam custodita, iunci foliis, sed crassioribus, è quibus sectis succus quidam flavus manat, valdè acris, ac exurens, totaque planta est calida in quarto gradu, magis quàm Piper exurens. Eam utuntur emplastri modo apposita, ad coxendicis dolorem, nec non ad frigidos articulorum dolores. corrigunt verò nimium ejus calorem oleo rosaceo, vel myrthino.

FELFEL TAVIL.

De

De Absus. Cap. XXXI.

ABSUS.

ALPINVS.

EST etiam quædam herbula crescens palmi magnitudine, vel aliquantò major, foliis trifolii, sed rotundioribus, quaternis singulæ alæ appensis. Flores parvos, albos, & semina pyri seminibus proxima ferens. quam Ægyptii Absus vocant.

N

De

A L P I N V S.

SEMPSEM, à nostris Sesamum, planta est unius caulis, recti, se ad unius cubiti altitudinem extollens, foliis densis ordinatis totum caulem vestientibus, solatro proximis, floribus albis parvis, à quibus siliquæ producuntur quadrangulatae, parvae, semina flava, lini similia continent quæ gustui dulcia existunt. ex quibus oleû, quod Zeid taib appellant illi, quod ad cibos in frequentissimo usu est, majorique pretio, quàm olivarum oleum ibi venditur. Folia, semina, & oleum ferè ejusdem facultatis esse experiuntur, quippè calidæ temperatæ, atque humidæ ad secundum gradum accedentis, resolventis, & emollientis. Plantæ decocto utuntur ad ophthalmias resolvendas, fomenti modo oculis adhibito. atque ad tussim, anhelitusque difficultatem, pleuritidem, peripneumoniam, & tumores duros scirrhosos; mulieres pro uteri duritie infusions, ex planta, seminibusque cum modico mellis paratas frequentant: eodem ad cutis vitia utuntur, quippè ad furfures capitis, livoresque faciei, & nigrores ex sanguine, congelato exortos, calido fomenti modo sæpè apposito. ex planta & seminibus in aqua concoctis cum modico mellis emplastra ad tumores scirrhosos, atque ad exsiccatos nervos parant, quibus utiliter semper uti solent: quæ etjam ad combustas partes utiliter frequentant, non minusquam ad calidas inflammationes resolvendas, vel suppurandas. decoctum etjam inclysteribus ad colicos dolores, & ad emolliendam alvum affectant. Mulieres ad movendas menstruas purgationes, decoctum ac infusum in aqua paratum pro secreto auxilio habent. neque sua spe hæ, quibus præcrasitie
san-

sanguinis, venarumque uteri obstructione menses non veniunt, frustratur. Seminis ad cibum usus est antiquatus apud omnes Aegypti accolae, pauci tamen est nutrimenti, sed alimentum unctuosum ac crassum praebet. ex quo, quamobrem ipsorum frequenti esu mulieres impinguescant, facile deprehenditur. quae verò ipsarum corpora pinguefieri cupiant, semina à cortice mundata comedunt plus pinguefacit oleum ex seminibus expressum, omniumque maxime fex olei tachine ab illis vocata. Oleum facemque ejus bibere, ad hoc ut impinguescant, mulieres in balneis familiarissimum habent. Oleo etiam ad multa alia Aegyptii uti consueverunt, quippe ad cutis pustulas, asperitatem, ac omnem defecationem ex humore melancholico concitatam, tum epoto, tum in cibis frequentato, vel ipso affectis partibus inunctis. Secretum apud quosdam auxilium est, ad cutis pruritus abolendos, ejus quatuor uncias multis diebus bibendam exhiberi. eo etiam utuntur, ad anhelitus difficultatem, pleuritim desperatam, in qua nihil exspuunt aegroti, atque ad peripneumoniam. nec non ad movendos menses, atque ad vehementes stomachi, intestinorum, uterique dolorum cruciatus demulcendos, intus, extraque praestito. GVILAND. tibi gratias multas habeo, qui mihi hujusce plantae tot tantasque utilitates medicas ab ea gente compertas dixeris, quas dignas auribus nostrorum quoque medicorum censeo, quando non solis Aegyptiis haec manifesta fuerint, sed multi alii praclarissimi Medici eadem ferè in posterum memoriae prodiderint, ut est Rasis, Avicenas Haly, Serapio, atque alii. Sed nunc restat, ut plantae ichonem spectemus, & an ea sit, quam aliqui pinxerunt, qui in illa dubii ex Theophrasti lectione decepti videntur. hanc plantam Sempsem appellant.

N 2 SEM-

De

De Culcas sive colocasia. Cap. XXXIII.

ALPINVS.

NVLLA planta Aegyptiis colocasia, quam illi Culcas vocant, est magis nota, neque magis in usu, quando omnes radices hujus plantæ in jure coctas, atque aliis multis modis in cibis paratas assiduè esitent. Non secusquam nostri rapas. agri colocasiis pleni ibi spectantur, atque quod mirabilius videtur, nemo illorum aliquam ipsarum plantarum floribus, vel fructibus usquam præditam vidit. Ego ex innumeris illis viventibus à me sæpè inspectis, nullam unquam florentem videre aut cum aliquo fructu, vel aliquo caule, potui. Ex quo dubitandum videretur, eam plantam esse Græcorum fabam Ægyptiam. planta hæc ibi spectatur foliis nenupharis, longioribus, ari proximis, sine caule, flore, atque fructu: ejus radix magna, crassa chinæ radicibus similis cernitur, sapore subamaro acri cum aliqua viscositate, quæ cocta dulcescit. quotidie passim toto anni tempore per urbem innumeræ radices venduntur, viliori pretio. Hinc sanè multum semper miratus sum, Dioscoridem, Ægyptiam fabam flores, atque fructus ferre, & eam item colocasiam esse prodidisse. Quam plantam quoque eo nomine Aegyptii nominant, quippè culcas. Quam nusquam floruisse, nullumque fructum dedisse neque vidi, neque aliquem vidisse unquam audiui: cujus litem relinquo aliis libentissimè dirimendam. Eam tùm crudam, tùm coctam libentissimè Veneri indulgentes mandunt, tùm quia putant semen multum gignere, tùm libidinem prevalidè movere.

CVL-

De

De Loto Ægyptio Nuphar vocata. Cap. XXXVIII.

ALPINVS.

PRÓXIMO de Colocasia cognito errore, hic alius à nobis de Loto Ægyptio animadvertitur, quandò hæc planta planè eadem sit, quam nostri nympheam, atque Arabes Nuphar appellant. In toto quidem flumine Nilo Ægyptia loca lambente nulla alia planta est inventa quæ notas loti præferat, quàm nympha ipsa, quæ profectò planta similis est, ut de Loto affirmat Dioscorides, Colocasiæ, seu Fabæ Ægyptiæ, floremque fert album (loquor de majori nympha) lilio valdè similem, quam clariùs expressit Theophrastus, qui dixit. & flos candidus, liliis foliorum angustia proximus; verè enim hic majoris nymphæ flos est, qui Sole occidente clauditur, atque sub aqua occultatur, atque Oriente supra aquam assurgit, & foras exit, aperiturque. Quod non modo in Ægypto, verum in multis Italiæ locis in hac planta observatur, maximeque in locis omnibus circum Venetias lacunosis vel palustribus. Valles siquidem Margheræ, ac Mestri plurimas has plantas ferunt, in quibus quisque quod à Theophrasto, Dioscoride, atque aliis multis de Loto dicitur, planè observari potest. Et quid? nonne etjam ex flore caput producit, papaverorum capitibus valdè simile? in quo semina multa minuta, qualia verè milii existunt, continentur, radixque crassa est? Non possum non vehementer admirari Theophrastum, Dioscoridemque, atque alios, qui omnes à nympha, distinctissimis capitibus lotum Ægyptiũ se junxerint, quando utraque unum atque idem planè sit, &
mi-

mirandę ad Solem conversiones de Loto celebratę eędem
 sint, quę in communi nymphaea ab omnibus animadvertitur.
 Ipsa enim occidente Sole florem claudit, deindę tota
 cum foliis sub aqua occultatur, eoquę oriente, florem pri-
 mō extra aquam demittit, aperit, atque paulō post cum
 omnibus foliis supra ipsam assurgit. Aegyptii caules crudos
 cum suis capitibus per ęstatis calores mandunt: subdulces
 enim sunt, atque humidi, admodumque refrigerant & hu-
 mectant, quos appellant Razelnil. GVILAND. Miror equi-
 dem non parum Plinii diligentiam, qui hęc scripserit. Mi-
 » rum est quod pręter hęc traditur. Sole occidente, papavera
 » ea comprimunt, & integri foliis. Ad ortum autem aperiri donec
 » maturescant, flosque, qui est candidus, decidat. Hoc amplius
 » in Euphrate tradunt, & scapum ipsum, & florem vesperā
 » mergi usque in medias noctes, totumque abire in altum, ut
 » ne dimissa quidem manu, possit inveniri. Verti deindę, pau-
 » latimque subrigi, & ad exortum Solis emergere extra aquam
 ac florem patefacere, atque etjamnum exurgere ut planę ab
 aqua absit altę. quandō in communi, ut tu dixisti, nymphaea
 penę locum Marghera appellatum, in stagnantibus aquis
 dulcibus, isthęc omnia planę observentur, atque propę Me-
 strim civitatem in omnibus illis convallibus. At Nymphaeę
 vel Loti Aegyptii medicos usus populis cognitos nunc pro-
 deas. A L P I N. Utuntur floribus & foliis confusis ad omnes
 calidas inflammationes, atque etjam succo, presertimque
 ad demulcendos dolores, à calida causa obortos, lacte atque
 oleo rosáceo misto, eodemque itidem modo oleo, quod ex
 floribus parant ad calidos dolores, inflammationes, exulsi-
 ones, ulcera, & dolores capitis in febricitantibus, vigiliis, tūm
 exterius folia confusa applicant, tūm ejus succo cum oleo &
 aceto

aceto frontem & tempora, illiniunt. ad conciliandum somnum syrupum ex eo paratum frequentant, atque tum seminum, tum radicis pulverem egrotis cum ejus decocto exhibent. Usus radicis, seminumque secreti loco habetur apud multos, ad Gonorrhæam, & in mulieribus ad album profluvium firmandum, & ad Dysenteriam. Multi verò ab hujus plantæ usu cavent, ejus loco alia sequentes, eò timore ne eis coeundi tum desiderium, tum vires minuantur. apud eos etenim omnes compertum est usum seminum, atque radicis homines reddere ad Venerem valdè frigidos, ac tardos. Hinc usum hunc multos ibi sanctos Heremitas sequi audio, ut faciliùs vitam cælibem ducere queant. Sed jam ad papyrum sermo à nobis convertendus est, quandò hæc planta quoque in Nilo flumine nascatur. Verùm quoniam omnia de hac planta tum ad cognitionem, tum ad usum pertinentia te in Plinii capituli de papyro commentario (quod papyrum vocasti) planè profectum fuisse scio, paucis de ea mihi nunc agendum puto.

O De

De Stratiote, Hai alem maorvi vocato. Cap. XXV.

A L P I N V S.

PELVSIVM nunc Damiata vocata, civitas in Aegypti humiliori solo posita est. quo fit, ut Nilo flumine ad eam perlabente (quod penè ipsam spacio quinque millia passuum in mare mediterraneum evomit) largiùs ejus solùm inundatur, & ad libitum irrigatur. Hincque multa lætiora atque amœnissima, quàm in toto Aegypto reperiantur propè hanc urbem, viridaria cassiis, limonibus, malis, vitibus confita, atque inter se more Italico fossis (quæ alibi in toto Aegypto nusquam reperiantur) aqua fluminis decurrente plenis, distincta spectantur. In illis itaque fossis quæpiam herba copiosè provenit, aquæ lenticulæ palustris modo supernatans, sine caule, foliis Cynoglossi, brevioribus, latioribus, densioribus, durioribus, hirsutioribusque ac albidioribus, à quibus pro radicibus exigua ac rara quædam lanugo pendet. Quæ planta majori sedo, vel sempervivo est similis. Quam appellant Hay alem elmaorvi, quasi dixerit aquosum sedum. Nullo odore est referta, eo excepto, quem ab aqua accipit. sapore tamen adstringenti, ac sicco linguam ferit, non secus quam acacia faciat. Ad eadem ipsa mala ii utuntur, quibus plantaginem conducere compertum est. Ex quo mulieres rusticæ, quas Bedovi vocant, ad sistendam sanguinis eruptionem ex utero, atque aliis partibus, ejus decoctum, vel succum, vel pulverem per os quotidie ad drachmæ pondus sumunt. Rustici quoque ad vulnera sananda foliis contusis superpositis utuntur, mirificeque ea sanant. eamque frigidam

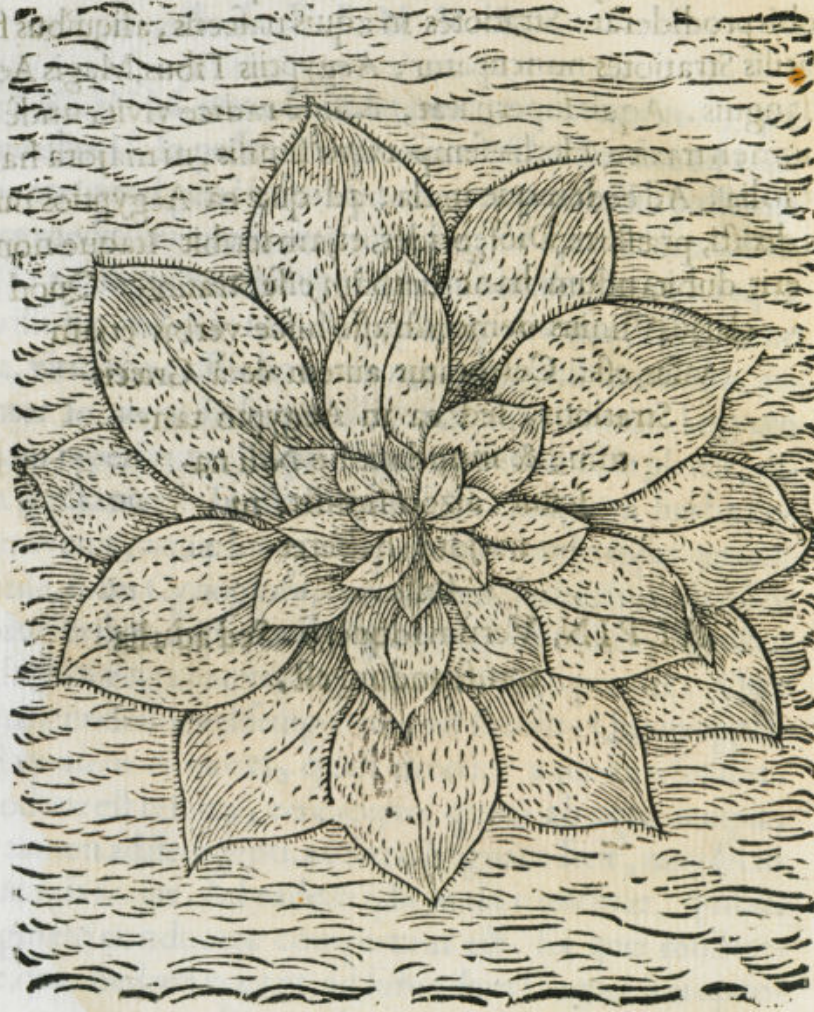
dam usque ad primum gradum, & siccam supra secundum illi esse arbitrantur. GVILAND. Hanc plantam verum esse Stratiotem antiquorum existimo, de qua Dioscorides hæc Lib. 4 nobis prodiderat: Stratiotes in aquis nascens, aliquibus flu- c. 103 viatilis Stratiotes nuncupatur; Aegyptiis Tibus, Magis Aelu-
 rifanguis. Aquis supernatat, & sine radice vivit, undè co-
 gnomen traxit. Herba sempervivo similis, ni majora habe-
 ret folia. Ad eedemque mala, ad quæ ea Aegyptios nunc
 uti dixisti, præstare Dioscorides, etiam scribit. Itaque non Li. 24
 erit dubitandum hanc herbam esse Stratiotē. Quod ca. 18

clariùs Plinius demonstrasse hisce verbis etiam visus est. Celebratur autem & à Græcis

Stratiotis, sed ea in Aegypto tan-
 tum, & inundatione Nili na-
 scitur, aizoo similis, ni
 majora haberet
 folia.

ALPIN. Verùm loqueris. Sed ad alia
 transeundum est.

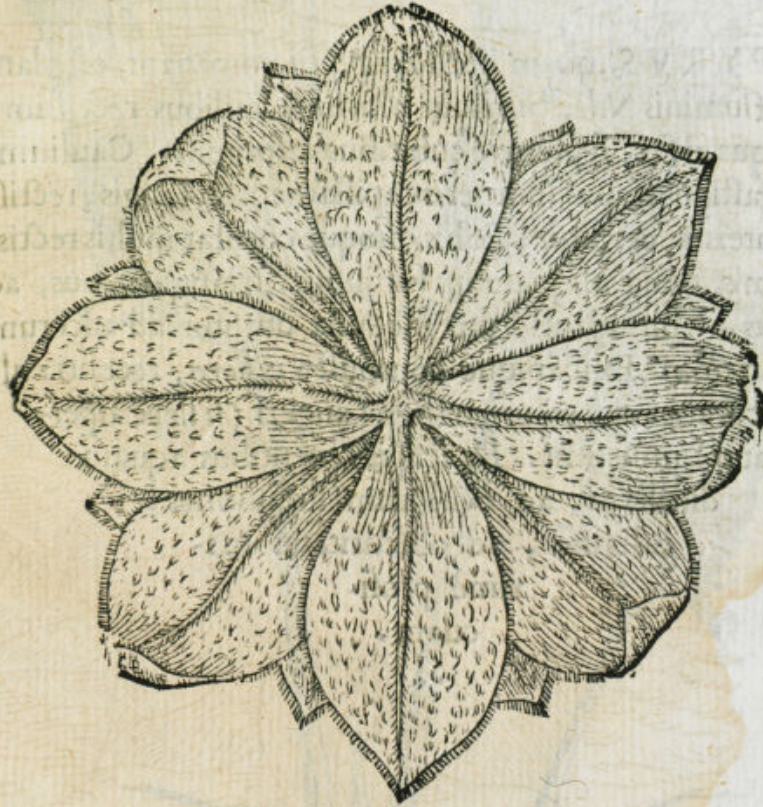
108 DE PLANTIS ÆGYPTI
HAYH ALEM ELMAOVI IDEST
STRATIOTES.

HAYH

5 0

STRA

De

De Papyro Berd vocata. Cap. XXXVI.

A L P I N V S.

PAPYRVS, quam Berd Aegyptii nominant, est planta fluminis Nili, binis aut pluribus caulibus rectissimis supra aquam sex, septemve cubitibus assurgens. Cauliumque in fastigiis scapus inumeris capillamentis, longis, rectisque contextus, cernitur. Foliis quoque constat multis rectis, ensiformis, tiphæ aliquatenus similibus. triangularibus, ac mollibus. Chirurghi illorum medulla utuntur ad ulcerum ora dilatanda. Ex scapique combusto cinere, recentia ulcera curant. qui etiam maligna augeri (si sæpè aspergatur) non finit. Ex scapis recentibus aquam distillant, ad oculorum suffusiones, caligines, ac obscuritates maximè proficuum.

∴

PA-

De

De Cypero. Cap. XXXVII.

ALPINS.

CYPERVS rotundus, quem Aegyptii vocant hodveg, in Nilo flumine, atque in pluribus Aegypti lacubus vel locis palustribus, copiosissimus provenit porraceis foliis, longioribus tamen atque exilioribus, cauleque cubitali, anguloso, in cuius cacumine sunt folia aliqua stellæ modo radiantia, è quibus spicæ aliquæ procedunt herbacei coloris semina continentes: radices nigræ, rotundæ, magnæ, olivæ crassitie spectantur, multæque uni radice capillamento appensæ simul coherentes, odoratæ, atque acuti saporis. Hæ calefaciunt, exsiccant sine mordacitate, incidunt, attenuant, oraque venarum aperiunt. Apud Aegyptios maximos ad medicinam usus habent, præcipueque ad ulcera oris, & pudendorum sananda familiarissimum ipsarum tum pulvis, tum combustarum cinis, est remedium. ex ipsis paratum decoctum vel pulvis stomachum, cerebrum pulmones, uterum, nervos articulos, aliquibus diebus sumpta, plurimum calfacit, siccat, roboratque naturalem calorem: ex quo omnibus morbis à cerebri tum frigida humidaque temperie, tum frigidorum humorum distillatione concitatis, hæ efficacissimum sunt auxilium: non minusque stomachi cruditatibus, humiditatibus, flatibus, anhelitusque difficultati, orthopnoeæ, tussi nec non hysteriis omnibus mulieribus ex frigido humidoque utero effectis, aliisque morbis, ab iisdem uteri causis abortis, & articulorum doloribus. Familiare satis remedium ad suppressos menses eas esse ibi expertum est. nam menses efficacissime revocant. Decocto ac pulvere ad frangendum tum in renibus, tum in vesica lapidem, ac ad provocandam urinam frequentissimè illi utuntur, quod etiam non minus in omnibus chronicis febribus, ac aliis diuturnis morbis frequentant.

P De

A L P I N V S.

IN usu habent Aegyptii genus quoddam cucumerorum Chatè vocatum. quæ planta à communi cucumere alia quidem re non differt, nisi magnitudine, colore, & molli-
 tie, quandò Cucumis Aegyptia folia habeat minora, albiora, molliora, atque rotundiora, fructusque producit admodum à nostratibus differentes, quandò his longiores, viridiores sint, ac cortice plano molli, æquali spectentur. gustuique sint dulciores, atque concoctu faciliores. Horum usum corporibus in cibo ipsis tùm crudis, tùm coctis vescentibus, salubrem esse apud omnes eorum locorum incolas creditur. Medici aliqui ibi nonnullis febricitantibus crudos etjam mandendos concedunt, præsertimque pesti affectis, quibus cucumeres hos crudos elatos summè conducere omnibus (nescio qua ratione) persuasum sit. Coctos in ardentibus febribus, utiles esse ratione confirmatur, quandò refrigerent, atque humectent. In renum & vesicæ calidis morbis, cum lacte coctos cucumeres multis diebus non sine multa utilitate in cibo sequuntur. lac etjam ipsorum seminum pro iisdem malis per os fumere sæpè solent. ad oculorum verò, aliarumque partium calidas inflammationes pulpa contusa cucumerorum lacti mista utuntur. Et ad sedandos podagricos dolores à causa calida concitados, succum lacte oleoque rosaceo mistum, partes liniendo, sequuntur. Stillatitiam aquâ ad libra m ad jecoris caliditatem corrigendam & ad sanandos

dos renes tùm inflammatos, tùm à calculis vexatos multis diebus ægrotos bibere consulunt, quibus ipsam satis iis conferre experientia compertum est. sunt aliqui, qui ad hæc eadem mala aqua stillatitia lacti eorundem cucumerorum seminum mista, uti solent. ex Melonibus etjam quosdam à nostratibus planè diversos Aegyptii habent, quos Abdellavi vocant, ad differentiam aliorum, quos etjam Chajar nominant. quorum usus ad cibum hæud multum jucundus percipitur, ceterisque omnibus insipidiores ac molliori pulpa observantur. Habent tamen semina, quæ aliis omnibus longè magis ad refrigerandum præstare putant. Qua de re, omnes ea plus aliis in usu frequentiori habent, aliorum melonum semina parvi facientes. Planta nostratibus non multum differt, sed fructus fert oblongos, acutos, extrema, & medium valdè crassum habentes, Bahobab nuper narratis fructibus proximos. Habent etjam Angurias à nostratibus non nisi magnitudine quoad aspectum differentes: nostris quidem majores, cortice flaviore, quæ intus semina tantum, & aquam dulcissimam continent. Quam ad sitim arcendam, caloremque multum in stomacho, vel hepate, vel renibus corrigendum largiùs epotant. Ad febres non minus ardentes, & tertianas, usus illiusce aquæ summoperè laudatur, atque ab his frequentatur. Sunt qui distillatione aquam tenuiorem ad siticulosos, stomachos biliosos, ad jecur renisque calidos, & à calculis vexatos, eliciunt. quam certè ii multæ utilitatis esse experiuntur. Turcæ Aegyptii, Arabesque lasciviorum vitam agentes, per æstatis summos calores, harum anguriarum aquam in potu frequentant, eique aliqui modicum aquæ rosacæ, moschi, atque ambræ miscent. His Advenas honorare consuetudo Aegyptiis est, eas scilicet edendas ob-

AH

P 2 feren-

117

AB.

BA

De

De *Achaovan*, seu *parthenio inodoro*,
Cap. XXXIX.

ALPINS.

ACHAOVAN, est planta herbacea camomelo proxima, quæ tamen non adeò alta extollitur, sed parum supra terram latiùs expanditur, foliis parthenii, minoribus ac densioribus, floribusque camomeli æmulis, Herba saporis odorisque expers percipitur, sed flores odorem gravem, perobscurumque spirant. Florum, foliorumque decoctum in usu habent ad tollendas viscerum obstructions, præsertimque ad Ictericos. GVILAND Si sapor acutus in hac planta sentiretur, cotula Serapionis, sine dubio esset. ALPIN. Hæque plantæ existunt, quas Ægypti patrias esse observare potui.

ACHAO-

120 DE PLANTIS AEGYPTI
ACHAOVAN PARTHENIVM INODORVM.

ACHAO

PHA-

De Nejem el salib siue gramine Crucis. Cap. XL.

A L P I N V S .

GRAMEN quoddam nascitur exile, radicibus serpens
albis, geniculatis, dulcibus, cum aliquali acrimonia,
communi gramini proximis, digiti altitudine, geniculati, ra-
mulis assurgens, foliis communi gramini similibus sed mi-
noribus, ramuli habent quatuor spicas, Ischemi, vel grami-
nis sanguinariii similes, perfectam crucem figurantes, quam
æquè omnes uno modo formant: ex quo ipsum Aegyptii
nejem el salib, vocant quasi dixerint, gramen crucis, in
quibus fiunt semina minutissima seminibus communibus
graminis similia. Maximum usum semina apud omnes ha-
bent ad eos scilicet, qui tùm renum, tùm vesicæ calculis la-
borant, atque ad frangendos lapides in vesica concretos.
Quod genus morbi ibi est familiarissimum, & quasi endem-
mum, ex causis aliàs narratis. Mulieres radicis decoctum
tùm ad pueros variolis, atque morbillis correptos maximè
sequuntur, tùm ad seipsas, ubi cupiunt interceptas menstruas
purgationes rursus evocare. Sunt aliqui, qui pro secreto au-
xilio habent decoctum, ex seminibus modice contusis para-
tum, ad adjuvanda exanthemata in febribus pestilentibus,
quas peticulas nostri appellant. Ad usum quoque vulnerum
& ulcerum, non parvum apud eos, tota herba, præcipuè ra-
dices, habent usum. Ajunt radicem frigidam atque siccam
esse, tenuissimarumque partium. Quamobrem non desunt
multi, qui ad movendum sudorem ejus decocto familiaris-
simè utuntur.

Q

NE-

De Meliloto Aegyptio Alchimelech vocato.

Cap. XLI.

A L P I N V S.

MELILOTVS, quo Aegyptii utuntur, semen minutum est rotundum, subnigrum, declinans ad rubrum, odoris non omninò expers, sapore stiptico cum aliquo amarore. Planta, quæ ipsum producit, est parva herba supra terram

ex-

expansa, modicè repens, ferè nihil, aut parùm in altum se attollens, foliis trifolii siliquosi, minoribus tamen, floribusque parvis multis, longis, racemi modo ordinatis, croceis, odoratis, à quibus promanant siliquæ, parvæ, obliquæ, semen quale dictum est, continentes. Hujus plantæ semina tantum apud illos in usu existunt. Quæ putant ii quoad calorem & frigiditatem esse temperata, sed siccare, resolvere, ac stipticitate roborare, ex quo ad hepatis tumores ipsorum usus apud illos est frequentissimus: quoniam sine aliqua relaxatione digerit, & resolvit. Ad omnes quoque dolores, quascumque corporis partes occupantes, fomentis ex ipsorum decocto utuntur, maximè ad pleuritim, peripneumoniam, & ad hepatis, coli, & ventriculi dolorem. quibus dolore vexatis, ipsorum decoctum ad libram bis in die calidam bibeant. Mulieres quoque uteri strangulationibus, flatibus, ac doloribus eo subveniunt, præsertimque ex eo etiam infestationibus paratis. quæ etiam fœnugreci, liniq; feminibus, parata, & camomeli floribus, efficacius ad illius, & aliarum partium duros tumores administrantur, atque ad evocandos menses retentos. Ad roborandum ventriculum, & aperendas obstructions venarum decocto summè proficuè utuntur. G V I L A N. Nunc ex te verum esse intelligo, apud Arabes Meliloti usum esse seminum, quemadmodum Græci non semina, sed flores in usum admittunt. An verò hæc planta verus sit melilotus, aut potiùs ea, quam nostri lotum urbanum, atque fertulam campanam (quæ est planta, magna fruticosi) appellant, aliis declaramus, huic enim disputationi hic non videtur esse locus. Ego tamen hoc tantum dico, me libentiùs Aegyptiorum opinioni declinaturum. Sed Ichonem nunc apponito.

Q 2 AL-

DE PLANTIS AEGYPTI
ALCHIMELECH, IDEST MELILOTVS.

De Kellù, Psyllio, Melanthio, Cappare, Vrtica, Solano somnifero, Coriandro, Ocymò, Hyosciamo albo, Conyza, nucemethela, Secamonè. Cap. XLII.

A L P I N V S.

PR O P R I I S Aegypti à nobis hætenus cognitæ plantis, nonnullæ communes pluribus aliis locis, priusquam hunc sermonem claudamus, præmittendæ quidem non sunt; maximeque ex his, Kellù ab Aegyptiis vocata planta, à qui-

à quibusdam Antyllis, Pfyllium, Melanthium, Capparis, Vrtica, Solanum somniferum, Coriadrum, Ocymus Goriophyllatus albus Hyosciamus, Conyza, Stramonium, Secamonè, de his ipsis igitur aliquid commentemur. GVIL. Aliquid te de his scitu dignum dicturum puto. proinde ut lubet loquere. ALPIN. Kellù, nostri quoque Kalli, plantæ tres utique in Aegypto species aluntur, ex quibus omnibus combustis cineres fiunt, ad vitra, saponem, & alia multa. prima species eadem est planta cum ea, quam nostri Kalli geniculatum, appellant. Altera est, quam nonnulli album Kalli vocant, Tertiaque Aegyptiis magis propria, foliis constat paucis Ajugæ foliis proximis, sed valdè longioribus, uno cauleque non omninò recto, à quo tres, quatuorve cauliculi exoriuntur, qui rectè sursum feruntur, quilibetque ipsorum in cacumine scapum quinque aut plus foliis chamepythios proximis, at deorsum in arcum recurvatis, inclinantibus conflatum, à cujus medio flosculi rosarum similes exsurgunt multi. Hæ omnes plantæ salæ, atque acri sapore linguam ferunt. GVILAND. Sine dubio utræquæ hæ plantæ à te postremo descriptæ sub Anthyllidis secundæ genere reponendæ sunt. Dioscorides siquidem Ajugam docens sic scripsit: Herba in terra repens, incurva, foliis sempervivi minoris. multo tenuioribus, hirsutis & pinguioribus, circum ramos densis in capite verò de Antyllide ipsam Ajugæ foliis proximam esse statuit. Sed sequere reliqua enarrare. ALPIN. Ex his sanè tribus Sole in primis exsiccatis, & mox combustis cineres eæ parantur, quæ illinc Venetias convehuntur ad vitra, atque alia conficienda. Ajunt multi illorum folia trium harum plantarum, sed maxime secundæ atque tertie kalli, in pulverem redacta, per os sumpta phlegma atque bilem exustam purgare. Idemque ex foliis expressum succum facere.

KAL-

KAL-

Pfyl.

Psyllium copiosissimè ibi provenit . Cujus seminum apud eos usus est , præsertimque mucilaginis ab ipsis paratæ cum aqua rosacea , in omnibus febribus biliosis , ardentibus , inflammationibusque pectoris , uti in Pleuritide & Peripneumonia . Sed extrahunt cum aqua hordei , & cum saccharo candido exhibent . In aqua rosacea extracta Psyllii mucilage utuntur in biliosis Diarrhæis , & Dysenteris . ad externasque omnes inflammationes , emplastri ac fomenti modum ex viridis plantæ foliis , tum ex seminibus psyllii tota planta utuntur . Quam plantam vocant Chetùn . Nigella ibi etiam provenit , quoad flores pulcherrima , quando floribus majoribus , ac numerosioribus foliis præditis spectetur , ejusque semen in usu est frequentissimo in pueris , ad necandos vermes , contusisque seminibus cum aceto emplastri modo ad plures cutis infectiones utuntur . Mulieres etiam , quæ non purgantur , eo si suffiantur , maximè juvantur , vocantque hanc plantam Suneg Cappares Alexandria majores quàm alibi inveniuntur , proveniunt , quos cappar quoque appellant . ex quibus cortices radicum in usu habent frequentissimo ad vermes necandos , ad movendos menses , atque ad quoscunque tumores duros : præsertimque lienis sanandos , pro quo indurato membro , exhibent decoctum per os multis diebus , exterius ex corticis pulvere , & aceto facto emplastro , cui aliqui modicum mellis miscent , quo præsidio utuntur ad cutis maculas , & infectiones , eas linientes . Alexandria Vrtica prima , quam ii vocant Angiar , provenit copiosissimè , & proinde ejus semina multos usus ibi quoque habent , maximumque ad venerem excitandam , præsertimque in frigidis corporibus , si cum vino dulci bibantur . Nonnulli ad idem ex seminibus iis , radiceque buzeidam , ac melle componunt

R ele-

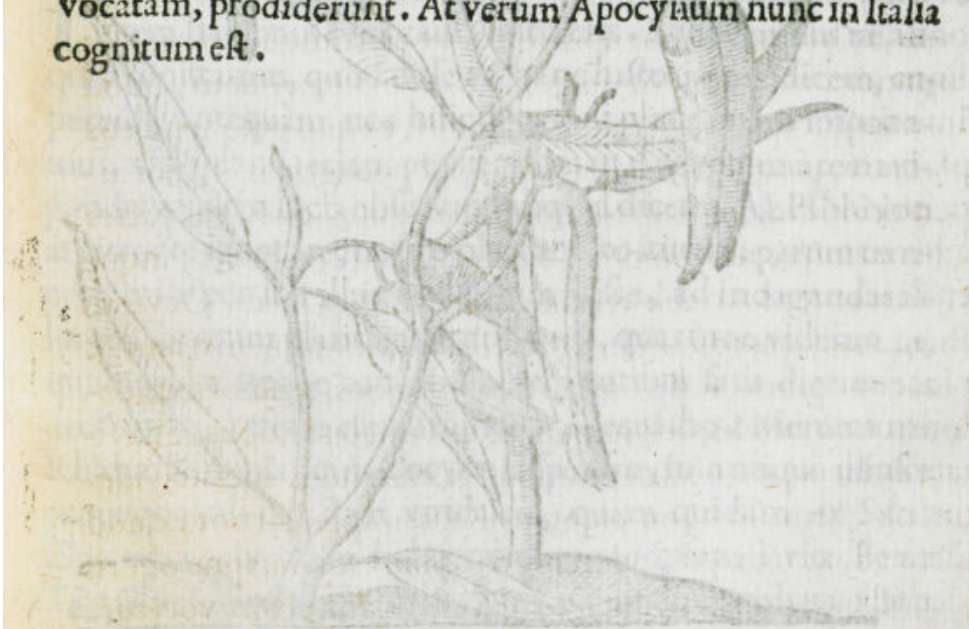
electuarius, cuius semuntiam quotidie sumunt. Vsum non minorem semina habent ad pectoris, pulmonumque vitia, ejus enim decocto cum melle parato in tussi, anhelitus difficultate, orthopnea, & peripneumonia à crasso frigidoque humore concitatis, familiarissimè utuntur farina quoque cum melle eclegmatis modo ad eadem mala, cuius usum cum aceto emplastri modo ad omnes difficiles cutis pustulas sequuntur, & ad omnes maculas cutis ejusque infectiones, tumores duros non minus, præsertimque ad parotidas. Mulieres nihil habent, quo valentiùs uterum calefaciant; mudent, atque ab obstructionibus sanent, quam urticam, ex quo admovendos menses feminum decocti, atque suffiti usus est apud ipsas frequentissimus, maximeque addita myrrha. Cinere ex seminibus parato, ad omnia ulcera maligna & cancerosa utuntur. Solanum somniferum in Alexandria rudibus copiosissimè provenit, sicque crescit, ut magnus frutex appareat. Utuntur incolæ radicum corticibus ad drachmâ pulverizatis cum aqua lactucæ, vel solatri, sumentes ad somnum conciliandum. Hujus plantæ cortex non secus per os quàm nux methel, sive stramonii semina, apud plures malos homines, est in usu, ut aliquid mali faciant clam dum dormiunt, hujus corticis in epulis ponunt. Foliis contusis emplastri modo ad calidas inflammationes utuntur, atque illito ex ipsorum succo fronte, temporibus, ac aliis partibus corporis in quibus pulsus sentiuntur, vel iisdem contusis emplastri modo appositis, ad somnum familiarissimè utuntur. non minusque ad exustiones. Nux etjam Methel ibi nascitur, sed non usque adeò copiosa, uti solanum prædictum, estque verum Dioscoridis stramonium. ususque planè eosdem habere ii ajunt, quos de solano somnifero diximus. Adest quoque hyoscia-

hyosciamus albus admodum à communi figura differens, nasciturque Cayri propè pyramides, foliis communis longè grandioribus, latioribus, crassioribus, & albidioribus. Quo utuntur non secus quam stramonio. Vbi que verò in viridariis coriandrum provenit copiosissimum, quod omnes Casbarà appellant. Herbæque virentis usus in cibo est apud omnes Aegyptios familiarissimus. etenim ferculum non parant sine foliis coriandri, quamquam ingrati oleat. GVIL. Quid audio? non ne ii ipsum mandentes maximè læduntur, & ab ejus usu in phrenesim labuntur? quod Dioscorides, Avicennas, tùm multi alii tradidere. ALPIN. Ridiculum. quis unquam vidit aliquem, coriandrorum causa (quæ in usu apud quosque tùm sanos, tùm ægrotos familiarissimo existunt) læsum fuisse, aut ei aliquos sensus turbatos, nisi immoderatè eis fuerit usus? Quid miraris? quasi ejusdem cum Galeno non sis sententiæ, qui coriandrum calidum, resolvens ac modice adstringens statuit. non ne demonstrat Dioscorides vel hanc ejus facultatem fateri cum dixerit, chæradas coriandro cum comento sanari? Quod nunquam à frigidis frigidi tumores discutiantur, ac curentur, cum medicamenta aliàs à Dioscoride ad sanandos duros tumores chæradasque præsertim memoriæ prodita, calida facultate fuerint. Neque videtur planè hoc siluisse Avicennas, cum dixerit, chæradas coriandro sanari, vel ex proprietate, quam ad illum sanandum tumorem habet, vel ex partium substantiæ tenuitate, qua permeat profundè tumidam partem. Sed quis ignorat nihil à frigido resolvi, etsi multa fiat permeatio partis tumefactæ, sed omnia resolventia calida esse? GVILAND. Veram sententiam rectè defendisti, quam quis modo negabit, sciens ex te Aegyptios virentem coriandri herbam in ci-

bo sequi citra aliquam noxam? multo minùs seminum sic-
 catorum usus erit exinde timendus. Hincque errasse non
 parum Arabes liquidò constabit qui coriandro frigidam fa-
 cultatem narcoticam, stuporem inducentem atque sensus
 turbationem concitantem, ac exitium tribuerit. Idemque &
 de psyllio fuisse apud illos à te compertum est, quando psyl-
 lium pro veneno à Dioscoride, atque aliis receptum, innoxie
 in febricitantibus frequenter nō modicam egrotis seminum
 mucaginem exhibeant. Herbam in aqua elixatam illi est-
 tant. Sed ea multo plus semina ad roborandum stomachum
 valere ii affirmant, debiles etenim ventriculos, usu seminum
 assiduo maximè roborant, ejusque calorem ipsa fovent, au-
 gent, flatusque resolvunt, ac discutunt proindeque in colico
 dolore, atque aliis à flatulento spiritu concitatis usum semi-
 num sequuntur: ipsis scilicet, vel in pulverem reductis, vel
 ex ipsis parato decocto, utentes. Quo uteri quoque frigidita-
 tibus, & humiditatibus occurrit. præsertimque ad menses
 immodicè fluentes, & ad gonorrhæam firmandam, quod
 insit illi quoque facultas adstringendi, ex quo puto apud eos
 plantam quoque emplastri modo, ad podagricos & alios ar-
 ticulorum dolores in maximo ibi esse usu, quòd eas partes
 adstrictione, ne humorem partes recipiant, roboret, atque
 etiam contentos resolvat, discutiat, vel exprimat. Ocymus
 ibi in viridariis copiosissimus crescit ad altitudinem trium &
 plus cubitorum, foliis nostratis longioribus, tenuioribus, co-
 lore rubro suffusis, odoremque eximium spirantibus. Suavi-
 tate enim odoris nostris omnibus præferendus meritò vide-
 tur, ob quem illi hanc plantam Rihan appellarunt, quod
 idem est, ac si dixeris, odorem, ita, ut hic Ocymus præ oderis
 jucunditate eximia, odor per excellentiam ab iis vocetur.

Qua

Qua planta odoris causa ii utuntur, medicos verò usus apud eos ipsa paucos habet, qui ab aliis multis perdocti sunt. Nascitur etiam sponte ibi quædam planta repens, altius saliens, seque aliis arboribus convoluens, foliis duris longis, Sesele Athiopici proximis, sed majoribus. Flores fert albos styracis similes, à quibus producuntur siliquæ, longæ ac crassæ, quales in rhododendro cernuntur, plenæ lanugine alba, ac seminibus parvis. ex hac planta succus, manat flavus, urens quem siccatum Aegyptii valenter tenues humores purgare, ajuat. Hanc illi esse Scammonii speciem affirmant, quam Secamonè appellant cujus tamen nullus usus in medicina apud eos novi. G V I L. Fortassè hanc plantam esse Apocynum Dioscoridis affirmare poterimus. Cum illiusce notæ, notis à Dioscoride traditis convenire conspiciatur, aquæ fortassè putanda, quam aliquis è Syria venisse, Periplocam vocatam, prodiderunt. At verum Apocynum nunc in Italia cognitum est.

SE-

Fænug: eci germina mox è feminibus erumpentia? ex ip-
 sisque statim profiliencia plebei comedunt, præsertimque
 mulieres, pingue fieri cupientes, per urbem multas massas
 terræ, plenas feminum recenter productis germinibus ven-
 dendas ii ferunt. Plures aliæ sunt plantæ ibi nascentes, quæ
 cum pluribus aliis locis communes existant, non est de ipsis
 à nobis amplius sermo proferendus. Sed jam de medicina
 apud illos populos usitata, sermonem, deque plantis illis in
 locis nascentibus claudere debemus; cum nihil supersit di-
 cendum.

De plantis periter observatis. Cap. XLIII.

G V I L A N D I N V S .

PLVRIMAS gratias tibi refero, quòd tantum labo-
 rem hæcenus mea causa sustuleris. Nihilominus ne ali-
 quid omittamus, quod utile ad hanc historiam iudicem, cu-
 perem, antequàm nos huic sermoni planè finem impona-
 mus, ut de plantis etjam per iter olim in Aegyptum à te navi-
 gando variis in locis observatis, aliquid diceres. ALPIN. Non
 arbitror te ignorare, nostro olim audito itinere, parum tem-
 poris mihi per iter illud concessum fuisse, ad indagandas il-
 lorum locorum plantas: veruntamen, quas tunc viderim,
 quamquam neque tuis doctissimis auribus satis dignas eas
 existimem, referre etjam nunc non recusabo. Memini me
 Rhabarbari plantam Cocyræ inspexisse, in antiqui illiusce
 propugnaculi quodam viridario, quam quidam ex Syria
 illuc navi advectam habuerat: quique ipsam à viro Persa
 Trypolim olim fuisse adductam etjam affirmabat. Quæ
 plan-

planta plane foliis rumici visa est proxima, quæ tamen erant
 latiora, crassiora, lanugineque quidam alba obsita. In illa
 eadem insula inveni Cyperi radices longas admodum non odo-
 ratas, & Chamedrim arboream, duorum ferè cubitorum al-
 titudine propè Butrinto viventem, quæ folia duplo & triplo
 Italicis majora habebat. Zacynti oxalidem, qua ejus insule
 pharmacopæi ad medicinam utebantur, inspexi, admodum
 à nostris oxalidis omnibus diversam, quippè exilis herba ipsa
 est, foliis parvis, crassis, oblongis, calthæ foliorum emulis,
 gustum non minus quàm nostra acido sapore ferit. Ibi quo-
 que crescit Acacia secunda Mattheoli, quàm ego florentem
 mense Februario inspexi foliis, floribusque minoris anagy-
 ridis proximis, quæ gustata, sapore adstringenti ferunt, pau-
 cifque tamen ac mollibus spinis obsita. Neque arbitror esse
 veram acaciam, quam in Capadocia & Ponto nasci Dioσκο-
 rides prodiderat, quòd minime convenire cum primâ Aca-
 cia, seu spina Aegyptia videatur. Aliud agnovi in illa insula,
 quippè Smilacem asperam esse veram Salsam parillam, qua
 medici utuntur ad sanandam luein Gallicam. GVILAND.
 Copiosius quoque hanc plantam in quampluribus Italiae lo-
 cis nasci scio, quare istud, quod ibi didicisti, novum apud me
 non est. ALPIN. Verùm dicis, etenim ipsam alias in mul-
 tis aliis locis offenderam ac observaveram, verùm perpetuò,
 an esset falsaparilla, anceps, ac dubius fui. In hac verò insula
 ea spectata, clarius cognovi verã eam utiq; esse. GVILAN.
 Quamobrem in Italiae locis cum eandem ipsam spectaveris,
 ejusdem non fuisti sententiæ, scilicet eam esse Salsam parillã.
 ALPIN. Quoniam omnes Smilaces asperæ, quas hætenus
 videram, exiles admodum brevesque, ac capillares radices
 habebant, sed quam in Zacynto insula videram, longas, cras-
 sas,

fas, asportatis Hispania radicibus Salsæ parillæ omninò similes. Quo pacto verò has agnoverim, tibi jam explicabo. Ego enim, ut otium diurnæ moræ effugerem, forte fortuna collem illiuscè insule perreptans, in valle quadam ad sæpem oculos conjeci, lenthiscis ac multis asperis similacibus contentam, cujus à radicibus omnibus terram impetuosa torrentis aqua sic abduxerat, ut illarum plantarum sæpem textentiū omnes radices, non secusquàm venæ arteriæ, & nervi humani corporis à carne separati, nudæ conspicerentur, Smilacefque asperæ longos sanè serpentes imitatæ, aliisque radicibus convolutæ, mira longitudine, ac crassitie mihi se obtulerūt. ita ut quasdam illarum duorum, & amplius cubitorum longitudine, & crassitie communium Salsæ parillæ radicum inspexerim, ex quo continuo eas Salsæ parillæ radices esse judicavi. Et dùm hæc simul cum aliis, qui unà ibi mecum aderant, considero, augurium contingit opportunissimum. Nā ex transeunte Græco homine ejus loci accola, & agricola, peto, quomodo ibi illa planta appellaretur, qui respondit, Similachiam nuncupari, ipsamq; in usum apud ipsos esse pro curanda Gallica lue: ex quibus verbis exploratius eam considerans, video radices ejus longissimas & crassas, eadem substantia præditas, nullumque præferre saporem, uti radices falsæ parillæ: ex quibus colligo statim, Smilacem illam asperā veram esse falsam parillam Pharmacopola ejus loci multum lucri se fecisse his radicibus nobis affirmavit, quod sæpè harū radicum ibi collectarum multos fascēs collegerit, & in alia loca miserit, quas pro veris Salsæ parillæ radicibus sæpissimè vendiderat. Quam mercaturam clam agebat, ne eam plantam alii discerent. Adde Cayri me in Salsæ parillæ fascibus ex Hispania asportatis vidisse, frustra radicum nodosarum, vel

S
geni-

geniculatarum asperæ similacis, à quibus procedunt radices, quibus medendo nos utimur, cum foliis ejusdem plantæ, tum ramulis spinosis, sic manifestè, ut nemo, qui viderit, eos fasces Salsæparillæ, esse ex Smilace aspera selectos, negare potuisset hanc plantam eandem esse cum Salsaparilla.

GVILAND. Placuit multum mihi, te veritatem de Smilace aspera probè agnovisse, cujus quidem sententiæ non solùm me sed quamplures alios fuisse tibi persuadeas volo, in primisque Gabrielem Faloppium, herbarum materiæ doctissimum, qui in libello de morbo Gallico, in capite de Salsaparilla hæc prodidit. Aliàs credebam esse radicem Ebuli, & perstiti in ea sententia plurimis diebus, donec Hispanus ad Ducem Florentiam integram asportavit plantam, & hinc patuit error meus, & vidi esse radicem Smilacis asperæ, de qua Dioscorides libro quarto, & scriptores antiqui mentionem fecerunt. Quod magis confirmavi experientia, nam cum in monte Sancti Iuliani Pisis vidissem Smilacem asperam, curavi effodiendam, & semper usus sum loco Salsæparillæ, & per biennium illud, quo ibi fui, semper cum fœlici successu plurimos à lue Gallica liberavi. Quam etjam sententiam confirmat Amatus Lusitanus medicus, quamvis Hebræus, non spernendus, in libro quinto suarum centuriarum. Quare te hac de re evehi non oportet, quando alii ante te multi eam noverint. Sed quomodo asserere possumus ejus insulæ Smilacem, probè Salsam parillâ delineatam demonstrare, minimeque illam, quâ Italiæ loca ferunt atque alunt. Quod tamè fieri putoterræ, qua ipsa serpit, diversitate, etenim in duro solo sicco, & squalido effosam Smilacem videbimus radices minores, gracilioresque Salsaparilla habere, & in mollissimo solo, quod in eo facile queant serpere, longiores, crassioresque,

que, Salsæ parillæ planè proximas. Ea siquidem Smilacis planta, quam in ea insula olim cum in illis locis diverfarer, inspexi, solo mollissimo, pingui ac humido nutriebatur, ex quo mirum non est, si longis, crassisque radicibus fuit inventa; in sicco verò duro, nequeuntibus, terræ duritie obsistente, radicibus liberè serpere ac meare, Smilax aspera radicibus brevioribus, tenuioribusque apparebit. Quales à me observatæ fuere in Zacynthi insulæ, Corcyræ, Creteque locis saxosis & durioribus. Addo multos decipi in agnoscenda Salsæ parilla ex Smilace aspera, non omnes Smilacis, Salsæque radices animadvertentes, ac observantes. Etenim in aspera Smilace duæ radicum differentiæ spectantur. Ipsa siquidem in primis ex stipite radices procedentes habet albas, rotundas, nodosas, digiti crassitie, cannulis parvis persimiles, quæ sanè radices non admodum longæ existunt, ex quarum geniculis vel nodis aliæ proficiscuntur atque exsiliunt à primis planè diversæ, in duroque solo parvæ, breves, tenuesque, non secus quàm capillamenta quæpiam cernuntur, atque in molli longæ, crassæ, quales in Salsæ parilla, inveniuntur. Ex quo apparet radicum Smilacis differentia, quæ itidem in Salsæ parillæ planta ex Hispania advecta facilè observatur ac reperitur, adeò ut, quæque harum plantarum habeat primas radices à stipite statim procedentes albas, nodis equalibus intervallis distinctas, cannis proximas, non tamen intus pervias, sed plenas, digiti minoris crassitie, refertas, & secundas ab harum nodis uti capillamenta exsilientes ac exeuntes, longas, primis graciliores, equales, nodis carentes, sive non geniculatas. Qui itaque negant Smilacem asperam veram esse Salsam parillam, dicunt radices utriusque plantæ esse inter se differentes, forma quippè ac et jam magnitudine, forma quid em,

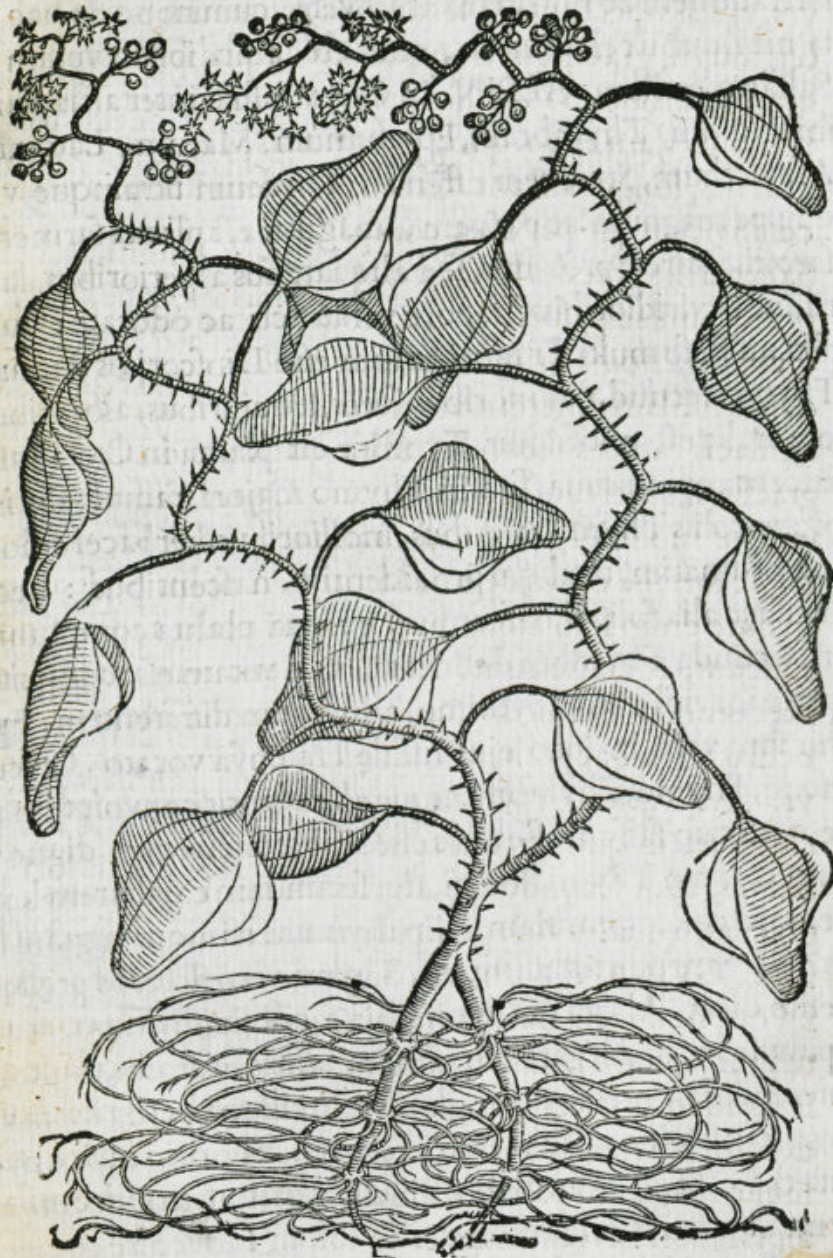
§ 2 quo-

quoniam Smilacis tantam primas radices nodosas albas, breves, crassas spectantes, secundis à primarum nodis nascentibus longis, gracilibus non nodosis, equalibus comparantes, manifestissimam inter has differentiam faciunt. quam confirmant etiam ex eo, quod primæ crassæ, & breves, hæcque graciles, longæ existant. Errant quidem isti non rectè radices invicem, ut par esset comparantes, quoniam si radices Salsæ parillæ graciles longas, quæ sunt secundæ radices, non primis Smilacis asperæ crassis, nodosis, candidis, brevibus, ac secundis à nodis primarum nascentibus comparassent, sine dubio nullam differentiam invenissent, hac excepta, quòd Smilacis radices secundæ, Salsæ parillæ radicibus breviores graciliores loci causa observantur. Quam differentiam Soli terræve mollitiei, & duritiei ratione, vel ejusdem diversitate, ac fortassè etiam cælo calidiori fieri nobis persuasum est. In duro enim solo atque in frigidiori cælo radices non ita crescunt, & crassescunt. ALPIN. Veritatem attigisti, atque istæc omnia ad radicem Smilacis attinentia à te prodita, ego oculatim in Zacynthi Insula sedulò observavi, atque cognovi. Quæ veritas ex plantæ e vivo delineata icone planè clara elucescet. in quo utræque tùm primæ radices nodosæ, crassæ, breves, tùm secundæ aliæ ab harum nodis nascentes, longæ graciles, equalis sine geniculis manifestissimè spectari possunt. GVILAND. Ex visa Smilacis hujus Icone, atque ex iis, quæ tu de ipsa hæctus dixisti, facilè eam Smilacem, quam tu in Zacynthi Insula nasci prodidisti, esse à Smilace aspera Italiæ in locis inventa multum differentem, cognoscitur, tùm ex foliis brevioribus, tùm ex diversa foliorum figura, tùm multo magis ex radicibus illis nodosis, quæ in aliis Smilacibus asperis non inveniuntur.

SMI-

LIBER
SMILAX ASPERA.

141

Per-

Pergemodo reliquarum à te conspectarum plantarum narrationem ac historiam absolvere, cum nobis de hac planta nihil dubii relictum sit, quin credamus ipsam veram esse Salsamperillam. ALPIN. In Creta insula inter alias plantas ibi Thymū, Thymbram, Epythimum, Marum, Ladanum, Aspalathum, Styracem offendi. Thymum utrumque vidi, quippe magnum ac parvum, magnus est planta sarmentosa foliis satuirei proximis, sed aliquatenus asperioribus, latioribus, & viridioribus, sapore valdè acri ac odorato: quam plātam falso multi Tragotiganum esse Dioscoridis statuunt. Thymus secundus minoribus foliis, tenuioribus, albioribusq; totè Italię est notissimus. Tymbra est planta in Creta Insula nascens copiosissima, similis Thymo majori, ramulis duris lignosis, foliis Thymi latioribus, mollioribus, herbacei coloris, non ordinatim, ut aliqui prodiderunt, nascentibus: neque inter hæc alia foliola nascuntur. ex qua planta communiter pro secunda Tymbra delineata, non veram esse conjicitur, quam ibi vidi cum Epythimo, admodum differentem. Epythimum verò in loco ejus Insulę Fraschya vocato, Cuscutę modo, Thymo, Tymbræ, atque aliis plantis convolutum inveni. ex quo falsum esse duas esse Epithymi species, dignovi, quippè unam Thymi florem, atq; secundam capillarem hanc herbam cuscutę emulam. Epithimum namque nigram bilem purgare omnes affirmant, Thymi verò flores id præstare nemo dicet. Aliqui ex Cretensibus ajunt Epithimum, atque Epithymbram purgare sanguinem calore exustum, multosq; inter se differentes morbos ex illius capillaris herbę supra varias plantas inventę usu sanari. etenim, quę origano convoluta collecta est, morbis omnibus purgatione conducere affirmant, quibus origanum per se solum subvenire comperitum est. Sicque in aliis plantis repertam & ab ipsis exceptam
vel

vel collectam, vim habere purgandi humores, è quibus concitatis morbis hæc plantæ succurrere, atque auxiliari facultate solent. Marum apud aliquos Cretenfes vidi, nostro Amaraco planè simile. etsi tamen gracilioribus, minoribus, asperioribusque foliis amaraco constet, multoq; nostro Amaraco sit odorator, & præstantior, quam plantam, sylvestre amaracum, & non Marum nuncupandam judico. Plantam verò, ex qua Ladanum Cretenfes colligunt planè differètem ab ea, quam hæctenus ferè omnes prodidere, inspexi, Hæc siquidem Cysto fœminæ persimilis est, foliis tamen cysti longioribus prædita, Salviæque proximis. Floresque fert sylvestribus rosis omninò similes, qui roseo etjam colore, quippè communium rosarum suffusi spectantur. Quæ planta à cysto fœmina florum tantum magnitudine differre videtur. Deceptusq; fuit Mattheolus Dioscoride dicente, Ladanum esse cysti genus longioribus foliis nigrioribusque refertum. quæ notæ in cysto, ex quo Cretenfes Ladanum colligunt, utique omnes observantur. quandò hæc planta omninò cysto fœminæ sit similis, cum iisdem foliis floribusque spectetur, etsi majoribus. Aspalathum, etjam ut aliàs quoque dictum est, copiosissimum propè Fraschyæ portum in quodam colle virentem atque florentem sæpè inspexi, odorisque eximia suavitas ex hujusce plantæ floribus ad me delata, fuit in causa, ut ipsum agnoverim. Quæ planta est frutex densis ramis, spinis albis duris horridis cortice caudicis albo, ad trium cubitorum & plus altitudinem in altum assurgens. floribus multis parvis, croceis. Spartii similibus, sed summè odoratis. Hujus arbuti radices duræ, longæ crassæ, colore flavo, atque cortice summè odorato tunc temporis à me fuere observatæ. Multasque meus Pharmacopæus decerpfit, Cayrumque ad usum medicinæ meo jussu detulit. Plures Styracis arbores ibi quoque ia-

ip-

spexi propè illius loci rivum virentes, quarum multas mecum
 in Aegyptû detuli. Quo in loco cœli causa non vixerunt. Sed
 quid te amplius de ejus Insulæ plantis, tibi plusquã mihi no-
 tissimis? Quæ enim Græciæ pars nunc est, quam tu plantarum
 desiderio sæpius non peragraveris? Et hæc de plantis Aegypti
 à nobis dicta sufficiant. Quibus absolutis ad alia transeûdum
 est, & fortasse ad studium de ambiguis nonnullis simplicibus
 medicamētis agnoscendis, sæpè à me desideratum. Diù enim
 summoperè desideravi inter nos absolutissimam de omnibus
 priscorum medicorum usitatis medicamētis simplicibus, quæ
 hæctenus apud plerosq, nostrorum medicorum dubia habê-
 tur, haberi disputationem GVIL. Iam historiam de Aegyptio-
 rum tùm usitata medicina, tùm plantis illis in locis nascētibus
 ” finem habuisse video. qua de re, ac de isto mea causa suscepto
 ” labore, tibi ego plurimum dum vivam debebo. maximæque
 ” nunc tibi à me agendæ sunt gratiæ, perpetuoq; habendæ. Di-
 ” sputatio verò à te de simplicium medicamētorum, dabii ali-
 ” quid penè nostros medicos habentium, ratione proposita, di-
 ” gnissima sanè videtur, quæ à nobis perpendatur. Hoc tamen in
 ” præsentia faciendum non puto: Sole enim jam ad Antipodes
 ” descendente, parum hujus diei nobis superest. Quamobrem
 ” sermo hic in aliud tempus nobis accommodatius, remittendus
 ” est. Interim nos metipfos paululum à labore laxabimus, quie-
 tis ac otii aliquantulum animis cōcedentes. Quamprimum ta-
 men tempus opportunum ad eum sermonem tibi videbitur,
 ad me redibis, ut hac de re aliquid dignum commentemur.
 ALPIN. Ita faciam, sed antequam nox ingruat, me domum
 redire consultius est. Vale atque me, ut soles, amato. GVIL.
 Vbi mecum manere non est animus, ut lubet, hinc discede.
 Interim mei semper esto memor, tibi que me esse addictissi-
 mum, atq; tui observantissimum, scias velim. i. fœlix.

FINIS LIBRI DE PLANTIS.

EXP

PROSPERI
ALPINI
DE BALSAMO.

DIALOGVS.

IN QVO VERISSIMA BALSAMI

*Plantæ, Opobalsami, Carpobalsami, & Xylobalsami
cognitio, plerisque antiquorum atque juniorum
Medicorum occulta, nunc elucescit.*

Patauii, Apud Paulum Frambottum. M. DC. XXXIX.
Superiorum Permissu.

PROSPERI

ALPINI

DE BALSAMO

IN QUO NERISIMUS ET SERRA...

Parisii Apud Paulum Tramboum. MDCXXXIX.

FINIS LIBRI DE PLANTIS.

43

PROSPER ALPINVS

AD LECTOREM.

MULTOS ab hinc annos in Aegypto Medicinae causa moratus, nonnullos libros de illiusce gentis tum usitata medicina, tum plantis conscripseram; praesertimque de Balsamo Dialogum, ex quo arboris, succi, fructuum, virgarumque veritas haecenus plerisque Medicis, & Pharmacopolis obscura, cognosceretur, claraque elucesceret. Quos omnes sane libros simul in lucem prodere cogitabam. At hortatu quorundam amicorum, qui me aliorum librorum editionem non ita brevi tempore publicaturum putarent, sententiam mutavi, maximeque nonnullis d'ctissimis Pharmacopolis obnixè suadentibus, qui Theriacam, Mithridatiumque nunc paraturi, ab Excellentissimo hujus inclytæ urbis Medicorum Collegio veri Opobalsami, Carpobalsami, & Xylobalsami veritatem, & historiam agnosci exoptant, ut his ad praedicta paranda medicamenta, atque ad alia liberè uti possent. Non immeritò Theriacam Mithridatiumque his ablati ab antiqua sua excellentia, non parum deficere dubitan es. Ne itaque istorum desiderio me obsequi nolle videar, libellum hunc priùs emittere non sum veritus. Hancque hujus celeris editionis causam Candide lector veram esse putato. Interim libros alios de Medicina Aegyptiorum vocatos (si modo hunc meum libellum

A 2 bellum

bellum Medicina studiosis aliquo pacto arrisisse intellexero)
 propediem in lucem venturos expectabis. Tuque etiam
 quo animo ego Balsami disputationem hanc, ve-
 ritatis tantum agnoscenda studio, at-
 que iuvandi desiderio sum pro-
 secutus, eodem legendam
 accipies. Vale.

PRO-

PROSP. ALPINI DE BALSAMO INDEX

- Egyptij locus, qui olim Balsamum aluit. 6.
*A*Egyptum nunquam Balsamo petrium ac nativum fuisse. 13.
 Albedinem Opobalsamo in aqua stillata propriam esse. 31.
*A*matum Lusitanum & Nicolaum Manardum affirmare Balsami plantam planè perisse. 10.
 Antiquos Scriptores de Balsamo fuisse omnes inter se opinione differentes. 23.
 Antiquis Scriptoribus de Balsamo plantè non esse sciendum. ibid.
 Antiquos Scriptores fuisse in causa, ut nostri non credant, Opobalsamo, Carpobalsamo, ex Arabia delatis. ibid.
 Antiquorum de Balsamo diversitatem signum esse eorum ignorantia. 24.
 Antiquos de Balsamo multa ex auditu litteris tradidisse. ibid.
 Antiquos fortassis non vidisse Opobalsamum. 39.
 Antiquos deceptos, dum crederent, Balsamum olim tantum *A*Egypto atq; India fuisse concessum. 24.
 Aqua fontis, quæ olim vsa fuit Beatiss. Virgo, Balsamum ali seu irrigari, atq; eius mira facultates. 25.
 Aquæ fontis Matibarea quæ virtutes ab *A*Egyptijs tributa sint. 25.
 Arabes lucri causâ ceperunt Balsami arbores colere, & quando. 12.
 Arabiam felicem innumeras Balsami plantas nunc alere. 12.
 Arabiam felicem perpetuò Balsamum habuisse. 52.
 Arabes omnes ad componenda medicamenta, Opobalsamo, Carpobalsamo, Xylobalsamoq; vulgari ac venali uti. 19.
 Arbores Balsami quæ in *A*Egypto aluntur ad quæ magnitudinè crescant. 23.
 Arbores Balsami in Arabia viuentes quæ magnitudine spectentur, seu crescant. 24.
 Arbores Balsami multas in Arabia viuere. 7.
 Arborem Balsami fruticosam, & sarmentosam. 16.
 Arbores Balsami *A*Egyptij, & Indi differentia. 31.
 Auctor cur de Balsamo librũ ante alios libros imprimi curauerit. 3.

B
 Balsami plantas felicem Arabiã perpetuò aluisse. 19.
 Balsami plures plantas Bedrunia Arabia locus nunc alit. 8.
 Balsami innumeras plantas Bedrunia locum Arabia arenosum miraculo Mahometis alere *A*Egyptijs, illisq; asseclerant. 9.
 Balsami innumeras plantas spontè natas in Arabia locis viuere, multorũ testimonio. 9.
 Balsami plantæ quando Cayri exaruerint. 9.
 Balsamum qui negant hoc tempore reperiri. 9.
 Balsami plantam omnibus in locis perisse multi affirmant. 10.
 Balsami plantis quibus rationibus omnia loca nunc carere suadeatur. 12.

 A 3 Bal-

I N D E X

Balsami planta multa ex Arabia quando in Aegyptum fuerint illata.	12.	Balsami diuersitas à magnitudine.	24.
Balsami ex Constantino Africano descriptio.	21.	Balsami diuersitas a figura.	25.
Balsameta innumera in Arabia spectari.	12.	Balsami diuersitas a locis.	25.
Balsami arbores in Arabia à Gerippo alicui locari, ut Cayri Cassias. ibidem.		Balsami plantam fruticem esse.	15.
Balsami planta icon.	48.	Balsami planta descriptio.	15. 19.
Balsami planta in Iudaea quomodo propagata fuerint.	15.	Balsami plantam in Aegypto olim uiuentem pro legitimo Balsamo Arabes atq; Aegyptios omnes perpetuò habuisse.	16.
Ballasani nomen ab Arabibus Balsami planta primò impositum fuisse.	16.	Balsami cognitio à quibus petenda. ibi.	
Balsamum ex Indijs Occidentalibus delatum.	10.	Balsami arbuti folia non esse alba, ut Dioscorides voluit.	19.
Balsami quibus in locis tantum olim vixerit.	ibid.	Balsami quot frutices Cayri Bellonius olim inspexerit.	51.
Balsami planta quomodo diu in Aegypto conseruata fuerint.	14.	Balsamum perpetuò viuere.	51.
Balsamum nunc in Arabia felici tantum viuere.	ibid.	Balsami Fruticem Cayri inspectorum descriptio.	51.
Balsami plantas in Aegyptum aliunde aduehi.	6.	Balsamum singulis annis putatur.	51.
Balsami planta quo pacto in Aegypto longo tempore sint propagata.	6.	Balsami planta virge.	46.
Balsami plantas è Meccha omnes in Aegyptum venisse.	7.	Balsami fructus Terebinthi fructibus similes.	29.
Balsami plantas Aegyptium solum proprium numquam fuisse.	ibid.	Bedrunia locus Arabia felicitatis, qui balsami multas plantas alit.	8.
Balsamum Iudaea atq; Aegypti plantam fuisse peregrinam qua suadeant.	13.	Bessa Menissinor plantas balsami in Aegypto renouavit.	12.
Balsamum semper tum in Aegypto, tum in Iudaea in viridarijs vixisse, & non alibi.	ibid.		
Balsamum non in Aegyptum ex Iudaea, sed ex Arabia felici venisse.	ibid.	C	
Balsami plantas nasci in Arabia, qui ex Scriptoribus prodiderint.	12.	Carpobalsamum verum.	41.
Balsami plantas Arabes ex siluestribus locis in morbida viridaria transferre.	12.	Carpobalsami duplex genus circumferri.	41.
Balsami plantam quibus plantis varijs Scriptores compararint.	24.	Carpobalsami veri descriptio.	42.
		Carpobalsami copiam in Italia ex Aegypto conuehi.	42.
		Carpobalsami nota.	43.
		Carpobalsamum venale verum esse.	46.
		Carpobalsami descriptio ex Serapione.	43.
		Carpobalsami veri nota è Dioscoride.	ibid.
		Carpobalsamum venale, quibus rationibus aliqui demonstrant verum non esse.	ibid.
		Carpobalsamum venale omnes notas habere, quas legitimo Dioscorides tribuit.	44.

I N D E X

buit. 44.
Carpobalsamum ex Galeno non posse adulterari. 44.
Carpobalsami loco quid substituant Veneti pharmacopola. 43.
Consules Venetos multos vero Opopobalsamo non carere. 40.
Conceptiones Palmarum admirabiles. 26.
Constantinus dixit balsamum nasci in India. 13.
Cur nostri in cognitione balsami decepti sint, & a quibus. 24.

D

Dioscorides cur de balsamo dixerit ipsum panno adherere. 37.
 Dioscorides etiam Balsamum alibi quā in Aegypto, & Iudaea vivere affirmare videatur. 12.

F

Flores Balsami. 19.
 Folia Balsami qualia spectentur. 20.
 Foliorum Balsami descriptio. 26.
 Franciscus Priolus Consul Aegypti. 18.
 Fructus Balsami qui. 42.
 Fructuum Balsami copiam multam ex Aegypto in Italiam asportari. 42.

G

Graci B. littera carent. 16.

H

Halybei quadraginta Balsami plantas ē Mecha Cayrum iussu Praefecit. 17.
 Hiericum Balsamum olim habuisse. 11.
 Horrem Bei dux Carauana peregrinorum. 18.
 Horrem Bei ē Mecha multum Opopobalsami, Xylobalsami, Carpopobalsami Cayrum detulisse. 7.
 Hortus Balsami fruticibus confusus ubi. 50.
 Hortus Balsami in Aegypto descriptio. 50.

I

Incole Basiliiani mōtis Libani olim Balsamum ibi vixisse affirmant. 12.
 Ioseph, Sabam Arabia Reginam Salomoni in Iudaea balsami plantam donatuisse. 13.
 Iustinum de balsamo arbore deceptum. 26.
 Iuniperi fructus pro Carpopobalsamo Venetos pharmacopolas substituere. 42.

L

Lignum Balsami quale. 46.
 Locus Aegypti, ubi Virgo Beatissima multos annos vixit, ac menses. 17.

M

Mattharia locus in quo Beatissima Virgo annos cum puero eius Filio mansit. 17.
 Mattharia est locus Cayri Ciuitatis, in quo erat Balsami planta. 5.
 Mattharia locum in quo alebatur Balsamum, nunc eo carere. 6.
 Mecha Opopobalsamo abundare. 15.
 Medina Arabia felicitatis ciuitas. 18.
 Mercatores Cayri Carpopobalsami, & Xylobalsami totum quod habent ex Arabia conuehere. 53.

N

Note sinceri Opopobalsami ex Dioscoride atq; alijs tradita. 36.

O

Observatio Petri Bellonij de Balsamo. 49.
 Opopobalsami copiam multam in Arabia felici colligi. 15.
 Opopobalsami copiam Arabes in multis Orientis loca comportare lucri causa. 12.
 Opopobalsamum ex seminibus balsami elici. 40.
 Opopobalsami nota. 21. 22. et 29.
 Opopobalsamum verum nusquam inueniri multi affirmant. 28. quamobrem id

INDEX

id fiat.	ibidem.	Plantas patrias non in viridarijs, sed ubiq; viuere.	14.
Opobalsamum quomodo album multi prodiderint spectari.	28.	Plinius de Balsamo.	ibid.
Opobalsamo quas notas multi tribuant.	29.	Plinius in quo de Opobalsamo, deceptus.	41.
Opobalsami mutationes ex varijs eius atatibus.	29.	Pseudo carpobalsamum & eius descriptio.	S ibid.
Opobalsamum quando tenuissimum, & clarissimum.	29.	S Cander Bei Medina ciuitatis Praetor ex Zacyntho Insula à Segurorū familia ortus Balsami recentes fructus, ac Succum Cayrū demisisse.	18.
Opobalsamum Serenissimi Ducis Florentie verum esse.	31.	Semina Balsami copiosissimè ex felici Arabia in Aegyptum deferri.	18.
Opobalsamum quomodo ex arbore eliciant, & quando, & quale sit.	22.	Semina Balsami qualia.	42.
Opobalsamum statim educitū quale.	22.	Semina pro carpobalsamo vulgo recepta esse verum carpobalsamum.	ibi.
Opobalsami descriptio.	ibid.	Semina Balsami cū folliculo esse nigra subrubescencia.	46.
Opobalsami varietates ex atate et alijs	22.	Serapio de Carpobalsamo.	42.
Opobalsamo quatuor atates vt animali, conuenire.	22.	Serius Meccha & Medina plurimum veri Opobalsami Regi Turcarū singulis annis dono mittere.	39.
Opobalsamum etiā Galeni temporibus adulteratum.	34.	Species vegetabilium esse perpetuas.	10.
Opobalsamum quibus adulteretur.	34.	T	
Opobalsami adulterati cognitio.	34.	Theophrastus de Balsamo.	14.
Opobalsami oleo ritario cognitio.	34.	Theophrastus rellè Carpobalsamum descriptit.	42.
Opobalsami sinceri cognitio.	36.	Turcas & Arabes omnes affirmare, innumeras Balsami plantas omnia Arabia culta & inculta loca alere.	18.
Opobalsamum omne in aqua stillatum, & conglutatum albū videri.	31. & 32.	Turcarum Rex vnde plurimum Opobalsami habeat.	37.
P		V	
Paulus Marianus Venetus pro Gallorum Rege Consul.	18.	Virgarum Balsami descriptio.	46.
Pausanias Balsamum in Arabia nasci prodidit.	13.	X	
Petrus Bellonius.	47.	Xylobalsami cognitio.	46.
Petrus Michael Consul Aegyptij.	17.	Xylobalsamum citò odorem & saporem omnem relinquere, & quamobrem.	46.
Plantas Balsami in Aegyptum aliunde aduchi.	6.	Xylobalsamum ex Bellonio venale idē esse cum Aegyptio.	52.
Planta quadraginta balsami è Mecha delata atq; Cayri in loco quando inserta.	17.	Z	
Plantas Balsami plenè non periisse.	9. et 10.	Zebet album nasci, & mox turbari.	20.
Planta Balsami in locis sterilibus viuēt res quoad Opobalsamum steriles.	18. & 27.		
Planta peregrina seruata in viridarijs.	14.		

PRO-

PROSPERI ALPINI

DE BALSAMO DIALOGVS.

DE BALSAMI PLANTA, SVCCO,
Fructibus, & Virgis esse loquendum. Cap. I.

ABDELLA Medicus Ægyptius, ABDACHIM,
Hebræus, & ALPINVS Italus.

VEM ego nunc hominem conspicio per hoc viridarium el Mattharia gressus moventem? is certè meis oculis Abdachim Medicus videtur, vir honestissimis moribus (quamvis Hebræus) præditus, mihi que multum familiaris: eum igitur conveniam, & salutabo. Salve Abdachim, Quàm diluculò hoc viridarium es ingressus; Quid tibi verò negotii est, ut tam summo mane huc te recipias. ABDACH. Te nunc huc convenisse, valdè lætor, quando jam diù te exoptaverim videre, ac tecum colloqui, Tibi optata hæc sit dies, Ego ut viridarii hujus amœnitate, suavissimoque florum cassiarum odore, auraque matutina frigidiuscula me aliquantulum recrearem, huc accesseram. ABDEL. Cur verò viridarii istius plantas undique observas, neque te humi stratum sub ficus hujus Ægyptiæ latissimis ramis conspicio, ut quietius ita tum animum, tum etiam corpus recreares. ABDACH. Oculos hinc inde, dimovebam, si aliquam Balsami plantam viventem potuissem inspicere, cujus odore eximio olfactu animales spiritus delectassem, quas custodum negligentia exaruisse comperi, quod

quod satis ægrè patior, plurimumque me tædet hoc viridarium illis nunc carere plantis, multumque ornamenti hac de causa hic deesse videtur. ABDEL. Ne te ob id exerceas, quandoquidem sæpè aliàs aliundè asportatæ, atque hic insertæ plantæ perierint, quæ nunc fortasse, aliis adhuc jussu præfecti advectis, citò renovabuntur, ut sæpè aliàs factum est. Sed quem video ad nos venientem? An Alpinus Veneti Consulis Medicus? ABDACH. Ipse est, cui nos obviam ire honestum est, quòd humanus hic sanè vir est, atque affabilis. ABDEL. Quid istud est Alpine, quod nos te hic nunc offendimus? tuus adventus pluribus de causis est nobis jucundissimus. ALPIN. Viridarium hoc spectandi gratia huc me contuli, vobisque pro vestra erga me humanitate, plurimum debeo, neque parum gaudeo, quod ambos vos hic offenderim, jam diu enim vos videre desiderabam, nec immeritò, cum vos pluribus nominibus tantopere observem, Neque est quod vestram ego nunc in arte medica doctrinam coram extollam, neque quantum à vobis in ea profecerim, vel didicerim. ABDEL. Bonus es cum hæc existimas, utcumque res se habeat, à te amari nos summopetè expetimus. ALPIN. Gratias habeo, sed timeo ne importuno meo adventu jam captos vestros sermones in terturbeim: eorum tamen, & vestræ jucundissimæ consuetudinis si fieri particeps mihi liceret, mirum in modum meus hic adventus mihi voluptati foret. ABDEL. Gratissimum nobis erit, nunc tecum vir doctissime colloqui, à quo pro tua doctrina plurimum nostros sermones claritatis recepturos sperabimus. ALPIN. Vobis gratiam habeo. Quid istud autem est, de quo sermonem institueratis. ABDACH. De Balsami planta, quam in hoc viridario aruisse comperi, inter nos commentamur, Cujus

jaçturam mihi ægrè ferenti Abdella noſter in plantarum materia exercitatiſſimus, animum reſtituit, multas è Mechaoli n etjam pluries delatas huc, inſitaſque fuiſſe, & planè re-
vixiſſe narrans, atque etjam hoc modo sæpè Baſſami plantas renovatas fuiſſe, ut ſperandum ſit, nunc etjam præfecti Ægypti juſſu, ubi ad illius aures harum jaçtura aliquandò pervenerit, denuò inſtaurari poſſe. ALPIN. Quid audio? illas plantas huc aliunde fuiſſe aſportatas, eoque modo perpetuò inſtauratas? quaſi Ægyptus illis proprium ſolum non fuerit. non in ſermonem inanem ſpero me nunc incidiſſe, de Baſſamo inceptum: de quo non pauca vobiſcum loqui jam diù deſideravi, quæ ſi vobis nunc grata fore putares, libenter proponerem. ABDEL. Gratam nobis rem facies ſi hac de re diſputationem aliquam promoveris: ex qua plurimum emolumenti pro tua doctrina, atque humanitate nos eſſe conſecuturos ſperamus, proinde quicquid eſt, quod à nobis ſcire, velis, nunc in medium profer. ALP. Multum vobis pro hac re debeo, veterumque Ægyptiorum ſapientiam & humanitatem agnoſco. Verum ne longiùs verbis rem producam, de Baſſami planta, ſucco, fructibus, lignis nunc vobiſcum diſputare deſidero, quando ego hætenus Scriptorum varietate anceps, ac dubius fuerim. ABDACH. Neminem Ægyptiorum, vel Arabum eſſe nunc arbitror noſtro Abdella in re plantaria magis verſatum: pluribus iſdem plantis ab eo cum hic, tum alibi inſpectis, ac omni ſtudio obſervatis, ſed ut de hac re clariùs diſſeramus, in capita redigere te oportet, de quibus ſit ſigillatim diſſerendum. Quare iſtæc omnia nunc in medium profer. ALPIN. Dicendum à vobis primò cenſeo, an Baſſami planta hoc tempore alicubi vivat, quando in hoc viridario, in quò hætenus à priſcis illis temporibus
uſque

ufque adhuc vixit, planè exaruerit; atque non minus, an ab ea collectus succus, fructus, lignaque ad nos perferantur, vel potiùs unà cum arbore cuncta perierint. Hæc in primis à vobis enarrari mihi cupio, quibus cognitis, figillatim de singulis agemus.

An Balsami planta, ejusque succus, fructus ac virgæ nunc reperiantur, & in quibus locis proveniant.

Cap. I I.

A B D E L L A.

QVAMPLURES Balsami arbores in multis Arabiæ locis nunc vivere, quarum succus, fructus, ac virgæ huc ad nos à multis asportantur, certissimum est. Neque id Ægyptios, Syros, Turcas, & aliarum nationum homines multos, Arabiæ loca peragrantes latet, quinimò omnes annis singulis Mecham, & Medinam primarias Arabiæ fœlicis urbes, peregrinationis gratia adeuntes, quantum in illis locis sit ex arbore Balsami proventus, planè fateri possunt. Nam Mecham hinc euntibus, & ad villam quandam Bedrunia, ab his vocatam, quæ distat ab urbe Cayri spacio dierum quindecim, accedentibus, mons pergrandis, arenosus propè eam villam positus continuò conspicitur, Balsami innumeris arbusculis refertus, quas ibi Mahemetis miraculo nostrorum multis suavum est; Sed utcumque ibi natæ fuerint, nobis id sufficiet, omnes ea loca quotannis peragrantes, innumeras ibi vivere comperisse; idque à quamplurimis hujusce urbis incolis, qui olim, & proximo etjam elapso anno ea loca peragraverunt, audire, atque verum esse scire poteris. Mul-

tis

tis quoque rationibus hæc veritas tibi à me persuaderi posset, sed si hujus viridarii Balsamis olim multis refertissimi terram aliquandò olfeceris, Balsami etjam nunc suavissimum odorem redolere senties, bisque, vel ter tantum, Sol suum peragravit orbem, postquam hæc plantæ custodum negligentia periere. At quid taces Abdachim, quem millies hic te illas inspexisse certo scio? vel cur me Italo Medico incredulo veritatem hanc suadentem minimè adjuvas? ABDACH. Quid? An hunc nostrum sodalem medicum, multos annos hic moratum, plantarumque omnium studiosum, hanc veritatem ignorasse dubitas? Ego certè Balsami plantas innumeras diversis temporibus ex Arabia advectas, hicque insitas vixisse, certo scio, quas multi etjam alii Cayri incolæ inspexerunt. ALPIN. Nephæ esse, ac inurbanum putari, tantorum medicorum testimonio non moveri, qui præter herbarum peritiam, in qua illustres apud plerosque Ægyptios habiti sunt, una cum Balsamo in eadem terra nati, vixerunt. Sed, ut ingenuè fatear, quamquam ego cum viris in medicina clarissimis planè sentiam, hujusque rei veritatem omninò cognoscam, tamen hæc veritas non adeò usquequaque mihi satisfacit, ut possim aliis permultis Italix, aliorumque Europæ locorum medicis, atque Pharmacopolis incredulis hoc, ut cuperem, persuadere, qui absolute affirmant, Balsami plantam nullibi hoc tempore reperiri, eamque planè periisse, ex quo succum, fructus, & virgas hinc in Italiam asportatas falsas etjam esse statuunt. Atque priscis sæculis, cum Balsamum tantum in Aegypto & Iudæa vixisse, Dioscorides ac alii prodiderint, quibus in locis nunc eam plantam cum amplius vivere ne no referat, planè omnibus in locis periisse colligunt. Quam sententiam ipsi pervicacissimè defendunt, neque

B

omninò

omnino carere videntur argumentis, quibus proprium errorem tueantur. ABDEL. Quomodo quæso istud esse potest? tantos ne medicos, doctissimosque herbarum professores ita obcæcatos esse, qui non viderint, neque cognoverint, Balsami plantas neutiquam in suo nativo solo periisse? Quod autem Ægyptium, ac Iudaicum falsò Dioscorides, atque alii crediderint, ex me paulo post cognosces. Neque optimi illi sunt Philosophi, qui ita facillè vegetabilium species, quæ iuxta Philosophorum placita perpetuæ existunt, tolli omninò posse, patent: Cælo etenim nullis causis ad generationem facientibus nunc destituto, terraque ac cæteris aliis elementis eodè modo nunc, ut olim, se habentibus, cur terram easdem nunc ferre plantas, ut olim faciebat, non posse dicemus? Grave tibi non sit, quæso, illos, qui Balsamum periisse affirmant, mihi referre, & quibus etiam rationibus in tam falsam opinionem venerint, explicare. ALPIN. Parum interesse arbitror, te hosce homines nominatim cognoscere, sed ipsorum potius rationes audire, quibus negant hoc tempore Balsami arbores, atque ipsarum succum, fructus, & virgas apud nos inveniri; id verò inceptæ disputationi sat erit. Horum siquidè non pauci existunt, qui non modo ad nos in Italiam prædicta vera comportari negent, sed arbores quoque, è quibus illa colliguntur, prorsus periisse prædicent. Quam sententiã valdè auxere Amatus Lusitanus Medicus in aliis non spernendus, & Nicolaus Monardus Hispanus, qui Syriacum atque Ægyptiacum Balsamum periisse affirmantes, aliud genus Balsami in Occidentalibus Indiis nasci, prodiderunt: Balsamumque à Dioscoride, Theophrasto, Plinio, ac a multis aliis herbarum antiquis scriptoribus celebratum, ac descriptum, eò affirmant periisse, quod prædictorum antiquorum scri-

Scriptorum testimonio constat, olim duobus tantum Iudææ viridariis concessum fuisse, ut inter ceteros Plin. & Theoph. testantur, postea verò quàm Iudea à Ptolæmo primo Rege Aegypti, ac à Vespasiano devastata est, Balsamum in vallem Hiericum appellatam transplantatum fuisse, ibique vixisse Iustino, Strabone, Solinoque, Polysthore id affirmantibus, statuunt. Et ab Artaxerse Persarum rege primo, ac mox à Romanis Adriano Cæsare rursus tota ea regione bello everfa, prorsus Balsami plantam periisse. Tandemque in Aegypto paucas hoc in viridario adservatas vixisse. Quo in loco non tantum præcis sæculis Balsamum vixit, sed multo etiam postea, quasi ad hæc usque tempora plantam hanc hic conservatam fuisse asserunt. Nunc verò, à multis, qui hoc tempore Aegyptum peragrarunt, hic quoque demùm eam aruisse, confirmatur. Qua hic extincta, cum Dioscorides, alique in Iudea tantum, & Aegypto Balsamum vixisse prodiderint, cui dubium erit, nusquam gentium eam amplius inveniri posse? Ex quo succum, si uctus, virgas, pro vero Opobalsamo, Carpobalsamo, & Xylobalsamo, ab Aegypto, vel Syria in Italiam asportata, vera esse quo pacto affirmabimus. Meritò igitur hæc omnia falsa nos affirmasse videmur. Hincque tanta incredulitas, ac pertinacia invasit eorum animos, ut potius in erroribus perseverare, veraque sibiipsis oblata reiicere, quàm opinionem mutare velint. ABDEL. Vix me continere potui, quin susceptum tuum sermonem interrumperem, usque adeo animum adversus illos concitasti meum, nullis rationibus, sed meris nugis Balsami omnes plantas periisse, Opobalsamumque etiam, Carpobalsamum, & Xylobalsamum apud nos inventum falsum esse asserentes, ut tanta illorum impudentia excitus, quasi quid loquar nesciam

B 2 ac

ac ne differam illis respondere, dico, ac edico tibi, Balsami frutices neque etiam in Aegypto planè periisse, dici posse; quando sæpè iussu præfecti Cayri, quem Bessà appellant, plantæ multæ ex fœlici Arabia delatæ in isto viridario inferantur. Et nunc vix tertius agitur annus, cum Mæsinoris per id temporis Aegypti præfecti iussu, quadraginta è Mechis advectæ, hic insertæ fuerunt; quæ tamen cum per annum vixerint, rursus in custodum negligentia periire; quæ faciliè etjã denuò renovari possunt. In Arabiæ verò multis locis innumere propemodum magno cum illiusce gentis lucro, aluntur: neque satis diù est, quod apud Arabes utilitas, & lucrum hoc cognoscitur; etenim Opobalsami quantitas multa in Orientis loca comportatur, quibus in locis eum succum in summo pretio esse, multi ex Arabibus, nunc Cayrum habitantibus, narrant. Cujus succi lucro ab iis cognito omnes certatim multos Balsami frutices ex arenosis, montuosisque locis in morbida viridaria transferre conantur. Quamobrè ibi innumera pulcherrima balsameta cernuntur. Lege tamè is populis interdictum est, ne præter fiscum quis eam plantã ferere queat; neque succum, vel flores, vel ramulos, vel fructus sine publico mandato quis capiat. Idemque ibi de Balsami arboribus, atque hic de cassiis solutivis accidit. Solet etenim hic alicui cassiarum negotium locari, & ideò non licet quemquam cassiam ex arbore capere, vendere, emere, aut emptam aliquo deferre. Quod itidem de Balsamo in Arabiæ locis observari, ex Arabum relatione planè constat. At quid illi Aegyptiarum ac Arabicarum plantarum ignari herbarii dicent, duobus ne tantum locis, quippè Aegypto ac Syriæ Balsamum olim (Dioscoride, Theophrasto, Plinio, Iustinoque id docentibus) concessum fuisse? quasi aliorum

an-

antiquorum scriptorum testimonio non constet, in pluribus aliis etiam locis olim huiusmodi plantam vixisse: nonne Diodorus Siculus 2. historiarum libro, in quadam Valle Arabiæ Balsamum nasci, & non alibi memoriæ prodidit? Constantinus verò in lib. de gradib. ait, nasci in India; & Ioseph etiam in lib. 8. de antiq. Iudaicis, Sabam Reginam Balsami plantam ex Arabia in Iudeam tulisse; Salomonique eam dono dedisse, ex qua ibi alia postea plantæ propagata fuere: & Strabo in lib. suæ Geograph. 16. hæc scripsit: His proxima est felicissima Sabeorum terra, quæ maxima natio est Apud hos Thus, & Myrrha, & Cinnamomum nascitur, in ora etiam Balsamum, & alia quædam herbula valde odorata: Necnon & Pausanias idem in lib. 9. his verbis confirmavit, dicens: De viperis vero iis, quæ in Arabia inter Balsami arbores versantur, diversum quidem accepi. Id huiusmodi est. Sunt Balsami arbores eæ, quæ mirthi stirpis magnitudine. Folia illis, qualia herbæ amaraco. Theophrastus verò in Asia etiam nasci prodidit. Incolæ quoque Basilianæ montis Libani, olim Alexi Græcis imperante, in quodam loco illius montis Solis ortui exposito Balsami plantæ non paucas, è quibus tantum Opobalsami suscipiebantur, quantum in Aegypto hic colligi consuetum fuerat, diu vixisse narrant. Ex quibus certe sciri potest, olim non solum Aegyptum ac Iudeam, sed etiam felicem Arabiam, & alia loca Balsamum aluisse atque habuisse. Quæ veritas etiam ex ipsomet Dioscoride confirmari videtur, scribente, Carpobalsamum, id est Balsami fructus suo tempore adulterari feminibus hyperici similibus, ex Petra oppido delatis. ex quo certo colligitur Balsami plantam alibi quam in Aegypto vivere, a que semina producere. Præterea verum quoque hoc esset ex me audies,

dies, non in Aegyptum ex Iudæa, ut aliqui somniarunt, ipsum venisse, sed ex Fœlicis Arabia semper fuisse delatum: Aegyptiumque solum veluti neque Iudaicum, nunquam proprium, ac nativum ei fuisse, in his locis Balsamum perpetuò peregrinam plantam extitisse haud leve inditium est, eam ubique viridaria tantum aluisse, in ipsisque tantum vixisse, ut Theophrastus, Plinius, Strabo, ac Solinus meminerunt. Plinius enim hoc huiusce verbis significavit, dicens: Sed omnibus odoribus præfertur Balsamum uni terræ Iudææ concessum quondam duobus tantum in hortis, utroque regio, altero jugerum viginti non amplius, altero pauciorum. Theophrastus verò hæc dixit: Balsamum in Valle Syriæ provenit. Ejus arbuta duo tantum affirmant, alterum viginti jugerum, alterum multo minus: & Strabo de Balsamo vallis Hierici, hæc etiam memoriæ tradidit: Vbi & regia est, & Balsami viridarium, quæ arbor aromatica est, & fruticosa, Cyriso & Terebintho persimilis. Quid? nonne omnes observant plantas peregrinas in viridariis tantum ali, ac custodiri, quædam vero patriis tamen etiam in viridariis aliquando seruentur, nihil minus multa alia loca inculta, sylvestriaque iisdem spontè nasci non carere observantur? At peregrinæ in viridariis tantum magno studio, ac diligentia aluntur & conservantur; quod in incultis, sylvestribusque locis spontè nasci, neutiquam conspici solent. Hic verò Balsami plantam perpetuò advenam, vel peregrinam fuisse, & perpetuò ex Fœlicis Arabiæ locis advectam, patres unà nobiscum Cayrum nunc habitantes certa fide confirmare poterunt, qui omnes, plantas Balsami, quas hætenus hoc habuit viridarium, exinde comportatas fuisse variis temporibus observarunt. Multoque labore, ac custodum diligentia vixisse, facileque ex levissima etiam

etiam causa aruisse, quibus arefactis aliàs rursus ab illis locis extractas, hic insertas renovatasque; & hoc modo alternatis vicibus Balsamum in hoc viridario hætenus conservatum fuisse. Nemo plantas tanto labore ac diligentia in viridariis adseruatas patrias dicet, quando patriæ ubique spontè nascantur, crescant, ac nullo labore in propriis locis vivant. Ex quibus nos planè certi esse debemus, Balsamum nunquam Aegyptiis ac Syris patrium fuisse, cum in viridariis ibi multa diligentia, ac cura semper fuerit custoditum: quod tamen de Arabia Fœlici, cum Balsamum ibi perpetuò vivat, minimè videtur dicendum, nullibi etenim nunc; quòd sciam, huiusmodi planta, nisi Fœlici tantum Arabiæ concessa, reperitur. Quam regionem Diodori Siculi, Strabonis, Pausaniæque testimonio, ut nuper dictum est, constat Balsami olim feracem fuisse, quæ eodem modo etiam nunc innumeras ejus plantas spontè natas alit. Quam Balsami fertilitatem omnes Ægyptii, atque aliarum nationum homines annis singulis Mecham Fœlicis Arabiæ urbem adeuntes, veram planè esse confirmant. Copiamque ibi Opobalsami insignem annis singulis colligi, fructuumque non minus, & virgarum (cum Balsami frutices sepe quotannis putent) quæ ad varias orbis partes vendenda ab his demandatur. ABDACH. At istæc vera esse concedentes, dicent, quam pro Balsamo tu, atque nostri Fœlicem Arabiam nunc alere inquirunt, non esse Balsamum, sed aliam plantam. ALPIN. Notæ hujus plantæ ab antiquis Scriptoribus descriptæ ac memoriæ traditæ, istud recte docere poterunt. Nam omnes convenisse videntur, (ut ex te spero me magis distinctè cogniturum) Balsami plantam fruticem esse, non admodum magnam, foliis rariè proximis, perpetuò uirentibus, atque ex stipitis cortice scarificato liquorem

rem

rem in primis album oleo similem, eximio, acutoque odore præditum, manare. ABDACH. Millies tecum Abdella fruticem hunc ex Alpino descriptum me inspexisse in hoc viridario scio. Verum qui hujusce plantæ notas quærit, quibus nam hominibus magis credere debet, Italis ne, an nobis Ægyptiis, qui unà cum Balsamo in hac civitate hæctenus viximus, eamque arborem sæpius in hoc viridario inspeximus? Nemo certe ita fatuus erit, qui hac de re vobis, quam nobis libentius credere, ac fidere maluerit. Hanc verò plantam pro vera arbore, quæ ab antiquis Balsamus appellata est, & in posterum memoriæ prodita, nostri omnes Arabes hucusque constantissimè habuerunt, Aliamque pro Balsamo ab aliis monstratam nemo nostrum usquam offendit, vel vidit, vel aliquem vidisse unquam audivit. His addo nomen hujusce plantæ, quod est Balsan à nostris ei fuisse impositum, à quo & Græci β littera carentes, in u, mutata, ^{βαλσανον} dixerunt, atque ab ipsis Latini Balsamum. Cur igitur Italis magis quam nostratibus de hac planta credendum erit quando à nostris & Itali, & Græci, vel nomen ipsius plantæ acceptum, didicerint. Quapropter Balsami cognitionem à Dioscoride, Theophrasto, atque ab aliis antiquis scriptoribus minimè petendam iudico, sed ab Ægyptiis & Arabibus, qui loca, in quibus Balsami plantæ omnium consensu olim vixerunt, habitaverunt. Si Ægyptii Arabes, Syri, atque alii omnes Arabica lingua utentes medici citra ullam difficultatem talem fruticem nunc in Fœlicis Arabiæ locis cultis, atque incultis, domesticis, atque sylvestribus nascentem, tanquam verum Balsamum recipiunt, eodemque tum succo, tum fructibus, tum virgis, pro vero Opobalsamo, Carpobalsamo, & Xylobalsamo, nemine ipsorum hæsitante, ad componenda medica-

men-

menta, utuntur: Cur Itali etiam, atque alii aliarum nationū medici ab illis, qui magis quàm nostri sunt in ea cognitione, eoque usu, exercitati, ac docti, idem facere recusant? Certè indignum facinus est, vos hanc veritatem non fateri, sed potius, quo minus à multis ea dignoscatur, operam dare. ALPIN. Hæc doctissimè à vobis prodita fuisse arbitror, veruntamen quoniam cum medicis, Pharmacopolisque incredulis disputatio agitur, quæso si quid aliud apud vos utique sit, quod hanc veritatem ad huc etiam illustrare possit, ne vos me istud quoque docere pigeat, ut postea quam ego in patriam, Deo concedente, rediero, facilius id incredulis illis hominibus possim suadere. ABDEL. Cum anno à Beatissimæ Virginis partu M. D. LXXV. Petro Michaeli viro Clarissimo, pro Serenissima Veneta Republica cōsulatum hic agente, Eunuchus Messir dictus, Aegypti Præfectus, Cayri civitatis hujus quæpiam loca in viseret, huncque præsertim locum el Mattharia nuncupatum devotionis gratia (quando hanc in proximam domunculam olim Beatissimam Virginem cum puero filio Herodis iram fugiendo se recepisse, multosque annos in ea mansisse omnes Aegyptii opinentur, atque ob id hunc locum in summa habeant veneratione) singulis hebdomadis die Veneris, sacrum, venerandumque hunc locum visitans, viridarium hoc proximè positum aliquandò animi gratia ingressus, vidit omnes Balsami plantas custodum negligentia aruisse; qua re commotus, ut è Mecham quadraginta plantæ afferrentur curavit, eamque operam cuidam militum, ac peregrinorum duci, Mecham singulis annis devotionis gratia proficiscentium, Haly Bei nomine locavit; qui mihi admodum domesticus, atque familiaris fuerat, eumque sæpè ex re num calculo pessimè ægrotantem

C invi-

inviseram, ac curaveram; plantasque illas quadraginta præcisis ramis detulit, quæ in consueto hujus viridarii loco insertæ fuerunt, dumque fererentur, ego unâ cum Paulo Mariano eo tempore pro Gallorum Rege Consule medicinæ quoque causa mihi familiari, atque cum multis etjam Cayrinis medicis in re plantaria valdè exercitatis interfui. Ex ipso autem Haly Bei Cayrum reverso veri Opobalsami binas uncias dono habui, atque ab alio, qui post hunc illud iter confecerat uncias tres. Horrem Bei alius Caravanæ peregrinorum dux meus amicissimus, cujus in domo sæpè tum ipsius, tum aliorum causa medicinam feceram, peregre anno M.D.LXXX. Mecham profectus, atque sic à me rogatus, attulit multa semina, & ramulos eximium odorem spirantes, atque multum Opobalsami à Seriph Mechæ partim acceptum, cujus modicam portionem dono dedit Francisco Priolo, tunc temporis Cayri pro Veneta Natione Consule Clarissimo, & partim ab iis, quibus Balsami negotium locatum est, emptum. Postmodum Scander quidam & ipse dux militum, Medinam Fœlicis Arabiae urbem pro prætore à Bassa missus, mihi non minus quàm alii, medicinæ causa familiaris, atque etjam quia ex Insula Zacyntho à Segurorum familia ortum duxerat, Balsami recentes ramos, fructus, ac succum misit, ac per literas sua manu scriptas, significavit propriis manibus ibi ea collegisse, quæ omnia apud me adhuc asservantur. Omnes prædicti nobiles Turcæ uno ore affirmant, propè Mecham & Medinam, in montibus, planis, cultis, atque incultis locis innumeras Balsami plantas sponte natas spectari. plurimasque etjam in arenosis, sterilibusque locis, quæ tamen vel nihil, vel minimum succi producebant. Multa tamen semina ferunt, quorum multa copia ad nos quoque vendenda mittitur.

titur. Quales sunt in monte arenoso apud Bedruniam Villam posito. Nihil hæ, atque aliæ in arenosis, sterilibusque locis viventes Opobalsami ferunt, ideo incolæ eas excerpunt, atque pingui in solo inferunt, fœcundissimasque reddere student. Addunt, apud omnes Arabes veterum memoriis constare, passim in pluribus Fœlicis Arabiæ locis innumeras sponte nascentes, atque crescentes Balsami plantas perpetuò vixisse, nunquamque illa loca iis caruisse. Non multum temporis tamen esse, ex quo plurimi eas colere luci causa cæperunt, cum scilicet Opobalsami facultas ac vires ad quam plurimas Orientis regiones concesserint. Narrant adhuc iidem omnes Arabes, uti Balsami succo, fructibus, ac virgis ad componenda ipsorum omnia medicamenta, atque ad alios medicinæ usus, quæ eadem planè existunt, quibus Ægyptii Syri ad usum nunc recipiunt, quæque à vobis varia in Europæ loca hinc advecta, negliguntur, atque reiiciuntur, falsaque eorum multi (te auctore) pertinaciter, ac inutiliter esse disputant. ALPIN. Ex his, quæ te vera dixisse arbitror, me non parum pudet, quod cum illis tot annos in tanto errore permanerim. quem ex te nunc probè cognovisse fateor. Cupio igitur plantam hanc suis notis à te quoque describi, in quam attollatur magnitudinem, qualibusque floribus, & fructibus observata à vobis sit, quo pactoque etiam ab ea planta Opobalsamum distillet, sponte ne, an, ut multi dixerent, arte potius elicitum. ABDACH. Hic nullas, quas ego viderim crescere, flores, vel semina tulisse unquam spectare potui, etsi succus interim paucus à cortice stipitis scarificato aliquando distillaverit. Verum hac de re Abdellam audiamus, qui hæc exploratiùs, & reliqua docebit. Interimque dum loquimur, mandes velim mancipio tuo, ut nobis hic è

C

domo

domo hujusce plantæ iconem, quæ apud te est, deferat, ut Alpinus noster veram Balsami Iconem videat. ABDELL. Recte mones, libenterque faciam. ALPIN. Ego vero utriq; vestrum multas hac de causa gratias referam. Mihiq; istuc acceptissimum semper erit.

Planta', que ab antiquis Arabia medicis Balesan, à Grecis βαλαμοι, & à Latinis Balsamum vocabatur, fructuum, succique descriptio. Cap. III.

ABDELLA.

BALSAMVM arbusculum est, quod crescit ad altitudinem Hanne; vel ligustri, vel cytisi, folia paucissima gerens rutæ proxima, non tam en iis candidiora, ut Dioscorides docuerat, sed potiùs colore viridi subalbido, perpetuòque virentia. Ejus lignum gummosum lenaque apparet, colore exterius subrubro, cujus ramuli eodem colore conspicui sunt longi, recti, graciles, paucis foliis inordinatim referti, foliaque simul terna, aut quina, aut septena alæ adnata, aliquo pacto etjam lenthisci foliorum æmula. sunt ramuli odorati gummosi, digitisque contractatis tenaciter adherentes. Flores fert parvos, albos, Acaciæ proximos, ternos singulis alis appensos, quasi in umbellæ forma, summè odoratos, à quibus semina promanant, flava, folliculis nigris subrubefcentibus contenta, valdè odorata, intusque humorem flavum melli persimilem habentia, sapore subamaro, parumque acri linguam ferientia, Opobalsamumque redolentia, Terebinthi fructuum figuræ, & magnitudinis æmula, extrema aculeata, & medium crasum obtinentia. Cui descriptioni maximè

qua-

quadrare videtur illa, quæ fuit à Constantino Aphricano tradita, quæ his verbis apud ipsum in libro de grad. legitur. » Balsamus est arbor in India crescens, saliens super terram, » mensura unius brachii, vel parum plus. Cujus rami rubeo » viridique colore perfusi quasi rami thitymali tenues sunt, & » colorem viridem habentes faciuntque in capite quasi gem- » mas, parvaque grana in modum piperis producentes. Ex fis- » furis ramorum hujus arboris, egreditur quidam liquor in canicularibus diebus, sicut lac ex Titymalo. Opobalsamum mensibus, Junio, Julio, Augusto, partim spontè, & partim stipite ferro scarificato, distillat, in vitreaque vascula recipitur; quod statim eductum, ut audio, colore est albo, qui paulò post in viridem, tertio in aureum, & demùm in melleum mutatur. Ejus succi etjam substantia in primis, turbida crassaque, ut oleum statim ab olivis expressum cernitur, postea tenuissima atque clarissima, demum terebinthi modo crassescit, odore exinio in primis atque acutissimo terebinthum redolens, cum suaviori odoris fragrantia observatur, saporeque amaro, acri, & adstringenti. Levissimum est in primis diebus, atque usque adeo validi, & acuti odoris, ut aliquibus inter odorandum, sanguis è naribus eruperit, & præ multitudine ejus levitate in aquam stillatam non desidet, sed ex alto in ea projectum parumper in ipsa mergitur, fereque continuò affurgens, supra totam aquæ superficiem totum expanditur, eique miscetur, & citissime ita in ea dissolvitur, ut ab aqua maxima cum difficultate separatum secernatur. in qua paulò post concrefcit, atque coagulatur, coagulatumque stilo totum ab aqua eximitur, quod tunc colore lactescit, sive album quale lac visitur. Quanto hic succus annosior, eò fit inodoratior, atque ad motum segnior. In primis itaque statim albo

albo colore conspicitur, qui color paucissimis diebus in viridem, ut nuper etiam dixi, mutatur, oleique crassitie cernitur, qui postea longo temporis intervallo depuratur, nonnullisque annis tenuissimus evadit, atque clarissimus, ex viridique colore in aureum splendidissimum transit. Senio vero confectus, crassus qualis terebinthina fit, qui si in aqua, vel lacte stilletur, statim confidet, multaque cum difficultate, & non nisi longo tempore denuò supra aquam fertur, tardissimeque in ea dissolvitur. Quare non secus quam in animalibus omnibus quatuor constituuntur ætates, quæ in ipsis maximam differentiam faciunt, & Balsami succo, quod Opobalsamum dicitur, proculdubio à nostris quatuor temporibus tribuuntur. Quandoquidem ille succus ab arboris stipite continuò elicitus usque ac quintum circiter annum acutissimi, validissimique odoris percipitur, levissimusque usque adeò observatur, ut in aquam stillatus, nihil, vel parum confidat, facillimeque diluatur, quod ejus calor in annis infantie plurimus existens, ei acutiem atque vehementiam præstet, Crassiori quoque substantia tunc cernitur, & turbida, quod cum multus in eo exuberet crudus humor, eo ob calorem in ipso agentem valdè agitato, instar urinæ turbidæ, quæ in pestilentibus febribus fieri solent apparet, & quemadmodum puerorum corpora multa humiditate, atque multo calore prædita crassa, ac ferè tumentia videntur, ita Opobalsamum in pueritiae annis constitutum à multa humiditate excrementia, cum validissimo calore in ipsa agente, crassum, ac turbidum apparet, quod in grandiori ætate ab ea purgatur, tenuissimumque fit, & aureo colore clarissimo spectatur in quo statu, consistentiæ ipsius ætate continuante, conservatur, posteaque calore ejus nativo aliquatenus resoluta, ac

im-

imminuto, senescens crassum instar terebinthine evadit, solitoque tum odore eximio tum levitate deficit. Proinde neque supra aquam enatat, neque multum, & suaviter olet. Hæcque de Balsami planta, fructibus, lignis, succo tibi dicta sufficiant. ALPIN. Quæso ne te pigeat, ad nonnulla adhuc, quæ à nostris, Balsami descriptioni repugnantia proferuntur, respondere, ac satisfacere, quando ea non parum hujusce plantæ cognitam veritatem obscurare, ancipitesque nos reddere videantur. Antiqui etenim omnes Balsami scriptores inter se in illiusce plantæ, succi, fructuum, virgarumque descriptione discrepare videntur, ex quibus non videtur, tutum satis esse illorum cognitionem perquiri debere. Qui fuere in causa, ut nostri ipsorum traditionibus imbuti, verum sibi oblatum Opobalsamum, fructus, virgas, veras esse non crediderint. ABDEL. Summum semper errorem esse putavi, homines plantæ hujus, succi, fructuum, virgarumque cognitionem à Dioscoride, Theophrasto, vel aliis antiquis scriptoribus velle exposcere, quando ista inter eos in scribendo fructice, succo, fructibus, & virgis, diversitas certissimum ignorantia argumentum nobis fuerit. Ego sum hujus sententiæ, neminem illorum fortassè accurate arborem hanc vidisse, ex audituque omnia de eis ab ipsis litteris prodita fuisse. Olim enim non erat ita facile hominibus loca, in quibus Balsamum nascebatur, ex longioribus difficilioribusque navigationibus, quibus eo tempore antiqui utebantur, adire, proinde multa Dioscorides, Theophrastus, atque alii multi ex hominum potius relatione, quam ex inspectione de Balsamo sciipere. Hincque mirum non est, si in pluribus nostri ipsorum sententiæ in hærentes decepti sint, quando & ipsos à falsis aliorum relationibus deceptos fuisse putandum est. An non Dioscoridem,

ridem, Theophrastum, atque alios affirmantes. Balsami plantæ Aegyptum, vel Iudæam patriam fuisse, cum dixerint eam solum in Aegypto & valle Iudæa vivere, maximè errasse superius demonstratum est, cum illam plantam ex Aegyptiorum relatione perpetuò ex Arabia fœlici in Aegyptum venisse, certissimè constet? Ex quibus mirum quoque non esset, in aliis eosdem deceptos fuisse, præsertimque in succi, fructuumque cognitione. Hincque his herbarum scriptoribus omnes medicos Pharmacopolasque planè fidentes, errasse mirari non debemus, quando non ab illis, ut etiam dixi, sed ab Aegyptiis, & Arabibus, qui tum primi Balsamum cognoverunt, atque observarunt, tum etiam cum hujusmodi planta in eodem solo nati sint, atque eadem loca, in quibus vivit, & vixit Balsamum, habitarunt, istorum cognitio esset petenda. Sed quæ ea existunt, quæ nobis repugnent, fac ut ex te jam audiamus. ALPIN. Quæ de Balsami arbore à multis olim litteris tradita fuere, nunc in medium afferam; Reliqua verò de succo, fructibus, virgis, ad usum medicinæ memoriæ proditis, postèrius à me recensenda arbitror. Multa igitur, varique de hujusce stirpis magnitudine, figura, situ, foliisque à multis prodita sunt, quæ non parum veritatem obscurant, hominesque ancipites, ac rem hanc totam incertam efficiunt. Aliqui siquidem plantæ istius magnitudinem Lycii, Pyracanthæ, vel Cytisi, vel therebinthi magnitudini compararunt, ut Dioscorides, Straboque dixerunt. Theophrastus vero dixit ea magnitudine Balsamum spectari, qua magna mali punici arbor observatur. Iustinus similem piceis arboribus affirmavit, & Pausanias mirtho; Plinius, Solinus, atque Africæ descriptionis auctor, viti, hanc plantam compararunt. De ejus foliis non minor est apud illos diversitas, deque arboris figura.

Quan-

Quando Dioscorides, Theophrastus, Plinius, Avicennas, Simeon Sethus Balsami folia rutæ, proxima esse statuerint, & Pausanias amaraco, Iustinus piceis, Solinusque & auctor Africæ vitium foliis. De forma etiam vel figura arboris, alii arbutum, alii fruticem faciunt. Plinius enim de eo dixit: In totum alia est natura, quam nostri, externique prodiderunt, quippè viti similior est, quam myrtho, quod etiam Solinum dixisse ab illiusce verbis constat, quæ hæc existunt: Similes vitibus stirpes habent: ac Iustinus: Siquidem palmeto & Opobalsamo distinguitur arborem Opobalsami formam similem piceis arboribus habent: & Strabo: Quæ arbor est fruticosa Cytiso & Terebintho persimilis. Nonnulli etiam affirmant, plantam hanc ali aqua, illaque tantum, quæ in proxima fonte illiusce proximæ domunculæ scaturire cernitur, ajuntque miraculo id fieri: quando ipsa sit pluribus virtutibus prædita, quòd Virgo Beatissima olim ibi multos annos morata, ea aqua, tum ad potum, tum ad cibum, tum ad mundandos panniculos Iesu Christi pueruli usa fuerit: ex quo tanta in veneratione omnes viri mulieresque Aegyptiæ, Arabes etiam Mahometis asecræ eam habuerunt, ut ipsa ad multorum etiam morborum curationem confidenter utantur. Multique ex longinquis, remotissimisque locis huc veniunt, ut ex hujusmodi aqua accipiant: quare nonnulli Balsamum hujus aquæ beneficio hætenus hic vixisse ajunt. Hæcque sunt, quæ de arbore isti dicunt. ABDEL. De Balsami fruticis altitudine, figura, ac foliis, ea quæ ex te nunc proposita sunt nihil veritatem hanc obscurare possunt. Namque Dioscorides, atque alii, qui hanc plantam magnitudine similem esse lycio, Cytiso, terebintho, & pyracanthæ, affirmarunt, minimè errarunt, cum hæc omnia arbusta magni-

D tudine

tudine non multum inter se differant, eisque planta Balsami
 major non sit, sed hic nullæ cernuntur arbores Balsami, quæ
 ita magnæ spectentur, siquidem grandiores, quas hic aliàs
 viderim, non assurgunt ad majorem trium cubitorum alti-
 tudinem. Audio tamen in Arabiæ solo eas plantas ad præ-
 dictorum arbusculorum altitudinem, & majorem etjam ex-
 crescere. In Aegypto, & Arabia mali punici arbores parvæ
 existunt, ita, ut inter arbusculorum fruticumque numero ibi
 connumerentur, neque ad tantam assurgunt altitudinem,
 quales in Italiæ locis observantur, Quare neque Theophra-
 stus reprehendendus erit, quòd scripserit, esse magnæ punice
 arbori Balsamum simile, quando hæ nostræ Italicis longè
 sint humiliores. Iustinum verò, quod piceæ arbori plantam
 Balsami similem asserat, deceptum omninò fuisse, creden-
 dum est. Ex ipsiusque verbis error apparet conspicuus; nam
 piceis arboribus Balsamum similem esse dicens, subdit, & in
 vinearum more excoluntur: quis tamen usquam vidit piceã
 arborem viti simile, & in vinearum more excoli? Inter quas
 quanta sit differentia, non est, quod nunc demonstratur.
 Fuisse verò Balsami plantam ramulis fruticosis, ac sarmento-
 sis viti similem dubium quidem non est, ut neque etjam,
 quemadmodum vites, annis singulis putari, quod sit admo-
 dum fruticosa, & sarmentosa. Non tamen quod ad foli-
 attinet, viti ea planta est similis, cum foliis referta sit rutæ ali-
 quatenas proximis, præsertim verò extrema tria foliola, quæ
 in singulis virgæ Balsami alis cernuntur, quando ipsa similli-
 ma sint tribus iis foliolis in extremo virgæ alæ rutæ positis: co-
 lore excepto: Neque absurdum est, Pausaniam dixisse Bal-
 samum folia habere amaraci æmula, quoniam suspicor ego
 ipsum plantam Balsami non adultam, sed tantum recentem

ex

ex ejus seminibus natam inspexisse, quæ folio, magnitudine, ac figura amaraci foliis omninò sunt similia, excepta earum crassitie, ac colore, quibus ea folia invicem differunt, nam in amaraco sunt graciliora, & albidiora. Balsamum, quod ex seminibus nascitur, bina folia in primis habet, bifoliis nascentis vitis maximè similia, & quæ post hæc, quæ sunt tria, quatuor, vel quinque, produntur, amaraci foliis sunt proxima. Quæ verò tertio nascuntur singula trina existunt, rutæque proxima cernuntur. Repeto, prima nascentia folia bina sunt, secundo nata, his multum diversa produntur, inordinatimq; in virga. Tertio producta trina cuilibet alæ appensa, cernuntur, quæ rutæ sunt proxima, tribus inquam foliolis in extremo alæ virgæ rutæ conspicuis. Quarto, quæ nascuntur in virga Balsami, sunt quina, & postea septena. Hæcque sunt Balsami folia, aliter quam Scriptores antiqui descripserint in hoc viridario in fruticibus Balsami sepius visa, ex quibus atque aliis fortasse Dioscoridem, atque alios multos antiquos Scriptores viventem Balsami plantam non inspexisse, jure suspicamur. Hanc etjam arborem in hoc viridario vixisse certum est, aqua ex hoc proximo fonte, in quo Beatissimam Virginè panniculos Salvatoris nostri pueri olim perpetuo lavisse nostri omnes autumant, irrigatam; tamen in arenosis, squalidisque locis non paucè reperiuntur, quæ tamen quo ad Opopobalsamum steriles existunt. Atque hæc obiter de Balsami planta dicta à nobis sint. Nunc ad Opopobalsamum deveniendum. Sed Balsami plantæ ramos, quos mihi domo mancipium detulit, absoluto de ipso sermone spectabimus.

Veri Opobalsami cognitio unde sumatur, & qui ex antiquis vere hunc succum litteris prodiderint. Cap. IIII.

A B D E L L A.

QUID inquires Alpine de Balsami planta? nonne à nobis probe, ut veritas exigebat descripta est, deque ejus foliis, floribus, fructibus, ac virgis, quæ dicta a me sunt, vera tibi esse, videntur? A L P I N. Omnia sanè rectissimè, ac verissime es profecutus, sed supersunt tamen quæpiam de succo quoque, fructibus, ac virgis dicenda, cum antiqui Scriptores, qui de Balsamo scripsere, simul in horum descriptione inter se nihil ferè convenisse vixi sint: quorum diversitas, ut de arbore etjam nuper dictum est, fuit causa, ut multi negarint, quæ pro Opobalsamo, Carpobalsamo, & Xylobalsamo monstrantur, vera utique esse, nullumque ob id ipsos credere, syncerum ac legitimum Opobalsamum ad nos asportari: de quo primo sermonem à nobis haberi cupio, mox de cæteris. De Opobalsamo igitur multi hujus sunt opinionis, ut arbitrentur, syncerum ad nos non advehi, neque injuria, quando ex te descriptum Opobalsamum, à nobisq; sæpius inspectum, diversum sanè videatur ab eo, quod omnes prisca rei herbariæ Scriptores memoriæ mandarunt. In primis
 « enim album, multi ipsorum, esse prodidere, Strabo siquidem
 « dicebat: ejus corticem scindentes succum in vasis suscipiunt
 « tenaci lacti persimilem: & Plinius, succus è plaga manat,
 « quem Opobalsamum vocant eximiæ suavitatis, sed tenui gut-
 « ta ploratu lanis parva colligitur in cornu, ex his novo fictili
 « conditur, crassiori similis oleo, & in musto candida. Et Sæ-
 meon

meon Sethus vir in Balsami historia aliis non postponendus, dixit: Succusque inde manabat omni oleo visu similis, quod ideo Balsami oleum nominatur, succus his aggregatus vasculis excipiebatur, & id quidem, quod supernatabat, album ac tenue erat, & ideo preciosius: Alii sunt rursus asserentes, hunc succum non esse tenue, sed crassum, veluti qui dixerunt in conchis susceptum coagulari: Cum verò Opobalsamum, quod tu descripsisti, & nos sæpè inspeximus, vel viride, vel aureum, vel mellis colore observetur, interdumque turbidum, interdum clarum, ac tenue, aliquandoque ut terebinthina crassum cernatur, (nemo enim nostrum est, qui eum succum tot prædictis differentiis evariatum non viderit scilicet oleosum, viride, aureum, ac melleum, clarum, turbidum, tenue, crassum,) de ipso varios, & dubios esse mirum non erit.

ABDACH. Facile has ambiguitates noster Abdella ex animis nostris abiget. Præsertim cum harum explicatio ex iis pendeat, quæ dudum ipse attulit. Dixit enim Opobalsamum iuxta ejus ætates varias, variari & ipsum, quo ad colorem, substantiam, perspicuitatem, odorem, & levitatem, continuoque à stipite instillatum ac exceptum, albo colore conspici, præsertimque quod supra enatat, veluti minus quod subsidet, qui color paululo momento in subviridem oleosum mutatur qui post quinquennium, ut superius etiam dictum meminimus, aureus fit, ac demum senio confectus crassescens, mellis colorem, obscuriorem tamen accipit. Tot etiam mutationes in perspicuitate, substantia, odore, levitate, ejus varias ætates facere alias dictum est, quando Opobalsamum recenter eductum per quinquennium turbidum maneat, à quo tempore clarescere incipit, per decenniumque ferè ipsum clarissimum, ac ut aurum splendescere observatur, postea senescens

scens turbidum rursus evadit. A stipite etiam statim exceptum tenuissimum est, pauloque post parum crassescit, atque hinc Strabo dixit, susceptum in conchis coagulari, peractoque quinquennio, quod tempus pueritiæ datur, purgatur, facemque in fundum vasis deponit, tenuissimumque fit, & totidem geminatis peractis annis senescens crassum, crassiusque est, quo annosius. Odor non minus & sapor, in recentissimo validissimus est, in medio tempore odor fit suavior, thus ac terebinthum redolens cum suaviori tamen odoris fragrantia, sapor est amarus, sub acris, atque adstringens. Demum senio omnia hac maxime remissa percipiuntur. Hincque Plinium deceptum fuisse arbitror, qui putaverit, optimi huius succi lachrymam fricando percipi odoratam. Si quidem Opobalsamum senio solummodo confectum inodoratum fit, ut tunc solum frictione dignosci queat. In principio etiam hic succus levissimus est, qui quam maxima difficultate in aqua, vel alio liquore instillatus confidat, sed continuo in aqua superficiem feratur, citoque cum aqua dissolvitur: annis verò consistentiæ medio se habet modo, senescensque, colore ejus imminuto, crassescit, quo fit ut subito in aquam projectus confidat, tardissimeque sursum in aqua superficiem feratur, difficillimeque ac tardissime cum ea dissolvatur. Hæcque etsi non ita concinna oratione, tamen ad tuarum difficultatum explicationem accommodata satis esse Abdella noster judicabit. ABDELL. Ego verò sic ea vera judico, ut omnes, qui de Opobalsamo scribentes, aut loquentes ab his disenserint, rem prorsus ignorent, ex quibus Plinium ex variis coloribus, ac substantiis in Opobalsamo inspectis, varias ejus succi differentias vel species facienter errasse clarissime patet; dixerit enim ille: Lachrymæ probatio, ut sit pinguis

pinguis, tenuis, ac modice ruffa, & in fricando odorata, secundus candidus color peior viridis, crassusque pessimus niger. Nemo Aegyptiorum, vel Arabum album Opobalsamum nisi ex arbore recentissime stillatum vidit, qui tamen color quam paucissimis diebus evanescit, atque, ut dictum est, in olei colorem vertitur, atque ab eo colore in aureum, & denique in melleum obscuriorem. Nigrum verò nunquam ab aliquo nostrorum, vel Arabum visum est, neque auditum. Nisi fortasse produceretur novissime ab Occidentalibus Indiis delatum, à quibusdam pro legitimo Opobalsamo, ut superius quoque meminimus, receptum. Quod tamen falsum esse planè constat, cum ii, qui ejus historiam scripsere, affirmant illum succum improprie Opobalsamum vocatum, in Occidentalibus Indiis ex procera, ac magna arbore nasci, quæ quidem magnitudine, figura, ramis, foliis, fructibus à vera Balsami arbore longissime differt. Quod iis qui utramque norunt arborem, non erit difficile suadere. ALPIN. Simeon Sethus confirmare & ipse videtur, optimum Opobalsamum recentissime à stipite distillatum album colorem habere, nec non, & Strabo, qui Opobalsamum lacti similem esse scribit. Sed quamquam hujusce succi albus color pauculis diebus a stillatione evanescat, atque in alium colorem mutetur, nihilominus, quod non paucis valde admirandum videbitur, Opobalsamum oleoso colore inspectum, in aqua, vel lacte stillatum, album rursus videri: & idem etiam facere aureum, & melleum, perpetuoque verum Opobalsamum cujuscumque coloris sit, in aqua, vel lacte stillatum, ac liquatum album spectabitur. Hincque Dioscorides doctissime dixit: Quin etiam syncerus in aqua, aut lacte celerrime liquatur, coloreque lactescit. Nunquam quisquam Opobalsamum

famum visui non album, album esse judicari, quod tamen
 verum esse experientia docebit, si, inquam, quis sinet stillatum
 in aqua, liquari, ac coagulari, ipsum etenim liquidum supra
 aquam ita album redditur, ut vix ab aqua distinguatur, sed
 paululo momento in ea coagulatur, eique instar telæ albæ
 incumbere, & in ea supernatare cernitur, manifestiorque
 ejus albus color fiet, si coagulatum stilo quopiam ab aqua
 eximatur, aut extrahatur. Sed hæc illius succi experientia per
 æstatis tempus est facienda, vel si hyeme, prope ignem, Opo-
 balsamo probe prius calore attenuato. At cur ex albo tam ci-
 tò in alium colorem mutatur? ABDEL. An quod lactei il-
 liusce coloris substantia mollis, ac tenuissima, quam citò re-
 solvitur ac dissipatur? vel quia nondum ejus calor prævali-
 dus in eum succum agendo ipsum turbavit? Idem in Zebet
 observatur, etenim statim è testibus extractus lacteo colore
 inficitur, pauloque ebullire incipiens, virescit, & tandem sub-
 nigrescit. ALPIN. Rectè sunt à te hæcenus explicata, & enar-
 rata omnia. Nunc igitur ego idem i te fieri cupio, pro in-
 dagandis, ac docendis notis vel signis, quibus verum à non
 vero, syncerum ab adulterato rectè distinguatur.

*De notis, quibus verum Opobalsamum à non vero,
 syncerum ab adulterato tuto cognoscitur, ac
 discernitur. Cap. V.*

A B D E L L A.

HIS notis quisque probè ac exactissimè verum hunc
 succum, à non verò, & legitimum ab adulterato di-
 gnoscet, neque ab aliquo ita facile decipi poterit, etenim suc-
 cus,

cus is, qui nondum ad senium, inclinare cæperit, colore albo conspicitur (quod rarissimè, & non nisi dum ipsum è stipite stillat, vel recentissimè eductum videre contingit) vel viridis est, oleosus subturbidus, oleoque substantia & colore valdè similis, vel aureus fulgentissimus, tenuissimus, atque clarissimus. Qui sanè omnes has notas habebit, vehementis erit odoris, & quo magis etjam recens est, acutioris, terebinthum cum alio suaviori odore redolentis, gratissimusque olfactui erit. Gustu etjam subamarus, adstringens, & modice mordens percipietur, lævis, diluique facilis, quæ nota, eo instillato in aqua vel lacte dignoscetur, lævis enim extrahit, & vel nihil sub aqua morabitur, vel parum, & quasi continuò supra eam sursum assurgit. In qua citò diluitur, vel liquatur, nil vnctuosè retinens, vel oleosè, tenax, sive lentore aliquo præditus est. hisque omnibus notis verum, syncerumque Opobalsamum semper omnibus apparebit. ALPIN. possitne quis aliquod factitium oleum ita simile Opobalsamo parare, ut eo multos decipiat? ABDEL. Sine dubio, cum Gal. suo tempore etjam ipsum usque adeo adulterari dixerit, ut vix adulteratum cognosceretur. Veruntamen quod adulteratur, necesse est, ut aliquo liquore, vel oleo, vel unguento vitietur. Dioscorides dixit, Opobalsamum vitari posse admixto terebinthi, cypri, lentisci, balanique unguento, & susino, metopio, melle, cypriaque cera liquida. Serapio his addidit oleum rosaceum, myrtinum, & de alcanna, quod cyprum appellant. Plinius ex feminibus veri Balsami, quæ vocant Carpo-balsamum, extrahi simile oleum asserit, qua via multi ex ipsis oleum exprimunt, vero Opobalsamo admodum simile, quod tamen ab eo discernitur amariore sapore, odoreque Opobalsami longè obscuriore. Prodit etjam ipsum adulterari

E   rari

rari posse oleo rosaceo, cypetino, lenthiscino, balanino, ter-
 rebinthino, myrtino, resina, galbano, & cera cypria, quæ sanè
 eadem existunt, quorum nuperrimè Dioscoridem sub nomi-
 ne unguentorum meminisse, dictum est. Sed forsitan melius
 ipse dixisset, oleis, quàm unguentis adulterari posse, quod ille
 succus tenuis perinde ac oleum sit, minimeque crassius, nisi
 senio fuerit confectus. His igitur Opobalsamum vitari po-
 test, cujus maleficiam facilè deprehenditur, oleoque adul-
 teratum trifariam detegitur, atque in primis, quod digitis cõ-
 tractatum, nullo lentore, vel viscositate adhaereat, quando
 verus Balsami succus lentore, ac viscositate quapiam non ca-
 rare à nobis aliàs dictum sit, à multisque ex antiquis scripto-
 ribus confirmatum, oleo siquidem resinarum omnium tena-
 citatem abigi omnibus manifestum est. In aqua prætere
 instillatum supra ejus superficiem orbiculorum formis ex-
 pandi nemo nostrum ignorat. Quod syncerum Opobalsa-
 mum non facere posteriùs docebitur. Demum in panno o-
 leo infecto macula relinquitur, quæ & difficile auferitur, &
 quotidie etjam magis majorem in circulum expãditur, quòd
 non fit in sincero Opobalsamo. His igitur notis Opobalsa-
 mum oleo vitiatum cuique patere poterit. His etjam com-
 perietur vitium, si unguenta iisdem oleis composita miscean-
 tur, sed hoc amplius iis adèrit, quod in Opobalsamo parvi
 temporis spatio in fundo vasis unguenta sidere necesse est.
 Cera vero mistum comprehendetur turbido colore, nunquã
 clarescente. Melle etjam infectum dulcis sapor detegit, atque
 ad ipsum, ut Plinius quoque testatur, muscas alluciet. Resina
 adulteratum in carbonem instillatum, nigriorem flammam
 edit, substantiaque crassiore quàm in sincero sit, spectabi-
 tur. Syncerum vero his notis innotescet, namque præter ea
 signa,

signa, quæ illum iuxta varias ætates præferre diximus, hæc
 etiam addidimus, scilicet præterquam quod sit validi odoris,
 in aqua etiam stillatam, tametsi parva satis sit gutta, supra
 totam aquæ superficiem expandi, eamque liquatum totam
 supernatare, ac obtegere, atque in ipsa etiam citò coagulari,
 lactisque colorem adipisci; ac non minus ex ipsa coagulatū
 totum stylo quopiam excipi, ac auferri, quodque fufum in
 laneam vestem, eam, ut oleum non inficit, quamquam ei
 adhæreat. Lacque coagulat, etsi non ita, ut coagulum facit,
 quia lac non perfecte coagulat, quinimo cum ipso coagula-
 tur. ALPIN. Multo plura, quàm tu de synceri Opobalsami,
 ac vitiatu notis complexus es, apud multos leguntur. Diosco-
 ridis siquidem hæc utique nobis prodiderat. Succu probatio
 est, ut sit recens, validi odoris, Syncerus, non ad acorem ver-
 gens, dilui facilis, lævis adstringens, ac modice mordens gu-
 stu. Et ubi ea, à quibus Opobalsamum potest adulterari me-
 minerat, hæc subjunxit. Namque merus in laneam vestem
 fufus neque maculam facit, neque si eluatur notam relin-
 quit. Vitiatu autem inhæret, & lac instillatus coagulat, quod
 adulteratur non efficit. Quin etiam syncerus in aqua, aut
 lacte celerrime liquatur, coloreque lactescit, vitiatu verò o-
 lei modo innatat, se convoluens, aut in stellæ modum dif-
 fundens, syncerus senescens crassescit, deteriorque redditur.
 Hallucinantur, qui aqua concretum pessum ire & ad ima si-
 dere, arbitrantur, postea dissipatum supernatare. Et Plinius
 ait, syncerum inhærescere, & in tepida aqua ejus guttam coa-
 gulari, & ad ima sidere, lac coagulare, & in vestem maculã
 non facere. Et Avicennas: lac coagulare, aqua que ipsum
 misceri, & in ipsa densari, densatumque conservari, atque à
 gossypio receptum abluï posse. Serapio eadem à Dioscoride

E 2 jam

„ jam recitata, de ipso nobis prodidit. Simeon verò Sethus hæc
 „ & ipse scripsit. At verò nonnulli hac ratione probant, quod
 „ ferrum eo inunctum ignique ad motum incādescat, id quod
 „ & oleo caphuræ, aliisque dictis oleis accidit. Alii quod in
 „ aquam datum minimè supernatet, sed statim fundum petat.
 „ vere hoc quidem, sed enim quando hæc due concurrunt, vi-
 „ delicet ferrum candeat, & in aqua facile subsistat, de eo sta-
 „ tim arripi. Est enim legitimum, & non factitium. Scire au-
 „ tem præterea oportet, quod dùm recens est, & in proprio vi-
 „ gore super aquam enatat actum ita probatur. Linteo in eo
 „ irrigato, ac postea sublato à linteo totum recedit, non colo-
 „ rem, sed odoris duntaxat suavitatem illi relinquens. Hæc
 „ omnia, ac inter se admodum diversa cum apud hos gravissi-
 „ mos plantarum Scriptores legerim, atque Opobalsamum,
 „ quod tu vere syncerum affirmas, apud me sit, non omnia que
 „ ab his Scriptoribus de eo perdocta, repræsentet, quinimo
 „ aliqua sint, quibus ipsum planè non respondere videatur;
 „ quamquam enim ipsum recens sit, minimeque ad ullum
 „ acorem vergens; validique odoris, oleosi coloris, turbidum
 „ in primis ejus annis observatum, mox clarum, aureum suba-
 „ marum, adstringens, & modicè mordens gustum, tenax, le-
 „ ve, dilui facile, lacque coagulet, & linteum non inficiat, atq;
 „ ut ait Avicennas, aque etjam stillatum, misceatur, in ipsaque
 „ coaguletur, supraque aquam coagulatum enatet, atque eo
 „ etjam ferrum, ut Sethus ipsum hac experientia cognoscen-
 „ dum voluit: inunctum probè in ignem positum candeat.
 „ Tamen, quod apud omnes prædictos antiquos Scriptores
 „ affirmatur, quippè ipsum laneæ vesti instillatum aqua ablu-
 „ tum, omninò ab ea abigi posse, nihilque ei adharere, nun-
 „ quam potui observare. Nullum enim reperitur Opobalsa-
 „ mum

mum quod instillatum in pannum, ei aliquatenus non ad-
 hæreat: ex quo ego etiam puto, nullum verum Opobalsa-
 mum eam experientiam facere posse, quando ipsum; ut in
 aliis omnibus resinis observatur (cum succus resinofus fit, in-
 ter resinasque possit sine errore recenseri) viscositatis ac len-
 toris non sit expers. Ex quibus valde de hujus succi signo, ab
 antiquis ferè omnibus animadverso dubius, ac anceps sum.
 Cupioque tuam hac in re sententiam audire, ut in ea tãdem
 acquiescam. ABDEL. Dignus es cum isto tuo scrupulo non
 parva reprehensione, qui uno signo magis quàm pluribus,
 quibus tuum Opobalsamum omnibus probè respondere scis
 fidere volueris, quod neque verum signum hujus succi dicen-
 dum esse puto, siquidem quo pacto hic succus lentoris, ac
 viscositatis non expers, (cum ipse nihil quidem aliud quàm
 resina quæpiam sit) lineo, vel laneo panno, vel gossopio in-
 stillatum aliquantulum non adhærebit? Etenim non modò
 succus iste tenax est, sed ramuli quoque virides, si digitis con-
 trectentur, eis proculdubio adhærent, quod non nos modo,
 sed etiam aliquos antiquorum novisse certum est, nonne
 Strabo dixit: Ejus corticem scindentes succum in vasis susci-
 piunt tenaci lacti persimilem. Quid? nonne Plinius notas
 synceri Opobalsami docens dixit? Succum Balsami synce-
 rum debere inhærescere? At ne amplius remorer desiderium
 tuum, paucis de nota hac à Dioscoride proposita dicam, quid
 sentiam. Puto enim syncerum Opobalsamum non aliam ob-
 causam, Dioscoridem, atque una cum eo alios dixisse, vesti-
 bus vel panno non adhærete, nisi ut nos docerent mistum
 aliquo oleo, vel quopiam unguento hinc deprehendi, quo-
 niam, ut ego nuper etiam vos docui (quod à plerisque oleo eo
 tempore vitaretur) oleo vitiatum in pannum instillatum,
 laneum-

laneumque præfertim, quod facilius sit ad emaculandum, instar olei inficit, eique perpetuò non modo adhæret, sed quotidie magis in eo recepta macula augetur, ac dilatatur. At syncerum, quamquam paululum panno etiam instillatum inhæreat, tamen ipsum ut oleum non inficit, neque maculam relinquit, quinimo secus atque oleum panno adhærescens quotidie decrescit, usquequo tandem omnino aliquo tempore sponte dissolvatur, atque evanescat. Quamobrem syncerum Opobalsamum panno quidem, at non olei modo adhæret, neque aliquam maculam relinquit. Quod sæpè vobis meum Opobalsamum in meam vestem instillatum ostēdit. Verum non debet hoc experiri in pannis iis, quos vos in Italia paratis, nostris longe crassioribus, in quibus fortassè cum olim vestri hi crassi panni lana parati ex Italia huc non asportarentur, neque nostri his, ut nunc faciunt, uterentur Dioscorides in his periculum faciendum, non sentit, sed in nostris iis longe gracilioribus. Clarius verò hoc signum Plinius docuisse est visus, cum dixit, & in veste maculas non faciat, non autem, ut in Dioscoride habetur, vesti nō adhæreat. Verius fortassè Sethus Opobalsami cognitionem ex hoc signo habendam tradidit, quod his verbis apud ipsum legitur: Linteo in eo irrigato, ac postea sublato à linteo totum recedit, non colorem, sed odoris duntaxat suavitatem relinquens: quod planè in nostro sic ad unguem observari licebit. Cæterum ex his, quæ ita diverse de notis verum Opobalsamum à falso distinguuntibus, apud diversos antiquos Scriptores leguntur, dubitandum non immeritò à nobis existimo, hosce authores nunquam fortassè, neque viventem plantam uspiã offendisse, atque multo minus syncerum ejus succum inspexisse, cuncta que potius aliorum relatione, quàm vera obser-

va-

uatione de eo ab his prodita fuisse. Qua de causa non ab antiquis Scriptoribus, inter se de Balsami historia discordantibus veritas, hæc petenda esset, sed ab his populis, præsertimque Medicis, qui loca in quibus Balsamum, omnium Scriptorum consensu, vixit, perpetuò habitarunt, & sæpissime obseruarunt. His etenim iure meritò de ipso firmior fides habenda erit. Hi sunt Aegyptii, atque Arabes, qui omnes uno consensu asserunt, hoc excepto Opobalsamo, quos vos verum esse non creditis, nullum aliud usquam vel in toto Aegypto, vel in tota Arabia, vel Syria, fuisse cognitum, aut usitatum. Cujus veritatis clarissimum ac certissimum signum erit, aliud Opobalsami genus ab hoc diversum, apud Turcarum Regem iis locis imperantem, atque apud plures Turcas qui variis temporibus his omnibus prædictis locis, præsertimque Aegypto præfuerunt, nunquam fuisse repertum, quinimo apud hos inventum idem planè esse cum nostro, atque nihil ab isto communiter recepto, differre. Rex enim Turcarum singulis annis à Seriph Mechè. atque Medina domino binas, & plures etiam Opobalsami libras dono missas accipit, perpetuoque, postquam Aegypto imperavit, ab ipso Opobalsamum recepit. Quod sanè idem planè est cum eo, quo omnes Aegyptii, Arabes, Syri, atque alii utuntur. ALPIN. Verum dicis; Nam ego certo scio idem esse Opobalsamum vulgo receptum cum eo, quod apud multos dominos Turcas Consulesque Venetos habetur, quibus à præfecto Aegypti: ac aliis nobilibus Turcis dono datum fuit, idemque cum eo, quod apud Serenissimum Franciscum Medicem Ducem Florentiæ à Turcarum Rege olim ei dono datum, hodie conspicitur quod cum meo etiam Opobalsamo ex Aegypto, ad prædictum Serenissimum Ducem anno superiori misso, rectè

Etè ab ipso comparatum, idem planè esse, certum est. Quamobrem omnes qui negant vulgo receptum verum esse, si ipsum cum Opobalsamo comparent, quod apud multos exstat, Venetos, olim hujus loci Consules Clarissimos, atque apud alios plures, qui olim hæc loca peragrarunt, & Opobalsamum à nonnullis Dominis Turcis acceptum illuc comportarunt, probè, an ipsum verum sit, cognoscent. ABDEL. Multum tamen Avicenam admiror, qui dixerit, à gossypio, hunc succum aqua ablui posse, cum tamen superius dixerit, ipsum in aquam instillatum coagulari ac densari: quod cum verum sit, quomodo in gossypio receptum, ac imbibitum, aqua ab ipso ablui poterit? hoc enim fieri non posse cuique patebit. Est demùm alterum Opobalsamum ex seminibus Balsami expressum, cujus etiam inter adulterata nuper recensuimus, quod pro vero succo Opobalsami aliquando venditur, quod tamen facile, ut dictum est, ex obscuriore ejus odore, amarioreque sapore à vero diversum ab his esse comprehenditur. Ac de Opobalsamo hæc à nobis dicta sufficiant. Restat modò, ut de Balsami fructibus, & virgibus loquamur, quando multi quoque non desint, qui contendant verum neque Carpobalsamum, neque Xylobalsamum esse.

Veri Carpobalsami, & Xylobalsami cognitio, & consideratio. Cap. VI.

ALPINS.

HACTENVS Balsami plantæ, atque ab ea educti succi ambiguitates omnes vir doctissimè dissolvisti, veritatemque ita claram excisti, ut de arbore, ac succo nostri

am-

amplius contendere non debeant, sed ipsam potius agnosce-
re, atque in usum medicinæ restituere, quod quidem facien-
tes summa laude digni erunt, tantum auxilium in usum re-
vocantes, atque recipientes. Cum nemo nostrum dubitet
amplius verum Opopobalsamum ex Aegypto, & Syria in Italiam
comportari, quod facile a nuper adductis notis ibi an synce-
rum sit, cognoscetur. Restat modo, ut de ejusdem plantæ
fructibus, & virgis, quod apud nostros dubii supersit ab illo-
rum animis evellas. Quando vulgaria semina, pro vulgari
falso Carpobalsamo à multis recepta, quorum ad nos singulis
annis multa copia advehitur, verum esse antiquorum Car-
pobalsamum me judice etiam affirmandum sit. Animad-
vertendum tamen est, duplex genus Carpobalsami circun-
ferri & utrumque pro Balsami seminibus apud nonnullos
recipi quorum unum semen est terebinthi magnitudine, at-
que ferè etiam forma, rotundumque & oblongum, ovo si-
mili, in extremis acutum, flavum, folliculo nigro rubescen-
te undique contextum; Hocque verum est antiquorum Car-
pobalsamum. Alterum verò Pseudo Carpobalsamum huic
admodum magnitudine, colore, figuraque est simile; differt
tamen à vero, quia ipso est oblongius, ex medietate tantum
folliculo contextum est, nam illud extremum, quod suo pe-
diculo appensum est, folliculo caret, minimeque eo totum
contegitur, sed tantum ad ejus usque medietatem. De hoc ve-
ro, quod falso pro Balsami semine me judice recipitur, non
loquimur. quamquam odoratum sit, atque aromaticum. Il-
ludque fortasse esset, quod olim Dioscoridis tempore ex Pe-
tra oppido Arabiæ pro Carpobalsamo asportabatur, & quo
verum Carpobalsamum adulterabatur, si piperis saporem
præferret. De altero verò ab hoc prædictis notis discrepan-

F te,

te, quod præsertim à falso differt, qui totum folliculo suo
 contactu n est, quando falsi, ut jam dictum est, tantum me-
 dietas folliculo contacta appareat, a nobis sermo habendus
 est. Audio nunc Venetiis omnes Pharmacopolas consilio
 excellentissimi collegii Medicorum in componenda The-
 riaca, atque Mitridatio, pro veris Balsami fructibus Juniperi
 fructus substituere. quod quanta dignum reprehensione sit,
 ac in quanto illi versentur errore, vobis doctissimis viris nun-
 quam latuit. Et utinam nunc perspectis rationibus iidem nõ
 permittant sine his tanto artis cum dedecore (quandò hæc
 omnia non sit difficile apud eos reperiri) Theriacam atque
 alia medicamenta amplius parari, sed vereor, ne magis in
 antiquis erroribus persistere, quàm rei veritatem amplecti
 velint. ABDEL. Quid? etiam ne fructus Balsami, quorum
 in Italiam; aliaque loca hinc copia multa advecta, illis non
 deest, negant veros esse, atque pro eis in componenda The-
 riaca aliisque medicamentis baccas Juniperi substituunt? quid
 de te audio? pudet me tantorum Medicorum, qui hos hæc-
 tenus veros fructus neglexerint, minimeque his utantur. Sed
 quibus rationibus adducti, negant ista semina meritò ex te
 pro vero antiquorum Carpobalsamo recepta, veros esse fru-
 ctus Balsami. An non ipsorum magnitudo, color & forma
 ad eos recognoscendos satis illis erunt? Theophrastus dixit:
 illos esse similes therebinthi fructibus magnitudine, figura
 ac colore. Et clariùs Serapio ex Dioscoridis mente hunc in
 » modù eos descripsit: Et granum quidem ipsius, quod no-
 » minatur Carpobalsamum, est granum rotundum ad longi-
 » tudinem aliquantulum tendens ad acuitatem in ambobus
 » capitibus, in medio vero grossius. Cujus color tendit ad ru-
 » bicunditatem, & est plenum, grave, mordens linguam mor-
 dica-

dicatione aliqua non multa, & quandò frangitur interius
 habet humiditatem similem melli, & ejus odor est bonus. At
 Dioscorides addidit hoc semen redolere Opobalsamum.
 Certè, ut verum fatear, fructus Balsami ab Italis tuis Medicis,
 atque Pharmacopœis neglecti, tùm Serapionis descriptioni
 omnino respondere cognoscuntur, tùm etiam notis à Theo-
 phrasto allatis, quando hi colore, figura, atque magnitudine
 verè fructibus terebinthi proximis spectentur. Serapio verò
 eos multo diligentius ac exquisitius declaravit, qui ipsos gra-
 na esse rotunda statuit, oblonga, extremis acutis, & medio
 crassiore, ad coloremque subrubrum tendentia, gravia ple-
 naque esse, ac modicè gustum mordentia, quæ intus substan-
 tiam melli similem habent. Ex quibus notis vulgare Carpo-
 balsamum verum omnino esse certissimè ostenditur, sed
 quamobrem isti negant hos, veros Balsami esse fructus, sci-
 licet Carpobalsamum antiquorum? ALPIN. Omnes uno
 ore prædicant prædicta semina non una, at omnibus carere
 prædictis notis, quibus ea prædita esse Dioscorides omnium
 antiquorum in plantarum descriptione facile primus, memo-
 riæ olim prodiderat, hisque speciatiim verbis. Quare eligatur
 flavum, plenum, grande, ponderosum, mordens gustum,
 fervens in ore modice, Opobalsamum olens. Dicunt itaque
 istæ semina à vobis pro Carpobalsamo monstrata, non
 flava, ut Dioscorides docuit, sed nigra, subrubescencia specta-
 ri, vacuaque non plena esse, levia & non gravia, parva &
 non magna, neque gustum aliquo pacto mordere, neque
 Opobalsamum olere. Hisque rationibus negant illa semina
 verum Carpobalsamum antiquorum esse, sed potius ea, quæ
 olim ex Petra oppido Arabiæ advecta, verum Carpobalsa-
 mum adulterari Dioscorides animadvertit, quod ipse hisce
 verbis

„verbis docuit, dicens: Adulteratur semine hyperico simili,
 „quod à Petra oppido defertur, sed coarguitur magnitudine,
 „inanitate, virium ignavia, sapore piperis. Idemque ferè Pli-
 „nius testatum reliquit. Atque hæc sunt adversus Balsami vul-
 gares fructus à quampluribus Italia, aliarumque nationum
 Medicis, & Pharmacopæis disputata. ABDACH. Ex his duo-
 bus alterum verum esse arbitror, vel illos scilicet viros, à te re-
 citatas Carpobalsami notis, nunquam probè cognovisse, aut
 nunquam hos fructus, vel semina, quæ præ oculis omnes hi
 Pharmacopola quotidiè habent, inspexisse, quod si illi hæc
 aliquando inspexissent, ac rectè observassent, proculdubio
 fieri non potuisset, ut ex omnibus notis ipsos non agnovisset,
 veros esse Balsami fructus, quando non solum falsum sit ip-
 sos omnibus notis à Dioscorides traditis carere, sed ne unam
 quidem illis deesse. Nam istæ semina sunt humiditate mel-
 li simili plena, quorum si multa facta intus ii inspexissent, nisi
 cæci omninò fuissent, fieri nullo modo poterat ut non id
 animadvertissent. Cernuntur etiam longe hyperici semini-
 bus majora, sunt gravia, cum aliqua mordicatione, atque
 Opobalsami odoris fragrantia, quorum saporem, atque odo-
 rem unusquisque gustu, ac olfactu minime destituito, poterit
 cognoscere. Nemo mea qui tam se attentia erit, qui prius Opo-
 balsamum olfecerit, ac gustaverit, mox ista fracta semina
 olfaciendo & gustando, in ipsis eundem saporem, atque odo-
 rem Opobalsami apertissime non cognoscat. ABDEL. Ve-
 re prædicas, neque indigna, ut ab illis Medicis audiren-
 tur, animadvertentur. Nam hæc semina vulgaria à nobis
 rissim. sup. es. in Balsamo recepta, eadem esse, quæ in multis Ara-
 ur, ac an. supra Balsami frutices colliguntur, omnes,
 pro Carpo. sunt, vere testantur; neque ullis unquam
 iæ Fœlicis locis. aliis
 ui illa loca peragr.

aliis Aegyptii Pharmacopœi pro Balsami fructibus ad componenda medicamenta usi fuere. Neque aliorum Aegyptiorum memoria constat, unquam ex Petra oppido, quod nunc Mecha dicitur, alios, quàm hos fructus pro Carpobalsamo ad nos delatos fuisse. Neque Galenus existimat homines in eorum seminum cognitione hallucinari, ac decipi posse, quando in libro de Antid. dixerit, Carpobalsamum non posse adulterari, idque meritò, cum minime fieri posse videatur, ut aliquis, qui vera Balsami semina semel tantum viderit, posset ab aliis decipi; sed concedatur posse adulterari, tamen cognosceretur id saltem, ut Dioscorides docuerat, inanitate, parvitate, & sapore piperis. Verum non possum non vehementer illos Medicos admirari, dicentes, notas à Dioscoride nobis Carpobalsami eo traditas fuisse, ut ista semina ab aliis distinguerentur, quando ipse illas notas non ob id tradiderit, sed potius, ut his homines perdocti seligerent ex seminibus Balsami, ea, quæ flava existunt, plena, majora, gravia, sapore, atque odore Opopobalsami prædita, quoniam hæc cæteris meliora existunt. Quis ignorat, agricolas etiam ipsos aliqua semina ementes, sive triticum sit, sive hordeum, seligere plena, magna, ponderosa, optimi saporis, atque odoris, abjicereque inania, parva, levia? Quamobrem istud? quia hæc inutilia, illa optima existunt. ALPIN. Dicunt, flavum colorem, quo vera semina Balsami spectari Dioscorides tradidit, in istis seminibus non conspici, cum ipsa subrubra potius, & nigrescentia cernantur ABDEL. Rectè dicunt, sed hinc conjicitur, ipsos minime esse in horum seminum observatione exercitatos, seduloque nunquam ea inspexisse, quoniam si sæpe multa sedulo, variisque modis observassent, proculdubio duplici colore referta esse cognovissent, quippe nigro-

ru-

rubescens, suis folliculis vestita, hisque spoliata, ac nudata, flavo. Ex qua observatione, nec Dioscoridem, docentem illud semen flavum esse, nec Theophrastum cum Serapione subrubrum nigrescens, falsum prodidisse, patet. Quando hi semen vestitum suo folliculo, quod nigrum subrubescens cernitur: & Dioscorides, folliculo spoliatum, quod flavum est, intellexerint. Hæcquæ à nobis de Carpobalsamo dicta sufficiant. De Xylobalsamo verò non puto à nobis multa esse dicenda, quando non ita omnibus, ut Carpobalsamum, ignotum videatur. esse illas virgas communiter ab omnibus Pharmacopæis pro Carpobalsamo receptas, & iis tamen non utantur, argumentum erit certissimum, ipsas redolere odorem Opobalsami, & Carpobalsami, eundemque gustui saporem etiam præferre. Optimæ autem existunt, sarmentosæ, tenues, fulvæ, & recenter excisæ, odorem Opobalsami manifestissimum spirantes. Quem odorem eximium spirare à Theophrasto ac Serapione proditum est. His verò recētibus Pharmacopæi uti debent, cum parvo etiam tempore omni odore ac sapore destituantur; tanta est enim illius humidæ substantiæ, in qua odor, saporque fundantur, tenuitas, ut cito exsolvatur, simulque cum ea sapor, atque odor evanescat. ALPIN.

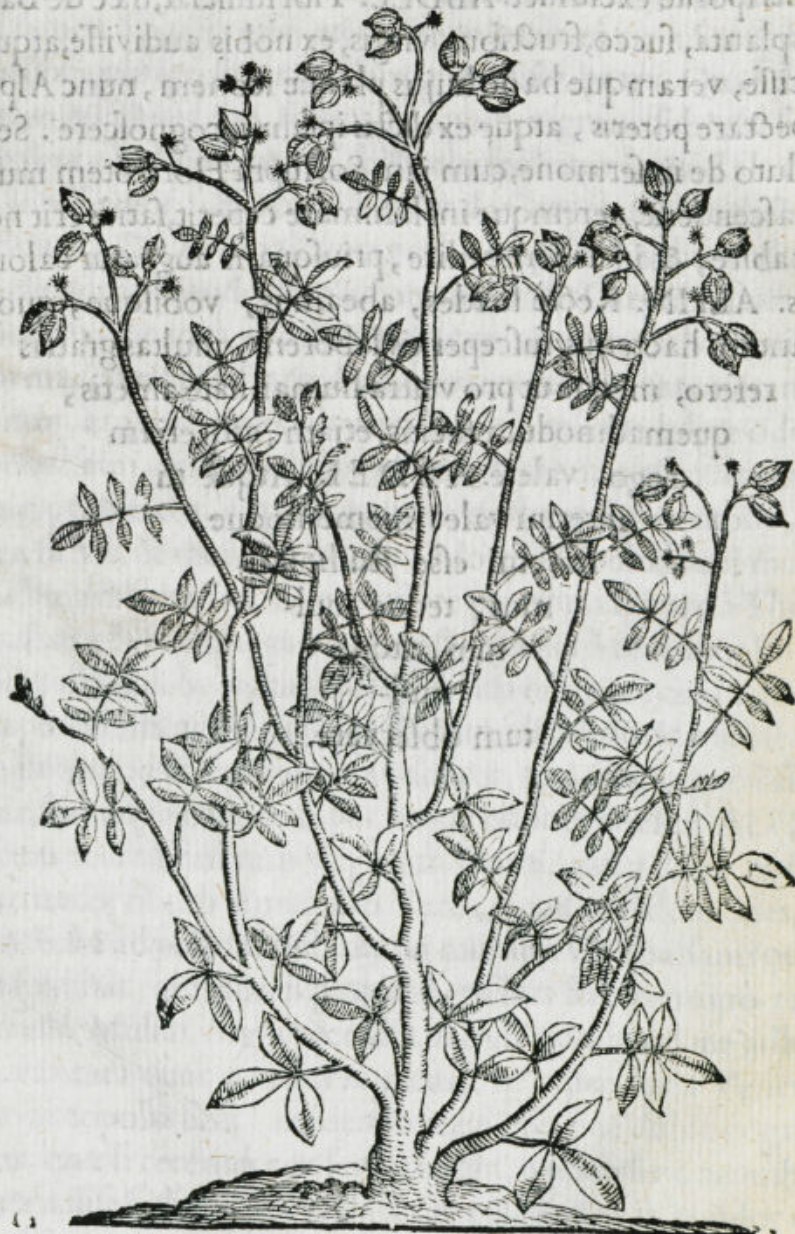
Fascem recētissimarum virgarum Dominicus à Rege, noster Pharmacopola ab amico suo Turca, apud oppidum Sues, illuc Mecha advectum habuit, qui multum Opobalsami odorem spirabat, qui tamen paucis mensibus fere omnino exolutus est. Multas virgas recentes habui, quæ apud me adhuc asservantur; quas comparatas cum iis, quæ apud Venetos Pharmacopolas sunt, easdem utique esse sine dubio cognoscitur, quæ si recentes conservarentur, veritas hæc omnibus esset manifestissima, ita validus, ac manifestus in iis odor O-

po.

pobalsami perciperetur, ex quo omne dubium ex ipsorum
 animis spontè excidisset. ABDEL. Tibi sufficiat, hæc de Bal-
 sami planta, succo, fructibus, virgis, ex nobis audivisse, atque
 didicisse, veramque hanc hujus plantæ iconem, nunc Alpi-
 ne spectare poteris, atque ex dictis ipsam recognoscere. Sed
 absoluto de iis sermone, cum jam Sol supra Horizótem mul-
 tum ascenderit, aeremque inflammare cæperit, satius erit nos
 hinc abire, & in urbem redire, priusquam augeatur caloris
 æstus. ALPIN. Rectè suades, abeamus, vobisque, quod
 tantum hæctenus susceperitis laborem, multas gratias
 refero, meque ut pro vestra humanitate ametis,
 quemadmodum facitis, etjam, atq; etjam
 rogo. valete. ABDEL. Atque tu
 interim vale. mementoque
 nos tui esse studiosissi-
 mos, teque mul-
 tum, atque
 mul-
 tum observare.

HO

BAL-

BAL

Cur

*Cur Petri Bellonii observationes in Aegypto circa
Balsami Plantam factæ hic adnotatæ sint.*
Cap. VII

CVM hisce diebus librum olim in Aegypto à me de
Balsamò conscriptum in publicum emissurus essem,
Ecce in manus meas perveniunt doctissimæ itinerariæ ob-
servationes à Petro Bellonio Cenomano, viro tum in aliis,
tum in plantarum materia doctissimo, ante annos ab hinc
quadraginta litteristraditæ, atq; hoc tantum anno in lucem
editæ. In quibus cum Balsami nonnullarum plantarum
olim in Aegypto viventiam diligentissimam observatione
ab eo rectissime exaratam, ac descriptam legerim, optimum
fore putavi, si eam sub fine hujus libelli adjicerem, Siquidem
peravi extanti viri in plantarum materia exercitatissimi le-
ctione, ea, quæ dictæ sunt à nobis, ac litteris de Bal-
sami historia mandata, posse haud parùm ani-
mos legentium confirmare, quod is om-
nia ferè complexus sit, quæ in meo
libello leguntur. Hæcque,
priusquam Balsami ob-
servationem Bel-
lonii hic ad-
jecissem,
præfari libuit; ne ex abrupto hic eainserta candido
lectori viderentur.

G Aegy-

Aegyptii Balsami observatio ex Petro Bellonio in libro II. itinerariarum observationum, capite XXXIX. collecta.
Cap. VIII.

IN quodam pago spectatum ivimus hortum Balsami frutibus confitum, qui à Cayro longius haud abest, quàm Lendit à Lutetia. Quoniam porrò Balsami planta admodum celebris, preciosa, raraque est; hic scribere libuit quidquid ad ejus historiam pertinere arbitrati sumus. Quosdam esse scimus, qui Matareæ Balsamum ex Iudæa delatum esse putent: rem autem haud ita se habere, postea demonstrabimus. In magno quodam horto sunt, sed angusto loco muris conclusæ, quos extractos fuisse ajunt, postquam Turca Aegyptum Sultano ademit: Bacha autem à Turcarum Imperatore huic regioni præfectum, ea arbuta digna existimasse, quæ peculiari loco concluderentur. Cum istic essemus, novem, aut decem duntaxat frutices ejus aderant, qui nullum liquorem præbebant. Inter notas à veteribus proditas, quibus balsamum dignosci possit, una est, ut perpetuo vireat: illud tamen in Materea, apud Cayrum, pauca admodum folia Septembri mense habebat: quod nobis insolens visum est. Nam reliquæ arbores, quæ hyeme virere solent, folia solum novo vere abiciunt, cum videlicet nova germina produxerunt: solentque autumnò magis virere, quàm novo vere. At reliquæ, quæ folia abiciunt, id sub hyemem facere solent, ut æstate nova adquirant. Ideoque nobis præter naturam videbatur, Balsamum folia abicere, ut hyeme nova germina produceret: nobis enim id observantibus, quæcumque habuit folia, recens nata erant. Ejus justam magnitudinem tradere nequi-

quimus; nam quotquot ejus frutices in horto aderant, stipitem solum habebant pedis longitudine, & pollicari crassitie, tenuibus ramulis præditum, raris foliis obsitis. Vbicumque autem tandem nascantur, duorum aut trium cubitorum altitudinem non superant; & pedali altitudine cum sint, in multos graciles ramulos anferinæ pennæ caule haud crassiores finduntur. Balsami frutices Matareæ jam recens putati fuerant, sic ut soli stipites superessent, qui ramulorum rudimenta producebant. Eiusdem etenim est Balsamum cum vite naturæ, quam singulis annis putare necesse est, alioqui degenerat. Nova illa Balsami germina sub rubente cortice erant tecta, foliaque viridia habebant, lentiscinorum foliorum modo formata, hoc utrinque in nervo nata, ut in rosarum, vel fraxini, vel iuglandis foliis videre est, ciceris tamen foliorum magnitudinem non excedebant, sicque constructa erat eorum series, ut postremum foliolum extimam alam occupans, imparium numerum efficeret: nam totius alæ foliolis numeratis, terna, quina, aut septena inveniuntur, septenarium certe numerum superare vix animadvertimus: extremum autem foliolum reliquis majus est, factum etenim ab illo progressu, reliqua sensim minutiora fiunt, ut in rutæ foliis. Plinius in ejus historia Theophrastum per omnia sequutus est, quemadmodum etiam Dioscorides, ejusque vestigiis insistentes, Balsami folia rutæ foliis compararunt: quod veritati consonum esse deprehendimus. Quoniam autem primum in Matarea illud exacte non observaveramus, denuo illud spectatum ivimus, ejusque ramulum nacti, ipsum, atque illius folia degustavimus, quæ facultatis non nihil adstrictoriae esse comperimus, pinguisque aliquantulum saporis, atque aromatici, ramulorum autem cortex his odoratior est Gemi-

no cortice præditi sunt ramuli, extimo foris subrubente, qui ut membrana intimâ viridem operit. Is gustatus inter Thus & Terebinthi folium sapit, saturæ: sylvestri sapore simili admodum grato, atque digitis tritus cardamomum olet: ipsum lignum candicat, odorisque & saporis expers est, non secus atque aliud inutile lignum. Ipsius virgæ rectè sunt & graciles, rarisque foliorum alis sparsim & confuso ordine nascentibus obseptæ, quæ (ut diximus) ternis, quinis, aut septenis foliolis constant. Variæ sunt auctorum, qui de Balsamo scripserunt: opiniones: & nisi nos ipsi plantam conspexissemus, nihil post illos de eo scribere ausi fuisset: atque in eam ferè opinionem inclinaremus, illud Hierico planis nunquam cultum fuisse. Quia autem ipsum fruticem vidimus, diligenterque observavimus, de eo, tanquam de re quæ diligenti observatione digna, disserere libuit. Experientia autem didicimus lignum illud vulgo Xylobalsamum nuncupatum, quod ex Felici Arabia delatum à mercatoribus venditur, cum Ægyptio quod in Matarea colitur, convenire: nam desiccatum nostrum Balsami ramum cum eo, quod in officinis venale reperitur contulimus, atque omnibus notis respondere, deprehendimus: estque ex duobus alterum necessarium, aut Xylobalsamum & Carpobalsamum, quale in officinis venditur, adulterinum esse, aut illud Ægyptium, quod colitur in Matareæ horto, legitimumque Balsamum esse censetur. Nam cum in omnibus conveniant, certique simus idem esse, asserimus, & concludimus id, quod hoc nomine venale reperitur, simile ei esse, quod ab omni antiquitate in usu fuit. Balsamum nunc temporis in sola Ægypto colitur apud Cayrum. Et licet Theophrastus in ea opinione sit, id sylvestre & sponte nasci non inveniri: asserere tamen audemus, ab om-

ni

ni ævo in fœlici Arabia fuisse, atque etjam nunc nasci, cujus lignum, & fructus etjam olim ad nos perlata fuerint cum aliis Arabiæ mercibus. Atque demonstrare volumus ea non minus cognita fuisse mercatoribus, quàm reliqua aromata, ut ex medicamentorum, quibus perpetuò iniici solita sunt, compositionibus apparet. An non Mithridates in suum Medicamentum intulit? An non in officinis venalia reperiebatur? Id ex sola Dioscorides auctoritate probari potest, qui in sua ætate Carpobalsamum adulterari conqueritur. Carpobalsamum (inquit) adulteratur femine hyperico simili, quod à Petra oppido defertur: per Petram oppidum Mecham intelligimus, atque de Xylobalsamo: è ligni genere, quod Xylobalsamum vocant, probatur recens, sarmento tenui, fulvum odoratum, quadatenus Opobalsamum spirans. Ex his liquido apparet vulgaris usus inter reliqua aromata fuisse. Sed & ex Diodori Siculi vetustissimi Scriptoris Arabiæ fœlicis opes enumerantis, verbis, manifesto liquet. Maritimas enim loca Balsamum producere, ait. Cultum igitur id esse non intelligit, sed spontè nascens. Pausanias etjam tradit Balsamum Arabiæ fruticem esse. Plerique tamen auctores de Balsamo agentes, inter se non conveniunt. Nam Strabo prodit in Syria nasci apud lacum Genezareth, inter montem Libanum & Antilibanum. Reliqui volunt solam Iudæam regionem id producere, ejusque ramos olseo cultro, aut vitro duntaxat vulnerandos esse ad liquorem eliciendum, alioqui si ferro cædantur, statim emori, Cornelius Tacitus scribit, ferro juxta adposito, metu exhorrescere, idcirco aliis quàm ferreis instrumentis vulnerandum; si liquorem elicere quis cupiat. Percontantes à mercatoribus Cayri de Balsamo, cum nostrum ramulum conferremus, nobis affirmarunt, quidquid

Xy-

Xylobalsami, vel Carpobalsami unquam vendidissent, id
omne ex Mecha cum aliis aromatibus accepisse; atque me-
minisse suo tempore Balsami frutices, qui nunc in

Matarea coluntur, ex Arabia felici delatos ef-

se, magnis sumptibus Sultani. Quoniam

verò id nobis tam multi affirmarunt,

existimavimus sine ullo

scrupulo aut dis-

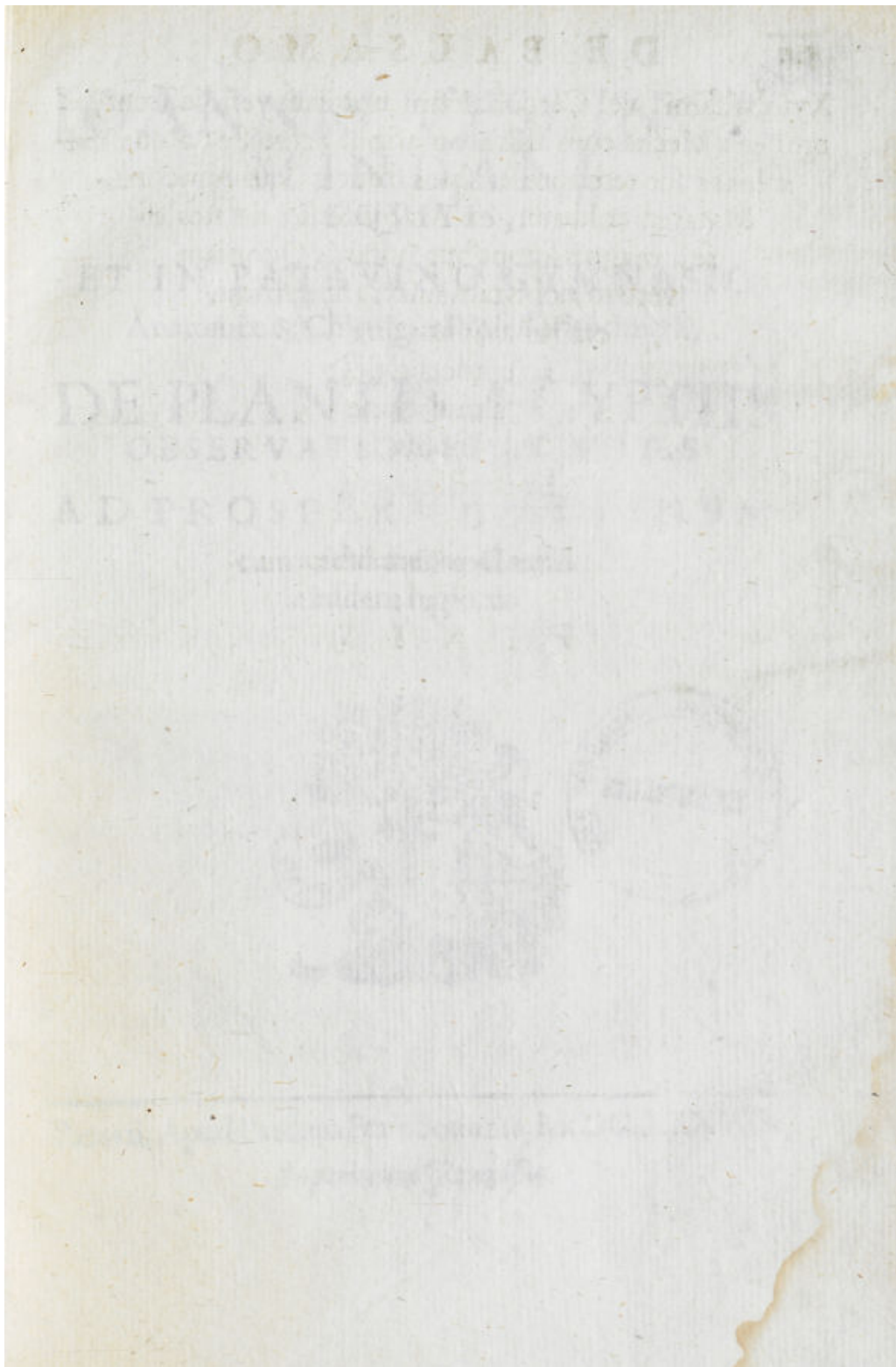
simulatione

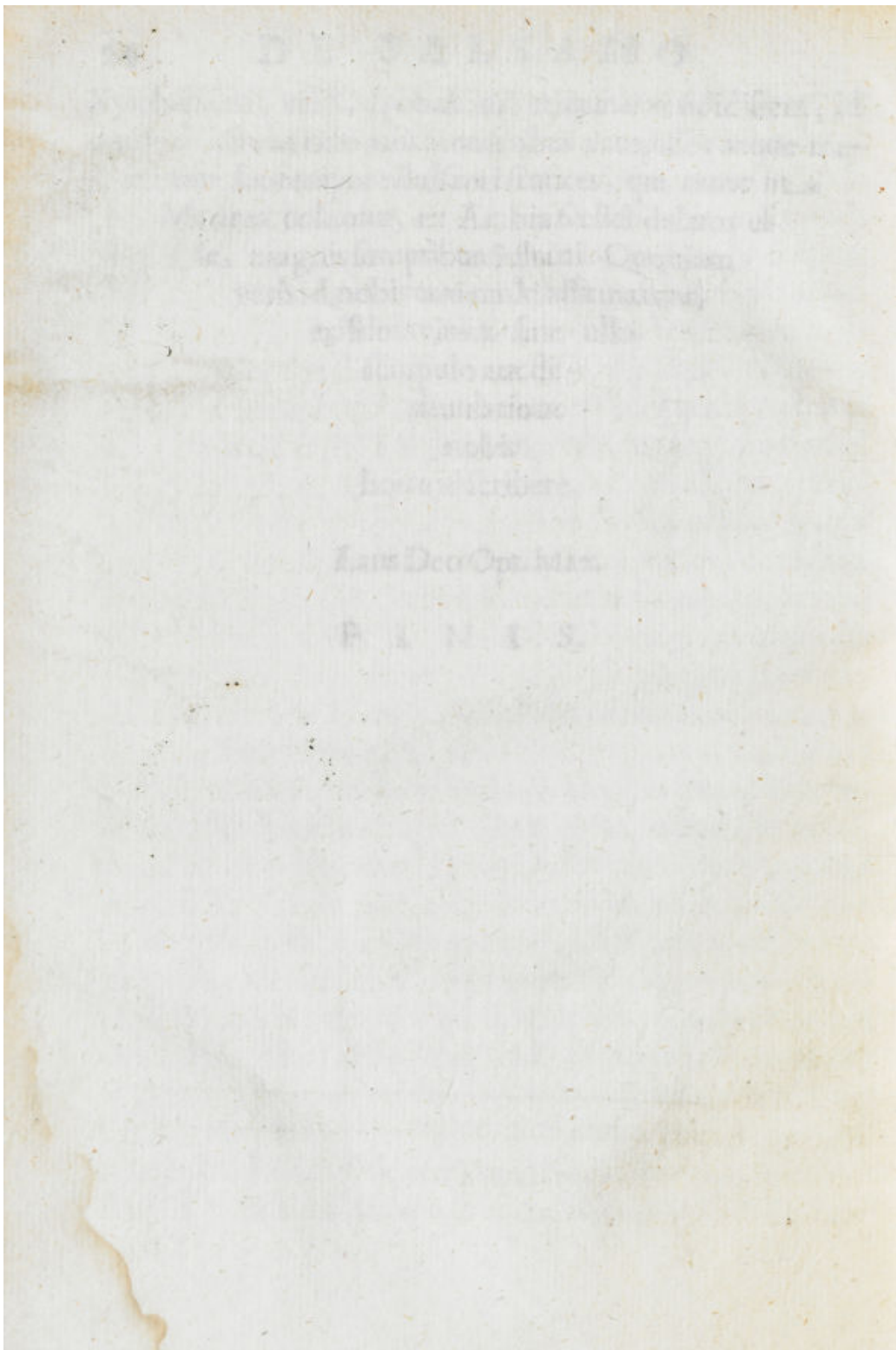
nobis

licere id scribere.

Laus Deo Opt. Max.

F I N I S.

IOANNIS VESLINGII
MINDANI,
EQVITIS,

ET IN PATAVINO GYMNASIO
Anatomix & Chirurgix Professoris primarij,

DE PLANTIS ÆGYPTIIS
OBSERVATIONES ET NOTÆ

AD PROSPERVM ALPINVM
cum additamento aliarum
eiusdem regionis.

Patavii, Apud Paulum Frambottum: M. DC. XXXVIII:
Superiorum Permissu.

IOANNIS VESLINGII
MINDANIENSIS
EGYPTIENSIS

ET IN PATAVINO GYMNASIO
Anatomie & Chirurgie Professor publicus

DE PLANTIS ÆGYPTIIS
OBSERVATIONES ET NOTÆ

AD PROSPERVM ALPINVM
cum additamentis aliorum
eiusdem regionis

Parisii Apud Paulum Franchoum MDCXXXVII
Superiorum Regii

ILLVSTRISSIMO DOMINO
D. NICOLAO CONTARENO
HIERON. FILIO,
PATRITIO VENETO,
IOANNES VESLINGIVS MINDANVS.

F. P.

Seletum æneum, artificiosam ossium
corporis humani compagem, Apollini
Delphico conferebat Hippocrates, si fi-
dem Celsus meretur, omnis Medicinæ
parens. Sugillabat factum hoc vulgi li-
vor, quod vir tantus, non exornatas no-
bilibus gemmis pateras, non ex auro solido tripodes; sed
vile satis, & injucundum spectantium oculis anathema
Numini sibi propitio dicaret. Rectiùs tamen sentientium
punctis laudatus fuit prudentissimus Senex, utpote qui
Medicinæ inventori monumentum statuisset, in quo
cùm salubrium actionum perfectio, tum artis inventæ
dignitas clariùs quàm in auro gemmisque refulgebat.
Imitari id mihi videor, Illustriſs. Vir, & per vestigia illa
reperere magni Præceptoris, dum non selectum quidem,
sed per æstiva studiorum laxamenta concinnatum hoc
opusculum, exoticæ Floræ qualemcumque corollam, in
Gratiæ tuæ templo dedico; qui seculi hujus Apollo alter,
non solùm generoso, perque tot *isodéous isdhas*, Diis simi-
les

2

les

les Heroes deducto stemmate splendidissimus es, sed herbarum quoque subjecta tibi potentia, per tractus omnes Christiani orbis celeberrimus. Ecquid enim est in hoc ameno plantarum genere, quod ad utrumque solis terminum porrectæ Indiæ, Aegyptus, Syria, Thracia, Creta, Cyprus, Europa deinde reliqua, vel raritate suspiciendum, vel odora floreaque voluptate delinificum, vel medendi viribus admirandum, curiosis unquam oculis adinovit, quod non in cultissimi horti tui pulvillis areolisque decentius, quàm in pensili Semiramidis viridario, aut etiamnum vernet, aut olim hospitatum fuerit? Munificentia sanè tua, tanquam diffuso quaquaversum vegeto calore, Prosperi Alpini exoticæ plantæ tenebris & oblivioni subductæ, non desperant cum augusto felicique nomine tuo viam terere posse æternitatis. Et hæc pariter quæ devotus exhibeo cultor, irradiante benignitate tua pervenerunt ad frugem, qui consilio tuo in Orientales provincias profectus sum, tuoque hortatu ad Patavinum hoc Athenæum iter relegi: ut non minùs ea Tibi deberi profitear, quàm Cereri spicæ, & olea Minervæ. Quamvis in amorem Tui ultrò concesserim, simul atque inundatum ingenti Sapientiæ flumine pectus tuum cominus venerari, & ab illo recondita Doctrinæ torrente avidum animum satiare licuit. Hærent plerique in vestibulo Philosophiæ salebris argutiarum malè detenti, & instrumentum vitæ, teste Seneca, maximè serium in ludum quendam convertunt nugarum. Te ardentissimus Veritatis amor, & eximio sub-

nexus

nixus ingenio pertinax labor, in interius illius Divæ sa-
crarium facilè admisit, ut verè Lucretianum illud tibi
vindices,

----- *juvat integros accedere fonteis,
Atque haurire, juvatque nos os decerpere flores,
Insignemque tuo capiti petere inde coronam,
Vnde prius nulli velarunt tempora Musæ.*

Taceo humanitatem tuam, qua me nil tale merentem
constanter suaviterque complecteris. Taceo reliqua
tot Virtutum tuarum ornamenta, quæ prolixo verbo-
rum ambitu digerere, nec Modestia tua concedit, nec
mea permittit infantia, qui socco magis idoneus sum,
quàm cothurno. Sume igitur, Vir Maxime, tenuem hunc
libellum, nec ab ingenio fatis excultum, nec qua decuit
elaboratum industria. Patere quæso, ut à clarissimo no-
mine Tuo scenerata luce, tantisper in Famæ delubro
pendeat: non ut munus, cum nihil quidem à me pro-
ficisci queat, quod non ex officio, imò ex debito tuum
sit; sed veluti animi æternùm benevolentia tuæ vadati
Sponsorio tabella. Cæterùm, Providentiam veneror cœ-
lestem, ut Illustris. Ampl. Tuæ honorum omnium o-
ptabilem proventum interminus annorum recursus in-
stauret.

Patauij. Kal. Ianuarii. Anno M.DC.XXXVIII.

In Observationes Ægyptias
V. C.
IO. VESLINGII
Equitis .

Niliacos *ALPINVS* Opi detexit odores :
Neglectis *Hermes* jam tulit alter opem .
Romanos latices miratur *bàrbara Memphis* ,
UESLINGI genium quando *Serapis* habet .
Oceano pronus tangit dum brachia *Cancrì* ,
Non alio *Phœbus* nectare potus erit .

Observantiæ monumentum
S.
Io. Rhodius .

Quintus *Olympiacam* jam reddit annus *olivam* ,
Implevit spicis horrea quinta *Ceres* ,
Cum sic pingebas parvi miracula mundi ,
Ut stupeant circi *pegmata docta tui* .
At nunc affectas apicem majoribus alis ,
Cum magnus prodit mundus ab arte tua ,
Quem per *Niliacæ* lustras quinquennia *Memphis* ,
Dum *Pharii* tradis germina rara soli .
Cosmographum plaudens te verum credit *Apollo* ,
Cujus ad *Ingenium* *Mundus* uterque patet .

Paulus Marquart Slegel,
Hamburgensis .

Fer-

Ο Ἔρχοι ἀπὸ Ἀλκιδῶν λίγος ἔπλετο. ἢ Βαβυλωνία
 τὴν προτίρην κήπων κέριαν ἀγαμαί.
 Ἀλκιδῶν παράδεισος ἔχω πλῆον ἐν μοι ἰδίῃτα
 Δίης ἐκ καλύκων ἀνδρα φαιδρῶτων.
 Καὶ φυτὰ, καὶ καλάμους, τὴν ἐυρυπῶρα γὰρ ἀπὸ Νείλου
 ἠλγάζειν μίση Πρὸς πῆρος Αὐσονίη.
 Ἔρχοι θαρσαλίως, ἢ τίς σε πρήπος ἀπέρχῃ
 καρποφύλαξ, σαχῶν ἐκκεραϊζομένων.
 Ἄλλος γὰρ προθύροισιν ἰφίσταται, ἢ πῆρος ἄλλος,
 Δράγματα αὐτομάτῃ πάντα χαρίζομενος.
 Μινδανὸς γίνος ἔστι, καὶ ἡμετέρων ἀπὸ κήπων
 Ἀλκιδῶν σπινυτῶ τῆδε φυτῶν κούλιον.
 Ἀκτίσιν τε νόου θάλπει, κατὰ δ' αὐλακὰς ἔλκων
 Ἀρδῶν νυμφῶν γάμασι κασαλίδων.
 Τηλικὸν ἡμετέρως πρῶσις περὶ κόσμον ἔθηκε,
 Δῶκε δ' αἰὲν χλωραῖς ἀνδοκομῆν βοτάναις.
 Οὐτε γὰρ ἀνυμπερῆο θίρες ἐνὶ καύματι καύμα,
 ἢ τ' ἄρης κρυμὸν δεῖοτα χειμῆρος.
 Τεῖος τοι φυτῶν ἀεὶ ζῶσι σφίδω
 ἀνδρῶν ἐν ζωῆς, ἀνδρῶν ἐν φθιμίῳ.

Justus RycKevanct.

Fer-

Fertur odoriferis serpens Epidaurius herbis
Hippolyti laceros composuisse sinus.
Quis potuit vitæ leges præscribere plantis?
Ut folijs redeat forma virorq; suus.
Solutus in exemplo est *VESLINGIVS*; audet utrumque
Quod docuit Phariæ torrida Zona plage.
Sicca papyrifero diluta novalia Nilo
Oblitum Meroæ semen opesque ferunt.
Ignotas calamo dum Ægypti diluis herbas,
Non Pelusiaca nomen habebis aque?
Non sitie: sanctam Crocodilus pestifer undam,
Progenies Coæ sed generosa Scholæ.
Nemo bibat raptim, sed labrum proluat altum;
Et licet invidetur, discat amare canis.

Martinus Vvitting.

damna Thonis Regis coniunx remedia dederat plurima, quæ fertili so-
 Jo profert Aegyptus. Inter quæ Nepenthes illud referunt, celebre
 pharmacum, in quo oblivio quædam fuit à doloribus, & curis. Pli-
 nius non aliam ob causam Agyptum unguentis accommodatissimam
 scripsit, quæque defunctorum corpora ævis incorrupta facillè conserva-
 ret. Imo, cum his incunabulis humanæ valetudinis præsidem artem
 sublimis ille Hermes, & Trismegisti hujus discipulus Aesculapius pri-
 mitus excoluerint, factum deinde, ut vetustissimi auctores (Pythagoras
 scilicet, & Democritus) qui vires herbarum voluminibus suis complexi
 sunt, regionem hanc sedulo peragraverint, quarum industria salutaris
 hæc professio nobis plurimum increvit. Quamvis autem plantas omnes
 hujus fecundissimæ Provinciæ sese descripturum polliceatur Prosper
 Alpinus, ad eas tamen respexit, quæ vel non obvix in Europæo tractu,
 vel certè rariore. Eæ, excepto Balsamo, circa Memphim, Alexandriam,
 Pelusium item, & Heracleam oppida, in villis aliquot nascuntur. Diffi-
 cilè sanè exteris, in amceniores fecessus pedem penetrare. Quamvis
 enim hic quoque verè,

Aurum per medios ire satellites,

Et perumpere amet saxa,

Odiū tamen religionis, hominem Christianum vulgo invisum reddit,
 quod atros Europæorum pileos non minus execratur, quàm præci illi le-
 mures, & fuscas aves. Antiquitè, quia cultus rerum omnium diligentior,
 herbarum pariter copia maior fuit, cum Scythico dominatu nondum
 premeretur Aegyptus: quo iam veluti diluvie omnia subruente, bonæ
 artes in exilium compulsæ & cum gente ipsa, tum sermo, tum ingenia
 deleta videntur. Qui nunc Aegyptum incolunt populi, præter indigenas
 Christianos, potissimum Arabes sunt, utriq; non tam subditi, quàm man-
 cipia, & ab avaris Turcis pessimis exemplis habentur. Quorum animis
 avidis, atq; infatigatibus, quia modum statuere nullum possint, ea tan-
 tum in prædiis hortisque colunt, quæ cum minimo impendio que-
 suosissima norunt. Illud etiam opere summo caventes, ne sive deliciis,
 sive elegantis hortorum, noxios invidorum oculos perstringant. Hinc
 palmeta quaquaversum videas, enormesque sycomorôn truncos, tum
 arbores medicum aurcumque malum ferentes, densiore sylvâ invicem
 implexas, & Iasminorum fusiis intricata germina. Cætera rus merum,
 & inculta arenarum vastitas occupat.

Ad

Ad Cap. I I.

De Cassia.

Arborea præcipuè feliciter educat Aegyptus, ut auctor est Eresius ille scriptor suavissimus, affertque rei causam, *πλεοναυδρίαν*, aquarum copiam, *τοῦ ἀέρος μαλακότητα*, statum aeris placidum sive molli-
tiam, *καὶ τὸ μὴ ἀντικρίσσειν τῶν ἔξωθεν*, quodque nihil externorum vim afferat. At hæc suaviter magis, quàm verè scripta esse contendes, cum vix horum in Aegyptum aliquid conveniat. Etenim arbores cæteraque plantæ quæ prædiorum septis comprehensæ, quotidie quidem suffusam è cisternis aquam bibunt: at quæ extra hæc, quarum maior sanè pars est, à Ianuario mense ad Augusti finem, quibus intra ripas suas decurrit Nilus, de suo sibi succo parcissimè vivunt, quia in mediterraneis Aegypti pluviis imbrisque nullis rigantur. Aerem verò quis mollem dixerit, qui continuata ferè siccitate squallidus, æstuosus, quemque nunquam, non acrius & rectius ferunt illa, ut cum Lucretio loquar, radiantia tela diei: quæ, cum externæ aliis iniuriæ nullæ accedunt, teneris arbusculis satis noxarum accelerant, utpote quæ infirmæ, & Theophrasti quoque confessione, *δὴ τὸν τὴν ἄσπερον δέντρον*, tutelam, & nutricis officium desiderat. Veruntamen quisquis nobilissimæ provinciæ genio pauculis mensibus sitatum ierit, lubens hic mellito scriptori punctum omne detulerit. Arbores enim quæ non longè nimis vel à Nilo, vel à ductibus eius, per quos ruptis aggeribus in arva mittitur, aquarum sufficienti copia fruuntur, & in circumfuso calentium arenarum æquore, non solum læto perpetim virore oculis sese commendant: sed etiam ad crassitiem, altitudinemque insignem promoventur. Ex his Sycomori potissimum, & fructibus suis amabiliore Palmæ. Quamvis enim eas flumen ipsum non alluat, acis tamen in profundum altis radicibus, satis humoris alliciunt, qui in pernitiore illes terræ tractus mirè sese insinuans, veluti in spongiam bibulam latè recipitur, & impellente trahentium siti rapitur. Hinc est, quòd etiam puteorum aquæ iuxta cum Nilo crescant & decrescant: cum primis verò celebris illius, qui in arce Memphis, qua parte regionum militum statio, vulgus puteum Iosephi nominat, in quò pariter atq; in Siens puteo, de quo scribit Heliodorus, incrementa annis & decrementsa distinctis meriri licet: ut mirum nullum sit, quemadmodum ex Porphyrio refert Proclus, antiquissimam Aegyptiorum sententiam fuisse

σε κάτωθεν ἀναβλύσκειν τὸ ὕδωρ, ab infernis partibus aquam sursum featu-
 rire, ac terræ veluti sudorem existere. Iam verò mollitiem aeris, partim
 climatis parit dispositio, quod à mense Decembri ad Martium usque ju-
 cundis Zephyri auris mitissimum, omnes anni vernantis indulgentias
 pleno sinu diffundit: partim à statis producitur ventis. Nam circa solsti-
 tium æstivum, cum fervido Sole impensius alioquin aer incalescat, non
 minus tamen à Borea mare mediterraneum perflante indies refrigeran-
 te spiritu, quam rorifluis noctibus squalorem exuit. Denique nihil est
 hisce locis, quæ quidem à mari longulè divertant, quod tenellis arborum
 foetibus rigorem expectoret. Vix toto quinquennio circa Memphim, bis
 terve pluvias cecidisse observavi, nec illas ingentes, quæque fata dilue-
 rent: nunquam imbrem turbine citatum, aut perniciosos ignium cœle-
 stium afflatus, aut glomeratum fœda tempestate grandinem, similesque
 calamitates. Atque ut penetrabile & adurens frigus, cœlum ipsum na-
 scentibus illic plantulis defendit: ita calorem Solis inclementiorem,
 quælibet circa radicem disposita testula excludit.

Ad Cassiam venio arborum Aegyptiarum pulcherrimam. Arabes illam
 Sagiar el selichet vocant, tanquam nominis egestate arborem filiquæ
 expriment. Turcæ prædiorum Aegypti hodiè possessores Chaï'ar Xam-
 bar appellant, nigram scilicet cassiam innuentes. Actuarius sanè primus
 inter Græcos recentiores κασσία μέλαινα, Cassiam nigram indigitavit.
 quamvis Cassiæ nomine vetustissimi auctores, nobile quoddam & cinna-
 momo cognatum aroma descripserint. Qui eandem Ceroniam Theo-
 phraasti nominant, non observant, eam & foliorum caducitate, & florum
 tam flavedine, quam suaveolentia, manifestissimo discrimine seiungi.
 Quamvis igitur utrumque nomen huc propriè non spectet; nil obstat ta-
 men, quo minus Cassiæ fistulæ nomine fidenter utamur, quod consuetu-
 do, & diuturnus loquendi usus rei Medicæ donavit. Arbor hæc in mari-
 timis Aegypti locis frequentior est: quippe declivioribus, & aquarum
 copia magis irriguis. Nuci iuglandi ut foliorum imitamento par est: ita
 stirpis magnitudine & robore cedit. Partibus tamen omnibus elegantior
 Nam sive flosculis foliorum proventum anticipantibus suaviter aurea
 sit, sive foliorum florumque grata congerie decentius locupletata, sive
 floribus, foliis, fructu item veteri & novello pulchrè gravida, nihil est
 quod vel comparatione in iuglandem conveniat. Crepitantes autem
 à concussu fistulas, optimas esse, Alpino nostro vendaces quidam Aegy-
 ptii persuaserunt: cautiore tamen mercatores, & quos crepitacula illa à
 solidiore fructu accuratè secernere vidi, & si qua fistulæ parte se distin-
 ctius offerunt, ea tenuis abrumpere. Arida enim intra septem semina

con-

continent, & pulpamento melleo destituta, humore tenui quo redundabant, discusso. Sed ut rerum omnium eximiarum vix diuturnus tenor est: ita maturitati iam proximum Cassiæ fructum sæpius immitis casus atterit. Insistentibus enim paulò altius ventis, invicem conquassatæ filiquæ confertim decidunt, ad usum humanæ valetudinis deinceps ineptæ. Plures igitur eiusdem rami fistulæ communi vinculo in arbore colligantur, ut vel sic deceant, non promptè fortuitorum impetu diffringi, quicquid concordi fœdere privatam infirmitatem sustentat. Accedunt insidiæ à rapacissimis furibus, unde & sollicitudo tuendarum maior, & ut cum Horatio loquar

Custodes pavidi, & vigilum canum

Tristes exubia

pretium earum & impensas adaugent. Flores Saccharo conditi, medicamentum exhibent renum ardori contemperando, tum lentis crassisque recrementis, quæ tubulos ureterum infederunt, eliminandis utilissimum. Quod si ex assumpta Cassiæ pulpa, vel intento calore, vel acrioris urinæ concitato impetu, renum ægri tudines exacerbatae fuerunt, ut observarunt Petrus Pigræus, & Fabritius Hildanus: id verò non integræ cassiæ tribuendum, de qua hic Prosper Alpinus scribit; sed corruptæ, ac viribus obsoletæ. Neque hercules fieri potest, ut inviolatam servet indolem medicamentum, quod in tam longinquas regiones vehitur, vix in ipso natali solo cum cura servandum.

Ad Cap. I I I.

De Caròb.

Siliquam dulcem nomine magis proprio *καρωρία* appellarunt veteriores à Græcis Botanographi, quod fructum ferat cornuum rudimenta contortis membranis experimentem. Arabes ab hac significatione haud diverfi, arborem Kernab nominant, id est Cornuum parentem, recepto ipsi loquendi more, qui & Papaver ab elnum, matrem somni, & Convolvulum septifolium om el heffenet, matrem pulchritudinis dicunt, propter ornatum quem addit hortis. Mel ipsum, quod fructus suppeditat Karòb nuncupant, ob crassitudinis modum quo præditum est. Etenim Ka communis est, quæ crassitudinis similitudinem exprimit, particula: Rob verò succum is denotat calore densatum. Hinc Rob'el ribes, Gros-
su-

sulariæ succus, qui saccharo per coctionem spissatus, quem hodiè ex Damasco locisque finitimis in Aegyptum deferunt. Vulgus tamen susque deque habens quid loquatur, arborem, fructum integrum, & melleum ex eo succum communi Karob nomine compellat. Figura plantæ hic expressa rudiuscula est: folia circa extremitates magis rotundata, ovalem propemodum ambitum designant, nonnunquam sinuosa & inæqualiter commissa: Fibrae crassiores, atque ab his per trabecata interval- la nervulis aliis ad peripheriam deductis. Flosculos rubescenti thyrso in- fertos producit plurimos, lacteo candore perfusos, quorum foliolis dilapsis flavescentes apices superflites remanent, & ipsi tandem decidui. In Aegypto paucas harum arborum vidi, frequentiores in Palæstina, plurimas in Iudææ montibus, & circa sacram ibidem urbem.

Ad Cap. I V.

De Acacia.

ARbor Acaciæ inter Aegyptias Spinis antiquissimis Scriptoribus nobilis, & ut in Sapientum convivio refert Athenæus, injectis olim corollis quam propriis ornamentis conspectior fuit: quamvis & læto foliorum virore, & intermicante spisso flosculorum auro horridos aculeos inumbrans, per se oculis gratissima sit. Caudicem spinis carentem non raro ampliorem deprehendi, quam ut brachio meo circumdari potuerit. Non *ἄρδισφύνη*, teste Theophrasto, sed à mediocri saltem altitudine, densiore sylva ramorum, in latus magis, quam in rectitudinem se ex- porrigentem. Folia quam in propositæ ab Alpino figuræ ramo duplò ma- iora sunt, nec circa petiolos, nec circa apicem in angulos acuminata, equa- tis alarum veluti remigiis ramuli sui latera stipant: ut ad Solem occiden- tem inter se commissa, sic ad eundem orientem sensim repanda. Fructus sili- qua concluditur, non rotunda, ut ex Democrito fertur; sed complanata, atque ex intervallis compressa, nec nisi qua semen continet parte leviter uberata. Latitudine pollicem transversum metitur, longitudine dispar est. Nam siliquarum eiusdem arboris alias digiti, alias manus quoque, spithamæve mensuram superasse vidi, non ternis tantum, aut quaternis, sed octonis etiam denis, pluribusque seminibus inter arctatos lobulos invicem subornatis. Flores in arbore copiosi, in corollarum quoque con- textum olim recepti, staminum innumerabilium densa phalange cerasi

minoris

minoris ambitum equantes. Succum Acacię iam à viginti annis in Europam tranfmisit vir optimus Cosinus de Nigris, Pharmacopęus Venetus. Is contufis in mortario lapideo filiquis adhuc virefcenribus, torculari fuccum exprimit, expreffum, non ut veteres olim in fole denfat, fed in vafe, quod ftanno inductum, calore furni eatenus fenfim fpiffat, donec refrigerata guttula protinus concrefcet. Tunc effufum fupra linteum purum, fimulac intepuit, veficis bovillis includit. Atque hoc modo preparatus fuceus, minimè exuftus, modicè fulvus, non inluaviter odoros, ad prefcriptos ab Alpino noftro ufus, utiliffimus habetur.

ACA3

ACACIAE VERA EFFIGIES.

Ad Cap. V.

De Nabca.

NAbcam Prosper Alpinus Spinofam hic exprimit; & satis quidem rectè, quicquid d'enseat alii, qui nec ipsi Naturæ Veritatem iconum lineamentis accuratius assequuntur. Vidi, & alteram in Aegypto non spinofam, cujus apud me ramum seruo, quamvis similis in reliquis utriusque facies. Caudicis amplitudo, & crassities insignis observatur: nec id mirum in regione, quæ ad arborum, ut Eresius loquitur, *ἰσθλαστὴν καὶ ἑυκαρπίαν*, & fructuum bonitatem, & germinationis assiduitatem aptissima existit. Equidem quam in urbis Cayri vico Veneto, Consularis palatii limen in umbræ vidi Nabcam, trunco tam enormi assurgebat, ut eam homo quantumvis procerus amplexu cingere totam non sustineret, ædes ipsas tertia sui parte superasset: si in rectum germen exivisset. Folia cordis figuram æmulantur, à quorum pedicelo nervi tres crassiusculi in totam longitudinem porriguntur. Horum ille qui medius utrinque propagines minores submittit, reliqui duo externo potissimum latere. Densitas folii vix nostrate pyro minor est. Flosculi ad foliorum exortus copiosi visuntur, ex virore quodam albicantes. Fructus pomum exiguum tota habitudine quam exactissime refert, juraresque per oculos tuos mespilum te conspicere, si videres; sed mespilum *ἰνδὸνδύα*, vel Aroniam illum Dioscoridis, solo nucleo, quem Nabca continet, gemellos hos discriminante. E spinosa tamen Nabca poma vidi majora, quæque flavam maturitate corticem eleganti rubore purpurabant. Qui in putrida febri ægris ea indulgent, blandimentum sanè certum afferunt, emolumentum nullum. Cæterum Nabcam Connarum Athenæi credidit Prosper Alpinus, cui subscribit Carolus Clusius Botanicus eximius. Ambiguam tamen fidem faciunt, tam malè herentes notæ, quum in convivio illo sapienti Democritus Connarum *δινδύον*, arbusculum nominet, *τῶ φυλλῶ τέρην καὶ περιφέρεις*: cujus folium tenellum & rotundum, denique magnitudine, carnibus, & officulo fructum oleæ phauliæ comparet. Sanè quæ inter Aegyptias arbores de Coccymelea scripsit Theophrastus, & præcipuè quod fructum ferat magnitudine, & natura mespilis proximum, nisi quod rotundum obtineat nucleum, non eo actè huc deduci possunt. Plinius hanc Prunum Aegyptiam vocat.

Ad Cap. VI.

De Sycomoro.

Ægyptiam hanc ficum veteres *συκοειν*, & distinctius *συκοειν* nuncuparunt, Christiani indigenæ Tin el Pharaon, ficum Pharaonis dicunt. Irimitur ferè ab humili, sed lata stirpe, in truncos bines ternosve peramplos, è quibus deinde ramorum confertim digestorum vasta, & robusta brachia, opaci frigoris gratissimam scenam latè æfluantibus obtendunt. Folia magnitudine & sinuoso illo ambitu, quem figura hic exhibet, prædita non sunt. Mori quidem foliis paria, nisi quòd horum densitas major, & asperitas discrimen inveniatur, ut rectè subjunxit Prosper Alpinus. Addo quòd Sycomori folia perennitate donata sunt, quæ in Moro circa brumale solstitium penitus dilapsa vidi. Fructus cum ex caudice, tum ex ramis in crassitudinem adultis, qua parte trunco propiores sunt enascuntur, non autem è ramis summis, quòd scire licet rectè negassè Dioscoridem. Fici ipsi in tam fecundo proventu mediocre tantum corpus faciunt, nec ut nostrates laxius ventricosi. Parum extra natalem caudicem vulneratum colla proferunt: cavitate quoque intus præditi, quæ subluteo minutoque retrimento conspersa, non rarò vermiculis succrescentibus hospitium præbet Mattheoli sententiam ut non immeritò reprehendit Prosper hic noster: ita verè Plinius cum vetustissimis scripsit auctoribus, Sycomori lignum stagnis immersum siccessere, id est, ex raro fungosoque densum, magisq; tractabile reddi, subdueto quo prius scatebat lacteo succo. El Mataaria hortus est circa Memphim Christianorum cultu celebris, & à puritate siue lustratione quadam fordescentis à peccato animi nomen traxit; quamvis ab impuro possessore indignis modis habeatur. In eo ingens illa Sycomorus, aggere humili ex aggestis cespitibus accedentium comodo succineta, jam à mille quingentis annis religione Christianorum nobilis, ob causam ab Alpino allatam. Vigent etiamnum eius cacumina lætis frondibus, quamvis caudex circa radices foedè mutilatus sit, cum eidem illi qui arborem osculis humectant, eius particulam de folido frequenter abscindant, animi intemperantis stulta curiositate labefactantes, quòd affectu pio servare præstabat. Cæterum, quia Sycomorus arbores Agyptias si non altitudine, certè crassitie plurimum excedit, jure quasiveris, an hæc arbor illa, quam veteres in sylvestri circa Memphim

phin regione nasci prodiderunt, tantæ molis, ut eam homines vel terni circumplecti nequirent? Sycomoros ego ea crassitie plures atque etiam ampliores circa Memphis villas prædiaque conspexi: Veteres tamen Sycaminum à vastis illis evidentè sejungunt, tribuuntque his ligni tum pulchritudinem, tum densitatem singularem, quodque τῷ χράματι λευτοῖς, colore Celti similis videantur. Inter has, & illa refertur; cujus folia peculiari (ut ait Plinius) miraculo, tactis ab homine ramulis protinus cadunt. Verius forsitan Theophrastus τὰ φύλλα ὡς περ ἀραυαίνεμενα συμπίπτειν αἰοῖν, ἔπειτα μετὰ τινα χρόνον ἀναβιώσκειν καὶ θάλλειν: folia quasi hebetata concidere inquit, post aliquod deinde tempus reviviscere, rursusque virere. Idem folia non πτεροῖς, id est, alis, ut legisse videtur Plinius; sed πτεροῦξιν παρομοίᾳ, filicibus non absimilia feripit: a quibus non valdè recedunt, quæ de anonymâ in Malavar planta prodidit Garzias. Mihi nihil horum circa Memphin observabile sese obtulit.

Ad Cap. VII.

De Palma.

Ægyptus ut olim nobilium scientiarum cultu, & illo nunquam satis laudando τῆς Φυγῆς ἰν τρέφῃ animæ scilicet medicinali, præ reliquis orbis populis palmas quas possidebat, jure merebatur: ita hoc seculo penitus à barbarie obsessâ, in nò infessâ, quas numerosissimas alit Palmas, nullas meretur: utpote sædius abjecta, quam ut agnoscat saltem pristinam omnem dignitatem. Causa tam fecundi proventus in telluris habitudinem referenda est, arenosam scilicet, & falsam, plantæ huic gratissimam. Vidi his locis, in palmarum veluti sylvis, terram copiosissimi nitri calida nive latè conspersam, vel aquis Nili, vel roscida noctium humiditate fervidiore sole perustis. Nec opus hic maritali cinere palmæ effæminatæ vigorem incitare. Flantibus enim ab Austro per Aethiopiâ, & steriles Arabiæ desertæ campos urentibus ventis, ingens nitrosi pulveris sublata vis, abundè cacumina palmarum vegetat. Arbor ipsa quò magis assurgit, eò minus ramorum abscissorum nodis horret: annosior nodos penitus obliterat. Per tubera quædam inæqualia scansilis, scabram tamen corticem ad extremum usque senium servat. Vero scilicet Virtutis simulacro, quam callosas obtinere manus rectè pronuntiavit sapiens Romanus. Fructus palmæ Dactyli sunt, unde & nomen Dachel Arabibus retentum. Vberimus illorum quamvis à pau-

B 2 culis

culis ramis exortus, meminique sic onustum fuisse dactylis suis unicum racemum, ut eum attollere à terra præ pondere vix sustinerem. Quod ramis subiicitur candidum tenerumque corpus, quidam medullam palmæ nuncupant, rectius Theophrastus ἐγκέφαλον φέροντες, Palmæ cerebrum appellat: rectissime omnium Dioscorides ἐγκέφαλον τοῦ τρίμνου, caudicis cor: ab eo enim insertis sibi ramis vitalis vigor suffunditur, & nutrimenti gerulæ fibræ in terram altricem descendunt. Hoc arbore collapsa exemptum, in cibis expetunt Aphrodisii, Veneris suæ officium spissaturi, nec cephalalgiam exinde graviolem verentur. Nicander *νεῖς ἀσπασον ἔδισμα* adolescentibus expetitur cibum cecinit. Dactylos colore tum flavos, tum obscurius purpurascens ferè conspexi: rarissimi nucleis carentes, quos ἀπυρρῦνους vocat Theophrastus. Non inter majores eiusdem arboris veluti ἀπυρρῦνους & imperfectos; (quos agnovisse tantum videtur Plinius) sed probè maturos, & juxta cum reliquis in eadem arbore, suavitate eximia palato blandientes. Communibus tamen paulò minores, & colore flavescens observavi: in quibus nuclei folliculus cartilagineus sustinebat, cavitate saltem inani circa medium relicta.

Ad Cap. VIII.

De Sebesten.

Folia Sebesten extremis suis ovalem magis rotunditatem, quàm angulosum acumen præ se ferunt, superiore ambitu per spatia inæqualia variis incisuris dentata, & nonnunquam se mento veluti subducto mutilata. Fructus brevi infidet caliculo, rotundus, tenui spinosoque umbilico leviter adstrictus, matura que jam ætate pellucidus, non insuavi glaucescine inclusa semina manifestat. Succus huic expressus, excellens præbet remedium catarrhis ad fauces labentibus sistendis. Minimam tamen eius operam Aegyptii flagitant: inter quos albo corvo similem dixeris, quem acrius destillationes exercent. Causam agnoscas pro ratione Climatis, siccius cerebri temperamentum, & quod a vini illecebri (si militem excipias, & pauculos qui Christianis additi sunt) ex religionis edicto vulgus abstineat. Illius enim immoderatum usum, ut verè cecinit Lucretius,

Cor-

*Consequitur gravitas membrorum, praepediuntur
Crura vacillanti, tardescit lingua, mader mens,
Nant oculi.*

Ad Cap. IX.

De Tamarisco.

Tamariscus non Aegyptiis tantum Italisque; sed aliis etiam Europae populis, ac Germanis, qui Rhenum & Danubium accolunt, satis nota est. Sed in Aegypto amplior arbor, & non raro densiore sylva praedia villasque circumplexa. Luem impura Venere contractam, vere scripsit Alpinus, non secus Tamarisci, quam Guaiaci decocto profligari. Non enim adeo gravia sunt quae hic infecti patiuntur. Excludit mali impetum purior corporum constitutio, tum illa sudorum & per continuum aeris aestum, & balneorum frequentissimum usum, consueta profusio. Vidi saepius pessime affectos, & in ossa ipsa foede saeviente morbo, cum extrema omnia frustra alibi tentata fuissent, in hac regione citra magnam praesidiorum vim, noxiam luem evasisse.

Ad Cap. X.

De Tamarindo.

Arborem hanc iuxta cum siliqua sua, Arabes Aegyptum saeculo praesenti incolentes, Tamar hendi, id est fructum Indicum nuncupant, quod ex Orientali India in Arabiam felicem, vel ex Aethiopia, ut recte Alpinus noster, copiosius in Aegyptum Arabiamque finitimam deferatur. Aethiopiam autem Indiae nomen apud veteres obtinuisse, ex Servio, aliisque notius est, quam ut ambiguitatem nullam relinquat. Non igitur ex Arabia ad Indos, ut nonnulli scripserunt; sed ex India ad Arabes comeat nobilis haec planta. Longius abeunt a vero qui a dactylis palmulive nomen derivant. Non enim Tamar dactylum solum denotat; sed ut notum est Arabicæ linguae vel tenuiter peritis, fructum omnem; imò latissimo nominis significatu, arborum animantiumque foetus complectitur. Nam ut ipsi quoque fatentur, Tamarindus ex Palmarum familia non est, utpote cum quibus nec stirpe, nec floribus, nec foliis ulla ipsi in

ter-

tercedit similitudo. Adde quod nec fructu. Compara Tamarindi filiquas cum dactylis, & facillè tibi constabit, quàm distent æra lupinis. Qui Tamarindum filiquam vocant Arabicam, audaces nominum calatores, inveniunt deinceps discrimen inter tot alias plantas, quæ filiquas inter Arabes producant. Arborem amplam, foliorumque perenni vigore conspicuam, iuxta caput aqueductus qui ad arcem urbis Cayri contendit, observavi: sed cujus folia ramuli sui lateribus, intervallis insident æqualibus, numero scilicet utrinque paria, nullum relinquentia in extremo *αζυγον* foliolum, secus quàm hic adumbravit pictor. Fructus Tamarindi Acaciæ quidem filiqua brevior; crassior tamen & latior, grataque medullæ aciditate inter alvum solventia medicamenta præcipuè desideratus: quamvis seigniùs opus expediat, quoties vel immaturior abripitur, vel temporis diuturnitate ficcior assumitur.

Ad Cap. XI.

De Agiahalid.

IAM quadragesimus & sextus annus exactus erat, ex quo Prosper Alpinus Aegypto discesserat, quum vicinos Consulium Venetorum palatio hortos in Cayro urbe curiosius lustrarem, nec arborem tamen Agiahalid oculis usurpare licuit. Excisam igitur fuisse ratus sum, aut quod ad metam ætatis profecta, obsoleti iam vigoris, atque ornatu foliorum penitus exuta, horrida spinis facies, amœnis in locis amplius non placeret. Aut incaria neglectaque cultorum, aliorum actis, vel obstructis alluentis Nili rivulis, ut sæpè contingit, exaresceret. Adeò verè dulciloquus Senex, τὸ ἐμφανές τῶν εἰς τὸ χεῖρον μεταβολίας αἰτίαν εἶναι τὴν ἀγεωργίαν; manifestissimam in peius mutationis causam esse operæ neglectum, scripsit: idque in aliis, quas per hæc tempora in Aegypto desideramus plantis obtinere, certissimum est.

Ad

Ad Cap. XII.

De Vzeg.

IN urbis Cayri hortis, ædibus Consulium Venetorum propius adfatis, non arborem à Prospero Alpino descriptam; sed fruticem vidi, in quatuor aut quinque cubitorum longitudinem adultum, & latius implexa ramorum serie sese spargentem. Eum horti præfectus Agiahahid nominabat, & in curanda lue Venerea utilem eiusdem operam commedabat. Suspiciari subiit, an à proximè designata Agiahahid, hæc suboles superstes remanserit: ab illo gigante hæc coactæ brevitatis punilionum familia, progeniem datura vitiosiore. Reuera tamen eximia planta est, quam propositæ Vzeg figura, spinis, fructu, floribus, radicumque flexu fatis evidenter exprimit. Folia tamen circa spinarum basin non quaternata tantum; sed plura dispari magnitudine confurgunt. Olivæ foliominora, magisque tenella: nec in acumen angustata; sed buxeorum instar rotunda. Flores ut minuti; sic numerosi existunt: non ventricosi, sed à contractiore tubulo sensim ampliati, amabilem in risum hiulca labella diducunt. Sinum intimum flavedine tingunt, purpureis aliquot punctis recessu foliorum inscripti: reliquo corpore Hyacinthi ferugineum violis permiscunt, utroque tamen dapsili halitus gratissimi exspirant longe suaviores. An succus ex hoc frutice paretur, quem Lycium Indicum vetustissimi auctores nominarunt, ex notis plantæ facilius divinari licet; quam ex Aegyptiorum sermone colligere. Sanè qui ex vicinis Arabiæ atque Aethiopiæ locis huc in utribus affertur condensatus succus, saltem ritè paratus sit, Lycii Indici indolem minimè obscuris signis exhibet. Eum venditores Coulân appellant: circa Libanum monrem ab accolis Zaroa nuncupari, & à Psalte Regio in sacris Odis Hadhad in itineris Orientalis descriptione Ravolfius prodidit, quamvis & Arabes nomen usurparint. Cæterùm hodiernum Cate indicum, quod Lycium veterum existimabat Garzias, quamvis viribus æmulum; orta tamen diversum, nec ut priscum illud compositione sincerum est. Nam ex Hachic arboris contusis decoctisque ramis (quorum folia Ericæ vel Tamarisci speciem præ se ferunt) tum pulvere seminum Machani, & alterius ignoti ligni scobe compositum, atque in pastillorum formam redactum, variis in locis vendi scripsit.

Ad

Ad Cap. XIII.

De El hanne.

PLantam hanc, Arabum in Aegypto vulgus El hanne, Medici Al canna, nemo (quod sciam) Tamarendi nominat. Non enim Indiarum fructus est, aut quicquam possidet, quo in eomparationem cum Tamar Indo veniat. Fruticis potius vegetioris, quam arboris proceritate adhibitam in villis passim compertam habui, confusa ramorum sylva cultorum negligentia latius simpliciter. Rectius eam ex Dioscoride Prosper Alpinus descripsit, quam icone pictor expressit, qui nec foliorum lineamenta, nec florum parvulorum densam collectionem penicillo affecutus est. Olivæ foliis non absimilia el hanne producere vidi. Breviuscula pleraque; sed latiora, & sub grato virore magis tenella. Nec ternis tantum, quaternis ve ordinibus tanquam alis; sed pro virgularum longitudine, denis, duodenis, pluribusque ramorum latera stipant: sic tamen, ut inferiora folia ampliora, ab his succedentia deinceps ad extremum usque rami, paulatim minora conspiciantur, *μεγαφυλλοι* circa apicem vix ullo superstiti. Flores El hanne Sambucique suppres globi, mulierum potissimum deliciae sunt, canistrisque plebis in balinea deferuntur, in quibus illæ lymphatæ dicam, an lymphaticæ totos dies inguini, cuticulæque perpoliendæ operam ludunt. Decocto foliorum crines defluentes firmant, & ingratum pediculorum sodalitiū excludunt. Eodem illo unguibus hemicycli forma, diutinè hærentem notam appingunt: atque ut olim conscripti patres lunulatis calceis ordinem suum; sic illæ lunulatis unguibus, nescio quod elegantiae specimen profitentur, aurantii mali colore conspectiores.

Ad

Ad Cap. XIII.

De Balsamo.

ARbores salubri ploratu lachrymas pretiosas eliquantes, magnitudine formaque dispare, in Peruvianis ac Mexicanis oris dudum observarunt, qui ad occidentem solem positas Indias perlustrarunt. Omnibus tamen veluti nomen commodat; sic eximia suavitate præstantior est, qui ex vulnerato Balsami cortice promanat liquor nobilissimus. Verè Pausanias τῶν κίρων ἰσομότατον, odore præ cæteris unguentis jucundissimum scripsit, & dentis viperinæ noxium virus benigno succo temperare. Neque Hercules rugamentum est, (quamvis Bisciolæ sic videatur) quod subiungit Pausanias, Arabes olim viperis circa Balsamum hospitantibus, vim omnem tanquam sacris abstinuisse. Plures enim eorum non ut Psylli proserpentes hæcæ bestias odisse, sed deprehensas intra ædium quoque consecrata, ceu genios loci veneratos fuisse, victumque suppeditasse observavi; quantumvis minor hodiè superstitione, quam prisca illis seculis animos occupet. Cæterum plantæ Balsami natale solum rectè Alpinus Arabiam asserit, vel hoc nomine cæteris provinciis celebriorem, ex qua ramorum, fructuum, & odorati illius succi copia satis ampla in Aegyptum defertur. Theophrastus ἄγριον ἐνδὲν ἡρακτὸν βάλαμον ἰουδαίου. Sylvestrem nullum esse balsamum ullibi famâ acceperat: revera tamen in Arabiæ collibus, quamvis alia cura nulla accedat, felicibus sylvis progeniem submittit. Qui in Palæstina atque Aegypto plantam hanc meliore cultura dignatus fuerit, neminem cognovi. Ita iuxta cum bonarum artium studio, rerum optimarum cura hæcæ locis obsolevit. Incisio ramorum, singulari olim sollicitudine peracta fuit, ut ex Plinio accipimus, cumque proliciendus esset fragrantissimus liquor, artificii temperamento librata manus hoc præcipue cavet, ne quid ultra corticem violaret, tanquam ferro læsis eius vitalibus, protinus Balsamum emoriretur. Tacitus quoque plantam hanc ferrum expavescere, adeoque testæ lapidisve fragmento corticem dividendum fuisse tradidit. Sed hæc de tenellâ plantâ atque in alieno solo languidiùs adultâ, habenda sunt; non item de indigenâ illâ, quæque validâ jam stirpe terram patriam cõplexa est. Hanc enim ferrum non reformidare, nec durius in compefcendis ramis fluentibus imperium, abundè mihi confirmarunt Arabes,

C qui

qui horum fascies integros Cayrum deferunt. Atque huc respexisse videtur Theophrastus qui *ἡ ἀπὸ τοῦ καυρῶν*, unguibus ferreis incisionem caudicis factam prodidit; quem sequitur qui de Simplicium Medicamentorum facultatibus scripsit medendi Præceptor. Non tamen existimandum est, quod Memphim ex Arabia laqueulis uteriq; plenis advehitur Balsamū, quantumvis odoris suavitate gratum admodum sit, sincerioris concretionis lachrymam esse. Minimum equidem eius ex plaga corticis destillat: maxima pars ligni frondiumque decoctione conflatur. Neque ipsa tamen satis illibatæ Naturæ; sed Terebinthinæ Cypriæ adulterio plerumque vitata est.

Ad idem Caput.

MAhometis sepulchrum, cuius meminit Pr. Alpinus, alii sub fornice templi a magnete pendulum, alii fulmine ad inferos adactum vulgo persuaserunt, forsitan odio magis religionis, quam studio veritatis. Contrarium tradit hominum quædam ex Medina in Aegyptum redeuntium constantissimus sermo; & recepta cum expresso monumento templi totius accuratior ichnographia. Extractum id juxta cum foceri, generique sepulchris, simplici, sed pretioso lapide Triplici deinde quadrati ambitu septo munitum est, quorum quod proximè conditoria cingit, humilioris structuræ, Adamantem internâ muri facie infertum continet, quem omnium quos Sol videt, magnitudine specieque nobilissimam prædicant: dignum Scythico Monarchâ anathema, replicatuque radiorum à Sole conceptorum, veluti caelesti fulgore jacentis Mahometis arcam perstringere. Intermedium septum, auro gemmisque splendidum velum exornat. Id Byzantini Imperatores solemniter Medinam transmittunt, cumque per urbem Cayrum publico spectaculo defertur, Aegypti proceres & proceres, tum myriades aliquot populi, extra portas venerabundi prosequuntur. Extra hæc sepulcri conserta, Fatimæ Mahometis filiaë monumentum, sacrorumque librorum aliquot thecæ visuntur. Sed hæc *ἡ ἀπὸ τοῦ καυρῶν*. Ad Arabes venio, de quibus hic Prosper Alpinus, suntque ingentis illius deserti incolæ, verè ferocissimi atque audacissimi homines, ad eò ad facinora omnia prompta manus, animique robur inter severissima tormenta invictum, sive Marfyæ instar vivis detrahatur pellis, sive adactis per vitia sudibus, lenta foedaque morte conficiantur. Equi ipsorum habitu digne pulchri, cursus velocitate vel Cyllaro parces, inedia & sitis, cum plerisque tam squalidæ regionis animalibus, patientissimi. Vi-
di

di exacto noctis ac diei integro spatio, sub fervido sole laxius alligatos equos, unam alteramve aquæ unciam ad refecionem satis habuisse. Equites ipsi toris lacertorum valentes, simplici tunicâ, & reiecto circa humeros e solocibus filis panno amicti, sagittis hastisque formidabiles sunt. Quæris, quo fomite magni adeo spiritus incrementum sumant? Semicoctus sub arenis, & sordidus panis, lac pressum, anguriæ similiumque fructuum arrosus cortex, consueta magis stomachi fulcimenta sunt. Potum Nilus exhibet, limo turbidissimus, aut è cisternis fontibusve petita purior, & carior aqua. Exclames cum Zenone Romano, si hæc videas. Quantulum est, quod naturæ satis est! Quam non multa poscit, quæ tam parvo dimittitur! Europæis nobis, haud ventris nostri fames magno conat; sed consuetudo; sed ambitio.

Serif princeps in expeditione, quam in Iamin ante septennium Turcæ moliebantur, aflu blanditiisque circumventus, ab exercitus duce strangulabatur, quod cum rebellibus populis sensisse traderetur. Ea res Arabum in Turcæ odium vehementius conceitabat, factumque deinceps, ut non sagittis; sed sclopetorum inopinato fulmine rejecti a montium aditu milites, hærentem circa litus Erythraum Ducem suum, commeatu deficiente, in gloriosâ manu obtuncarent.

Byssum duplicem agnovērunt veteres, maritimam, & terrestrem; quam hic linis Indicis non insecite comparat Alpinus. Singularis enim horum mollities est, & subtilitas, qualis vix aliis major. Xylina tamen pleraque observavi, præter Romanis satis cognita, nec inter Indos tantum; sed Arabes etiam felicioris provinciæ, atque Aegyptos elaborata, cum graviore iugo nondum premerentur; tam eximio ferè candore, & tenuitate perspicua, ut ventum textilem, nebulamve lineam oculis usurpasse tibi videaris. Attamen antiqui Byssum asbestino lino, ex quo funebres Regum tunicas texebant, æstimatione ac raritate proximam constituebant, atque non minus fulvi coloris nitore, quam pretio par fuit. Ex arboribus illam apud Indos legi Philostratus & Apollonius tradiderunt, qui nec a serico satis distinxisse videntur. Inter lina sanè byssum recensuit Plinius, eamque iuxta cum Pausania, circa Elin in Achaia genitam, monumentis suis prodidit. An etiamnum reperiatur iisdem locis, compertum non habeo. Lipsius noster, Musarum ocellus, in Comm. ad Tacitum, per hæc secula perditis annumerat.

Ad idem Caput.

Balsami succus, ut crassitudine; sic viribus quoque plurimum differt: igneis aereisq; partibus cum suavissimo halitu sensim facessentibus. Quum senilem spissitudinem nondum contraxit, per os exhibitus, visceribus putredinum & corruptionis labem emaculat; adeoque iecore ac potissimum renibus foedo abscessu laborantibus, inter praestantiora auxilia praecipuam operam contulisse, dudum experimentis innouit. Profecit idem in pulmonibus, quos ulcera infestant, sive in bolos redactus deglutiretur, sive linctu crebro asperae arteriae insinuaretur, admixtis, cum id febrilis ardor exposceret, quae calorem succi contemperant. Vulnere omnia quam citissime consolidat Opobalsamum; sed haecenus, ut simplicia sint, & quorum orae invicem adduci possunt: quae enim secus habent, quae cava, contusaque sunt, ossium item ac nervorum noxis implicita, tardius sanescere certum est. Vbiq; tamē quā putredinem abarcendo, quā calorem insitum refocillando, τῆς φύσεως ἰεργούσης Naturae adminiculantis conatus strenuē promovet. An cōdiendis defunctorum corporibus adhibita olim fuerint suavissimae Balsami lachrymae, Iudaeorum magis vulgiq; sermone percrebuit, quā vetustiorum auctorum scriptis. Quid Aegyptii fecerint, & quidē cum diligentissime cūdirent, accuratē ab Herodoto traditum est, qui σμύρνης ἀκράτου, καυίνης, καὶ τῶν ἄλλων θυμιάτων περιτετριμμένως. πάλυ λιβαγότου, myrrha pura, casia, aliisque contritis odoribus, excepto thure, interanea replevisse scripsit. Cū sumptuum compendio studebant, cedri tantum succo infuso, & quae per nitrum facta salitione, corpora aëvis incorrupta servabant. Subsequentibus tamen seculis, in externā regionum cadaverum κομμώσῃ, cum aliis aromatis balsami quoque fragrantiam placuisse, constat ex Corippi Africani versibus, de Iustino principe funus patrium curante.

*Thura Sabaa crepant, fragrantia mella locatis
Infundunt patris, & odore balsama succo,
Centum alia species, unguentaque mira feruntur,
Tempus in aeternum, sacrum servantia corpus.*

Ad

Ad Cap. XV.

De Calaf.

INter exoticas Salices, floris tum suavitate, tum eximiis viribus præpollet hæc, quam Calèb & Calaf vulgus Aegyptium appellat. Folia longitudine indicem dig. tum, latitudine verò eundem etiam geminatum adæquant, cum adultâ jam ætate planta robur suum collegit. Inter Syros, vicinofque alios populos angustioribus foliis contracta planta conspicitur. Eam tamen nulla infidet lanugo: nec à medio nervo productæ fibræ ambitum foliorum divisuris interstinguunt. Ad foliorum exortus folliculi emergunt singuli, rubro leviter colorati, Cordisque diastole sese stringentis figuram exprimunt; unde & nomini & virtutum ratio primitus deducta videtur. Calèb enim sive Calub Arabibus Cor denotat. Dehiscens tandem folliculus florem dicam, an laneum partem excludit, interfusâ candori flavedine pictum, quem in rectum exiens inclusus seminis scapus fulcit. Aqua per variolas deturpatis infantulis cum Bezoar aliquot granis utilissimè exhibetur.

Ad Cap. XVI.

De Bon.

IN viridariis Aegypti, quæ quidem accedere licuit, arborem hanc non ampliùs conspexi. Fructu equidem ipso nihil in vulgus receptius, qui ex Iamin seu Arabia feliciore delatus, inter publicas merces certo fœnore quàm plurimos ditat, eumque Buncho Avicennæ arbitratur. Potus ex huius decoctione paratus, aliquot mille tabernis in urbe Memphi divenditur, quem adhuc calentem ingens hominum multitudo pitifando sorbillat, sive otii sui oblectamentum, sive bonæ valetudini firmamentum quærat: præcipuè quum cor, aut Ventriculum languor occupat,

— Stomachus tumultum

Lentaparit pinita

Nec

Nec desunt qui saccharo potionis amaritudinem diluant, nucleumque fructus integrum saccharo inerustatum, inter bellaria sua debellant. Neque id in Aegypto tantum, sed finitimis etiam vasti illius imperii provinciis usu frequentissimum existit: quæ res, & pretii magnitudinem, inducit, & inter Europæos utilissimi, alioquin medicamenti raritatem efficit. Qualitatum, quas manifestas vocant, harmonia in hoc fructu dispar est. Cortex enim frigidi particeps, cum exsuperante tamen siccitate; nucleus vero moderatè calidus. Ille levi quadam aciditate; hic evidenti amaritudine linguæ sensum haud inclementer afficit. Itaque nec stomacho nauseam infert, quantumvis largius decoctum hauriatur, nec intensiore caloris gradu eidem infestum est; saltem modicè torrefiat, atque in marmore pistillo ligneo contusum sit. Corticis decoctum inter æstivos ardores rectius febricitantibus exhibetur: rursumque cum frigidi & crassi succi, viscera communesque corporis ductus noxio infarctu impediunt, alterum è tosto contusoque nucleo præferendum est: baud neglecto tamen utriusque, cum id usus exigit, temperamento.

Ad Cap. XVII.

De Bahobàb.

FRUCTUM hunc Cedromelum quispiam Aethiopicum dixerit, aliquo sanè cum discrimine partium; nullo tamen aut perexiguo Virtutis. Cortice velatur denso pariter, ac firmo, qui coleris fuscedine patrii soli squalorem non obscuris indiciis patefacit. Circa pedium, cui subnixus, in rugas aliquot complicatur, sensim tamen in Cucurbitæ lævorem plus aut minus explanatur. Altero extremorum, vel leve quoddam fastigium profert, vel oblitterato angulo in rotundum magis se componit. Dissectus per medium, ut in Aegypto venditur, siccior iam fructus, plexum exhibet, per latera & in longitudinem diductis fibris expansum. In costicula dispari magnitudinè plurima locantur, coactâ pressulâque rotunditate, hinc gibbis prominula, inde sinibus excavata. His effractis semen excluditur, fusco nigrore splendidum, cuius albicans pulpa non insuavi sapore gustum afficit. Plexum Bahobàb, atque insertum plexui semen, copiosa stipat materies, levi rubedine colorata, quæ faciliè digitorum attritu, fructuque concusso in pulverem dissipatur, quoties aqueum humorem inclusus calor dudum resolvit. Nec diversi generis, fructum existimo,

stimo, Abauo dictum, quem Clusio suo doctissimus Bellus descripsit; quamvis Prosper Alpinus Bahobab utrinque acuminatum exprimat, & pollinis aciditati lemnii sigilli stypticitatem tribuat. Iam enim dudum observarunt rerum naturæ studiosissimi viri, ex eisdem Bahobab seminibus propagatam sobolem, & foliorum dissimilitudine Iussisse, & saporum quoque (ut de Citriis notum est) diversitatem exhibuisse.

Ad Cap. XVIII.

De Gossipio.

Xylum tam fruticis humilitate, quam arboris insigni proceritate, ad aquæductum urbis Cayri conspexi. Nec dubium mihi ulum, ex arboribus eam esse, quas *δουλοπύρις* laniferas Theophrastus appellavit, foliisque viti similes scripsit. Plinius superiore Aegypti parte, & in Arabiam vergente, fruticem gigni tradidit: disertius Theophrastus in Tylo Arabici finis insula arborem frequentius assurgere, nec Arabibus solum, sed Indis quoque communem retulit. Folia ramulis insident viola eotinctis, quæ perfectius adulta, quinque veluti laciniis profundius divisa reperiuntur, è quibus cum inferiores duæ, tum superior & longior exiguo folii additamento auctiores habentur. Florem illum dilutâ flavedine pallidum, & circum oras, umbilicique sinum eleganti rubore purpurescentem (qualis in vulgatiore Xylo notatur) in hoc vastiore Gossipio videre non contigit; sed glomum tantum laneum pomi magnitudine, intra virescentem membranam collectum; quâ denticulatis veluti seementis hiscente, Gallicâ nive candidior foetus in auras elucetatur. Is interiori bombyce maturior, semina continet fusco colore umbrosa: non uvarum congestu invicem contigua; sed intervallis suis nonnihil dirempta. Ex lanis ingens illa pannorum multitudo elaboratur, atque ut Theophrastus loquitur, *σιδύρας ὑφαίνουσι τὰς μὲν ὑπελάειν τὰς δὲ πολυτελείας* findones texunt alias viliores, alias pretiosissimas. Ex his vestes illæ sacerdotibus olim Aegypti gratissimæ parabantur.

Ad Cap. XIX.

De Sambac.

PRÆTER Myrthos vix habebant præci illi Botanophilii, quod odorati spiritus suavitate, inter Ægyptiæ Floræ delicias commendarent. Et
τὸ μύρτιον μὲν τῆ ἐυσμία θαυμαστὸν. τὰ δὲ ἄλλα ἄσμου καὶ εὐνδία.
 Myrthum quidem fragrantia mirabilem; aia verò omnia, cum odoris, tum floris expertia, scribere ausus fuit à divinà loquentià nominatissimus senex. Per hæc tempora, quam Europæis opponat Ægyptus, vix delinificā halitus gratiā nobiliorem plantam hoc ipso Gelsimino possidet. Et vulgatiore quidem Iasmini late diffuso virgarum plexu, passim in hortis sylvæ conspiciuntur: non item excellentioris hujus, & maiore cultu dignissimi. Adoleseit autem stipite robusta, atque adversus fortuitorum impetum firmissimā, quæ ternis quaternisque cubitis in altum porrigitur. Rami flexus omnes facili obsequio admittunt, florem exhibentes lacteo candore nitidum, qui Catalonici Iasmini, aureique mali floream suavitate misturā iucundissimā confertim naribus ingerit. Prosper Alpinus simplicem in flore foliorum ordinem exprimit: ego duplicem sæpius agnovi; nec octo, sed decem aut duodecim folia, rosæ ferie brevioris tubulo digesta. Theophrastum verò Ægyptiæ Floræ acerbis insultantem, quid excuset? quam provincia illa tota odoratissimis hortis, nihil vel Tantalo, vel Hesperidibus invidet. Scio elegantissimum senem ad pumila quædam & molliora florum agmina respexisse, atque ut ipse scripsit, ὑπετέρα τῶν θύσιν ὄντο; non ad ea quæ siciora, & quorum parentes ligneā firmitudine compactiores, altioresque staturā deprehenduntur.

Ad Cap. XX.

De Lablab.

PHASEOLUM hunc reptili sublimitatis aviditate, cum ab utroque latere ædium nostrarum ad cacumina evasisset, fenestrarumq; cancellis
 non

non ingrata umbracula prætexisset, repente exaruisse memini. Folia obscurius virefcentia ramulis insident, ad nigrum tendente purpurâ coloratis. Nec dissimilis florum tinctura, qui copiosi, ac spiceo veluti congestu, non circa summum tantum caudicem; sed sparsim iuxta foliorum exortus virgulâ suâ prodeunt. Alibi candido colore lactescente nascuntur, cætera vix ab aliis phaseolis specie mutantes. Semina in siliquis rectè notavit Prosper Alpinus, alia nigricantia, subrubra alia; sed maculis ferè nigris infusata, hilisque candentibus insigniuntur. Observavi frequenter à plebe in lusu usurpata, & proiectis ad proximum parietem affulis, è scrobibus alternatim fuisse promota: quemadmodum in alveo ad tessera lætum orbiculi transponuntur. Laab autem apud Arabes lufum innuit, adeoque nōminis ex eo derivatio non improbabilis.

Ad Cap. XXI.

De Abrus.

EX Arabia felici in Aegyptum delata hæc corallini ruboris pisa, rectius in puellarum cultum; quam corporis alimentum cedunt. Ea cum Prospero Alpino Phaseolis omninò similia scriberem, nisi tum exiguus supra Orobi crassitiem habitus, & coactior in ovalem ambitum rotunditas discrimen aliquod inveniret. Tota verò coccineo colore decorata non vidi; sed quâ parte folliculo necuntur, splendido atre maculata. Folia virgulis suis æquatis insident ordinibus, maximè quæ iam perfectius adulta sunt, omniaque cœlestis caloris promum condum mirâ conversione prosequuntur. Equidem ut noctu mediâ terram; sic in meridie culminante sole *εὐφρανόσκοποι*, sublatis alarum extremis cœlum spectant, Magno equidem argumento, perfectiora esse, quæ superiora: nec hominem ipsum *ἐνδραπόν* esse, nisi cum *ἀνθρώπου* & supra humana sese erexerit, res alioquin (ut Seneca confitetur) contemptissima. Cæterum causas illius conversionis foliorum dudum proposuit sapiens Eresius, & nocturnæ quidem foliorum conversionis, *ξωίον, καὶ οἶον πηγνυμίτων τῶ ὑγρῶν*, coactum, & veluti concretum (à frigido) humidum: quo rursus à calore digesto atque expanso, paulatim dilatatio succedit. Diurnam autem foliorum inclinationem, in *ἀφάρισιν τοῦ ὑγροῦ* humoris detractionem refert. Eodem enim, inquit, convertuntur, quò humor radiante Sole provocatur.

D Ad

*Ad Cap. XXII.**De Mauz.*

MAUZAM hanc in pluribus Indiarum provinciis suaviter hospitari, satis recentiorum navigationibus detectum est. Quod Palæ arboris nomine antiquitus quoque cognita fuerit, cuius fructum Acienam appellari, plurimumque in Sydracis produci scripsit Plinius, facile iuxta cum Clusio persuadeor: haud ignarus, regionum diversitatem, in eiusdem generis arboribus, cum fructus sapore; tum foliorum lineamentis insignem parere diversitatem. Folia tenella statim in longum & excelsum emicant, cannarumque Indicarum more prius convoluta, paulatim deinceps explicata solem admittunt. Eorum haud sylvosa multitudo est; gratissimus tamen viror. Latitudine communiter cubitum geometricum nec non superant: longitudine vel quater excedunt, adeoque singula in aprico quiescentium toti corpori tam umbram sufficere; quam adversus insectorum molestias operimentum præbere queunt. Nervo in longitudinem excurrente satis robusto sustinentur, à latere tamen ventorum afflatu concussa facile scinduntur. Florem observavi Lilionarcisso maiorem; sed globorum, & Meleagridis instar extrema foliorum substringentem coloreque ferrugineum. Huius osculo commodum aperto, feminalem salivam depluere, vulgo quidem persuasum est: abundè tamen comperitum habeo ex iis quas domesticus hortulus alebat Musis, etiam si nondum ad florem pervenissent, ætis in transversum radicibus sobolem pullulasse. Fructui recenti non ea saporis gratia est, ut citra Laconicum exercitium, aut condimentum Socraticum Europæis valdè placeat: corticem tamen qua parte pulpæ coniungitur, florea Geisimini fragrantia commendat.

Ad

Ad Cap. XXIII.

De Sesban.

Sesban plurimis in villis præterfluentis Nili ripas amoenâ viriditate prætexens, ex Memphi urbe Heracliam proficiscentibus sæpius conspicitur. Rami diluto virore nonnihil rufescentes, asperitudine quadam ad contactum inæquales. In iis folia virgarum latera pari ferè numero stipantia, si maturior planta fuerit. Vidi truncum ipsum fruticis, raris brevibusque spinis aculeatum. Siliquæ feminibus inclusis prægnantes, pro istorum numero, distinctis veluti locellis coarctatæ sunt.

Ad Cap. XXIV.

De Sofera.

Figuram huius plantæ duplici nomine vitiosam aliqui arbitrantur, quod non servatâ foliorum æquali serie, impar unum singulis ramorum apicibus folium inferat, quodque feminum gerulas siliquas, non furrectas; sed pronâ gravitate pendulas exprimat, eaque princeps inter Botanicos Honorius Bellus notavit. Sed utriusq; culpæ facilè & fidenter Prosperum Alpinum purgo. Quamvis enim frequentius paria sint foliorum agmina; interdum tamen adiectum extreme virgulæ primum folium: imò in eadem planta & parem foliorum ordinem, & imparem observavi. Vt habeas sæpius ubi cum Marone canas,

amant alterna Camæna.

Sed & ubi *δυσίβατος* hoc succinas:

numero Deus impari gaudet.

Siliquæ cœlum sanè spectant. At nec hoc perpetuum est, cum cœlestis caloris inæqualis dispensatio, humiditatumque modò copia, modò inopia, positum illarum permutet. Planta binos in altitudinem cubitos adæquat, & non raro superat; siquidem solem, solumque conveniens nacta sit. Camerarius Noribergæ suæ decus, Sopheram circa ramorum exortus rubentibus verruculis spectabilem in hortis aluit.

D 2 Ad

Ad Cap. XXV.

De Beid el Sfar.

Beid el Sfar peritioribus Arabum Medicis Ofsar simpliciter, & El Vfar dictum, fœcundis quaquaversum radicibus actis numerosâ sobole terram hospitam occupans, plurimis iam Europæ locis satis vulgata planta est. Eius hîc accuratiorem effigiem, cum fructu, qualem in temperatiore producit climate, subiungere placuit. Folia vides, stabili coniugio ex intervallis confociata, atque à latiore basi, in longum gracilescente cono rotundata. Firma quidem illa sunt, ad Aloes tamen crassitudinem minimè deducta. Nec à tenerâ solùm adolescentia senili canitie, & inpersis veluti pruinis cum virore albicant; sed etiam caule, ramis, nervulisque cunctis, acre & amarum lac ubertim effundunt: quod concrecens locis calidioribus, non saporis; sed candoris quadam similitudine Mann, & Saccar el usar appellatum fuit. Flores circa summos ramos glomeratim, non sparsim producuntur, sensimque porrectis columellis umbellæ specie panduntur: quantumvis languente collo cernui terram respiciant. In his externa foliorum series, obsoletiusque colorata, versus calycem reflectitur; reliquæ deinde rectiores, crocum suum vegetiori purpuræ miscent, eductisque sinu roseo staminibus apices minutos appendunt. Omnes apum deliciae sunt, & odorantibus liberaliter inhalant, illa, ut cum Poeta loquar

aerei mellis caelestia dona.

Fructus rectius Beid el Ofsar, non tam ovum quam testis Ofsar dicitur. Equidem fervidiore sole maturatus amplior evadit, & cum socio suo camelorum testes pendulâ didymorum figurâ satis concinnè refert. Subtexta feminibus lanugo celeriter ignem rapit, sericæ mollitudinis. Externa fructus membrana, villis, & rariore veluti pube resperfa videtur, quam El scerâ, & Scerar Arabes nuncupant.

Ad

BEID EL SSAR VERA EFFIGIES.

*Ad Cap. XXVI.**De Achaouan abiat.*

Non Aegypti indigena; sed reliquis mediterranei maris littoribus cognita est hæc, cinereo tomento nobilis planta, totoq; in levissimos pappos abeunte florum auro, vanitatis humanæ lepidum, & verum simulacrum existit. Proxima quidem flore Senecioni; maior tamen, & in Aegypto fruticosâ potissimum altitudine conspectior. Ramulis brachiata pluribus, satisque firmis. Folia pariter ampliora, & profundioribus sinuata divisuris, vulgarem Artemisiam, quâ crassitudine, quâ viriditate superant, cinere quoque suo cum reliquis partibus exalbida. Quâ naribus placeat, non spirat halitus suavioris auram ullam.

*Ad Cap. XXVII.**De Bammia.*

Bammia obditos passim agros circa Memphim urbem spectare licet. Ad eò frequens eius in cibis usus est. Planta quaternis quinifq; cubitis erecta. Malvæ quidem cum folia, tum flores æmulatur, ab utrifq; tamen aliquo discrimine seiuncta. Nam folia non sylvestris malvæ parvitatem, aut mollitiem præ se ferunt; sed ad contactum aspera, nonnihilque villosa, tum longulè excurrente petiolo subnixa, Cucurbitini folii magnitudinem propemodum assequuntur. Flos amplior est quàm sylvestris malvæ, quinque foliorum confessu productus, aureumq; pallorem umbilici purpura distinguit. Fructus Cucumeri sylvestri non absimilis, radiato insidet calyci. Alibi decagonus; hic per quina tantum latera obtusius acuminatus est. Eum cum inclusis seminibus adhuc viridem iusculis incoquere vulgus consuevit.

Ad

Ad Cap. XXVIII.

De Melochia.

Tanta Aegypto ciborum ex herbis abundantia est, ut frugibus, quarum fertilissima tellus, propè sola carere possit. Inter vulgatiore herbas, & sponte sua nascentes Corchorum quoque recenset Plinius, non illum, cui Anagallidis nomen, sed alterum, quem Alexandrinorum cibum, & præcordiis utilem refert. Hunc recentiores aliquot Botanographi Melochiam faciunt. Sed faciunt; non perficiunt. Antiquiores enim Corchorum Ocimo, vel convolutis foliis moro similem tradunt; quorum non nisi languidè quicquam in Melochiam convenit. Præterea Corchoro saporis insuavitas insignis fuit, ut etiam Theophrastus. τὸν χίρκορον διὰ σικκότητά παρομιάζεται, Corchorum ob amaritudinem in proverbium abire scripserit. Quam notam ab hoc Aegyptiorum olere seriò testor abesse; quos ne brassicam quidem ob amaritudinem comedisse, satis ex Plinio notum est. Cæterum planta hæc ad cubiti altitudinem increfcit, caule tenuibus rarisque flagellis obsita. Folia circa laterum exortus corniculato quodam additamento recurvata sunt, quorum extrema in purpureum cincinnisque contortum filamentum attenuantur. Fructus verè Ceratoides, subluteis striis lineisque distinctus est. Ferculum ex decoctâ Melochia paratum omninò plebeum sapit, viscidum, gustui fatuum, nisi à multo (ut solet) limonum succo condimentum accedat.

Ad Cap. XXIX.

De Zatar hendi.

ZAtarendi vel potiùs Zatar Hendi, Origanum Indicum apud Arabes denotat, non minùs odoram ob suavitatem, quam virium præstantiam cum Aegyptiis tum Syris plurimùm expetitur. Effigiem eius genuinam Alpinianæ huic subiungere libet, ex horto Illustrissimi Nicola Contareni depromptam: quem virum si Republicæ Venetæ decus, ordinis amplissimi splendorem, generosi stemmatis ornamentum, & exem
plar

Plar priiscae Virtutis dixerim, nihil incomparabili eiusdem humanitati, Perexiguum memoriae posteritatis, omnia veritati amorique largiturus sum. Adolefcit hæc eximia planta magnitudine pedali, caulibus rectis fatisque firmis: cuius folia Amaraci habitudine tenella, mollique veluti lanugine resperfa tactui blandiuntur. Rotunda quidem illa sunt, in conum tamen leviter coarctata, & excurrentibus in longitudinem fibris cum virore pallidula. Flosculos producit quâ plurimos, niveo candore lactefcentes, qui per extrema caulium, inter numerosa foliorum capitula prominuli, onitidis Origani umbellam glomerato ambitu propemodum expandunt. Iam Satar hendi hoc, linguam gustantium aromaticâ nec in iucundâ acrimoniâ perstringens. Creticum Origanum odoris vehementiâ superat. In fonticis capitis affectibus, cum sensum motusque voluntarii nobiles functiones improbâ mucidine vel imminuantur, vel penitus obruuntur, eximiè opitulatur. Stomachi vigorem excitat, solutisque tetro veneno vitæ præsiidiis, gratum & efficax, auxilium affert.

ZATAR HENDI. *Origanum Indicum*. 48

E Ad

Ad Cap. XXX.

De Felfel tavil.

Felfel hoc tavil, sive piper longum, à nonnullis Aegyptiorum Felfel rumi, id est, piper Romanum appellari, miratus utique prius fui, quam certior factus sum, eos non à natali plantæ solo nominis rationem ducere; sed quia comitantibus huc Græcis, temperamenti frigidioris hominibus, vel ut condimentum in cibis, vel ut medicamentum in morbis præcipuè placeat, quos illi Romanos adhuc nuncupant. Est autem in maritimis Africae locis planta satis frequens, ad binos ternosve cubitos altitudine producta: cuius effigiem, ut in fœtili obviam habui cum ex Aegypto in Italiam contenderem, lubens exhibeo. Nascitur caulibus numerosis rotundis, iuncea sanè specie; non eâ tenuitate quâ pictor eam expressit, sed crassitie fere digitali. Cum nonnihil increvit, promissis è caulibus ramis sylvosior pariter atque elegantior evadit. His incisis liquor emanat albidus, urenti piperis aut flammulæ acrimoniâ gustantis linguam impensius vexans. Folia præmit, cum temperatio anni constitutio, tenella, rara, vix menstruam ætatem ferentia. Diceres cum Iliadis conditore,

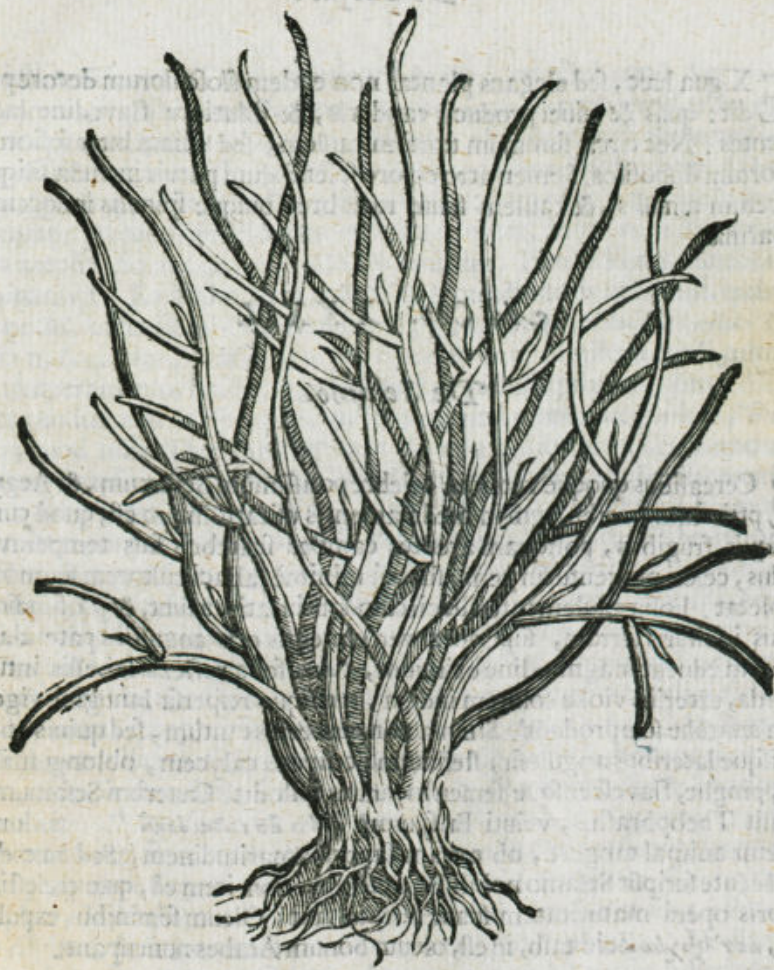
Ζεφυρία ανθουσα. τὰ μὲν φύνει, ἀλλὰ δὲ πίνουσι.

Imò ea res effecit, ut planta hæc à peritissimo Imperato, cum ob succi conditionem inter Tithymalos referatur, tum ob foliorum tenuem rarumque proventum ἀφυλλος nominetur: quamvis non desint qui eam Xabram aut Camarronum Rhasis arbitrentur. Iam florem fructusque præstolabar, cum diutiùs in mari sævientis hyemis iniuriis victa planta succubuit. Flores alias in summis caulibus albicantes producit, exserto capitato tubulo insignes, quibus dilapsis, inclusa membranoso folliculo semina supersunt. Caules ipsos iam arefactos, cum opipare victurum, ferculis condiendis Maurorum vulgus adhibere consuevit.

Ad

FELFEL TAVIL. Piper longum
Ægyptium.

E 2 Ad

Ad Cap. XXXI.

De Absus.

EXigua hæc, sed elegans planta, non eodem flosculorum decore prodit: quas & niuei producit candoris, & dilutiore flavedine lactescentes. Nec circa summum tantum caulem; sed etiam inter foliorum exortum dispositos. Semen atro colore splendidum parvis includit siliquis cicerum æmulis, & caulem suum raris brevibusque spinulis innocenter obarmat.

Ad Cap. XXXII.

De Sefamo.

ECerealibus quoque veterum celebre potissimum Sefamum, & Aegyptiis tum in cibo, tum in medicamentis usitatissimum est, quod cum reliquis frugibus, postquam arentes campos scatebris suis temperavit Nilus, celeri proventu surgens, siliqua minimè fallaci cultorem suum locupletat. Folia caulem inferius circumdantia latiora sunt, & profundioribus incisuris ferrata, superiora verò integris oris angustius patentia. Florem educat magnitudine eximium, cuius folia reflexis labellis intus albida, exterius violæ colorem induta, tenuique resperfa lanugine vigorem ætatulæ suæ produunt. Siliqua non quaternis tantum, sed quinis etiã senisque lateribus angulosa, stellatum occupans calycem, oblongum illud, pingue, flavescensque semen inclusum custodit. Caterùm Sefamum, inquit Theophrastus, veluti Erisimum ἐνδὲν ἀπτεδάου θοκεί ζώον, nullum videtur animal tangere, ob tetram saporis amaritudinem. Sed hæc de virescente scripsit Sefamo nobilissimus senex: non item eã, quæ cœlestis caloris operã maturitatem suam adeptã fuit. Oleum seminibus expulsum, κατ' ἐξοχὴν Zeid taib, id est, oleum bonum Arabes nuncupant.

Ad

Ad Cap. XXXIII.

De Colcàs.

Colocasiã, quam Colcàs nominant Arabes, ut nihil apud Aegyptios notius, ita nihil inter Europæos *βοτανολογούντας* controversiarum veluti senticetò asperius obseptum. Horum alii plantam hanc veterum Aegyptiorum fabam esse contendunt, cuius radicem Dioscorides, Athenæus, Pliniusque, clarissimi scriptores, Colocasiam olim appellatam prodiderunt. Atque huic rei argumentum adstruunt, foliorum in Aegyptia faba amplitudinem, quam Petafo Dioscorides, Plinius Personatæ foliis æquiparavit. Radicum item crassitiem harundinaceis maiorem, quam antiquitàs, ut hodierni Colcas radicem, *καὶ ὠμὴν, καὶ ἐφ' ἑλῶν, καὶ ὀπτὴν*, & crudam, & elixam, & assam, incolæ comederunt. Similes adco facultatum temperamento, similes in paludosis Aegypti locis proventu sunt. Alii Colcas hodiernum Ari speciem constituunt; non promiscuè quidem, sed illius, quod folia Theophrastus cava & cum latitudine Cucumeracea obtinere scripsit. Quod Plinius inter bulbi genera retulit, Scyllæ proximum, foliis lapathi amplitudine, cuius radicem ob mollitiem Naturæ vel crudam comedi testatus est. Et desunt Hercules Colcas illi hodierno tot notæ, quas constanter veteres fabæ Aegyptiæ tribuerunt. Nimirum arundinea, aspera, & ut Theophrastus loquitur, *πακαυθίζουσα*. Spinis subhorrida radix. Flos quàm papaveris amplior, & roseo colore saturatus. Caulis quaternis in longitudinem cubitis productus, tum in huius apice triginta veluti loculamenta in orbem disposita vesparum orbiculari fauo non dissimilia, quæ prominentes leviter fabas complexa sunt. At deceptos in bis omnibus notis veteres fuisse non facillè mihi imponant recentiores. Scio faciem suam habere seculum illud priscum; sed & hoc nostrum obtinere suam spumam. Non vidi toto quod in Aegypto exegi quinquennio, vel florem, vel fructum, qui veterum Colocasiam referret: ecquid propterea negem ullibi gentium reperiri? Paucis in villis iuxta Memphin, Heraclæam, Pelusium, Alexandriam, conspectæ sunt à Prospero Alpino, & à me, quas hic exhibemus ex Aegypto plantas. Hodiernum quidem Aegyptiorum Colcas, Arorum generi lubentiùs adscripserim, sive plurium radicum concretionem *μακρόρριζον*, & ampliatum; sive simplicius sit, & bulbacea rotunditate *στρογγυλόρριζον* appareat: potissimum

mum bulbaceum hoc, quod radice, folliculo, fructu Aro montano, foliorum item immaculato virore, Aro vulgari par est. Nec facultatum ulla hic contrarietas: languidior tantum Agyptio Colcas acrimonia, quam & montanum illud Arum coctione deponet universam: nec tamen hoc qualitatum leve deliquium specierum diversitatem parit.

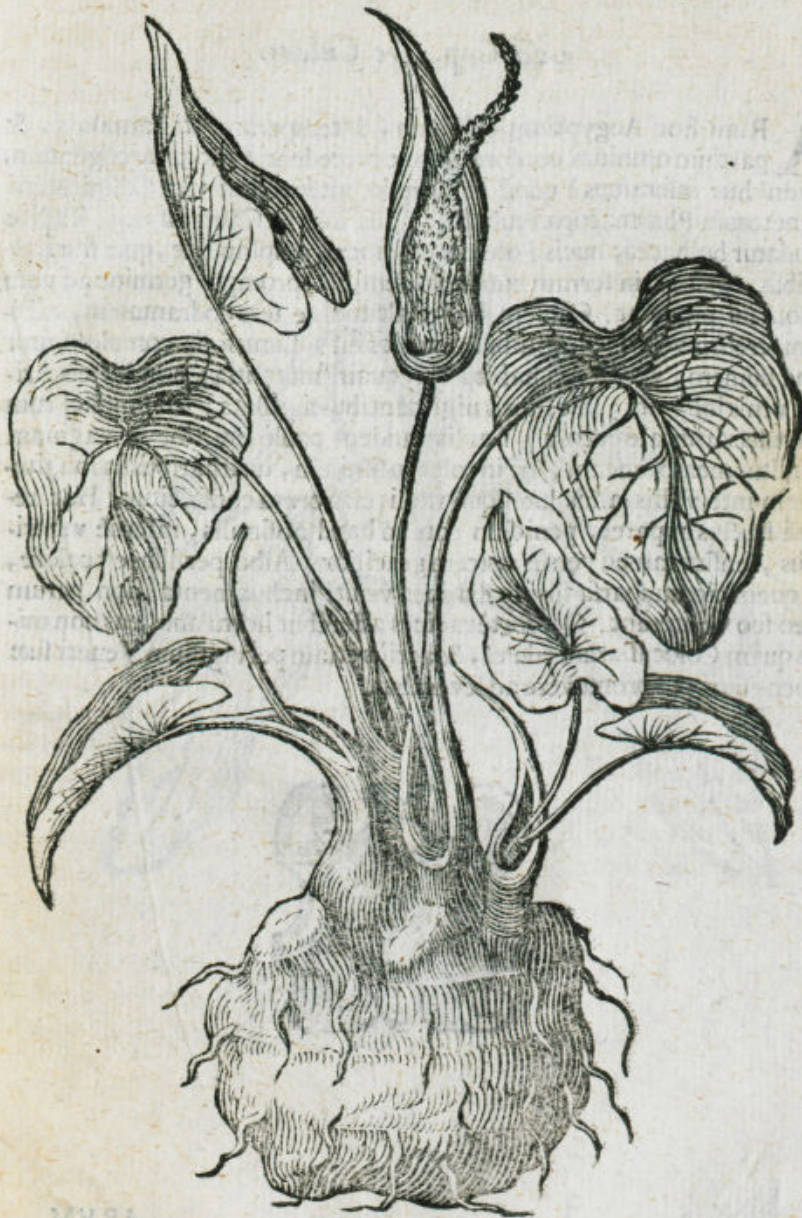
Ad 33. De Culcas florido.

ÆGyptiis Colocasis hanc quoque subiungamus, quæ inopinato partu in Prosperi nostri Alpini horto facunda, bulbaceo ventre pratunida, eximium cultorem sobole rarâ, sed caducâ plusculum exhilaravit. Mirabantur illi Floræ candidati è sterili nympha progerminantem caulem, asparagi habitudine, teretem & in rectum emicantem, læto virore foliis circumpositis supparem. Apice in folliculum dilatatur, à laxiore fundo sensim adstrictum, qui bidui spatio in longum dehiscens, inexpectatum curiosis oculis fructum exposuit, non tam vulgaris Ari pistillum, penicillumve, quam Ari Aegyptii minoris thyrsus, aut Arisari progeniè caudato imitamento exprimentem. Longitudine digitum minorem vix dum excedebat, crassitudine macropiperis modum acquirebat, candido pigmento decorus, & semineis undique veluti rudimentis obsitus fuit. Cæterum ut repentinus fuit exortus, sic abortus. Iam enim triduum inter spectantium plausus exegerat, quando lethali correptus marcere cum indumento suo periit, nihil cultori præter acre sui desiderium delicturus. Visus & Neapoli, & Pisis hospes hic rarissimus: sed ostendit se tantum terris, nec ultro esse potis. Causas cur in Aegypto nec florem nec fructum det, hæc velut iratâ Lucinâ producta planta, diligenter in Exoticis disputat Prosper Alpinus; quem operæ est adire ipsum, ne aliena scripnia compilasse videar.

CO-

COLOCASSIA ÆGYPTIA Florida, 04

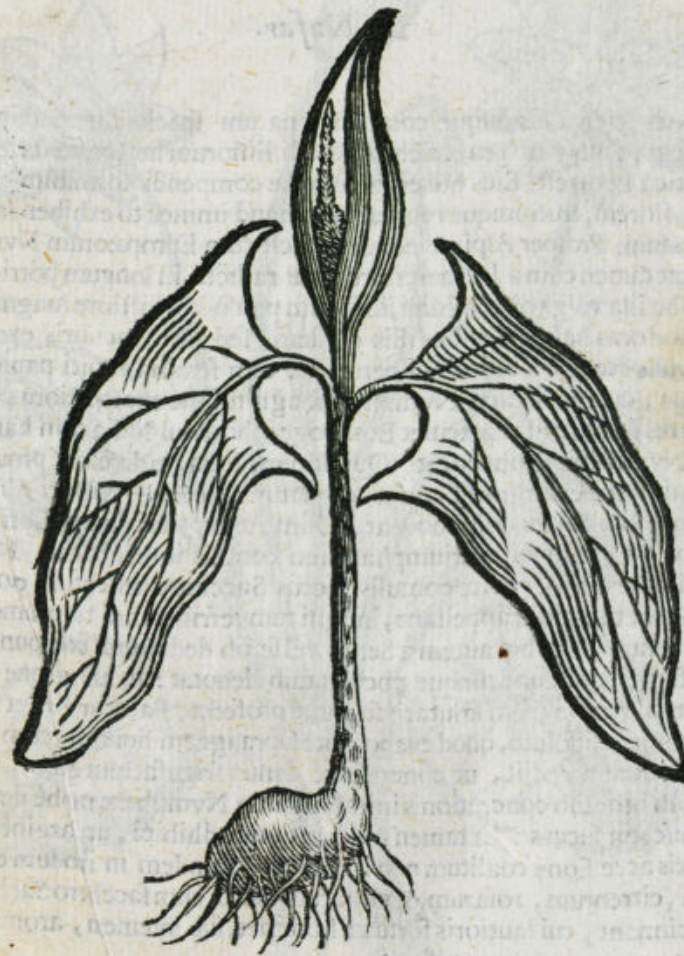
Ad Cap. De Culcas.

Arum hoc Aegyptium exiguum, & temperamenti harmonia, & partium omnium conformatione præcedenti Colocasiae cognatum, quidni huc inferamus? quod in hortulo integerrimi vici Cosini Nerii Venetorum Pharmacopæi cultum, sæpius in urbe Cairo inspexi. Radice fundatur bulbacea, nucis Ponticæ mediocris amplitudine, quæ fibris tenuibus, copiosis, in terram nutricem demissis, prompto germine ad vota coloni sui properat. Caulem erigit altitudine serè dodrantalem, albidum, crebris veluti lentiginibus maculosum. Eum folia complectuntur bina numero, vix ab Ari habitu quicquam mutantia; non lacteis Arisari venis insignita, nec lituris nigricantibus sugillata; sed simplici cum nervulis viriditate decora. Caulis tandem paulò erectior in vaginam panditur membranæ, Ari involucri similem, quæ paribus in longitudinem intervallis albis luteisque radiis elaborata conspicitur. Hac reclusâ fructus apparet, penicillo canino haud absimilis, infernè ventricosus, sensim tamen versùs apicem gracilior. Albo perfusus est colore, sed quem circumsparsa thyrso feminea veluti inchoamenta non parum luteo suo obliterant. Qui fortè radices afferebat hortulanus, eas non minùs quàm Colocasiarum edules, & acrius etiã pervigilium Veneri suæ debentium opus promovere ad severabat.

ARVM

ARVM ÆGYPTIVM minus.

F

Ad

Ad Cap. XXXIV.

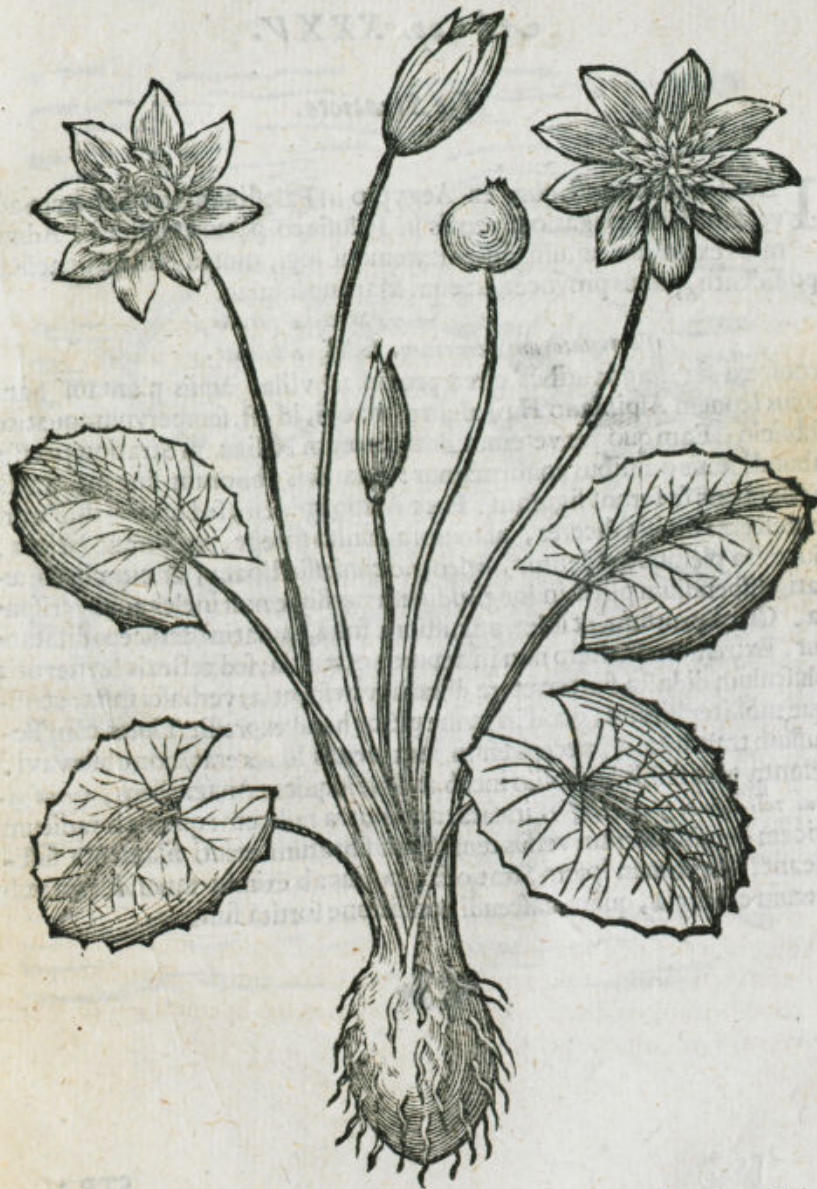
De Nufar.

INter Iridis Osiridisque complexus natum speciosum illud Nuphar Aegyptia Nymphaea, celebris vetustissimorum auctorum scriptis, Nilotica Lotus est. Eius hic effigiem, quae compendioſo ambitu radices, folia, florem, fructumque repraeſentet, haud immerito exhibendam arbitratus ſum. Proſper Alpinus eandem facit cum Europaeorum Nymphaea. Differt tamen cum a lutea maiore, quae radices in longum porrigit, ſim ab alba illa vulgatiuſ cognita, foliorum paulo contractiore magnitudine, & quod oras habeat levibus illis quidem, ſed latis inciſuris excavatis. Nervulis item copioſioribus pertexta: tum ſemina capiti papaveaceo incluſa, quam vulgariſ Nymphaea magnitudine conſectiora poſſeat. Quae res facile priſcos excuſet Botanographos, qui Niliacam hanc a reliquis Nymphaeis ſiunxerunt. Qui florem, folia, radicem (prouativam magnitudinem exſurgunt) curioſo dignatur aſpectu, Proſperi Alpi exoticis manum & oculos admoveat. Olim Aegyptiaci huius Loti ſlos, ut auctor eſt Heliodorus, triumphantium coronis intexebatur. Iodie expreſſus foribus & capite contuſis ſuccus Saccharo miſcetur, quod Arabes Sarbet Nuphar appellant, inſigni tum refrigerandi tum lumentandi vi praefans. Sarbet autem a Serab vel ſerob deducum, communi nominis ſignificatu quodcunque poculentum denotat: ab his quique Serapii & ſirapi vox, in uſum ſalutaris ſcientiae proſecta. Paratur Sarbet ſaccharo in aqua diſſoluto, quod evaporante ſupra ignem liquore, cum ad eam ſpiſſitudinem rediit, ut concreſcere denuo frigeſ factum queat, remoto iam ab igne ſub concretionis initium ſenſim Nymphaeae probe depuratus admiſcetur ſuccus: ea tamen moderatione adhibita, ut argiore humiditatis acceſſione coalitum non impediatur. Eundem in modum ex limonum, citreorum, roſarum, & violarum ſucco cum ſaccharo Sarbet ſuum concinnant, cui lautioris fortunae homines, ſub hyemen, aromata ſua- viora, ambramque permifcent.

NYM-

NYMPHÆA, SEV NVFAR Ægyptium.

F 2 Ad

*Ad Cap. XXXV.**De Stratiote.*

Iam sexennium est, cum ex Aegypto in Palestinam iter haberem ad-
versantibus navigationi ventis in Pelusiaco portu subsistens. Admi-
ratus ex animo cultum amoenitatemque loci, omnia Nili sui beneficio
possidentis, quibus provocet, ut cum Marone loquar,

----- *amœna vireta*

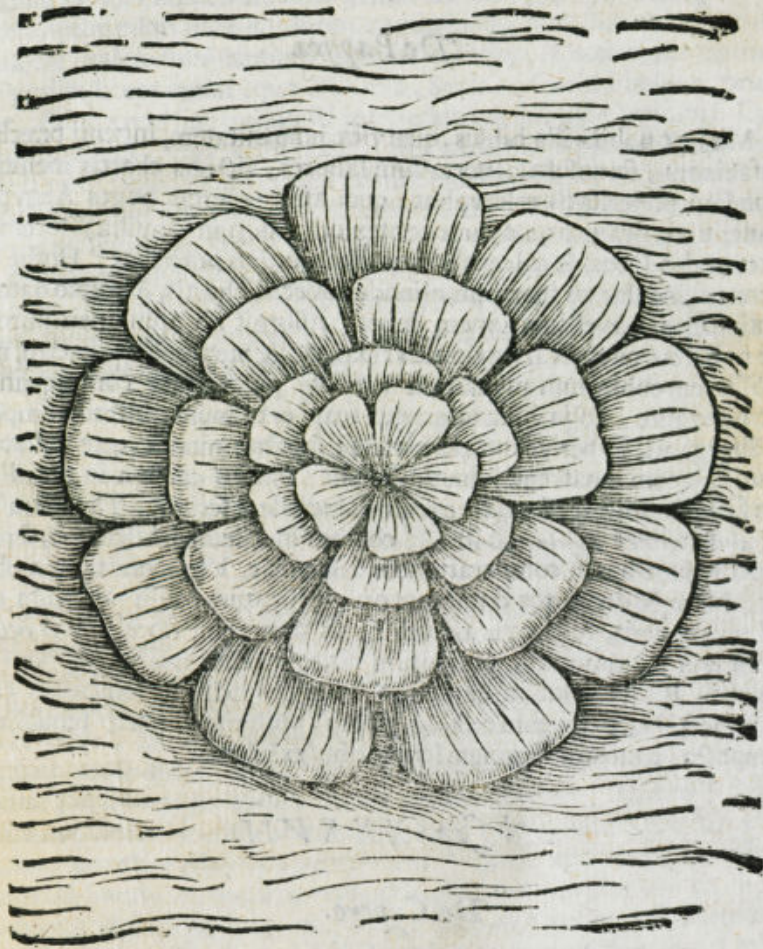
Fortunatorum nemorum, sedesque beatas.

conspexi in stagnantibus circa proximas villas aquis plantam hanc
cuius Iconem Alpiniano Haij alem el maovi, id est, sempervivo aquatico
subiicio. Eam quoque veterum Botanicorum Niliacam Stratiotem esse,
abundè notis omnibus confirmamur: quamvis foliorum lineamenta di-
versam præ se ferant figuram. Hæc Aizoo quidem, sed maiori illi, & ar-
borescenti similia diceret, ni maiora multò forent, pariterque latiora.
Surrecta pleraque videntur, roseoque confessu stipata, & citra malæ æ-
tatis dispendium plicis in longitudinem rugisque non ineleganter crista-
ta. Circa exortum, ut solet, angustiora folia, paulatim deinceps dilatan-
tur. Extremorum altero non in acumen exeuntia; sed reflexis leviter oris
plufculum diducta sunt: cætera dilutiùs virescentia, verbasci instar utrin-
que molliter hirsuta; quod in Icone pictor haud expressit. Flores cum Pe-
lusium transirem (præceps enim iam mensis Iulius erat) non observavi.
Planta tota sessili basi Nilo incubat, & ut loquitur Anazarbeus, *ἐπιπέλα-
γος τοῦ ὕδατος χάρις ἵζησι*, innatat aquis citra radicem: quamvis radicum
vicem demissa terram versus tenuissima fibrarum veluti filamenta susti-
neant. At nomen ipsum Stratiotis, potius ab eximia sanandorum vul-
nerum efficacia, quam nascendi conditione sortita fuit.

STRA

STRATIOTES ÆGYPTIA
DIOSCORIDIS.

Ad

Ad Cap. XXXVI.

De Papyro.

I Mò hæc nobilis illa biblus, quæ vitæ humanitatem, ingenii præclara facinora, famofosque mortalium labores, victuris chartis memoriæ quondam posteritatis reservabat: quæ ante repertas fruges Aegyptiis alimentum, stragulas, navium contextum; vasorum utensilia, florem ad coronandos Deos, & calceos horum sacerdotibus præbebat. Hodie ob strenuam incolarum inertiam, aliunde advectis chartis, Aegypto natales tantum suos, non estimationem debet. Assurgit ab arundineis fibrosisque radicibus circa Nili stagnantis ripas, caule numerofo, triquetro, non raro septem cubitorum mensuram speciosâ proceritate cum æquante, tum superante. Folia circa utrumque scapi extremum, inferius ampliora, Sparganii, Cyperive instar repanda; supernè minora, quæ radiatum veluti calycem innascenti jubæ subjiciunt. Plinius caulem in gracilitatem fastigiatum, thyrifi modo cacumen includere scripsit. Theophrastus ipsi *κίβητος* tribuit *ἀγρία καὶ ἀδύνη*, comam inutilem, debilemque, si reliquis cum partibus in comparisonem descendat. Vtrumque tamen obtinet. Nam & denso tot flaminum ordine stipatum caulis fastigium cæsariem exprimit, & circa summum hujus prominuli florei apices, quas pictor non adumbravit, obligatum circumplicatâ hederâ thyrsum effingunt. Radix velut in usum ligni olim cedebat, sic tomentosa caulium medulla, in niveum reducta gluten, philyrisque porrò tenuissimis compacta, chartam virginem scriptoribus exhibebat.

Ad Cap. XXXVII.

De Cypero.

CYPERI plures species, & antiquis cognitæ fuerunt, & recentiorum industriâ porrò indagatæ sunt. Hinc præter radicum longitudinem & rotunditatem, foliorum latitudinem vel angustiam, saporis quoque tum amaritudo, tum dulcedo, odoris fragrantia, vel absentia,

radi-

radicum item in cibis aptitudo vel ineptitudo, discrimen aliquod invenit. Sed rotundior ille, ampliorque de quo hic Prosper Alpinus, potissimum *κυπρίου* nomen universo generi tribuit: quem, si tam saporis acumen, quam odori halitus suavitas commendat, non dubitant Antidotis miscere valetudinis humanæ providi tutores. Dioscorides optimam Cyperi radicem innuit, quæ è Cilicia, Syria, Cycladibusque petebatur. Plinius non sine manifestâ intellectus confusione Cypirum à Cypero distinguens, Aegyptium hunc, inter laudatos Cyperos infimæ classis esse scripsit: quod ipsum tamen eximie eiusdem vires, & in obviis sensui qualitatibus præstantia facillè convellunt. Vidi his quoque locis cū Abdelavi seminibus sæpius venum circum ferri Cyperi minoris edules, & avellanæ magnitudine dulces radices, quas Arabes Hab el felim nominant. Plantam ipsam Aegyptiam Theophrasti Malinathallam, seu Anthalium Plinii arbitrantur. quamvis in amœno Veronensium agro sedem pariter natalem invenit.

*Ad Cap. XXXVIII.**De Chatè.*

Vulgatius Abdelavi genus, & in cibis magis consuetum, non rarò insigni magnitudine adactum in villis Aegyptiis deprehendi. Quâ parte ramo suo fructus adhæret, anguino flexu prius incurvatur, sensim deinde ventre gravido intumescens, versùs alterum extremorum denuò gracilescit. Sulcis tenuibus in longitudinem interdum exaratus est, cortice molli, tenui, maturoque jam fructu rufescente; non eâ saporis gratiâ, ut lautiorum aliquis mensa ipsum dignetur. Liqueor Batechæ el maovi sensim à maturitate colliquata intus medulla colligitur, quem perforato cortice effusum, percolatum, saccharo que mixtum, æstuantes avidè hauriunt, non sine ventriculi, & jecoris evidenti noxa, si quis cum immodèsius ingerat, ob refrigerandi, quâ pollet, vehementiam. Prosper Alpinus Herniam, id est, Hydrocelen siue aquolum scroti testiumque tumorem producere, non sine ratione scripsit. Frequentissimum alias hoc morbi genus Aegyptiæ plebi, ob Nili turbidioris usitatum potum, cuius aquæ copioso permixtæ nitro, quâ penetrando, quâ laxando, valetudinis hoc incommodum accerferent. Sed & promptum eidem remedium est, adacto per membranas scroti & testium phlebotomo a-

quas

quas conceptas compressis hisce partibus elidere, post temporis aliquot intervallum redituras: atque hæc passim in balneis publicis aguntur. Meliorem affectus curam per medicamenta instituunt Arabes, præmissâ tamen adustione per cylindrum lineum, circa cervicem & principium scroti administratâ. Sed hæc alibi explicatiùs persequemur.

Ad Cap. XXXIX.

*De Cucumere Aegyptio reticulato, seu
Luffa Arabum.*

Esculento cucumeri, quem Chatè nomine descripsit Prosper Alpinus, alterum addo, cibus quidem inutilem, partium tamen omnium elegantia spectatissimum. Arabs, in cuius horto propè Cairum urbem crecebat, Luffam appellabat; mihi mirabilem ob plexum, quo semina inclusa circumdat, Cucumis Aegyptius reticulatus nuncupandus videbatur. Semina ad inclytum heroem Nicolaum Contarenum à me transmissa, in eius non rusticæ, sed plus quàm urbanæ Floræ amœnissimo pardotheo, plantam dederunt, quam hic expressam contueare. Foliis induitur hispida, fuscâ viriditatem pallore hinc inde diluentibus: diuisuris inæqualibus profundius laciniata, Bryoniæ, vel Balsaminæ potiùs folia mascula æmulantur. Florem educat amplum, specie venustum, languidam flavedinem, striatim inducto aureo pigmento largiùs circum oras saturantem. Idem stamina capaci sinu plurima submittit, quibus appendices grandiusculos flaventesque connectit. Cæterum instructa numerosis capreolis planta, quaquaversum reptabunda, proxima quæque cincinnis suis implicat: fructum promit semipedalem, ab angustò collo paulatim laxiùs tumente ventre gravidatum, superficie modò lævior, modò tuberculis passim verrucosior. Cortice velatur tenui, ex obscuro virore pro maturitatis gradu plus minusve flavescente. Eum vel nulli, vel tenues saltem excavant sulci: in longitudinem tamen atris lineis eleganter inscriptus, à colli principio ad umbilicum veluti centrum suum comitantibus. Cùm fructus benè maturus, cortice remoto, innumera in conspectum veniunt albicantia filamenta, succosiore medullâ stipata: miro adeò ordine contexta omnia, ut planè fateri necessum sit, non esse hoc rude, & tumultuarium opus; sed quod egregius artifex cogita-

gitaverit prius, quam fecit. Idque evidentiſſimum evadit, cum quis tabe-
factâ jam pulpâ ſimplicem plexum inſpicit. Sinum plexus hic triplicem
efformat in longitudinem, in quo ſemina copioſa, candida, cortice non-
nihil inæqualia, lacteſcente verò medullâ Melonum æmula junctim af-
ſervantur. Viſus huius fructus barbaro poſſeſſori ſatis exploratus non
erat. In balneis tamen publicis, dempto cum ſemine cortice, plexum
filamentorum ſucco ſuo madidum tergendis corporibus adhiberi con-
firmabat; quorum cutem Morphæa fœdæque vitiligines inſederunt,
malum Aegyptio vulgo familiare. Reticulum ipſum qui diligentius
tractaverit, lini macerati nerveis veluti fibris præditum agnoſcet.

An igitur, quemadmodum Aethiopes, & Indi, authore Théo-
phraſto, è laniferis arborum pomis, aut Arabes (ut ſub-
jungit Plinius) cucurbitis in arboribus genitis,
lina parabant; ita ex hac plexu decenter
a reſecto malleo ſtupario conuſo cor-
ticatoque ſimile fieri potuerit
haud negaverim.

**LVFFA ARABVM, seu Cucumis
reticulatus Aegyptius.**

LUFFÆ ARABICÆ, Flos & Fructus.

Ad Cap. XL.

De Neiam et Salib.

GRamini crucis, stellatum hoc Aegyptium adjungo, non minùs elegantia, quàm viribus, generisque societate eidem cognatum, quod circa Heracleam oppidum sive Rossetum primùm conspexi. Assurgit altitudine pedali, culmo rotundo, geniculorum aliquot internodiis distincto, circa quæ angusta satis, & in acumen attenuata folia producit. Fulcitur radice firmâ, candicante, & ipsâ geniculis aliquot, quæ pictor haud delineavit, nodosa; subdulci quadam acrimoniâ gustum perstringit. Calami in quinas senasque paniculas dirimuntur, longitudine dispares, Ischæmo gramine breviores quidem, sed longè densiores. Aversâ facie in longum excurrente validâ carinâ, & porrectis à latere statuminibus muniuntur, quibus squamatim compactis spicæ florum congeries, virore flavescente renidens superiùs instrata est. Congenera itaque hæc gramina sunt. Nec mirum ullum, in stellas aliquid abire posse, quum crucem tulit. Vsum item medicum eundem obtinent: quamvis cal culis intra vesicam duratis ftangendis vires pares non possideant. Qui lapidosum aliàs vesicæ synagma citra sectionem eduxerit, ut alibi Prosper Alpinus scripsit, in magna Aegyptiorum Mēphi, quamvis curiosè inquisiverim, neminem deprehendi. Hominem tamen religiosum à monte Sinai, calculos extra vesicam in urethrâ subsistentes, compressâ supposito digito vesicâ, & meatu urinario per immissum anserinæ pennæ tubulum validè inflato, eosdem extrosùm propulisse, ab ægris ipsis acceptum satis & cognitum habeo.

GRAMEN STELLATVM ÆGYPTIVM.

De Scorfonera Orientalis.

Selectioribus Orientalium plantis hanc etiam accenseas licet raram nobilemque Scorfoneram, in Palæstina ac finitimis Aegypti nascentem: cuius semina ad Illustrissimum Nicolaum Centarenum à me curata, sub tam splendido cultore dicam, an florea voluptatis promo, alteroque huius seculi Alcinoio felici partu germen exoptatum excluderent Radice sustinetur, ut reliquæ Scorfonerae solent, longa, simplici, quæ pollicis crassitudine vix diductior, crebris rugis sulcatum corticem atro-re quodam obfuscet. Candida tamen intus est, quumque recens, lacteâ ubertim alimoniâ diffluit. Exsurgit à radice caulis singularis cubitum altus, gracili quidem habitudine, sed firmâ, quem circumstant rara, oblonga, gratum virorem cæculo cœlesti permiscentia. Horum inferiora latiora sunt & ampliora, circum oras leviter sinuosa, tum quinque in longitudinem exeuntibus nervis distincta, superiora magnitudine & æqualis sensim oris contractiora cernuntur. Cauli flos insidet pulcherrimus, suaviter odoratus, scutati nummi ambitu dilatatus saltem hyemem asperiores expertus non fuerit. In eo duplex foliorum series in stellam radiosve digestorum, quæ candorem suum purpuræ miscet. Circa umbilicum saturatior purpuræ splendor est, è quo per longitudinem foliorum ad extrema leviter serrata, coloris eiusdem crebræ lineolæ ducuntur. Erigitur ex umbilico floris tutulus purpurâ suâ decorus, à basi versus cacumen frequentibus plicis adstrictus. Hunc circumstant ex intervallis duodena, vel etiam plura uallorum statumina, ex cæruleo nigricantia, quorum extremum aureis capreolis utrinque retortis exornatur. Flori calix subiicitur oblongus squamatimque compactus, quo semina pariter oblonga molli potius copiosaque lanâ, quam pappo involuta reconduntur. Ceterum, plantam ipsam Europeis Scorfonera alexipharmacâ virtute minimè secundam esse, crebris gravissimorum hominum experimentis abundè patefactum est.

SCOR-

SCORSONERA ORIENTALIS. 21

De Datura Ægyptia.

Solani varias species passim in Ægypto observare datur: nimirum Somniferum illud vulgatius, quod à baccarum forma nonnullis ^{σευχου} ^{μελαυκίρασον} dicitur: tum alterum Fruticosum, quod Stychnodendrum, & Amomum Plinio nominant: tertium item pomiferum, diligentius in hortis excultum, cuius fructus oblongus, durus, ob suavitatem inter cibos Ægyptiis receptissimus: quartum denique, de quo paucis hoc Capite Prosper Alpinus, cuius fructum ex communi sententia, Nucem Methel, plantam ipsam verum Dioscoridis Stramonium, pronunciat. Viri Clarissimi, ad seminis vim deliram pariter ac stupefactoriam respicientes, Solanum maniacum Theophrasti, & Hippomanem Cratevæ nuncupant, ab Ægyptio vulgo Datura vel Tatura appellatur. Ramum eius, quem in Exoticis iamdudum expressit Prosper Alpinus hic quoque subiciemus: Eum ab Illustrissimo Nicolao Contareno acceptum, tanti fecit vir humanissimus, ut plantam hanc tam eximii Mecænatæ nomine Daturam Contarenam vocaverit; probè sibi conscius, eam decentius, quàm olim titulis Regum flores, hoc nobilissimo nomine inscribi,

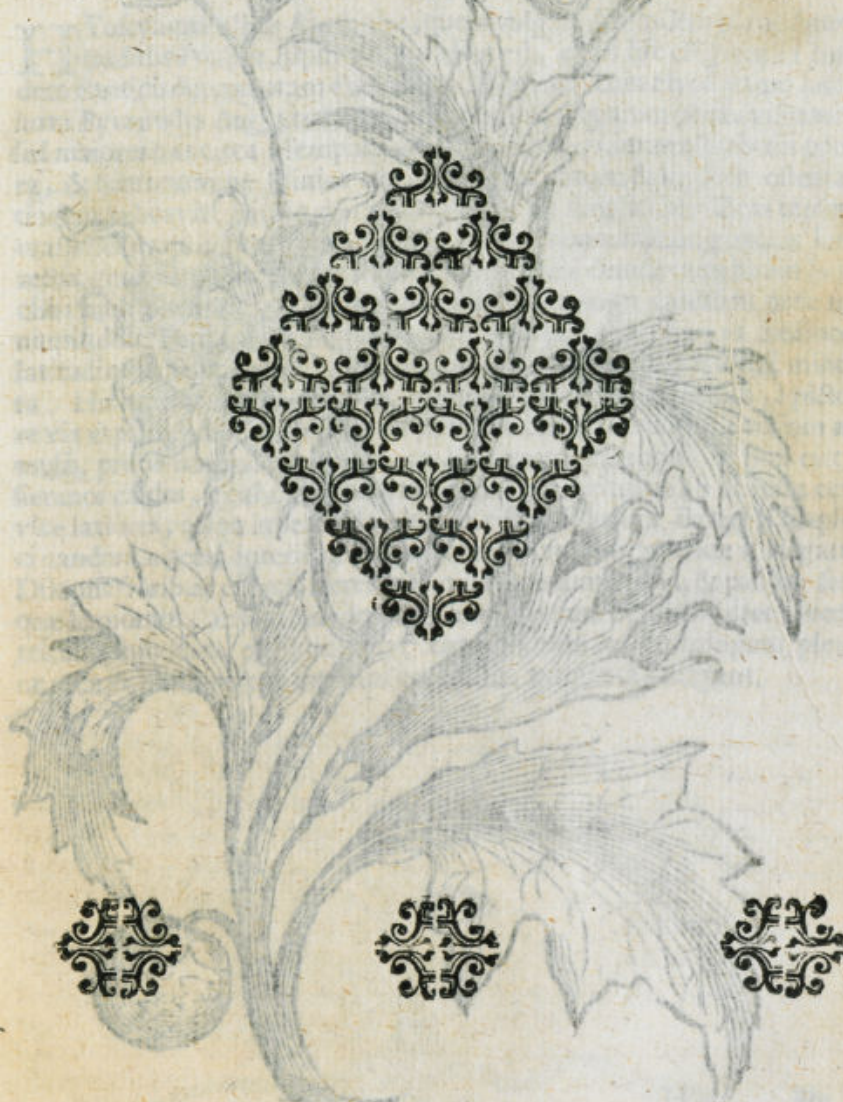
Quod non imber edax, non Aquilo impotens

Possit diruere, aut innumerabilis

Annorum series,

ut lyrici verba seriò usurpem. Fundatur itaq; Datura longâ crassaq; radice, quæ subrubro perfusa calore, odorantium capitibus gravedinosum Meconii halitum inspirat. Surgit ab ea caulis singularis; sed amplus, ramisq; plurimis porrò diremptus. Vidi quaternis, quinisq; ferè cubitis adultum, totum rotundo schemate, violæ obscurioris ornatu splendide coloratum. Folia longis pediolis insistentia, virorem suum nigredinis aliquâ misturâ obscurant: quorum inferiora producta amplius, magisque dilatata, variis utrinq; diuisuris inæqualiter exasperantur. Florem producit, non vulgaris elegantia specimen, unicum odoræ suavitatis in tota plantâ compendiû. Hunc dentato calyce enixum, ab angustiore cervice, medioque turgidulo ventre, tubuli instar sensim diducit. Foliis constat modò simplicibus, duplici modò, imò & triplici: quamvis hoc alterius additamentum videatur. Externâ facie purpuræ decorem induunt, internâ lacteo candore largius perfusi flores: omnium hoc proprium est, ut resupinatis labris in laciniâs aliquot dirimantur, quæ retortis sensim oris collectæ, velut in caudas attenuantur. Fructum edit plus minusve rotundum, spinoso horrentem

tem cortice, nonnumquam innoxia scabritie æquabilior, qui semina
copiosa, flava primum, tandemque palleſcentia complectitur, quorum
tantum rudimenta dempto cortice pictor in icone repræſentavit,

H DA

DATVRA ÆGYPTIA.

De Hyoscyamo albo.

HYoscyamus albus Aegyptius, quem vulgari dissimilem planè figurâ tradidit Prosper Alpinus, ipse idem est, cuius hîc effigiem ex eiusdem Exoticis depromptam exhibemus. Nascitur cum Hyoscyamo luteo iuxta Pyramides Aegyptias, non minores illas, (quarum plures visuntur) sed maiores tres circa Memphin urbem conspicuas, immensi laboris opera, & quæ non vanè Plinius regiæ pecuniæ vanam & inutilem ostentationem iudicavit. Exoritur à radice plerumque simplici, per fibras tamen crassiores variè diditam, caule sæpius unico, nonnunquam geminis surrectis, gracilibus quidem, sed firmis. Hi pluribus deinde ramulorum brachiis multiplicantur, quibus mollis inspersa lanugo canitiem ante senium addit. Per caules hinc inde sparsa sunt folia oblonga, ex mediocri latitudine in acumen desinentia, vulgaris Hyoscyami foliis longè minora. His pariter ex densata veluti lanugine albicans tomentum, à pictore vix exprimendum, instratum est, oræque crebris incisuris, dentium æmulis, propè medium inumque caulis, ferratæ videntur. Flores circa summos caules, è caliculis suis emergunt, paulatimque ab angusta cervice latiores, quina labella blandum in risum di dueunt. Exterius simplici candore nitens, interius admixtâ rubro flavedinis portione variegati. Dilapsis floribus, calycis hæredes semina supersunt, alba, & pusilla; sed quæ humorum, ac potissimum sanguinis impetum per venas uteri, ventriculi, pulmonum, efficaciter coercent: dolorem item meningum, pleuræ membranæ, tum coli intestini gravissima tormenta, mitigant.

H a De

HYOSCIAMVS ALBVS ÆGYPTIVS.

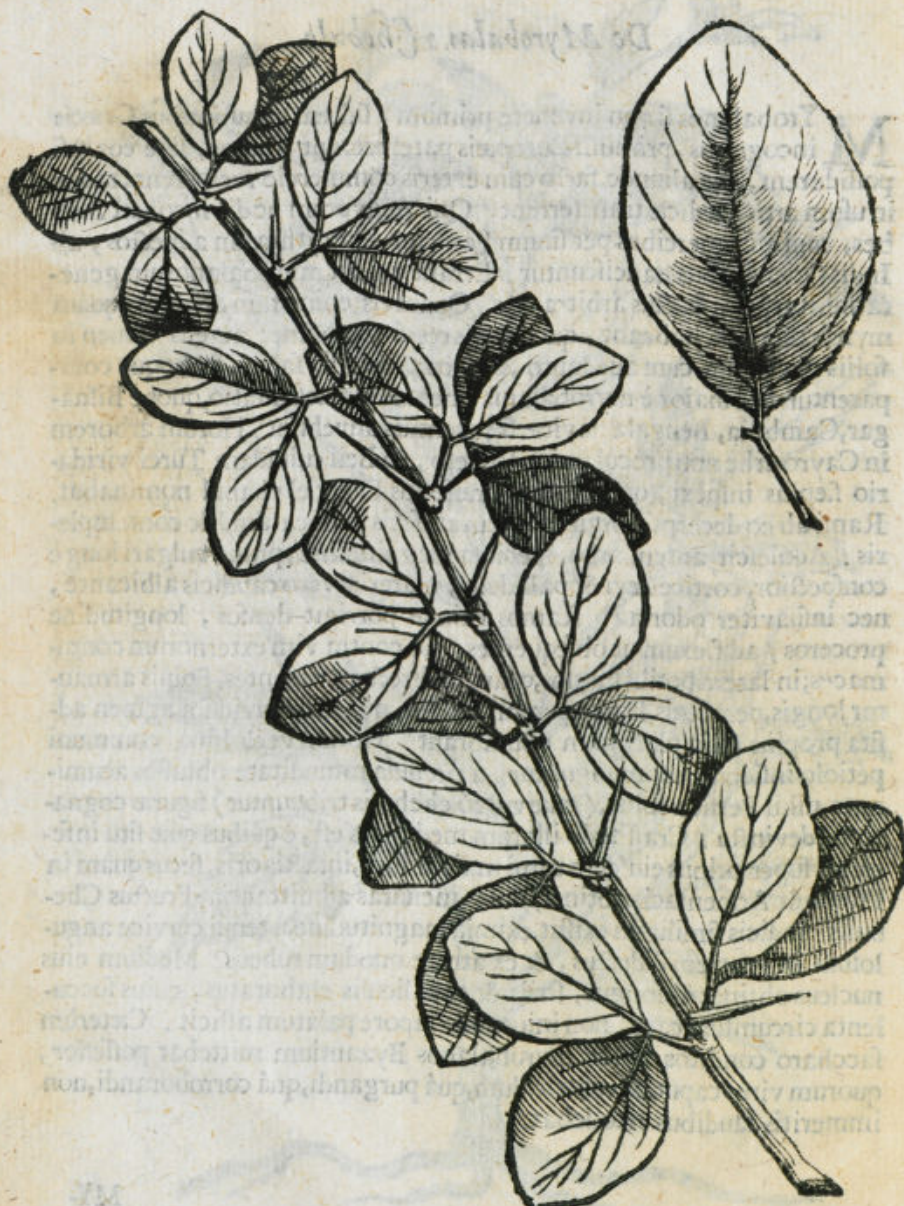

De Myrobalano Chebulo.

MYrobalanos si non invenere primùm, saltem vetustioribus Græcis incognitos, primùm Europæis patefecerunt Arabes, sive eos ipsi possiderent, sive aliunde facto cum exteris commercio reciperent, atque in usum artis Medicæ transferrent. Qui Aegyptum hodiè incolunt Arabes, cum aliis mercibus per sinum Persicum & Erythræum advectos, ab Indis Orientalibus nanciscuntur. Errant qui tot myrobalanorum genera unius arboris fructus arbitrantur. Quamvis enim tam arbores, quam myrobalani ipsi habeant, quo prunis conferri possint; ingens tamen in foliis discrimen, cum alia lauro, persico alia, alia salici, sorboque comparentur. Sed maior è myrobalanis Chebulorum æstimatio, quos è Bisnagar, Camboia, Bengala navitæ frequentius advehunt. Horum arborem in Cayro urbe non procul à vico Veneto, in Bei cuiusdam Turci viridario sæpius inspexi, quem horti præfectus Dileg el chabul nominabat. Rami ab eo decerpti effigiem, accuratè satis delineatam, hîc contempleris. Adolefcit autem arbor speciosa magnitudine, pruno vulgari longè conspectior, cortice lævi & pallidulo, materia verò caudicis albicante, nec insuaviter odoratâ. Ramos exinæ porrigit densos, longitudine proceros, ad flexum ut obsequentes, sic contra vim externorum contumaces; in latera potius sparsos, quam in directum exeuntes. Spinis arman- tur longis, peracutis, firmis, perennantibus, quorum horridum agmen ad- sita propius folia plurimùm obumbrant. Horum verò bina communi petiolo infidentia coniunguntur, à pæssula rotunditate obtusius acumi- nata, nihil Persicæ foliis, (quæ vulgò chebulis tribuuntur) figuræ cogna- tione devincta. Crassitudo illorum mediocris est, è quibus quæ situ infe- riora, superioribus eiusdem rami maiora sunt, intactis oris, secus quam in Prunis & Armeniacis obtinet, nullas incisuras admittentia. Fructus Che- bulis' Indicis similimus existit, eximiâ magnitudine, à tenui cervice angu- losum in ventrem diductus, & ex atrore quodam rubeus. Medium eius nucleus obtinet oblongus, striis & canaliculis elaboratus, cuius succu- lenta circumfusa caro, non iniucundo sapore palatum afficit. Cæterùm saccharo conditos hosce myrobalanos Byzantium mittebat possessor, quorum vires caput, & ventriculum, quâ purgandi, quâ corroborandi, non immeritis laudibus extollebat.

MY-

MYROBALANVS CHEBVLVS AEGYPTI.

De Cassab el darrir¹.

Huc referre libet plantam Cassab el darrir¹ dictam, quam Lib. 2. Cap. 7. Exoricorum, sic describit P. Alpinus. *Nascitur hec planta, ut relatione accepimus, in Aegypti locis humidis; etsi nos eo tempore, quo in ea provincia morati sumus, plane lauerit; non minus etiam in Iudaea iuxta lacum Genesareticum vocatum, & in Syria multis locis. Semicubitalis, & amplior frutex est, ferens ab radice caulem longum geniculatum ferè ex toto rotundum, cavum intus habentem medullam albam, ut Sambucus colore fulvescentem, ex eoque ex opposito ramuli exeunt recti, geniculati, è quibus geniculis in cauliculo utrinque duo ramuli exeunt subtiles flores ferèies, magnitudine, & figurâ florum in lutea Lysimachia, à quibus succedunt parvi folliculi, oblongi, in acutum desinentes, nigri, semen nigrum, & minutum continentes; folia verò bina in singulis caulium geniculis, utrinque ex opposito posita cernuntur, oblonga, lata, inferius in acutum desinentia, sine petiolis adhaerentia, cernuntur Lysimachia foliis similia, sed minorâ tamen. Radix est crassa, longa in acutum terminans. Hac planta videtur similis ex toto lutea Lysimachia. Caules istius plantae crassiores non superant crassitiem digiti minoris intusque cavitatem plenam habent medullâ, ut in Sambuco, quibus caulibus sicciscentibus medulla ipsorum plurimum siccata, ut calami cavi evadunt fulvescunt colore, sunt geniculati, facile franguntur, intusque habent medullarem substantiam albam, quae in ore agitata lentescit, in odori sunt, vel exigui admodum, neque ingrati, praesertim radix: lignum cum aliquantâ acrimonia est amarum. Quibus notis ex toto caules si crassiores cum conveniant cum Calamo aromatico à Dioscoride descripto, haud injuriâ omnes Aegyptiis, & Arabes his caulibus, calamis ferè ex toto similibus pro calamo aromatico usi sunt, ac vel etiam nunc utuntur. Hosque calamos appellant Cassâ el darrir: ubique locorum medicis officinis venales reperiuntur.*

In Italia, Germania, Gallia, & in aliis provinciis non pauci Medicorum, & Pharmacoporum, mordicus tenent hos caules esse legitimum calamum, ad medicina usum recipiendum. De quo cum accuratè scripserimus in Quinto libro de Medicina Aegyptiorum ultimo edito, nihil hic aliud hic dicemus.

CAS

CASSAB EL DARRIR.

De Ab el mosch, seu Mosch Arabum.

PLanta feminis odorati fragrantia Moschum provocans, inter Aegyptios hodie satis nota, Ab el mosch, & simpliciter Mosch, non Bel mosch, semen autem aspiratione adaucta Hab el mosch, granum moschi ab Arabibus nuncupatur. Surgit a radice multiplici copiosis quaquaversum venulis diffusa, caule singulari, amplo, surrecto, cubitalem mensuram altitudine consueta facile superans, qui iuxta cum ramulis suis rotundus, ab ipsa protinus infantia, albicantibus veluti pilis hispidus canescit. Folia impari magnitudine, ad contactum asperæ, Bammiæ foliis non tantum majora; sed profundioribus etiam laciniis circum oras & frequentibus sinuosa. His flores succedunt aureâ flavedine decori, quin in stellam divisis foliis radiantes, productis sinu staminibus appendices aureos adiungunt. Floribus tandem fato rerum cedentibus feminam custodes capsule sese proferunt, rotundum ambitum inductâ nigredine obfuscantes: in quibus illa tenuem suavissimumque spiritum prodigè exhalantia spermata conservantur: pusilla quidem, sed compacta, quæque in sinum utrinque recurvata, levi amaritudine gustantium linguam imbuunt. Quis usus esset gratissimi feminis, haud satis compertum erat barbaris hominibus, qui id sæpius, & copiosè mihi deferebant. Hoc interim abundè constabat, feminis leviter exsiccati pulverem Caovæ misceri, ut roborandi capitis, ventriculi, cordisque maiorem acquireret efficaciam. Sabetis etiam intemperari salubri effectu, ab iis, quibus sumptuum tenuitas ambrae moschive usum denegavit. Alii muliebribus impliciti curis, semina contusa vestibus intra bombacem infarciunt, ut suavi illo, si quis

Putor iuharefcit membris, reprimatur odore.

I

BAM.

BAMMIA MUSCHATA.

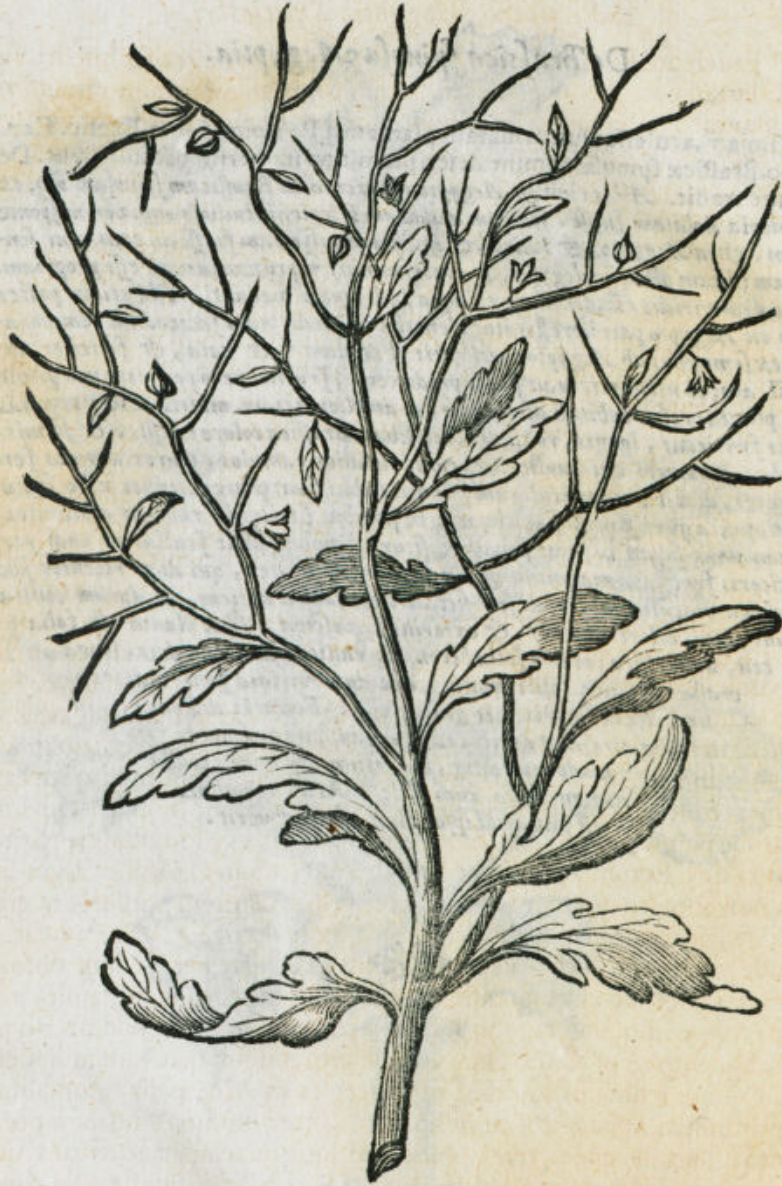
De Brassica spinosa Aegyptia.

EXimia n, aculeisq; suis armatam plantam à P. Alpino Lib. 2. Exotic. Cap. 10. Brassicæ spinosæ nomine descriptam, non immeritò hic inserimus. De qua hæc tradit. *Aliàs cum in Aegypto essem credidi Brassicam spinosam usq; ex Aethiopia delatam fuisse, sed cum à quodam Stirpium studioso audissem sponte natam, & in Aegypto, & Iudæa, & in Syria conspectam fuisse, in eam veni sententiam; istam plantã Aegypti, & conterminarum provinciarum esse propriam. Hanc dum viridis est, decoctam ex aqua Indigena comedunt. Mihi etiam postea quam ex Aegypto patria restitutus Venetiis ad medicinam faciendam commorabar, ex seminibus ab Aegypto procuratis, hæc planta, & nata, & feliciter auclta est, atq; eò usque etiam, ut flores produxerit, fructus verò perficere non potuit. Hæc planta crescit cubitali altitudine, et ampliori etiam, multis ramis ab una radice fruticans, longis, rotundis, mollibus, brassica colore crassis, & firmis, à quibus innumeri alii cauliculi exeunt in alios ramulos, plures angulos ferè facientes, divisi: in cauliculorum summitatibus sunt plures tenues alba spina, acuta, juxta quas flosculi sunt hyacinthi floribus similes in rubrum albicantes, quorum unus solum in ramo singulo visitur, à quibus fiunt fructus rotundi parvi, ciceris fructuum magnitudine, in acutum desinentes, qui dum recentes sunt gustui non videntur injucundi sed siccati lignosam duritiem, et duram contrahunt; intus colore albicant, & exterius flavescent. Hæc planta est foliacea, ut brassica, multa folia ferens ab radice, & à caulibus, longa, crassa, brassica foliis similia, qua dum viridia sunt videntur similis ferè saporis, et gustus esse. Folia, ut dictum est, dum virescunt decocta ex aqua, aut jure gallinæo feruli modo comedunt, atq; etiam non minus cruda iidem folia cum sale. Mihi ignotum est, an apud ipsos alios usus habuerit.*

BRASSICA SPINOSA GYPTIA.

De Lupino Aegyptio Sylvestri.

Heracleam five Rossetum Aegypti transiturus, circa sepimenta vil-
larum non uno loco natam hanc, cuius adumbratum ramum vi-
des, plantam observavi. Eam non dubitavi Lupinum Aegyptium syl-
vestre appellare, cum satiuo illi, quod flore è caeruleo purpurascente præ-
ditum, reliquâ habitudine fructuque cognatum deprehendissem. Alii re-
ctè Lupinum Arabicum nominarunt. Nec ambiguum ullum est, in finiti-
mis etiam Aegypti provinciis gigni, & Arabes per hoc seculum, mutatâ
rerum memoriâ Aegypti incolas esse. Prosper Alpinus in Exoticis quin-
quefolium siliquosum appellat, semine ad Illustrissimo Nicolao Conta-
reno accepto, cuius munificentia, quemadmodum Alpini nostri scripta in
fama & seculum abierunt, ita felices Ponæ labores, & Clarissimi Bauhi-
ni monumenta lætiùs vernant, quàm præta ipsa, ut cum Lucretio dicam,

quando species patefacta est verna diei

Et referatâ viget. genitabilis aura Favoni.

Iam erigitur Lupinus hic a tenui, rectâ, parumque fibrosa radice, caule
singulari, quiq̃ pedali altitudine sursum emicans, infernè luteus, supe-
riùs gratiose viriditate rotundam mollemque superficiem colorat. Folia
producit, cum magnitudine, tum specie diversa: quorum quæ minora
sunt, trifolii faciem exprimunt, tenuibus petiolis subnixa: quò verò pro-
piùs cacumen accedunt eò densiora nascuntur, & caulem undique proxi-
mo confessu ciungunt. Ampliora folia caulis inferiora potissimum & me-
dia occupant, longiùs ab eodem recedentia. Pentaphyllum vulgatiùs æ-
mulâ figurâ præ se ferunt, quinque laciniis altè divisa, quamvis integræ or-
ræ nullis incisuris dentatæ conspiciantur. Iuxta superiora & in apice cau-
lis, inter foliola facie triphylli prædita, ramuli exeunt, non sedecim tan-
tùm, sed plures numero, interdum etiam pauciores, longitudine pariter
inæquales. Eorum singuli florem exhibent, tenui viridique calyce ful-
tum, non uno, sed quatuor foliorum concursu productum. Assurgunt gra-
cili, sed in longum porrectâ cervicè inter se disiuncta folia: paulatim
deinde ampliata, duobus veluti segmentis, currente per medium obsole-
ti coloris lineola compinguntur. Circa cervicem exortumque sensim vio-
laceo colore imbuuntur, reliquo tamen corpore suaviter olida, lacteo ni-
tore candent. A producto flore virgula protenditur, quæ rursùm flabelli
instar quinque senisque staminibus, spadiceo colore tinctis dividitur, quibus
aurei tandem appendices annectuntur. Inter stamina singulari peda-
mento siliqua dependet, teres, exilis, utrinque in acumen attenuata, quâ
femina per exigua, rotunda, nigricantia Lupino satiuo qualitatum dispo-
sitione cognata, servantur.

LV-

LVPINVS ÆGYPTIVS SILVESTRIS.

De

De Sinapi marino Ægyptio.

Non vegetabilibus, sed numinibus olim Aegypti annumeratum Sinapi marinum Lib. 2. Exotic. Cap. 19. hunc modum P. Alpinus expressit. Plantam nobis ex seminibus ex Aegypto delatis natam in horto habuimus, qua ex una radice longa, gracili, lignosa, alba, caule unico, vel duplici, assurgit, rotundo, rubescente, pingui, macropiperis crassitie oblique sursum, & non recte in aere aëto; qui hinc inde inequalibus inter vallis fert alios cauliculos in apice habentes flores caruleos, ut in leucois paruos, à quibus deflorescentibus; succedunt filique parvae, tenues, oblonga, in acutum desinentes, qua habent minuta semina rotunda, gustui accerrima, ad rura odorem inclinantia. Folia hac planta habet pauca, longa, & lata, utrinque foliolis oblongis, ordinatis, quinis, senecionis, aut cineraria mudo crenatis, crassis, pinguibus, & succosis, eruca colore, & quandoque rubescentibus. Tota hac planta valde acris est, & ad eruca odorem aliquatenus inclinare videtur. Similis nobis visa est eruca marina Myconi, sed tamen ea non est, quoniam habet folia mayora, & nihil in gustu amaritudinis prabet, sed solum acrimoniam, qua non rura esse videtur, sed sinapi, & cum cetera nota à Sinapi sylvestri non abhorreant, Sinapi marinum esse idcirco credidimus. Neque Chebule etiam Serapionis esse poterit, cum non habeat saporem salisum similem nitro, qualem saporem Chakilen habere, ex Abice Serapio expressit. Calida hac planta, et sicca tertii ordinis ex valida acrimonia merito esse videtur, cuiusque maximè semina, qua ob id erunt efficacissima, trita ex vino epota ad movendam urinam, quò nimirum crassos humores incidant, extenuant. Audio etiam dari aquam stillatitiam ex tota planta prolellam ad movendam urinam, darique etiam ad flatulentos dolores, quamcunque corporis partem diu vexantes. Nonnulli folia, & germina, in acetariis edunt, atque etiam deco-

Et ad frigidum stomachum roborandum.

SINA.

SINAPI MARINVM ÆGYPTIVM.

De Convolvulo Aegyptio.

Vix cultior in Aegypto hortus est, cui non ornamentum commodet Alexandrinis tapetiis conspectius, elegans hæc planta, quam amœna potissimum specie ducti Om el hessen, matrem pulchram Arabes nominant, Helxines five convolvulorum ordini, à Prospero Alpino rectius adscripta, quamvis rariusculè expressa. Fruticat à radice lignosa, longa, fibrataque, cortice pallido, nodulis innumeris scabro, quorum opera facili reptatu, admicula omnia transcendens, quocunque trahes retrahesque sequetur. A caudice virgulæ exeunt numerosæ, & lentæ, five umbraculum mediteris, hortensemque scenam, five conchyliatis omnibus & belluatis venustiora parietum peripetasmata cogites, prompto flexu ductoris arbitrium admissuræ. Folia longulè productis petiolis insistentia, latoque virore grata, septenis laciniis profundè discriminantur, quarum inferiores additamenta quoque sua nascæ sunt. Sed præcipuum plantæ ornamentum flos est, quem fœcundo partu non semel quotannis producit. Is vulgatis convolvulis amplior, simplici folio è calyce propellitur. Collectus primùm contractusque, donec resupinis oris, si non suavem naribus halitum, saltem amœnam oculis cæruleamque purpuram largiter explicet, radiato foliorum emblemate conspicuus. Sinum obscurior inumbrat color, in quo brevis exsurgens columella, lepidum caput innumeris staminulis & appendicibus onerat. Flos discussis umbris a sole expergesfactus sese dilatat: eodem in meridie inclementius radiante, collectis oris connivet: abeuntem ad Hesperios solem, hiulcis denuò labelis blandè salutatur, reliquo deinde noctis nemini copiam sui facturum. Tandem emerito flore capsulæ sese proferunt, lini capitula æmulantes, in quibus terna vel quaterna semina, orobi magnitudinem haud superantia, fusca, leviterque lanuginosa reconduntur.

K

CON-

CONVOLVULVS ÆGYPTIVS.

De Maro Aegyptio.

Non omittenda hic usu multiplici nobilis planta, quam inter exotica Lib. 2. Cap. 10. Mari Aegyptii nomine sequentibus describit P. Alpinus. Nascur in Aegypti locis siccis & squalidis juxta edificiorum rudera planta quaedam odorata, quae caulem unum ab radice promit cubitalem, & amplio rem etiam, geniculatum colore albicantem, ex geniculis utrinque folio longo, crasso, hormino Sylvestri, & magnitudine, & figurâ proximo, inodoro, ac ferè insipidi saporis siccantis cum quadam levi adstrictione, & lanugine alba, adeo ut ex singulis geniculis duo folia cernantur, aequè ex opposito posita: & hos observatur in parte inferiori ipsius caulis, in parte verò superiori scilicet, à medio caulis supra utrinque ex geniculis exeunt unà cum foliis ramuli graciles, breves, quadrati, qui utrinque in geniculis ferunt flores albos, Sclarea seu herba Sancti Joannis floribus quam similes, qui unà cum suis foliis gravem odorem, prevalidum, respirant, non tamen ingratum: quibus succedunt in suis parvis thecis oblongis semina parva, rotunda, brassica seminibus similia, acutum odorem respirantia. Cauliculorum omnium cima cum foliis, floribus, et cauliculis sunt admodum odorata. In umbra siccate servantur ad usum vestium. Illis enim inserta ipsas tuentur a teredinibus atque odorem gratum inducunt.

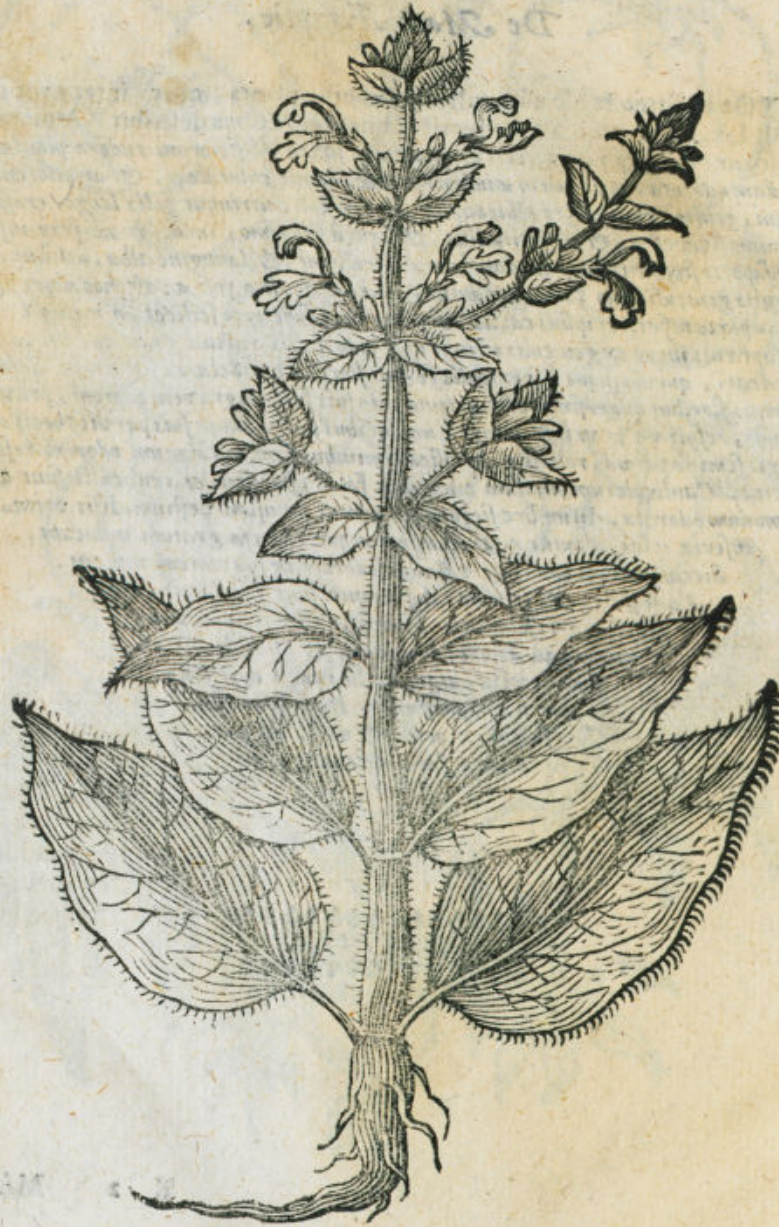
Siccati verò si cauliculi validum odorem in suavio rem mutant.

Unde flores, & semina calefacientis sunt facultatis, digerentis, & resolventis, usumque folia, sed præcipuè cimarum ad dolores frigidos, & flatulentos ex vino decocta, atque dolenti parti apposta, mirificum præstant; Item foliorum succus ex aceto & melle ad pallas ex facie delendas præstat.

MARVM ÆGYPTIVM.

Ad finem Cap. 43.

Hic explicat Prosperi Alpini de Plantis Aegyptiis labor, quarum selectiores, & quas Europæis minus obvias existimabat, huc præcipue reduxit. Paucae sanè videbuntur, & quarum pars magna translatis seminibus in nobilioribus Italiæ hortis hospitata fuit. Imò paucas esse fateor, si veniant in comparisonem earum, quas oculis usurpare non licuit, quum praxeos Medicæ curis impliciti, neuter nostrum serio studio huic rei vacare potuerit. Denique paucas esse necessum est, quas ut iam ante scripsi, paucis in locis, & plerumque velut in transitu vix constantibus oculis peregrinantes notamus. Quò laudabilius eorum institutum est, qui dignâ curiosis ingenii libertate secuti, minima omnia maximaque determinatis locis observando, rem herbariam utilissimis accessionibus auxerunt. Fecit hoc in Baldo suo, Apolline hospite digno Helicone, vir integerrimus Ioannes Pona: fecit idem in Veneto littore Antonius Gonatus, optimus & humanissimus Pharmacopæus; quorum uterque editis iam scriptis immortalis decus, gratâ posteritatis memoriâ consecutus est. Sed è communibus plantis, quas in Aegypto nasci Prosper Alpinus scripsit, & illæ sunt, quas è Byzantio huc transferunt Proreges, Turcarumque proceres: suntque Narcissi & Hyacinthorum elegantiores aliquot species: quibus tamen in Aegypto solo propagatis hoc accidit, quod Theophrastus dudum prodidit, ut odoris si quam habent suavitatem sensim exuant. Aer enim, inquit, *επιχλωδης και δημοβολος*, caliginosus & roscedus existit. Imò tantâ primùm aquarum ubertate, & calore deinde intensiore, languida hæc corpora vehementiùs resolvuntur. His accenseas Amberboi Turcicum, decoram ex Iacæorum ordine plantam, quæ aculeatis foliis incana spinoso capiti florem intexit, cyanoidem quidem, sed amplitudine speciosiore, cæruleo purpuraque mixtis imbutum, quem turbinatis capitis involucri ornamentis gratiâ subnectunt, aliasque huius generis.

Post

Post Smilacem Asperam .

Asperæ Smilacis genera duo iam dudum rerum botanicarum studio-
fiffimi viri descripserunt; quorum unum minus spinosum, breviori-
bus foliis ex atrore quodam virefcentibus præditum, quæ vel nullis, vel
rariffimis faltem aculeis obsita sunt. Flosculi sex veluti radiis stellati,
carneo rubori albedinem suam miscent; è quibus umbonis instar promi-
nulus fructus, ætate iam maturus, dilapsis foliis, rubedinem suam nigre-
dine permutat. Huic similis illa, quam in Zacyntho repertam Prosper
Alpinus expressit. Discrimen tamen in eo est, quod circa petioli acces-
sum, folia sinu destituta, nec in acumen altero extremorum producta sint,
nec capreolis proxima quæque implicantes ex alarum angulis proferat;
quamvis radices ob natalis foli mollitiem Hispanis omnibus cum ma-
gnitudine tum virium præstantia non inferiores. Sed a teram illam a-
superiorem Smilacem, cujus subjectam hîc effigiem vides, sapius mihi
suppeditavit Nicolaus Contarenus, ille hoc seculo nobiliffimus

*Flora sacraos, candidatus herbarum,
Quasunque Phœbus spectat, aut alit tellus
Non nostra tantum, sed remota, sed cuncta,
Quam Pontus ambit, aut Olympus involuit.*

ut verè cum doctissimo Poetarum scribam. Hanc Smilacem nõ caule tan-
tùm, sed foliorum etiam oris extensoque per medium eminentiore nervo
aculeatâ cernis. Viticulæ ex alarum sinu plures proreptant, flores candidi
racematim penduli, odore suaves: fructus item ætate provectâ rutilus,
exiguus vis Labruscæ æmulus conspicitur. Cæterùm, ut Prosper Alpi-
nus seriò contendit, hanc ex Zacyntho Smilacem esse veram Hispano-
rum Salsam parillam, tam formâ radicum, quam viribus adductus; ita
inter hanc, & Indicam sive Peruanam, tum facultatum vigore, tum ex-
ternæ figuræ lineamentis discrimen aliquod intervenire, curiosis rerum
naturæ viris cognitum est. Vidi Lugduni Batavorum, sub Clarissimo
Everhardo Vörstio, præceptore meo Indicæ Salsæ parillæ plantam natâ,
ab utraq; asperâ Smilace, foliorum brevitate, densitate, sinu, coloris ob-
scuritate, spinarum absentia, non parum discrepantem. Notavit radicum
quoque diversitatem doctiffimus Lobelius, qui ab uno radice trunco
amplo, strumoso, sine geniculorum deinceps interventu, crebra illa val-
dèque proluxa radice lora, cortice pulla, rugis que striata deducit. Talis
perhibetur quæ ex Honduras provincia advehitur, natalis soli ingenio,
Europæis Smilacibus, in profliganda Veneris lue superior.

SMI-

SMILAX ASPER, A.

Conclusio.

HAec habui, mi Lector, quæ de Plantis Aegyptiis, amicorum hortatu, Prosperi Alpini libro subtexenda videbantur. Rudia illa dixeris, & soloci (ut Symmachus loquitur) filo elaborata. Fateor sanè talia esse: & dudum in his studiorum primitiis censorium illud supercilium ferendum constitui. Quanquam si industriæ meæ inchoamenta quædam tibi primitiis exhibeo, nil est, cur exercitati roboris ^{à tota} ^{quarta} flagites. Næ tu quoque frustra es, si à scaturiente commodum fonticulo flumen exigis, sub gelidis brumæ pruinis rosarum purpuram, sub novella pampinorum umbra, mustulenti autumnii delicias quæris. Igitur æquum te mihi dabis, si quæ vel calamus titubavit, vel officium memoria non fecit. Nosti quàm facile sit, languentibus per occupationes oculis connivere. Denique, ut ex his quæ dedimus colliges,

----- *non omnis fert omnia tellus.*

I N D E X

Rerum memorabiliunꝝ:

A	
Abdelauī .	47.
Ab el mosch .	65.
Abrus mira conuersio .	25.
Abſus .	36.
Acacia .	6.
Acaciæ ſuccus optimè præpara- tus .	7.
Achaouan abiat .	30.
inodora .	16.
Actuarius .	4.
Adamas inſignis in Mahometi ſepulchro .	18.
Aegypti fertilitas .	1. 11. 31.
Aer roſcidus .	77.
cultura .	3.
hodierna facies .	2. 14.
Aegyptus arborum ferax .	3.
Aegyptii catarrhi experres .	12.
Aegypt. Hydrocele familiaris .	47.
Aethiopia veterum India .	13.
Agiahalid hodiè non exſtat .	14.
Proſp. Alpini inſtitutum .	2.
P. Alpinus aſſeritur .	9. 17. 27. 78.
explicatur .	47.
emendatur .	10. 23.
excufatur .	77.
laudatur .	10. 25. 38. 56.
locupletatur .	32. 42. 52. 69. 78.
Amberboi Turcicum .	77.
Amomum Plinii .	56.
Animaduerſio in ſtirpium figu- ras .	14. 15. 16. 52. 73.
Anthaliū .	47.
Apollonii hallucinatio .	19.
Arabum indoles .	18.
uictus .	19.
Arabes Aegypti incolæ .	69.
Arabes hydrocelen per lini u-	
ſtionem tollunt .	48.
Athenus .	6. 37.
Authoris excuſatio .	79.
Obſervatio .	9. 12. 14. 15. 17. 19. 23. 24. 25. 26. 27. 37. 44. 47. 52. 56. 61. 78.
Animaduerſio .	27. 28.
Coniectura .	49.
Inuentio .	48.
Sententia .	23.
B	
Bahobab .	22.
idem cum Abacco .	16.
Baldus mons .	77.
Balnea Aegyptiorum .	16.
Balfamū Arabiæ eſt peculiare	17.
Balfami liquor .	17.
mangonium .	18.
vires .	20.
Bammia .	30.
edulis .	ib.
Batechæ el maoui liquor ventri- culo & jecori aduerſus .	47.
Casp. Bauhinus .	69.
Bèid el Sfar .	28.
Honorius Bellus .	23. 27.
Bifciolæ error detegitur .	17.
Bon .	21.
ejus temperamentum , vires , ac uſus .	22.
decoctum .	16.
nucleus ſaccharo obductus .	22.
Botanici recentiores notati .	31.
veteres excuſantur .	42.
Bractea Spinofa Aegyptia edu- lis .	76.
Breuitas operis excuſatur .	77.
Buncho Avicennæ ;	20.
Byſſus duplex .	19.
a	olim

I N D E X.

olim auro par.	16.	Cucumis Aegypt. reticulatus	48.
Xylina subtilissima.	19.	Culcas.	37.
C			
Cadaverum conditura apud Aegyptios.	20.	Ari species.	16. 40.
Calamus.	63.	Venerem excitat.	40.
Calculi vesicæ miranda curatio.	5.	Cyperus.	46.
Caleb.	21.	eius diversitas.	47.
in Syria foliis angustioribus.	16.	Cyperus rotundior Antidotis receptus.	47.
Camma ronus.	34.	Cyperus minoris radices edules.	47.
Camerarius.	27.	D	
Capitis ornatus apud Turcas.	77.	Datura.	56.
Capitis affectibus remedium.	32.	Datura Contarena.	16.
Caput roborans.	65.	Dachel.	11.
Casia.	4.	Dactylus.	11.
Casia fistulæ.	4.	Demociti peregrinatio.	2.
Casiæ fistulæ crepitantes.	16.	Democritus tangitur.	6.
deciduae usui ineptæ.	5.	Dioscorides explicatus.	12.
ligantur.	5.	probatus.	10 37 44 47. 56.
Casiæ pretium.	5.	Anton. Donatus, Botanicus.	72.
flores conditi.	5.	E	
Corruptæ noxa.	5.	El hanne.	16.
Catarrhi medium.	12.	El Mataaria hortus.	10.
Cassab el darrir.	63.	Aequi Arabes.	18.
Ceronia Theophrasti.	4.	Equites Arabum.	19.
Chatè.	47.	Ecesius exponitur.	3. 9.
P. Alpini.	48.	laudatur.	25.
Carolus Clusius laudatus.	9. 23.	Error quorundam.	13.
Coccymelea Theophrasti.	9.	F	
Colici doloris præsidium.	59.	Fatima filia Mahometi.	18.
Colocasia.	37.	Felfel tavit.	34.
Colocasia Aegyptia florens.	38.	G	
Connarum Athenæi sitne Nabca?	9.	Galenus.	18.
Nicolai Cõtareni encomium.	31	Garzias.	15.
54. 56. 69 78.		Gossipium.	23.
Hortus elegans.	48.	Græci Aegyptiis Romani.	34.
Convolvulus Aegyptius.	73.	Gramen stellatum Aegyptiû.	52.
Septifolius.	5.	Vesicæ calculû non frangit.	52.
Corchorum Plinii.	31.	Grossulariæ succus.	5.
Cor confortans.	65.	H	
Corippus.	20.	Hab el mosch.	65.
		Hab el Salim.	47.
		Hæmorrhagiæ remedium.	59.
		He-	

I N D E X.

Heliiodorus .	3.42.	Morphæa Aegyptiis frequens.	49.
Herbarum copia in Aegypto.	31.	Mosch Arabum .	65.
Herniæ aquosæ causa .	47.	Moschi succedaneum.	65.
Remedium.	47.	Myrobalanus Chebulus.	62.
Herodotus.	20.	apud Arabes in usu	16.
Hippomanes Crateuæ.	56.	eius locus natalis.	16.
Homerus .	34.	Myrobalani arborib distincti.	16.
explicatur .	1.	foliis a Persico diffident	16.
Horatius .	56.	caput & ventriculum roborant.	
Hyoisycamus albus Aegyptius.	59.	N	16.
I		Nabca spinosa , & non spinosa.	9.
Iecoris abscessui remedium .	20.	Nabca poma in Febribus putri-	
Fer. Imperatus .	34.	dis .	9.
Iosephi puteus .	3.	Nejem el Salib.	52.
K		Nepenthes.	2.
Karob .	5.6.	Nicander.	12.
Kernab .	5.	Cosmus de Nigris laudatus.	7.40
Kaporia veterum .	5.	Nufar a Nymphæa nostrate di-	
L		versa.	42.
Laab .	25.	O	
Lablab .	24.	Om el heffen.	73.
Libri sacri Medinæ.	18.	Operis occasio, & forma.	79.
Linum Indis arboreum .	49.	Opobalsamum vulnera simplicia	
Lipsii sententia de Byssô .	19.	glutinat.	20.
Matth. Lobelius .	78.	Origanum Creticum.	32.
Loti Aegyptii flos coronis infer-		P	
tus	42.	Palmae.	3.
Lucretius .	69.	Palma.	11.
Luffa Arabum .	48.	Palmae cerebrum .	12.
Lupinus Aegyptius silvestris .	69.	ejus usus.	16.
Lycium.	15.	Panarum faciei remedium.	75.
M		Papaver.	5.
Mahometi monumentum .	18.	Papyrus.	46.
Malinathalla	47.	ejus usus.	16.
Maram Aegyptium .	75.	Pausanias defenditur.	17.
Matthioli lapsus .	10.	laudatur.	19.
Mauza	26.	Pediculorum remedium.	16.
Melochia .	31.	Philostrati lapsus.	19.
Memphis arx.	3.	Pleuritidis remedium.	59.
Aquaeductus.	23.	Plin. laudatus. 19. 23. 32. 37. 44. 49	
Meningum doloris auxilium .	59.	explicatur.	10.
Methel nux.	56.	emendatur.	11.
			80.

INDEX.

notatur.	47.	Stramonium.	56.
Io. Pona.	69.77.	Stratiotes.	44.
Proclus.	3.	vulneraria.	16.
Proverbium in amaritudinē.	31.	Sycomori.	3.
Prunus Aegyptia Plinii.	9.	Sycomorus.	10.
Pulmonis ulcera sanans.	20.		
Pyramides Aegyptiæ majores.	59.	T	
Pythagoræ peregrinatio.	2.	C. Tacitus explicatur.	17.18.
	R	Tamarindus.	13.
Rauwolfus.	15.	Tamariscus luis venereæ reme-	
Renum abscessui auxilium.	20.	dium.	13.
Rob.	5.	Tatura.	56.
Rossetum aliis Heraclea	52.69.	Theophrastus emendatur.	17.
	S	excusatur.	24.
Sacerdotū Aegyptiorū vestes.	23.	exponitur.	4.12.38.
Salsa parilla Lugduni nata.	78.	laudatur.	23.24.32.44.47.49.
Sambac.	24.	56.	
Sarbet quid.	42.	ad Tineas vestium.	75.
ejus compositio.	42.		V
condimentum.	65.	Vanitatis typus.	30.
Sarbet Nufar.	42.	Variolarum remedium.	21.
Scorfonera Orientalis.	54.	Velum in sepulcro Mahometi.	
Alexipharmaca.	16.	18.	
Sebesten.	12.	Lues venera Aegyptiis mitior.	13.
Sempervivum aquaticum.	44.	ejus remedium.	13.15.79.
Seneca.	19.25.	Veneri alexipharmacum.	32.
Serif Princeps trucidatus.	19.	Ventriculum roborans.	32.65.
Sesamum.	36.	Veronensis agri Cyperus.	47.
Sinapi antiquis Aegyptiis inter		Viperæ Arabibus sacrae.	17.
Numina habitum	71.	Virgilius.	27.28.
Sinapi marinum Aegyptium.	71.	Vitiligo Aegypto familiaris.	49.
Smilax aspera.	78.	ejus remedium.	49.
minus spinosa.	16.	Vngues mulierum in Aegypto pi-	
Smilax Zacynthi cum Sarsaparil-		cti.	16.
la Hispanorum eadem.	78.	Everhardus Vorstius.	78.
ab Indica differt.	16.		X
Sofera.	27.	Xabra Rhafis.	34.
non semper ἀνάσσωτος.	26.		Z
Solanum in Aegypto quadruplex		Zatar hendi.	31.
56.		Zeid taib.	36.

